

ΤΑ ΔΥΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΔΙΑΓΡΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ

ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

ΤΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δραχ. 1.10

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΥΠΟΙΣ

Μ. ΜΑΝΤΖΕΡΕΑΚΗ

ΤΑ ΔΥΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

ΥΠΟ

ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

*Μετὰ καλλιγραφικῶν ὑποδειγμάτων
ληφθέντων ἐκ τοῦ Β' ἐκλεχθέντος Ἀναγνωσματολογίου τοῦ*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ἐγκριθὲν κατὰ τὸν Νόμον ΓΣΑ' ἐ.ὰ τὴν ἰετραίαν

ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ, ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΝΙΚΟΛ. ΒΑ. ΣΤΥΡΩΒΟΥ
ΕΝ ΚΑΛΑΜΑΤΙ

Ερφία Δ. Μαυροπούλου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΝΤΖΕΒΕΛΑΚΗ

17899

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τί εἶπαν τὰ πτηνὰ τοῦ δάσους δι' ἓνα στενοχω-
ρημένο βασιλόπουλο.

Μίαν φεράν ἓνα βασιλόπουλον ἐπεριπάτει· μέσα εἰς τὸ
δάσος ἦτο λυπημένον καὶ συχνὰ ἀνεστέναζε· τὰ δένδρα ἔκλι-

ναν τὰς κορυφάς των, διὰ νὰ τὸ ἴδουν καὶ νὰ τὸ χαιρετίσουν,
καὶ τὰ πουλάκια ἐπέτων ἔξω ἀπὸ τὰς φωλεάς των, ἐκάθηντο
εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου καὶ ἐπερίμεναν νὰ περάσῃ.

Ἦτο πρωὶ καὶ αἱ σταγόνες τῆς δρόσου ἐκάθηντο ἀκόμη

ἐπάνω εἰς τὰ φύλλα καὶ ἔλαμπαν ὡς μικροὶ ἀδάμαντες· τὸ δάσος ἦτο μικρὸν καὶ ἀπεριποίητον, ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο πουθενὰ καὶ κανεὶς δρόμος δὲν ὑπῆρχε· μόνον ἓνα μικρὸν μονοπάτι, τὸ ὁποῖον εἶχαν σχηματίσει τὰ βήματα τοῦ λυπημένου νεοῦ.

— Λυπημένον εἶναι πάλιν σήμερον τὸ βασιλόπουλον, εἶπεν ἓνα χελιδονάκι καὶ ἤνοιξε τὰ πτερά του καὶ ἐξηφανίσθη.

— Καὶ ἔχει δίκαιον, ἔχει πολὺ δίκαιον! εἶπεν ἓνα κυπαρίσσι, τὸ ὁποῖον ὑψώνετο μαῦρον καὶ ἀκίνητον.

— Ἐγὼ ξεύρω τί ἔχει! εἶπε τότε ἓνας σπουργίτης φλύαρος· ἐγὼ πηγαίνω κάθε ἡμέραν εἰς τὰ παράθυρα τοῦ Παλατίου καὶ βλέπω. Ὅλοι εἶναι στενοχωρημένοι, διότι συλλογίζονται, πόσον μίαν φορὰν ἦσαν δυνατοὶ καὶ πόσον σήμερον τὸ βασίλειον εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀπρυστάτευτον. Τὸ βασιλόπουλο τὸ ξεύρει καὶ πάντοτε συλλογίζεται, πῶς θὰ κάμῃ τὴν Πατρίδα του πλουσίαν πάλιν καὶ δυνατήν.

— Καὶ τὴν ἀδελφὴν του τὴν Αὐγὴν τὴν λησμονεῖς, ἀνόητε σπουργίτη! εἶπε τότε μὲ ὑπερηφάνειαν ἐν ὑψηλὸν κρίνον κατάλευκον καὶ μὲ χρυστὴν καρδίαν. Ἡ Αὐγὴ εἶναι καλὴ καὶ μεγαλόψυχη ἀδελφή, παρηγορεῖ τὸν ἀδελφόν της, τοῦ δίδει θάρρος καὶ ἐργάζεται πάντοτε μαζί του. Τοὺς εἶδα μίαν ἡμέραν νὰ περνοῦν ἀπ' ἐδῶ· ἤμην ἐγὼ τότε μικρὸν καὶ δὲν εἶχα ἀκόμη ἀνοίξει. Τὸ βασιλόπουλον εἶχεν εἶπει τότε·

— Νὰ σοῦ κόψω αὐτὸ τὸ κρίνον νὰ τὸ βάλῃς εἰς τὰ μαλλιά σου, ἀδελφὴ μου;

Καὶ ἐκείνη, ἡ ἀγγελικὴ ψυχὴ, ἀπεκρίθη.

— Δὲν τὸ λυπεῖσαι; Ἄφησέ το ν' ἀνοίξῃ, νὰ χαρῆ καὶ αὐτὸ τὸν ἥλιον.

— Σωπάτε, σεῖς μωρουδάκια! ἔκρυψε τότε ἀποπάνω ἓνα γηραλέο κοράκι.

Ἐμένα νὰ ἐρωτᾶτε, τὸν γέροντα! Σεῖς τί ξεύρετε; Τίποτε! Ἐγὼ ὅμως ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο τὸ βασίλειον τοῦτο εἰς τὴν δόξαν του· τί στρατιῶται ὑπῆρχαν τότε, τί πόλεμοι, τί χιλιάδες πτώματα ἐχθρῶν καὶ τί εὐωχίαν ἐκάμναμεν ἡμεῖς, ὅταν ἐφευγαν οἱ ἄνθρωποι! Αἱ σάλπιγγες ἐπήγαιναν ἐμπρὸς καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ βουὰ ἀντηχοῦσαν ἀπὸ τὴν κλαγγὴν τῶν ὀπλων! Οἱ στρατηγοί, κατάχρυσοι, ἔτρεχαν καβαλλάρηδες, εἶδαν προστάγματα καὶ περιεκύκλωναν τὸν βασι-

λέα. Τὰ πτερὰ τῶν πηλικίων τῶν ἀνέμιζαν εἰς τὸν ἀέρα, αἱ σημαῖαι ὑπερήφανοι ἐκυμάτιζαν. "Αχ! τί χρόνια ἦσαν ἐκεῖνα!

Τί συνέβη εἰς τὸ βασιλόπουλον, ὅταν μετέβαινε εἰς τὸν διδάσκαλόν του.

Τὸ βασιλόπουλον ἦτο συλλογισμένον καὶ δὲν ἤκουε τίποτε. Εἶχε κουρασθῆ καὶ ἐκάθισε κάτω ἀπὸ μίαν λεύκη· τὰ φύλλα τοῦ δένδρου ἀναποδογυρίσθησαν τότε ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀπὸ πράσινα ἐγίναν ἀσημένια. Μία πεταλούδα ἐπτερύγισεν ὀλίγον ἐπάνω ἀπὸ τὰ ξανθὰ μαλλιά του καὶ εἶπε σιγᾶ.

— "ὦ! νὰ ἤμπορούσα νὰ σὲ παρηγορήσω, βασιλόπουλόν μου!

Μόνον μία κακὴ βάτος, μὲ μυτερά ἀγκάθια ἐτραύηξεν ὀπίσω τοὺς κλάδους της καὶ εἶπε μὲ πικρίαν·

— Χαρὰ εἰς τὸ βασιλόπουλον! Πάντοτε εἶναι λυπημένον καὶ δὲν μοῦ ἐγέλασε καὶ δὲν μοῦ εἶπεν ἓνα καλὸν λόγον.

Τὸ βασιλόπουλο δὲν ἤξευρε τὴν γλῶσσαν τῶν πουλιῶν καὶ τῶν δένδρων καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ἦτο ἡσυχία γύρω του εἰς τὸ δάσος.

Κάποτε μόνον ἔβλεπε τὰ φύλλα νὰ σαλεύουσιν, ἀλλὰ ποῦ νὰ βάλῃ ὁ νοῦς του, ὅτι συνωμῶνουν!

— Τί ὠραῖον ἀεράκι φυσᾷ ἐδῶ, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα! εἶπεν.

"Ὅταν ἔρχωμαι εἰς τὸ δάσος, ἡ καρδία μου ἐλαφρώνει.

Ἐξεκουράσθη ὀλίγον, ἔπειτα πάλιν ἐσηκώθη βιαστικόν.

— Δὲν πρέπει νὰ χάνω τὸν καιρὸν μου, ἐψιθύρισε. Πρέπει νὰ ἶδω τὸν διδάσκαλόν μου γρήγορα καὶ νὰ τοῦ εἶπω, τί τρέχει.

"Αχ! Θεέ μου, δώσέ μου δύναμιν νὰ νικήσω!

Τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἠκούσθη πτερύγισμα δυνατόν· ἓνας αἰετὸς ἐπέρασεν, ἐστάθη ὀλίγον ἀποπάνω του καὶ ἤπλωσε τὰ μεγάλα πτερὰ του, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ σκεπᾶσῃ τὸ βασιλόπουλον καὶ νὰ τὸ προστατεύσῃ.

— "Αετέ μου! "Αετέ μου! ἐφώνηξε τότε ὁ νέος, ὃ ἀγαπητὸ πουλί τῶν προγόνων μου!

Δὲν εἶπε τίποτε ἄλλο, τὰ χεῖρα του ὅμως ἠνοιχθησαν, ὡς ἐὰν ἤθελαν ν' ἀγκαλιάσουν τὸ ὑπερήφανον ὄρνεον.

Ὁ αἰετὸς ἐξέβαλε τότε μεγάλην κραυγὴν, ἐτίναξε δυνατὰ τὰ πτερὰ του καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν.

Τὸ βασιλόπουλον ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, παραμέριζε τοὺς θάμνους καὶ ὕψωνε τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, διὰ νὰ περάσῃ. Τὰ φορέματά του ἐπιάνοντο κάποτε ἀπὸ τοὺς βάτους καὶ

ἔσχιζοντο· τὰ πόδια του εἶχαν ἀγκυλωθῆ καὶ ἔτρεχαν αἷμα. Ἄλλοι ἡ καρδία τοῦ νέου ἦτο γενναία καὶ ἡ θέλησις του σιδηρᾶ.

—Κανένα ἐμπόδιον δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη δι' ἓνα βασιλόπουλον, ἐψιθύρισεν.

Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους· ἀπὸ μακρὰν διέκρινεν ἓνα μικρὸν μισοκρημισμένον παρεκκλήσιον καὶ δίπλα του μίαν πτωχικὴν καλύβην·

Ἦτο ἡ κατοικία τοῦ διδασκάλου μὲ τὴν χαμηλὴν στέγην, μὲ τὴν στενὴν θύραν, μὲ τὸν λαχανόκηπον γύρω καὶ τὰ ὑψηλὰ κυπαρίσσια.

Ὁ διδάσκαλος ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλι· εἶχεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του ἓν παλαιὸν βιβλίον καὶ ἀνεγίνωσκεν. Ἦκουσε τὰ βήματα τοῦ νέου ἐπάνω εἰς τὰ ξηρὰ φύλλα καὶ ἐσηκώθη· ἦτο πολὺ γέρον μὲ μακρὰν λευκὴν γενειάδα, ἀδύνατος, ὠχρὸς καὶ τὰ χέρια του ἔτρεμαν. Ἐφόρει καλογηρικὰ ράσα οχισμένα καὶ πτωχικά.

Ἐνόμιζες, ὅτι ἦτο ἐτοιμοθάνατος καὶ δὲν εἶχε δύναμιν· ὅταν ὅμως τὸν ἐκύταξες καλύτερα, ἔβλεπες, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπαν γεμάτοι ζωὴν καὶ δύναμιν.

—Καλὸ στὸ βασιλόπουλό μου, εἶπε μὲ βρεῖαν φωνήν· τί ἔχεις; σὲ βλέπω λυπημένον.

—Ἄς ἐμβωμεν μέσα, εἶπε τὸ βασιλόπουλο, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς.

Ἦτέ εἶπαν ὁ διδάσκαλος καὶ τὸ βασιλόπουλο
ὅτι τὴν τύχην τοῦ βασιλείου.

Η.

Ὁ καλόγηρος ἔσπρωξε τὴν μικρὰν θύραν καὶ εἰσῆλθαν. Ἄμυδρὸν φῶς εἰσῆρχατο ἀπὸ τὸ μισόκλειστον παράθυρον. Τὸ βασιλόπουλον ἀμέσως τὸ ἤνοιξε καὶ ὁ ἥλιος ἐφώτισε τὴν μικρὰν καλύβην.

Καὶ εἶδε πάλιν τὸ βασιλόπουλο τὰ πενιχρά, ἀλλὰ καθαρῶτατα ἔπιπλα τοῦ διδασκάλου· ἓνα σταμνὶ γεμάτο κρύο νερό, μίαν γλάστραν μὲ ὄψαιον σγουρὸν βασιλικὸν εἰς τὸ παράθυρον, ἓνα τραπέζι γεμάτο βιβλία καὶ δύο τρία καθίσματα.

Ἐπάνω ὅμως εἰς τὸν τοῖχον, ἀπέναντι τῆς θύρας, ἓνας ἑστὸς δικέφαλος ἦτο ζωγραφισμένος ν' ἀπλώνῃ τὰ μεγάλα πτερὰ του καὶ μὲ τὴν μίαν του κεφαλὴν νὰ κυττάξῃ τὴν ἀνατολὴν καὶ μὲ τὴν ἄλλην τὴν δύσιν. Καὶ ἀποπάνω ἦτο κρεμα-

σμένον τὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας, μ' ἓνα κανδήλι, τὸ ἐποίησεν ἡναπτεῦν ἡμέραν καὶ νύκτα· ἡ Παναγία ἦτο ὠχρὰ καὶ λυπημένη, ἔσφιγγεν εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς τὸν Χριστὸν καὶ δύο δάκρυα ἔλαμπαν εἰς τὴν ἄκραν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς. Ὁ καλόγηρος τὴν εἶχε ζωγραφίσαι μόνος του καὶ μόνος του εἶχε γράφει ἀποκάτω, μὲ κόκκινα γράμματα, δύο στίχους·

«Σώπασε, Κυρὰ Δέσποινα, μὴν κλαίης, μὴ δακρῶζῃς!

Πάλι μὲ χρόνους μὲ καιροὺς πάλι δική σας θά ναι».

Τὸ βασιλόπουλον ἐπλησίασεν, ἔκαμε τὸν σταυρὸν του καὶ ἀνεστῆναξεν.

— Καθίσε νὰ ξεκουρασθῆς, εἶπεν ὁ διδάσκαλος.

— Δὲν εἶμαι κουρασμένος, ἀπήντησε τὸ βασιλόπουλον. Δὲν μὲ μέλει διὰ τοὺς κόπους καὶ διὰ τὴν κακοπέρασιν. Ἐγὼ ἔν μόνον συλλογίζομαι καὶ ἤλθθα νὰ σοῦ τὸ εἶπω. — Πατέρα μου, μὲ στέλλουν καὶ ἐμένα τώρα εἰς τοὺς συγγενεῖς μου νὰ ζητήσω τὴν προστασίαν των.

— Καὶ θὰ ὑπάγῃς; Τὸ τοὺς εἶπες;

— Τοὺς εἶπα, ὅτι θὰ τοὺς ἀπαντήσω ἀπέφε. Ἦθελα πρωτύτερα νὰ σ' ἐρωτήσω, διδάσκαλέ μου.

— Ἄ! ποῦ κατηγιήσαμεν! ἀνεφώνησεν ὁ διδάσκαλος καὶ εἰ ὀφθαλμοὶ του ἤστραψαν. Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρὸν ὁ ἀετὸς μας αὐτὸς ὁ δικέφαλος, ὡσὰν πορτοκάλι ἐκράτει εἰς τὰ δυνατὰ του νύχια τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Ἀπὸ τὴν ἄκραν τῆς Οἰκουμένης ἤρχοντο οἱ βασιλεῖς καὶ ἐπροσκύνουν τοὺς πόδας τοῦ προπάππου σου, τοῦ Μεγάλου Αὐτοκράτορος· εἰς ὅλην τὴν γῆν τὸ ἔνομά του τὸ ἔτρεμαν καὶ τὸ ἐσέβοντο. Οἱ δούλοι του ἦσαν ἐνδεδυμένοι ἔλαι μὲ χρυσάφι, τὰ Παλάτια του ἦσαν ἀπὸ μάρμαρα πολύχρωμα καὶ σπανια καὶ εἰ τοῖχοι ἦσαν ζωγραφισμένοι μὲ μικρὰ πετράδια χρυσὰ καὶ κόκκινα καὶ γαλανὰ. Τί δὲν παρίσταναν αἱ εἰκόνες αὐταὶ! Παρίσταναν τὸν Χριστὸν μὲ τοὺς ἀγγέλους του, παρίσταναν νὰ ποῦς, λουλούδια, ξένδρα καὶ

θάλασσαν, παρίσταναν τὴν δόξαν ὄλην καὶ τὴν μεγαλοπρέπαιαν τῆς Βασιλικῆς Αὐλῆς.

Ἐν δένδρον ὀλόχρυσον ἦτο ἔμπροσθεν τοῦ Θρόνου καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς κλάδους του ἐκελάδου χρυσᾶ καναρίνια. Δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ δύο λέοντες χάλκινοι ἐκαμναν πῶς ἐκοιμῶντο καὶ ἔξαφνα ἀνετινάζοντο, ἔσειαν τὴν χαίτην των καὶ ὄλοι εἰς τὸ Ἱερὸν Παλάτιον ἔτρεμαν ἀπὸ τὸν φόβον των!

Τὸ βασιλόπουλον ἀκκουμβισμένον εἰς τὸν τοίχον, μὲ σκυμμένην τὴν κεφαλὴν, ἤκουεν ἀχόρταγον τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου του. Εἶδατε, ὅταν ἡ γῆ διψᾷ καὶ ἀρχίζῃ νὰ βρέχῃ, μὲ τί λαχτάραν πίνει τὸ διψασμένον χῶμα τὴν βροχὴν;

Ὅμοια καὶ ἡ διψασμένη ψυχὴ τοῦ βασιλοπούλου ἤκουε καὶ ἀπερρέφα τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου.

Ὁ καλόγηρος ἐπήγγαινε καὶ ἤρχετο μέσα εἰς τὴν καλύβην καὶ ἡ φωνὴ του ἐγίνετο ὀλοὲν ἰσχυροτέρα.

— Καὶ ὅταν ὁ πρόπαππός σου, ἐξηκολούθησεν, ἐσύναξε στρατόν, ἡ γῆ, ἔτρεμε καὶ ἀπὸ μακρὰν αἱ λόγχοι καὶ αἱ ἀσπίδες ἔλαμπαν ὅπως ἡ θάλασσα, πρὸς ἀκτινοβολεῖ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον. Τὰ πλοῖα ἐσήκωναν τὰς ἀγκύρας καὶ ἐξεκίνουν μὲ κιτρίνας, μαύρας καὶ ἐρυθρὰς πῶρας, μὲ τὰ χρυσᾶ εἰκονίσματα τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μὲ ἀνοικτὰ πανιά βαμμένα κόκκινα καὶ κυανὰ.

Λέοντες χάλκινοι εἰς τὸ κατάστρομα ἐτίναζαν μὲ μακρὸν σωλῆνα φωτιάν, ἡ ὁποία ἔκαιε καὶ μέσα εἰς τὸ νερὸν ἀκόμη.

Καὶ ὅταν ἐγύριζαν ὀπίσω τὰ νικηφόρα πλοῖα τοῦ προπάππου σου, ἦσαν γεμάτα ὄπλα, πολύτιμα σκεύη, ὑφάσματα, χρυσαφικά καὶ δούλους. Ὁλη ἡ Πρωτεύουσα ἦτο στολισμένη μὲ κλάδους βαΐων καὶ μὲ δάφνας· θυμιάματα ἔκαιαν καὶ δούλοισι ἔρραιναν τοὺς δρόμους μὲ ἀνθόνερον καὶ ροδοστάγμα.

Καὶ ὅταν ἔφθανεν ἡ πομπὴ εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἦτο ἡ λαμπροτέρα Ἐκκλησία τοῦ κόσμου, ὁ Πατριάρχης ἐπερίμενεν, ἐφίλει τὸν βασιλέα καὶ ἠύλογε τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ ψάλλται καὶ οἱ ἱερεῖς ἤρχιζαν νὰ ψάλλουν:

«Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου
νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωροῦμενος!...»

2.

— Καὶ τώρα:

Τὸ βασιλόπουλον δὲν ἐκρατήθη πλέον· ἐξέσπασεν εἰς κλάματα καὶ ἐσωρεύθη κάτω εἰς τὴν γῆν.

— Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ αὐστηρὸς καλόγηρος, ποῦ εἶναι τὰ Παλάτια σου; Ποῦ εἶναι ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις σου; Τί ἔκαμες τὴν Πρωτεύουσάν σου; Ἐντὶ νὰ ζώνεσαι τὸ σπαθὶ τῶν προγόνων σου, ἐντὶ νὰ ὑψώνης τὸ λάβαρον μὲ τὸν δικέφαλον Ἄετόν, θέλουν νὰ πηγαίνης δειλὰ δειλὰ καὶ νὰ παρακαλῆς, νὰ πηγαίνης νὰ κτυπήσης τὰς θύρας τῶν ἰσχυρῶν καὶ νὰ ζητήσης βοήθειαν!

Καὶ ὁ καλόγηρος ἐσκέπασε μὲ τὰ δύο του χέρια τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐσιώπησε.

— Τί θέλετε νὰ κάμω; εἶπε τὸ βασιλόπουλον ταραγμένον.

— Νὰ εἰπῆς· δὲν πηγαίνω! Νὰ φωνάξῃς δυνατά· νὰ πατήσης πόδι νὰ εἰπῆς, ὅτι ἔχεις καὶ σὺ ψυχὴν καὶ θέλησιν καὶ ἀξιοπρέπειαν. Καὶ νὰ εἰπῆς ἀκόμη, ὅτι ἐντρέπεται τὴν μνήμην τῶν προπατόρων σου! Ἐντὶ νὰ ζητοῦμεν τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων, νὰ εἰπῆς, πρέπει ἡμεῖς νὰ γίνωμεν δυνατοὶ καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν ἀνάγκην ἀπὸ κανένα!

— Καλὰ, ἀπήντησεν ὁ νέος καὶ ἐσηκώθη ὑπερήφανος· θὰ τὸ εἰπῶ. Δὲν θὰ φοβηθῶ κανένα. Θὰ εἰπῶ τὴν γνώμην μου, καὶ ὁ κόσμος ἄς χαλάσῃ!

— Τὸ βράδυ θὰ ἔλθω ἐγὼ εἰς τὸ Παλάτι σου καὶ θὰ σὲ ὀδηγήσω τί πρέπει νὰ κάμῃς, εἶπεν ὁ ἀγαθὸς καλόγηρος.

Τὸ βασιλόπουλον ἐσκυφεν, ἐφίλησε τὸ χέρι τοῦ διδασκάλου καὶ ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ.

Ὁ καλόγηρος ἐκύτταξε μὲ πατρικὴν ἀγάπην τὸν νέον νὰ κλινῇ ἐμπρὸς του, εἶδε τὰ ξανθὰ του μαλλιά ν' ἀπαστράπτουν εἰς τὸν ἥλιον καὶ διέκρινε νὰ λάμπουν οἱ ὀφθαλμοὶ του μὲ θάρρος καὶ ἀπόφασιν.

Ἐχαμήλωσε τότε τὴν φωνὴν του καὶ εἶπε·

— Παιδί μου, νὰ μὲ συγχωρήσῃς· κάποτε παραφέρομαι καὶ σὲ πικραίνω μὲ τὰ αὐστηρά μου λόγια. Ἀλλὰ πονῶ τὴν Πατρίδα μου! Ἐδῶ, ποῦ μὲ βλέπεις· εἰς τὴν ἐρημίαν, ἡμέραν καὶ νύκτα ἐνθυμοῦμαι τὰ παλαιὰ μας μεγαλεῖα καὶ κλαίω. Εἶναι καιρὸς νὰ σηκωθῶμεν καὶ νὰ νικήσωμεν! Δὲν αἰσθάνεσαι καὶ σὺ μέσα σου, παιδί μου, τὴν ψυχὴν σου νὰ σπαρταρᾷ ὡς αἰετὸς φυλακισμένος εἰς τὸ κλουβί, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ σπάσῃ τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς του, ν' ἀναβῇ πάλιν εἰς τὸ ἐλεύθερον βουνὸν καὶ ν'

ἀπλώσῃ τὰς πτέρυγας του πάλιν ἐπάνω ἀπὸ ὄλην τὴν γῆν!

— Ναί, ναί, πατέρα! Τὴν νύκτα, ὅταν ὄλοι κοιμούνται, ἐγὼ ἀγρυπνῶ. Κάποτε ἀκούω μίαν φωνὴν νὰ μοῦ λέγῃ· «Ἐσὺ πρέπει νὰ σώσῃς τὸ Ἔθνος σου! Ἐσὺ πρέπει νὰ σώσῃς τὸ Ἔθνος σου!»

— Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος σου, παιδί μου. Εἶναι ἡ φωνὴ τῶν προγόνων σου! Τί περιμένεις ἀκόμη; Ἐμένα τὸν γέροντα περιμένεις νὰ σοῦ δείξω τὸν δρόμον; Ἐνθυμήσου τὸν πατέρα σου, ποῦ τὸν ἐσκότωσαν οἱ ἐχθροί. Ἐνθυμήσου τοὺς ἄλλους προγόνους σου, ποῦ ἐκυρίευσαν τὸν κόσμον! Σὺ, ποῦ ἔχεις φυγὴν ὑπερήφανον καὶ εἶσαι νέος, σὺ ἔχεις χρέος νὰ σώσῃς τὴν Πατρίδα σου! Νὰ ἔχῃς πίστιν εἰς τὸν Θεόν, νὰ ἔχῃς πίστιν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου καὶ θὰ νικήσῃς. Καὶ θὰ ἴδῃς πάλιν τὴν θάλασσαν μας γεμάτην ἀπὸ τοὺς στόλους μας καὶ θ' ἀντιλαλήσουν πάλιν τὰ βουναῖά μας ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν σαλπύγγων καὶ ἀπὸ τὰ κέκρυα τῶν ἀλόγων! Ἐμπρός! Γύρισε εἰς τὸ Παλάτι καὶ εἰπέ δυνατὰ καὶ ἀποφασισμένα· «Δὲν πηγαίνω! Θὰ μείνω ἐδῶ! Θὰ ἐπιφέρωμεν ὄλοι, ἀλλὰ θὰ ἐργασθῶμεν τὴν γῆν, θὰ εὐρωμεν ὄσα πλούτη μᾶς χρειάζονται, θὰ κάμωμεν στρατὸν καὶ στόλον καὶ θὰ διώξωμεν τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τοὺς τόπους τῶν πατέρων μας! Ὅχι! Δὲν θὰ πέσωμεν ἡμεῖς νὰ τοὺς παρακαλέσωμεν! Αὐτὰ νὰ εἰπῆς»

— Αὐτὰ θὰ εἰπῶ! ἀπήντησε τὸ βασιλόπουλον συγκεκινημένον.

• Ὁ καλέγερος τότε ἐπρόσθεσε μὲ τρέμουσαν φωνήν.

— Ὅταν ἐγεννήθῃς, παιδί μου, ἡ καρδιά μου ἐπέταξε χαρούμενη. Καὶ σοῦ ἔκαμα ἓνα μικρὸν ποίημα καὶ νά, τώρα μόνον, ἀποφασίζω νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Εἶναι τὸ ὄνειρόν μου, παιδί μου, καὶ σοῦ τὸ ἐμπιστεύομαι·

Δουλούδια, βασιλόπουλο, στήν τελετὴν σου στρώνω
καὶ μ' ἓνα δάκρυ μου κ' ἐγὼ
τὴν γέννησίν σου εὐλογῶ
τὴν κοῦνια σου μυρῶνω!

Εἶμαι λεβέντης γέροντας καὶ Χάρο δὲν φοβοῦμαι!
Σαραντα χρόνια πολεμῶ
καὶ ν' ἀποθάνω δὲν μπορῶ,
σὴν Πόλι ποῖν νὰ μπῶμε!

Μικρὸς ἀκόμη σταυραϊτὸς ξαπλώνει στὴ φωλιά του
τὰ σμαραγδένια του φτερὰ
καὶ τῆς θαλάσσης τὰ νερὰ
σαλεύει τ' ὄνομά του !

Μεγάλωσέ μου νὰ σὲ δῶ μιὰ μέρα καπετάνο !
νὰ ῥίψω πέρα μόνο μιὰ
εἰς τὸν ἐχθρὸν μας τουφεκιὰ
κι' ἀμέσως ἄς πεθάνω !

Πῶς ἀρχίζει ἡ σωτηρία.

Ἔφυγε τὸ βασιλόπουλο καὶ ἐπέρασε πάλιν ἀπὸ τὸ δάσος.

— Κίτταξε ! Κίτταξε, πῶς λάμπουν τὰ μάτια του ! ἔλεγεν ἡ
σπουργίτης πετῶν ἀπὸ τὸν ἓνα κλάδον εἰς τὸν ἄλλον.

— Κάποιου μεγάλο σχέδιον ἔχει εἰς τὸν νοῦν του ! εἶπε τὸ
κυπαρίσσι. Ὁ Θεὸς μαζί του !

Ἐξαφνα εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δάσους οἱ κλάδοι ἐκινήθησαν,
τὰ ὑψηλὰ χέρτα παρεμέρισαν καὶ ἐφάνη μία ὠραισιότατη κόρη
ξανθή, μὲ μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ δέρμα λευκόν.
Ὅπως τὸ γάλα.

— Αὐγὴ, ἀδελφή μου ! τί θέλεις ἐδῶ ; ἐφώναξε τὸ βασι-
λόπουλον χαρούμενον.

— Σὲ ζητῶ, ἀδελφέ μου, ἀπεκρίθη μὲ γλυκειὰν καὶ λυπη-
μένην φωνὴν ἡ Αὐγὴ. ἤξευρα, πῶς ἤλθες ἐδῶ καὶ ἔτρεξα νὰ
σε συναντήσω. Εὐρῆεις, ὅτι δὲν ἤμπερῶ νὰ ζήσω μακρὰν σου.

— Καὶ ἡ μητέρα ;

— Ἡ μητέρα πάντοτε λυπημένη κάθηται εἰς τὸ Παλάτι.
Καὶ αἱ δύο μικραὶ μας ἀδελφοῦλες παίζουν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ
δὲν ἐννοοῦν τίποτε ἀκόμη.

Τὸ βασιλόπουλο ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— ὦ ! πῶς νὰ ζυπνίσω τὸν λαόν μου, εἶπε, καὶ ν' ἀρχίσῃ
ἡ ἀργασία ! Πρέπει πάλιν νὰ γίνωμεν μεγάλοι, ἀδελφή μου,
ὅπως ἤμεθα μίαν φορὰν !

— Σὺ θὰ ταξιδεύσῃς, διὰ νὰ ζητήσῃς βερίθειαν !

— Ὅχι.

— Ὅχι ! ἐφώναξε μὲ χαρὰν ἡ Αὐγὴ ! ὦ ! μὴν ὑπάγγῃς,
ἀδελφέ μου ! Ἡμεῖς μόνονί μας, μὲ τὴν δύναμίν μας, νὰ γίνω-
μεν πάλιν δυνατοὶ καὶ νὰ νικήσωμεν τοὺς ἐχθροὺς μας. Καλύ-
πτουα ν' ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ ζῶμεν ἔτσι !

— Δὲν θ' ἀποθάνωμεν! Θὰ ζήσωμεν καὶ θὰ καλοζήσωμεν, μὴ φοβῆσαι!

— Πῶς;

— Μὲ τὴν ἐργασίαν μας καὶ μὲ τὴν ἀγάπην μας πρὸς τὴν Πατρίδα!

Ἡ Αὐγὴ ἐνηγκαλίσθη τὸν ἀδελφόν της.

— Ἔτσι μοῦ ἀρέσκεις, ἀδελφέ μου! Νὰ εἶσαι ὑπερήφανος!

Ἐνηγκαλισμένοι οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπροχώρουν. Τὰ ἀνθη ἐκλι-
ναν τὰς κεφαλὰς των, ὡς εἴαν τοὺς ἐχαιρέτων, τὰ πουλιά ἐπέτων
ἐμπρὸς των καὶ ἐκελάδουν, ἔντομα πράσινα καὶ κόκκινα ἐκά-
θηντο εἰς τὰ φύλλα καὶ ἐθερμαίνοντο εἰς τὸν ἥλιον.

— Κύτταξε! νὰ ὁ κρίνος, ποῦ ἤθελες νὰ μοῦ κόψῃς προχθές!
εἶπεν ἡ Αὐγὴ. Εἶδες πόσον ἐμεγάλωσε;

— Τί καλὰ ποῦ ἐκάμαμεν νὰ μὴ τὸν κόψωμεν! εἶπε τὸ βασι-
λόπουλον. Θὰ ἦτο τώρα μαραμμένος καὶ θὰ τὸν ἐπετούσαμεν.
Ἐνῷ τώρα, κύτταξε τί ωραῖος εἶναι καὶ πόσον εὐωδιάζει!

Ἐκυψεν ἡ Αὐγὴ νὰ τὸν μυρισθῇ καὶ ἡ μυτίτσα της ἐκιτρί-
νισεν ἀπὸ τὴν χρυσὴν κόνιν τοῦ κρίνου.

Γέλαστοι καὶ εὐτυχησμένοι οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπροχώρουν.

— Ὅλοι μὲ νομίζουν, ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον, πῶς εἶμαι
μικρὸς ἀκόμη καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ κατορθώσω τίποτα. Ἀλλὰ
ἐγὼ θὰ τοὺς δείξω, πῶς ὅσον μικρὸς καὶ ἂν εἶναι ἓνας νέος, ἡμπο-
ρεῖ νὰ νικήσῃ ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ νὰ κερῆ το καλόν, ἀρκεῖ νὰ
τὸ θέλῃ. Ἀλλὰ καὶ σύ, Αὐγούλα μου, δὲν να μὲ βοηθήσῃς;

— Καλὲ μοῦ ἀδελφέ, ἀπεκρίθη ἡ Αὐγὴ καὶ ἐσφιξε με ἀγά-
πη τὸ χέρι τοῦ ἀδελφοῦ της, ὃ τι μὲ διατάξῃς, θὰ καμῶ.

Μαζί σου θὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν πατρίδα μας καὶ τὸν λαόν μας.
Ὅπου σύ, ἀδελφέ μου, θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ εἰς τὸ πλευρόν σου.

Καὶ τὰ δύο ἀδέλφια ἐπήγαιναν τὸν δρόμον των. Τὰ που-
λάκια ἐκελάδουν, τὰ ἀνθη εὐωδιάζαν καὶ ὅλη ἡ φύσις χαρούμενη
ἐκύταζε τὰ δύο ἀδελφάκια νὰ περνοῦν καὶ νὰ συνομιλοῦν ἀγαπη-
μένα.

**Πῶς ἐφέρθη τὸ βασιλόπουλο πρὸς ἓνα πλούσιον
κλέπτην.**

Ἐπλησίαζαν πλέον εἰς τὴν κοιν. Ἄνθρωπον δὲν συνήν-
τησαν εἰς τὸν δρόμον παντοῦ φοβερά νεκρά, ὡς εἴαν μεγάλο θανα-
τικὸν εἶχε πλακώσει καὶ εἶχεν ἐρημώσει τὴν χώραν.

Οἱ ἄγροὶ ἦσαν ἀκαλλιέργητοι, τὰ ἄγρια χόρτα ἐπνίγαν τὴν

έφοχήν, σπίτι πουθενά δὲν ὑπῆρχε, μήτε καλύβη, μήτε καπνός. Εἰς τὸ βουνὸν δὲν ἤκούετο τὸ ἄρμονικὸν κουδούνισμα τῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα πηγαίνουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ βόσκουν, οὔτε ἤκουες τοῦ βοσκοῦ τῆ φλογέρα νὰ παίζει γλυκὰ κάτω ἀπὸ κανένα δένδρον.

— Ἄχ! τί ἐρημίαν ἔχει ὁ τόπος μας! ἀνεστέναξε τὸ βασιλόπουλο. Κύτταξε, Ἀδύγῃ! Ὁ διδάσκαλος μου ἔλεγεν, πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι τώρα ἄγρια, ἦσαν μίαν φορὰν γεμάτα περιβόλια καὶ σπίτια, ὅπου ἔπαιζαν παιδάκια, καὶ αἱ μητέρες ἐκάθηντο εἰς τὸ κατώφλι καὶ ἔπλεκαν ἢ ἔρραπταν περιμένουσαι τοὺς ἄνδρας τῶν νὰ γυρίσουν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν. Ἐνῷ τώρα, ἐρημία καὶ νέκρα!

— Καὶ τί ἔγιναν οἱ ἄνθρωποι;

— Ἄλλοι ἀπέθαναν καὶ ἄλλοι, οἱ περισσότεροι, ἔφυγαν εἰς τὰ ξένα.

— Διατί ἔφυγαν;

— Διότι τὸ βασιλεῖόν μας ἐξέπεσεν, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀγαποῦν πλέον τὴν ἐργασίαν καὶ δὲν εἶναι πλέον πρόθυμοι νὰ θυσιασθοῦν διὰ τὴν Πατρίδα. Ὅταν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πόλιν, ἓνας ἄνθρωπος ἔπεσε κλαίων εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλοπούλου καὶ εἶπεν:

— Ἐλεος, βασιλόπουλό μου, μ' ἔκλεψαν!

— Ποῖος σ' ἔκλεψεν;

— Ἐνας πλούσιος. Μοῦ ἐπῆρεν ὅσα λεπτὰ εἶχα καὶ τώρα ἔμεινα εἰς τοὺς πέντε δρόμους ἐγὼ καὶ τὰ παιδιὰ μου, βασιλόπουλό μου, προστάτευσέ με!

— Μείνε ἡσυχος. Θὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ σοῦ τὰ δώσῃ ὀπίσω. Πῶς σὲ λέγουν;

— Κοσμᾶ.

— Ἐλα μαζί μου.

— Ἄπ' ἐδῶ ἐτραύηξεν ὁ κλέπτης! εἶπεν ὁ δυστυχῆς Κοσμᾶς. Ἄς τρέξωμεν νὰ τὸν προφθάσωμεν!

— Ἄς τρέξωμεν, εἶπε τὸ βασιλόπουλο.

Μετὰ τινα λεπτὰ κατέφθασαν τὸν πλούσιον, ὁ ὁποῖος ἡσυχος καὶ εὐχαριστημένος ἐπήγαινε εἰς τὴν οἰκίαν του.

— Δῶσε τὰ λεπτὰ, ποῦ ἤρπασες ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν! ἐφώνησε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἤρπασε τὸν πλούσιον ἀπὸ τὸν βραχίονα.

— Φέματα! Λέγει φέματα! ἐτραύλισεν ὁ πλούσιος καὶ ἔγινε κάτωχρος.

— Ἄστυφύλακες! ἐφώνησε τότε τὸ βασιλόπουλον εἰς δύο στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐστέκοντο ἐκεῖ πλησίον καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ πλησιάσουν νὰ συλλάβουν τὸν ἰσχυρὸν καὶ πλούσιον ἄρχοντα τῆς πόλεως.

Οἱ ἀστυφύλακες ἔσπευσαν καὶ ἐχαιρέτισαν στρατιωτικῶς.

— Ὅδηγήσατε αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν!

— Εἰς τὴν φυλακὴν! ἀνεφώνησεν ἀπειλητικῶς ὁ πλούσιος. Δὲν ξεύρετε λοιπὸν ποῖος εἶμαι ἐγώ;

— Ξεύρω, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλο. Εἶσαι ἓνας κλέπτης!

Ὁ λαὸς εἶχεν ἀκούσει τὰς φωνὰς καὶ συνηθροίσθη γύρω. Ὅλοι ἐκαμάρωναν τὸ γενναῖον βασιλόπουλον, ἀλλὰ καὶ κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ ὀμιλήσῃ, διότι ἐφοβοῦντο τὸν ἰσχυρὸν ἀδικητήν.

— Ἴδου τὰ λεπτὰ! ἐπιθύρισε τρέμων ὁ πλούσιος καὶ ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ ἑνα βαλάντιον γεμιστοὺς χρήματα.

Συγχρόνως ἔρριψεν ἀπειλητικὸν βλέμμα εἰς τὸν Κοσμάν, ὡς ἐὰν τοῦ ἔλεγεν.

— Ἄφησε νὰ μείνωμεν μόνοι καὶ σὲ διορθώσω ἐγώ!

— Δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποδώσῃς τὰ χρήματα ποὺ ἤρπασες, εἶπε τὸ βασιλόπουλον αὐστηρῶς! Πρέπει καὶ νὰ τιμωρηθῆς. διὰ τὴν κακίαν σου πράξιν! Πηγαίνετέ τον εἰς τὴν φυλακὴν!

Τότε οἱ ἀστυφύλακες ἐπύθραν θάρρος καὶ ἤρπασαν τὸν κλέπτην.

— Ἐμπρός! εἰς τὴν φυλακὴν! τοῦ εἶπαν.

Καὶ ὁ λαὸς ἀμέσως ἔλαβε θάρρος, περιεκύκλωσε τὸν νεαρὸν ἥρωα καὶ ἀνεφώνησε μὲ χαρὰν.

— Ζήτω τὸ βασιλόπουλό μας!

— Ζήτω ἡ Δικαιοσύνη!

Καὶ ὁ Κοσμάς, κλαίων ἀπὸ χαρὰν, κατεφίλει τὰ χέρια τοῦ αὐεργέτου του.

Τὴν ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸ βασιλόπουλο, διὰ νὰ σώσῃ τὸ βασίλειόν του.

Ὅταν τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ Αὐγὴ ἐφθασαν εἰς τὸ Παλάτι, τὸ πλῆθος τοῦς ἠκολούθει ἀκόμη καὶ ἐξητωκραυγάζε.

Τὸ βασιλόπουλο εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητέρας του, ἐγονάτισε, τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπεν ἄπλα καὶ ἀποφρασιμένον

—Μητέρα, δὲν πηγαίνω. Δὲν καταδέχομαι νὰ ζητῶ βοήθειαν ἀπὸ κανένα. Μόνοι μας θὰ σωθῶμεν. Μὲ τὴν δύναμίν μας.

Ἡ Βασίλισσα ἔκυψεν, ἐφίλησε τὸν υἱὸν τῆς καὶ εἰώπα.

—Εἶμαι βασιλόπουλον, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος, εἶμαι ἑγγονος τοῦ Μεγάλου Αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλον τὸν κόσμον. Εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως, τὸν ὁποῖον οἱ ἐχθροί μας ἐσκότωσαν. Μητέρα, πονῶ τὴν Πατρίδα μου καὶ δὲν λησμονῶ τὰς ὕβρεις, ποὺ τῆς ἔκαμαν.

—Παιδί μου, ἀπεκρίθη ἡ Βασίλισσα καὶ τὰ δάκρυά τῆς ἐπλημμύρουν τὰ μάτια, εἶμαι υπερήφανη, διότι σὲ ἔχω υἱὸν μου. Κάμε ὅτι σοῦ λέγει ἡ καρδιά σου καὶ ὅτι σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός! Σὺ μίαν ἡμέραν, παιδί μου, θὰ γίνῃς μέγας Βασιλεὺς!

Τὸ βασιλόπουλο χαρούμενον ἐφίλει τὴν μητέρα του.

Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ὁ καλόγηρος ἐνεφανίσθη. Ἄφου προσεκύνησε τὴν Βασίλισσαν, ἐστράφη πρὸς τὸ βασιλόπουλον καὶ τοῦ εἶπε·

—Σοῦ ὑπεσχέθην νὰ ἔλθω εἰς τὸ Παλάτι νὰ σοῦ ὁμιλήσω καὶ ἦλθα.

—Ὅτι μὲ συμβουλεύσης, διδάσκαλέ μου, θὰ τὸ κάμω, εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

—Πρέπει, μὲ τὴν ἄδειαν τῆς μητέρας σου, νὰ φύγῃς δι' ὀλίγον καιρὸν ἀπὸ τὸ Παλάτι, νὰ ζήσης δι' ὀλίγον καιρὸν ἀγνωστος μὲ τὸν λαόν σου καὶ ἔτσι νὰ γνωρίσης τὸν τόπον σου. Νὰ φύγῃς μόνος, χωρὶς συνοδείαν καὶ χωρὶς χρήματα.

—Ἄλλὰ θὰ κρυώσῃ, θὰ κουρασθῇ, θὰ πεινάσῃ! ἀνεφώνησεν ἡ Βασίλισσα καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν τῆς προμαγμένη.

—Ἄς κρυώσῃ, ἄς κουρασθῇ, ἄς πεινάσῃ, ἀπήντησεν ὁ καλόγηρος. Θὰ σκληραγωγηθῇ καὶ θὰ γυρίσῃ δυνατός. Καὶ θὰ γνωρίζῃ τότε, τί πρέπει νὰ κάμῃ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν τόπον του.

Τὸ βασιλόπουλον ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του καὶ εἶπε·

—Θὰ φύγω ἀμέσως. Ἄλλὰ μίαν χάριν μόνον ζητῶ· νὰ πάρω μαζί μου καὶ τὴν Αὐγὴν!

—Παιδί μου, εἶπεν ἡ Βασίλισσα σφογιζοῦσα τὰ δάκρυά τῆς, σοῦ εἶπα νὰ κάμῃς ὅτι σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός. Εἶσαι μικρὸς ἀκόμη, ἀλλὰ σκέπτεσαι ὡς ἄνδρας. Κάμε, ὅπως θέλεις διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος.

Ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν τῆς, τὸν ἐφίλησε καὶ τοῦ εἶπεν·

—Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν εὐχὴν μου! Καὶ

νά γυρίσῃς γρήγορα, διότι εἰς ἐσένα μόνον στηρίζομεν ὅλας μας τὰς ἐλπίδας.

Μετὰ μίαν ὥραν τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ Αὐγὴ χωρὶς συνοδείαν, ὀλεμόναχοι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς Πόλεως.

ἮΙΟΥ Διενουκτέρευσαν τὰ βασιλόπουλα.

Ἐπήγαιναν, ἐπήγαιναν, κρατούμενοι ἀπὸ τὸ χέρι τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ Αὐγὴ. Ἐπέρασαν χωράφια ἀκαλλιέργητα καὶ ἔρημα, ἐπέρασαν γεφύρας, ἀνέβησαν βουνὰ καὶ κατέβησαν πάλιν εἰς τὴν παιδιάδα.

— Ἀδελφὴ μου, ἐκουράσθης;

— Ὅχι, ὄχι! Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, θὰ σ' ἀκολουθήσω.

— Τὰ παπουτσάκια τῆς εἶχαν σχισθῆ καὶ τ' ἀπαλά τῆς πόδια ἔτρεχαν αἷμα.

— Νὰ καθίσωμεν ὀλίγον νὰ ξεκουρασθῶμεν, εἶπε.

Ἐκάθισαν κοντὰ εἰς μίαν πηγγὴν, ἔκυψαν καὶ ἔπιαν νερόν, ἐπλόθθησαν καὶ ἐλάφρυσαν.

Δύο βάτραχοι πράσινοι, κρυμμένοι κάτω ἀπὸ τὰ χόρτα τοὺς ἔδλεπαν.

— Ἔνοι εἶναι αὐτοί, εἶπεν ὁ ἕνας βάτραχος· φαίνονται ἀδελφοί.

— Δὲν τοὺς ξεύρεις; ἀπήντησεν ὁ ἄλλος. Δὲν εἶναι τὰ βασιλόπουλα τοῦ τόπου μας; Ἐγὼ μίαν φοράν ἤμην εἰς τὸ Παλάτι των, εἰς μίαν μεγάλην στέρναν τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ ἔδλεπα. Πόσον καλὰ εἶναι! Ἐλα νὰ πλησιάσωμεν!

— Νὰ φύγωμεν! εἶπεν ἡ Αὐγὴ· φοβοῦμαι αὐτοὺς τοὺς βατράχους ποὺ πλησιάζουν.

Ἐσηκώθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν νὰ ὁδοιποροῦν· ἤρχισε πλέον νὰ βραδυάζῃ καὶ ὁ Ἄποσπερίτης ἔλαμπεν εἰς τὸν οὐρανόν.

— Καὶ ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ κατοικοῦν δὲν εἶναι ἐργατικοί, βλέπεις Αὐγὴ; Τὰ χωράφια δὲν εἶναι σπαρμένα, τὰ δένδρα ἔχουν μαρανθῆ εἰς τοὺς κήπους καὶ πουθενὰ δὲν ἀκούεται τὸ τραγοῦδι τοῦ βοσκοῦ. Ὅμως ἐλπίζω νὰ εὑρωμεν ἐδῶ κοντὰ κανένα σπίτι νὰ κοιμηθῶμεν!

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, ἐψιθύρισεν ἡ Αὐγὴ, διότι ἀλλέως θ' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν κούρασιν.

Ἡ Αὐγὴ στηριζομένη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ἔσυρε μετὰ κόπου τὰ βήματα τῆς.

Δὲν εἶχαν κάμει εἰκοσι βήματα καὶ διακρίνουσ φῶς μέσα ἀπὶ τὰ δένδρα.

— Φῶς! ἀνεφώνησαν οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ ἐτάχυναν τὴ βῆμά των.

Ἐντὸς ὀλίγου ἔφθασαν ἦτο μία οἰκία πτωχική, ἀλλὰ καθαρὰ, μὲ ἄνθη γύρω, μὲ κλήματα γεμάτα ἄσπρα σταφύλια, μὲ γλάστρας βασιλικῶν καὶ μὲ δένδρα πολλὰ.

— Τάκ! τάκ! κτυποῦν.

— Ποῖος εἶναι; ἠκούσθη ἀπὸ μέσα γερωντικὴ φωνή.

— Δύο παιδιὰ, ἀπήντησε τὸ βασιλόπουλον. Ἀνοίξατέ μας εἴμεθα κουρασμένοι καὶ δὲν γνωρίζομεν τὸν δρόμον.

Βήματα ἠκούσθησαν εἰς τὴν αὐλήν, ἡ θύρα ἠνοιχθή καὶ εφάνη μία γραιὰ νὰ κρατῆ ἀναμμένον λύχνον.

Τὸ φῶς ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τοὺς δύο μας μικροὺς φίλους καὶ ἔλαμψεν ἡ μορφή των ἡ εὐγενικὴ καὶ κουρασμένη.

Ἡ γραιὰ φαίνεται, ὅτι τὰ ἐλυπήθη, διότι εἶπε μὲ γλυκεῖαν φωνήν:

— Ἐλάτε μέσα, παιδάκια μου, εἴμεθα πτωχοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἔχομεν καλὴν καρδίαν· δι' αὐτὸ μᾶς λέγουσ καὶ Καλό-καρδοὺς.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἠὲχαρίστησαν καὶ εἰσῆλθαν μέσα, ἐκαλησπέρασαν ἕνα σεβάσιμον γέροντα, ποὺ ἐκάθητο καὶ ἐδιάβαζε τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἔπεσαν ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμα ἐξηνητημένοι ἀπὸ τὴν κόρρασιν καὶ ἀπὸ τὴν πείναν.

— Θὰ σᾶς ζεστάνωμεν ὀλίγον γάλα, παιδιὰ μου. Ἢ ἔρχεσθε ἀπὸ πολὺ μακρὰν.

— Ναί, ναί, ἀπήντησε ἡ Αὐγὴ καὶ εἰσιώπησε.

Οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἐνόησαν, ὅτι τὰ παιδιὰ δὲν ἠθέλαν νὰ εἶπουν ποῖα εἶναι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχονται καὶ δὲν τὰ ἠρώτησαν πλέον.

Ἐξέστασαν δύο μεγάλα ποτήρια γάλα καὶ οἱ ξένοι τὸν τὰ ἔπιαν μὲ μεγάλην ὄρεξιν.

— Πηγαίνατε εἰς τὸ κρεβάτι νὰ κοιμηθῆτε, παιδιὰ μου, εἰπὲν ἡ καλὴ γραιὰ· ἡμεῖς στρώνομεν κατὰ γῆς καὶ κοιμώμεθα· δὲν πειράζει, εἴμεθα συνηθισμένοι.

Οὕτε εὐχαριστῶ δὲν εἶχαν τὴν δύναμιν νὰ εἶπουν. Ἐπέσαν καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμέσως.

— Θὰ εἶναι ἀρχοντόπουλα! εἶπαν οἱ γέροντες. Ἐκαμαν τὸν

σταυρόν των ἔσθθησαν ὄν λύχνον καὶ ἔπεσαν καὶ αὐτοὶ νὰ κοιμηθοῦν.

Πῶς τὸ βασιλόπουλον σκέπτεται νὰ ἐργασθῆ.

Λίαν πρωτὶ ἐξύπνησε τὸ βασιλόπουλο καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν. Τί ὠραία τοῦ ἐφάνησαν ὄλα! Πόσον ὠραιότερα ἀπὸ τὴν πόλιν! Ἐδῶ ὁ πρωϊνὸς ἀέρας, καθαρὸς καὶ δροσερός, σοῦ κτυπε τὸ πρόσωπον καὶ σοῦ δίδει υἱείαν καὶ χαράν· τὰ βουνὰ εἶχα· βοδίσει ἀπὸ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, οἱ πετεινοὶ ἤρχισαν νὰ φωνάζουν, οἱ ἄνθρωποι ἐξύπνων καὶ ἐπήγαιναν εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ τὰ βῶδια σιγὰ σιγὰ ἐπορεύοντο εἰς τοὺς ἀγροῦς νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀθρώπους.

Τὰ πουλιὰ ἔκαμιναν ὡσάν τρελλαμένα ἀπὸ τὴν χαράν· ἔτρεχαν ἀπὸ τὸ ἔν δένδρον εἰς τὸ ἄλλο, ἐκελάδουν, ἀνέβαιναν ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἔπειτα πάλιν κατέβαιναν ὀρμητικὰ εἰς τὴν γῆν καὶ ἔφαχναν νὰ εὔρουν κανένα σπειρὶ νὰ τσιμπήσουν.

— Τί ὠραία! ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον· πῶς πλαταίνει τὸ στῆθός μου ἐδῶ, πῶς ἀναπνέω ἐλεύθερα! Γίνομαι περισσότερον δυνατὸς καὶ βέβαιος πῶς θὰ νικήσω!

Μία σκέψις ἦλθε τότε εἰς τὸν νοῦν του καὶ ἐχαμογέλασεν εὐχαριστημένος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ἐφάνη ἡ ἀδελφή του.

— Καλῶς τὴν ἀδελφούλαν μου! εἶπε τὸ βασιλόπουλο χαρούμενον· κάτι ἐσκέφθην καὶ ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω νὰ μοῦ εἴπης τὴν γνώμην σου.

— Τί;

— Τί αἰσθάνεσαι ἐδῶ;

— Ἐλευθερίαν! Δὲν ζῶρω, εἶμαι ἐλευθέρη ἐδῶ, εὐχαριστημένη καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν ν' ἀναλάβω καὶ τὰ δυσκολώτερα ἔργα.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον! Λοιπόν, ἴδου τί ἐσκέφθην. Ποῖος εἶναι ὁ σκοπός μας; Νὰ σώσωμεν τὸ ἔθνος μας ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν δυστυχίαν. Πῶς θὰ τὸ κατ'ρθώσωμεν; Ἐίνας καὶ μόνον τρόπος ὑπάρχει· νὰ γνωρίσωμεν τὸ βασίλειόν μας, νὰ ζήσωμεν μὲ τὸν λαόν, νὰ ἴδωμεν πῶς σκέπτεται, πῶς αἰσθάνεται, ποῖα εἶναι αἱ πρώται ἀνάγκαι του, ποῖα εἶναι τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα του. Ἔτσι μόνον θὰ εὐρωμεν τὴν βίαν τοῦ κακοῦ καὶ θὰ τὴν ἐκριζώσωμεν. Ἐπὶ τέλους τί

λείπει από τὸν λαὸν αὐτὸν τὸν τόσον ἔξυπνον καὶ φιλότιμον ;
Αὐτὸ πρέπει νὰ μάθωμεν καὶ διὰ νὰ τὸ μάθωμεν πρέπει νὰ ζη-
τώμεν μαζί του καὶ νὰ τὸν γνωρίσωμεν ! Πόσον δίκαιον εἶχεν
ἡ καλὸς μου διδάσκαλος νὰ μὲ συμβουλεύσῃ τὸ ταξίδιον αὐτό !

— Λοιπὸν τί σκέπτεσαι νὰ κάμῃς, ἀδελφέ μου ;

— Νὰ μείνωμεν ἐδῶ ὀλίγον καιρὸν· νὰ ἐργαζώμεθα καὶ
ἡμεῖς ὅπως καὶ ὁ λαὸς μας· νὰ κερδίσωμεν μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ
προσώπου μας τὸν ἄρτον μας· νὰ συναναστραφῶμεν ἐδῶ τοὺς χω-
ρικοὺς, νὰ τοὺς ἀγαπήσωμεν, νὰ τοὺς γνωρίσωμεν καὶ νὰ εὐρω-
μεν τὸν τρόπον νὰ τοὺς σώσωμεν. Μ' ἐννοεῖς, Αὐγὴ ;

— Σ' ἐννοῶ, ἀδελφέ μου, καὶ εἶμαι σύμφωνος μαζί σου· ἔνα
μόνον μὲ φοβίξαι :

— Τί ; λέγε !

— Πῶς θ' ἀνθέξωμεν, ἀφοῦ εἴμεθα ἀσυνήθιστοι, εἰς τὴν ἐρ-
γασίαν καὶ τοὺς κόπους ;

— Ἡ θέλησις τὰ νικᾷ ὅλα· ὅλοι ἠμποροῦμεν νὰ γίνωμεν
ἥρωες· ἔνα μόνον ἀπαιτεῖται· ἡ θέλησις.

Τὴν στιγμὴν, ποὺ ὠμίλει τὸ βασιλόπουλον, οἱ ὀφθαλμοὶ του
ἐλαμπαν μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἡ ἀδελφὴ του δὲν ἐκρα-
τήθη· τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ εἶπε·

— Μαζί σου γίνομαι ἥρωες· ἡ ψυχὴ μου μαζί σου, ἀδελφέ
μου, γίνεται μεγάλη καὶ δυνατὴ καὶ δὲν φοβεῖται τίποτε. Ὅλα
μοῦ φαίνεται, πῶς ἠμπορῶ νὰ τὰ κατορθώσω, ὅταν σὺ εἶσαι μα-
ζί μου καὶ μοῦ δίδεις θάρρος.

— Ὅριστε μέσα νὰ πάρετε τὸ γάλα σας ! ἠκούσθη τότε
μία γλυκεῖα φωνὴ νὰ τοὺς καλῇ.

Ἦτο ἡ ὠραία κόρη τῶν δύο γερόντων, ἡ ὁποία, εὐθὺς ὡς
ἔμαθεν, ὅτι χθὲς βράδῃ εἶχαν ἔλθει δύο ξένοι, πρόθυμος ἔσπευσε
νὰ τοὺς περιποιηθῇ. Εἶχεν ὑπάγει ν' ἀρμέξῃ τὴν ἀγελάδα καὶ
τώρα μὲ τὸν κάδον γεμάτον γάλα ἐπέρνα ἀπὸ ἐμπρὸς των.

Τὰ δύο παιδιά ἔτρεξαν μὲ μεγάλην ὄρεξιν· τὸ σπίτι σήμερον
τοὺς ἐφάνη περισσότερον εὐθυμον καὶ εὐτυχημένον· ὅλα ἦσαν
καθαρὰ καὶ τακτοποιημένα· ἡ τράπεζα εἰς τὸ μέσον μὲ τὸ λευ-
κὸν της τραπεζομάνδηλον, αἱ εἰκόνες τῶν ἁγίων εἰς τὸ εἰκο-
νοστάσιον μὲ τὴν κανδήλαν ἀναμμένην πάντοτε, τὰ καθίσμα-
τα, τὸ κρεβάτι, ὅλα ἐλαμπαν μέσα εἰς τὴν πτωχικὴν αὐτὴν καὶ
ἥσυχον οἰκίαν.

**Εἰς πόσον δύσκολον θέσιν εὐρέθησαν τὰ βασιλόπουλα
κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐργασίας :**

— Μοῦ ἀρέσει νὰ σηκώσεθε τόσον πρῶτ', εἶπεν ἡ Καλόκαρδη
χαϊδεύουσα τὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς Αὐγῆς. Πῶς λέγεσθε ;

— Ἐμένα νὰ λέγετε Ἑλληνόπουλον, ἀπεκρίθη τὸ βασιλό-
πουλο, καὶ τὴν ἀδελφήν μου Ἑλληνοπούλαν. Καὶ θέλομεν νὰ
σὰς ζητήσωμεν μίαν χάριν.

— Ὁ εὐγενὴς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖτε, μὲ μαγεύει.

ἀπεκρίθη ἡ Καλόκαρδη, Φαίνεσθε ἀπὸ μεγάλην οἰκογένειαν, μὲ
καλὴν ἀνατροφήν, φιλότιμοι καὶ ὑπερήφανοι. Καὶ δι' αὐτὸ εἶμαι
ἔτοιμος νὰ σὰς κάμω ὅ τι χάριν μοῦ ζητήσετε !

— Θέλομεν νὰ μείνωμεν ὀλίγον μαζὶ σας, νὰ ἐργαζώμεθα,
νὰ κερδίζωμεν τὸ ψωμί μας. Μὰς δέχεσθε ;

— Καὶ τί ἐργασίαν ξεύρεις, παιδί μου ; ἠρώτησεν ἡ γράϊα
κυττάζουσα μὲ χαμόγελον τὰ λευκὰ καὶ μαλακὰ χεῖρα τοῦ
νέου. Ξεύρεις νὰ σκάπτῃς τὰ γωράφια, νὰ κλαδεύῃς τὰ ἀμπέ-
Φηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λια, νά τρουγῆς, νά θερῆζης, ν' ἀριμέγης τὰς αἶγας, νά ποτίζης τοὺς κήπους ;

— Καὶ σύ, κόρη μου, ἠρώτησε τὴν Αὐγὴν, ξεύρεις νά μαγειρεύης, νά πλύνῃς, νά ράπτῃς, νά ζυμῶνῃς, νά πλέκῃς, νά υφαίνῃς ; Ὁχι ; δὲν ξεύρεις ;

Τὰ δύο παιδιὰ ἐχαμήλωσαν τὴν κεφαλὴν, κατακόκκινα ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν των· τίποτε δὲν ἤξευραν. Τίποτε ! Τίποτε ! Τί ἐκαμναν λοιπὸν τόσα ἔτη ; Ἔτσι ἔζησαν ἄεργοι καὶ ὀκνηροί ; Πῶς θὰ κερδίσουν τώρα τὸ φωμί των ; Τί ἔχουν νά προσφέρουν εἰς τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους ; Δὲν εἰργάσθησαν ποτέ, δὲν ἔμαθαν τίποτε· ἦσαν λοιπὸν βάρη περιττὰ τῆς γῆς καὶ θὰ ἀπέθνησκαν τῆς πείνης.

Ἡ Αὐγὴ τότε δὲν ἐκρατήθη, ἔπεσεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ ἤρχισε νά κλαίῃ ἀπαρηγόρητος.

— Μὴν κλαίῃς, κόρη μου, εἶπεν ἡ γράια μὲ καλωσύνην· δὲν ξεύρετε κχιμίαν ἐργασίαν, ἔχετε ὁμως ἐπιθυμίαν νά μάθητε. Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερον. Εἰσθε φιλότιμα καὶ ἐξυπνα παιδιὰ καὶ πολὸ γρήγορα θὰ ἠμπορέσετε νά μᾶς βοηθήσετε. Δι' αὐτὸ σᾶς δεχόμεθα.

— Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ! ἀνεφώνησε τὸ βασιλόπουλον, καὶ ἔσφιξε τὸ χέρι τῆς γράιας. Θὰ κάμωμεν ὅτι ἠμποροῦμεν διὰ νά σᾶς ἐλαφρῶσωμεν ἀπὸ τοὺς κόπους σᾶς· θὰ σᾶς θεωροῦμεν ὡς πατέρα καὶ μητέρα.

Τί εἶπαν οἱ Καλόκαρδοι καὶ τὸ βασιλόπουλον διὰ τὴν δυστυχίαν τοῦ βασιλείου ;

Ἡ Καλόκαρδη ἀνεστέναξεν.

— Ἀχ ! εἶπεν ὅταν σὲ βλέπω, νομίζω ὅτι βλέπω τὸ παιδί μου τὸ ξηνητευμένον. Ὁ υἱὸς μας ἔφυγεν ἀπὸ μικρὸς διὰ τὰ ξένα καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζει, ἂν ζῆ ἢ ἂν ἀπέθανεν !

— Εἶχατε υἱόν ; εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Καὶ διατί ἔφυγε ;

— Τί νά κάμνη ἐδῶ, παιδί μου ; Μαζὶ ἐκαλλιεργούσαμεν τὰ χωράφια μᾶς, ἐσκάπταμεν τὰ ἀμπέλια μᾶς, εἶχαμεν ἄφθονα εἰσοδήματα καὶ ἐζούσαμεν εὐτυχεῖς. Τώρα ὁμῶς τὰ πράγματα ἠλλάξαν· ὁ καλὸς Βασιλεὺς μᾶς ἐφρονεύθη εἰς τὸν πόλεμον τὸ βασιλείον μᾶς κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἡ πτώχεια ἐπλάκωσε τὸν τόπον. Φεύγουν λοιπὸν τὰ παλληκάρια διὰ τὴν ξενιτείαν καὶ ἀφήνουν τὴν ὠρίαν Πατρίδα μᾶς. Καλλιεργοῦν τὰ ξένα μέρη,

ἐνῶ δ' ἰδικός των τόπος μένει χέρσος καὶ ἀκαλλιέργητος.
— Βλέπεις, ἅμα λείψῃ ἢ κεφαλὴ ἐνὸς τόπου. ὁ Βασιλεὺς, ὄλα πηγαίνουν κακά. Τὸ βασιλόπουλον εἶναι παιδί ἀκόμη τὴ νὰ σοῦ κάρη;

— Ἄμα μεγαλώσῃ, εἶπε τὸ βασιλόπουλον, καὶ μόλις ἤμποροῦσε νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησίν του, ἅμα μεγαλώσῃ θὰ τὰ διορθώσῃ ὄλα, θὰ φέρῃ πάλιν τὴν ἡσυχίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸν τόπον καὶ θὰ ὑψώσῃ πάλιν τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος!

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ! εἶπε τότε ὁ γέρον Καλόκαρδος ὑψώνων τὰ χέρια του εἰς τὸν οὐρανόν.

— Ναί! ἐφώνασε τὸ βασιλόπουλον, ὁ Υἱὸς τοῦ Βασιλέως σας ἐργάζεται, πονεῖ καὶ ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του! Καὶ θὰ ὑπάγῃ παντοῦ νὰ γνωρίσῃ τὸν λαόν του καὶ νὰ πολεμήσῃ μαζί του, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἢ εὐλογημένη ὥρα!

Ὁ γέρον ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε λυπημένος·

— Δὲν τὸ πιστεύω! Ὅλοι ἔχομεν ἀπελπισθῆ· δι' αὐτὸ σταυρώνομεν καὶ ἡμεῖς τὰ χέρια μας καὶ περιμένομεν ν' ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὴν πείναν. Οἱ δρόμοι μας ἐχάλασαν καί, διὰ νὰ ὑπάγωμεν ἀπὸ τὸ ἓνα χωρίον εἰς τὸ ἄλλο, πρέπει ν' ἀποφασίσωμεν τὴν ζωὴν μας· αἱ γέφυραὶ μας ἐκρημνίσθησαν καὶ τὸν χειμῶνα οἱ ποταμοὶ εἶναι ἀδιάβατοι.

— Κινηθῆτε λοιπὸν καὶ σεῖς! εἶπε τὸ βασιλόπουλον μὲ δύναμιν· μὴ τὰ περιμένετε ὄλα ἀπὸ τοὺς ἄλλους! Δὲν ἔχετε δρόμους; Κάμετε μόνοι σας· συναθῆτε ὄλοι οἱ χωρικοί, ἐργασθῆτε μαζί καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἔχετε ὠραίους δρόμους. Δὲν ἔχετε γεφύρας; Κτίσατε! Δὲν ἔχετε ἀσφάλειαν; Πάρτε ἓνα τουφέκι καὶ σκοτώνετε τοὺς ληστές, πού ἔρχονται νὰ κλέψουν τὴν περιουσίαν σας!

Ὁ γέρον ἐκίνησε πάλιν τὴν κεφαλὴν.

— Τώρα πλέον, παιδί μου, ἀπεμείναμεν μόνον γέροντες καὶ γυναῖκες εἰς τὸ χωρίον. Ὅλοι οἱ νέοι ἔφυγαν εἰς τὰ ξένα. Εἶναι πολὺ ἀργά, παιδί μου!

— Δὲν εἶναι ποτὲ ἀργά! ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον. Πάντοτε ἔχει κανεὶς καιρὸν νὰ διορθωθῇ καὶ νὰ σωθῇ. Ἄν ἔφυγαν οἱ νέοι, ἀπομένουν ἔμωσ τὰ παιδιά. Ἡ νέα Γενεά! Τὰ παιδιά εἶναι ἡ σωτηρία μας. Αὐτὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν θ' ἀποτελέσουν

τὴν Πατρίδα. "Αν εἶναι γενναῖα, ἐργατικά, τίμια, ὁ τόπος μας θὰ ὑπάγῃ ἐμπρός! "Αν εἶναι δειλά, ὀκνηρά, πρόστυχα καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν ἐμπόδιον ἀπελπίζονται καὶ κλαίουں, τότε ἐρημία καὶ καταστροφὴ θὰ πέσῃ εἰς τὸν τόπον μας.

— "Αν εἶναι ὅλα ὡσὰν ἐσᾶς, χαρὰ εἰς τὴν Πατρίδα μας! ἀνεφώνησεν ἡ Καλόκαρδη, κυττάζουσα μὲ θαυμασμὸν τοὺς δύο μας φίλους.

Πῶς ἤρχισαν ἐργασίαν τὰ δύο βασιλόπουλα.

— Καλά, καλά, εἶπε γελῶν ὁ Καλόκαρδος. Μὲ τὰς δμῖλας μας αὐτὰς ἐλησιμονήσαμεν ὁμῶς τὴν ἐργασίαν μας. Ἐμπρός, παιδιά μου, κάμετε τὸν σταυρὸν σας! Θέλετενὰ ἐργασθῆτε; Ἐργασθῆτε λοιπόν!

— Ἐγὼ θὰ κρατήσω τὴν Ἑλληνοπούλαν, εἶπεν ἡ καλὴ κόρη τοῦ Καλοκάρδου, ἡ Ἑλένη· θὰ τὴν μάθω νὰ βράπτῃ. Τὰ φορέματά της ἔχουν σχισθῆ, πρέπει λοιπόν νὰ τὰ διορθώσῃ. Ἐπειτα θὰ τὴν μάθω νὰ μαγειρεύῃ, καὶ ἔπειτα θὰ καθίσῃ εἰς τὸν ἀργαλεῖον νὰ μάθῃ νὰ ὑφαίνῃ.

— Καὶ ἐγὼ θὰ πάρω μαζί μου τὸ Ἑλληνόπουλον, εἶπεν ὁ γέρον· θὰ τὸν μάθω σήμερον νὰ κάμνῃ αὐλάκια εἰς τὸν κήπον καὶ νὰ ποτίζῃ τὰ λαχανικά μας· ἔπειτα θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ ἀμπέλι νὰ τρυγήσωμεν· τὰ σταφύλια πλέον εἶναι ὄριμα καὶ ἄλλα θὰ βάλωμεν εἰς τὸν ληνόν, νὰ κάμωμεν κρασί, ἄλλα θ' ἀπλώσωμεν εἰς τὸν ἥλιον, νὰ κάμωμεν σταφίδα.

Μὲ χαρὰν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται. Καὶ ὅταν τὸ μεσημέρι ἐπέστρεψε τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν οἰκίαν νὰ γευματίσῃ, τὸ πρόσωπόν του ἦτο κόκκινον καὶ ζωηρόν, ἡ καρδιά του ἐκτύπα δυνατὰ καὶ ἠσθάνετο μεγάλην δύναμιν εἰς τοὺς βραχίονάς του· ἡ Αὐγὴ εἶχε βράψῃ τὸ φόρεμά της, εἶχε βοηθήσῃ τὴν Καλόκαρδην νὰ μαγειρεύσῃ καὶ τώρα ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο πεταχτὴ καὶ ἔστρωνε τὸ τραπέζι.

— Πῶς τὰ ἐπῆγεν ἡ μαθήτρια σας, κόρη μου; ἠρώτησεν ὁ Καλόκαρδος γελῶν.

— Γρήγορα θὰ περάσῃ τὴν διδασκάλισσάν της! ἀπήντησεν ἡ Καλόκαρδη.

— Ἐμένα ὁ μαθητὴς μου μ' ἐπέρασεν ἀπὸ τώρα! Αὐτὰ ἔχει ἡ νεότης! Ἐγὼ πλέον ἐγῆρασα καὶ δὲν ἀξιζῶ τίποτε!

Εὐθυμοὶ ἐκάθισαν καὶ οἱ πέντε εἰς τὸ τραπέζι καὶ ποτὲ οἱ δύο ἀδελφοὶ δὲν ἐνθυμοῦνται νὰ ἔφαγαν νοστιμώτερον φαγητόν.

Τὶ ἔπαθε μίᾳ φαντασμένη σακκορράφα;

1.

Μετὰ τὸ δεῖπνον, ὁ Καλόκαρδος, ὁ ὁποῖος ἤξευρε πολλὰς ὠραίας ἱστορίας, εἶπεν εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς·

— Πρέπει κανεῖς, παιδιά μου, νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ εἶναι χρήσιμος καὶ εἰς τοὺς ἄλλους· ὄχι νὰ εἶναι φαντασμένος καὶ ἄχρηστος, διότι τότε τὸν περιφρονοῦν ὅλοι καὶ παθαίνει ὁ τι ἔπαθεν ἡ σακκορράφα.

— Ποία σακκορράφα; ἠρώτησε τὸ βασιλόπουλον, τὸ ὅποσον ἤθελε πάντοτε νὰ μανθάνῃ.

— Μίαν φοράν, ἤρχισεν ὁ Καλόκαρδος, ἦτο μίᾳ σακκορράφα· ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο ὠραία καὶ ἤθελε νὰ περᾶ διὰ βελόνη τοῦ κεντήματος.

— Προσέχετε, κρατεῖτέ με σφικτά, ἔλεγεν εἰς τὰ δάκτυλα, τὰ ὅποια τὴν ἐκράτουν. Μὴ μὲ ἀφήσετε νὰ πέσω κατὰ γῆς καὶ ἔπειτα δὲν θὰ ἦμπορήτε νὰ μὲ εὔρητε. Εἶμαι τόσο λεπτή!

Αὐτὰ ἔλεγεν ἡ σακκορράφα εἰς τὰ δάκτυλα, τὰ ὅποια τὴν ἐκράτουν περασμένην μὲ βράμμα χονδρὸν καὶ χωρὶς κόμβου εἰς τὴν ἄκραν.

Καὶ ἐτροπούσαν τὰ δάκτυλα μὲ τὴν σακκορράφην τὸ ὑπόδημα τῆς μαγειρίσσης, τὸ ὅποσον εἶχε σκάσει καὶ ἔπρεπε νὰ ραφῆ.

— Αὐτὴ εἶναι πρόστυχη ἐργασία, ἔλεγεν ἡ σακκορράφα. Δὲν ἦμπορῶ νὰ τρυπήσω αὐτὸ τὸ δέριμα. Θὰ σπάσω! Θα σπάσω! Καὶ τῆ ὄντι ἔσπασε.

— Δὲν τὸ ἔλεγα; εἶπεν ἡ σακκορράφα. Εἶμαι τόσο λεπτή! Τὰ δὲ δάκτυλα εἶπαν·

— Χωρὶς μύτην βελόνη δὲν ἀξίζει. Εἶναι διὰ πέταγμα!

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ τὴν πετάξῃ ἡ μαγειρίσσα ἔσταξε βουλλοκέρι εἰς τὴν ἄκραν τῆς σπασμένης σακκορράφης καὶ ἔπειτα ἐκάρφωσε μὲ αὐτὴν τὸ μανδύλι εἰς τὸ στήθος τῆς.

— Δουπόν, ἔγεινα καρφίτσα τῶρα, εἶπεν ἡ σακκορράφα. Ἐγὼ τὸ ἤξευρα, ὅτι κάτι θὰ γίνω μίαν ἡμέραν! Ὅταν κοιναῖς

ὅ εἶχῃ μέσα του, θὰ ὑπάγῃ ἔμπρός, ὅπως καὶ ἂν γυρίσουν τὰ πράγματα.

Καὶ ἐγέλα μόνῃ της· ἀπὸ τὸ στήθος τῆς μαγεύρισσης ἐκύτταξε δεξιὰ, ἀριστερά, κορδωμένη καὶ ὑπερήφανη.

— Τοῦ λόγου σου τί εἶσαι; ἠρώτησε τὴν γειτόνισσάν της, τὴν μικρὰν καρφίτσαν. Εἶσαι ἀπὸ μάλαμα; Μοῦ ἀρέσει ἡ περιέργη κεφαλὴ σου. Κρίμα μόνον, ὅτι εἶναι τόσο μικρά. Ἄλλὰ δὲν εἶναι τοῦ καθενὸς νὰ ἔχῃ κεφαλὴν ἀπὸ βουλλοκέρι.

Διὰ νὰ εἶπῃ ὅμως αὐτὰ ἡ σακκορράφα, ἐτεντώθη τόσο πολὺ ὥστε ἐξεκαρφώθη ἀπὸ τὸ μανδύλι καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν νεροχύτην, βπου ἡ μαγεύρισσα ἐξέπλυνε τὰ πινάκ α.

— Καὶ τώρα! ἐφώναξεν ἡ δυστυχὴς σακκορράφα. Τώρα; Καλὸν κατευόδιον! Φθάνει μόνον νὰ μὴ χαθῶ!

Κατεκρημνίσθη ἀπὸ τὸν νεροχύτην μαζί μὲ τὰ ἀκάθαρτα νερά καὶ εὐρέθη εἰς τὸ αὐλάκι τοῦ δρόμου.

— Ὁ κόσμος δὲν γνωρίζει τὴν ἀξίαν μου! εἶπε μὲ ὑπερηφάνειαν. Ἐγὼ ὅμως ἤξεύρω, τί ἀξίζω καὶ ἄς εὐρίσκωμαι εἰς τὸν δρόμον!

Δὲν ἔχασε λοιπὸν τὸ θάρρος της. Ἐβλεπε πολλῶν εἰδὼν πράγματα νὰ τρέχουν ἀπὸ ἐπάνω της εἰς τὸ αὐλάκι· ἄχυρα καὶ ξυλάκια καὶ κομμάτια παλαιῶν ἐφημερίδων.

— Πῶς τρέχουν! ἐπιθύριζεν ἡ σακκορράφα. Καὶ οὔτε τοὺς περνᾷ ἀπὸ τὸν νοῦν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ κάτω! Νά, τώρα περνᾷ ἓνα ξυλάκι καὶ ἄλλο δὲν συλλογίζεται παρὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ δὲν ἐντρέπεται! Ἴδου καὶ ἓν ἄχυρον τώρα! Πῶς στρεφογυρίζει! Αἶ, ἔχε τὸν νοῦν σου νὰ μὴ σκαλώσῃς εἰς καμμίαν πέτραν!

Μίαν ἡμέραν ἔπεσε πλησίον της ἓνα κομμάτι ὑαλί ἀπὸ ποτήρι σπασμένον· ἀλλὰ ἡ σακκορράφα τὸ εἶδε νὰ λάμπῃ, τὸ ἔλαβεν εἰς ὑπόληψιν καὶ ἔπιασεν ὀμίλιας μαζί του.

— Ἐγὼ εἶμαι καρφίτσα, εἶπε. Τοῦ λόγου σου θὰ εἶσαι βέβαια διαμάντι;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη τὸ ὑαλί μὲ ὑπερηφάνειαν· δηλ. εἴμεθα ἀπὸ τὴν ἰδίαν οἰκογένειαν.

Τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ Αὐγὴ παρηκολούθουν μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὴν διήγησιν τοῦ Καλοκάρδου.

— Ἐπειτα; Ἐπειτα; ἠρώτησε μὲ περιέργειαν ἡ Αὐγὴ.

— Ἐπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Καλόκαρδος, ἤρχισαν τὸ ὑαλί καὶ ἡ σακκορράφα νὰ ὀμιλοῦν διὰ τὸν κόσμον καὶ νὰ λέγουν πόσον φαντασμένους καὶ πρόστυχους εἶναι ὁ δεῖνα καὶ ὁ τάδε.

— Ἐξήσα εἰς τὸ κουτί μιᾶς κυρίας, ἡ ὁποία ἦτο μαγεύρισα, ἔλεγεν ἡ σακκορράφα. Ἡ κυρία αὐτὴ εἶχε πέντε δάκτυλα εἰς κάθε χέρι. Τὰ δάκτυλα αὐτὰ δὲν τὰ εἶχε παρὰ μόνον, διὰ τὸ μὲ βάζῃ καὶ νὰ μὲ βγάξῃ ἀπὸ τὸ κουτί μου. Ποτέ μου δὲν εἶδα δάκτυλα πλέον ὑπερήφανα. Ἦσαν ἀπὸ πέντε εἰς κάθε χέρι καὶ τὰ πέντε ἠνωμένα, ἀλλὰ τὸ καθὲν διαφορετικοῦ ἀναστήματος καὶ τὸ καθὲν μὲ τὴν ἀνοησίαν του. Τὸ πλέον κοντὸν καὶ χονδρὸν ἔστεκεν ὀλίγον παράμερα· εἶχε μόνον μίαν κλειδωσιν καὶ δὲν ἤξευρε νὰ διπλωθῇ παρὰ μίαν μόνην φοράν. Τὸ κατοπινὸν δάκτυλον τὸ ἔλεγον δείκτην, διότι ἐδείκνυε τὸ κάθε τι καὶ ὠδήγει τὸ κονδύλι νὰ γράφῃ. Τὸ τρίτον ἦτο μακρὸν καὶ πλατὺ καὶ ὑπερηφανεύετο διὰ τὸ ἀνάστημά του· τὸ τέταρτον ἐστολίζετο μὲ μίαν χρυσὴν ζώνην καὶ τὸ τελευταῖον ἦτο τὸ μικρότερον ἀπὸ ὅλα.

Καὶ τὰ πέντε ἄλλο δὲν ἔκαμνον παρὰ νὰ καυχῶνται διὰ τὰ προτερήματά των τόσο, ὥστε τὰ εἰσιχάθην καὶ ἔφυγα καὶ εὐρίσκομαι ἐδῶ, ὅπου μὲ βλέπετε.

Ἐκεῖ ἦλθεν ἕξαφνα πολὺ νερὸν εἰς τὸ αὐλάκι, ὥστε ἐπλημμύρησε καὶ τὸ ρεῦμα ἐπῆρε τὸ ὑαλί.

— Πάσι καὶ αὐτό, εἶπεν ἡ σακκορράφα. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν σαλεύω ἀπ' ἐδῶ. Εἶμαι πολὺ λεπτή· αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ προτέρημα καὶ τὸ καύχημά μου!

Καὶ ἐκάθητο μέσα εἰς τὴν λάσπην ὑπερήφανος καὶ ἐσυλλογίζετο τὰ μεγαλειά της.

— Ἄν μοῦ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι ἐγεννήθην ἀπὸ μίαν ἀκτίνα τοῦ ἡλίου, δὲν θὰ μοῦ ἐφαίνετο παράξενον. Εἶμαι τόσο λεπτή! Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, νομίζω, ὅτι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου μὲ ἀναζητοῦν πάντοτε ἐδῶ κάτω. Εἶμαι τόσο λεπτή!

Μίαν ἡμέραν δύο παιδία τοῦ δρόμου ἦλθον καὶ ἐσκάλιζον εἰς τὸ αὐλάκι, ὅπου εὕρισκον πότε καρφιά, πότε κανὲν χάλκινον νόμισμα.

— Ὦχ! ἐφώνησεν αἰφνης ἓνα παιδί, διότι ἡ σακκορράφα τοῦ ἐκέντησε τὸ δάκτυλον. Νὰ μία σπασμένη βελόνη!

Νὰ μὲ συγχωρήσῃς ! εἶπεν ἡ σακκορράφα θυ ωμένη, εἶμαι καρφισα !

Ἄλλὰ δὲν τὴν ἤκουσαν τὰ παιδιὰ. Τῆς εἶχε πέσει τὸ βουλοκέρι, τὸ δὲ χρῶμά της εἶχε γίνῃ κατάμαυρον· ἀλλὰ ἐξηκολούθει νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ τὰ περασμένα μεγαλεῖά της.

— Νὰ ἓνα αὐγὸν, σπασμένον ! ἐφώνηξε τὸ ἄλλο παιδί. Ἄς τὴν βάλωμεν μέσα !

— Οἱ τοῖχοι κάτασπροι καὶ ἐὼ μισα μαύρη ! Αὐτὸ μοὶ πηγαίνει ὠραία ! εἶπεν ἡ σακκορράφα.

Ἐκεῖ διὰ μᾶς τὸ παιδί πατεῖ τὸ αὐγὸν καὶ κρᾶκ ! τὸ σπάζει.

— Ἀλλοίμονον ! ἐφώνηξεν ἡ σακκορράφα. Αὐτὰ τὰ παληό-παιδα δὲν βλέπουν τὴν ἀξίαν μου !

Ἡ σακκορράφα ἐκυλίσθη πάλιν εἰς τὴν λάσπην· κανεὶς δὲν τὴν ἐπρόσεξε πλέον, διότι ἦτο ἄχρηστος εἰς τὸν κόσμον.

Ἴσως μάλιστα νὰ εὐρίσκεται ἀκόμη ἐκεῖ, εἰς τὴν λάσπην, ἔπου θὰ εἶχε πέσει.»

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία μου ! προσέθηκέν ὁ καλὸς οἰκοδεσπότης· πὼς σὰς φαίνεται ;

— Ὁραιοτάτη ! ἀπήντησε μὲ χαρὰν ἡ Αὐγή.

— Ἐγὼ συλλογίζομαι, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον, ὅτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταντήσω καὶ ἐγὼ ὅπως ἡ σακκορράφα· ὑπερήφανος καὶ ἄεργος. Τώρα ὅμως, δόξα σοι ὁ Θεός, ἐσώθην ! Εἰς τὴν ἐργασίαν ὀφείλω τὴν σωτηρίαν μου· θὰ γίνω καὶ ἐγὼ χρήσιμος εἰς τὸν τόπον μου !

Πῶς μία κυφέλη μελισσῶν ἐχρησήμευσεν ὡς σχέδιον ὠραιότητος ἐκκλησίας.

Ὅλην τὴν ἐβδομάδα τὸ βασιλόπουλον εἰργάζετο ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βράδυ.

Τὰ χέρια του εἶχαν ἀρχίσει νὰ σκληρύνωνται, τὸ πρόσωπόν του ἤρχισε νὰ κοκκινίζη γερμᾶτο αἷμα καὶ ὑγείαν. Ἐτρύγησε μόνος του τὸ μικρὸν ἀμπέλι τοῦ Καλοκάρδου, ἐγύμνωσε τὰ πόδια του καὶ ἐπάτησε τὰ σταφύλια εἰς τὸν ληνόν. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἔκοψε τὰ σῦκα καὶ τὰ ἐξήρανε εἰς τὸν ἥλιον καὶ τέλος ἐτρύγησε καὶ τὸ μέλι ἀπὸ μίαν κυφέλην, ποῦ εἶχεν ἀκόμη ὁ Καλόκαρδος εἰς τὸν κήπὸν του.

— Μίαν φορὰν εἶχα ἑκατὸν κυφέλας, εἶπεν ὁ γέρων· καὶ τώρα μοῦ ἀπέμεινε μία!

— Καὶ διατί δὲν ἔχεις ἄλλας;

— Διότι μοῦ τὰς κλέπτουν· ἔρχονται καὶ μοῦ ἀρπάζουν τὸ μέλι· διότι, βλέπεις, ὅλοι ἀγαποῦν τὸ μέλι καὶ κανεὶς δὲν ἐργάζεται νὰ τὸ ἀποκτήσῃ. Καὶ εἶναι τόσοσιν χρήσιμον ζῖον ἢ μέλισσα! ἀληθινὰ εὐλογημένον!

Ἐχστε δίκαιον, εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Ἐγὼ γνωρίζω καὶ μίαν ἱστορίαν διὰ τὴν εὐλογημένην μέλισσαν· μοῦ τὴν ἔλεγεν ὁ πάππος μου.

Νὰ μᾶς τὴν εἰπῆς παιδί μου.

— Ἐρέτε, ἤρχισε τὸ βασιλόπουλον, μίαν φορὰν ἡ Πατρίς μας δὲν ἦτο τόσοσιν μικρά, ὅπως σήμερον. Ἦτο μεγάλη, πλουσία καὶ δοξασμένη. Πρωτεύουσά της ἦτο ἡ ὠραιότερα πόλις τοῦ κόσμου. Ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ μίαν μεγάλην Ἐκκλησίαν, κανεὶς τεχνίτης δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ τοῦ παρουσιάσῃ σχέδιον, τὸ ὁποῖον νὰ τοῦ ἀρέσῃ. Ἦτο λοιπὸν στενοχωρημένος καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ. Μίαν Κυριακὴν, εἰς τὴν λειτουργίαν, τὴν ὥραν ποῦ ἔπαιρνε τὸ ἀντίδωρον ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Πατριάρχου, τὸ ἀντίδωρον ἐγλίστρησε καὶ ἔπεσε κάτω εἰς τὴν γῆν. Κύπτει ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ πιάσῃ ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸ εὔρῃ! Κυττάζει δεξιὰ, ἀριστερά, τίποτε! Αἶφνης βλέπει μίαν μέλισσαν μὲ τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ στόμα νὰ πετᾷ καὶ νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ παράθυρον. Τὴν κυνηγοῦν, ἀλλὰ ποῦ νὰ τὴν φθάσουν! Βγάζει ἀμέσως διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ Βασίλειόν του. Ὅποιος ἔχει μέλισσας

νά πρυγύση, νά τὰς τρυγήση εὐθύς διὰ νά εὐρεθῆ τὸ ἀντίδωρον. Καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν τὸ εὔρε παρὰ ὁ Πρωτομάστορας· αὐτὸς πηγαίνει νά τρυγήσῃ τὴν κυψέλην του καὶ βλέπει μέσα ἀντὶ κηρύθρας μίαν ὠραιότατην μικρὰν Ἐκκλησίαν ἀπὸ κηρὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν τῆς τὸ ἀντίδωρον. Τὴν παίρνει εὐθύς καὶ τρέχει εἰς τὸν βασιλέα. Αὐτὸς κάμνει τὸν σταυρὸν του, δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ διατάσσει ἀμέσως μὲ τὸ σχέδιον αὐτὸ νά κτισθῆ ἡ Ἐκκλησία.

Ὁ γέρον Καλόκαρδος ἅμα ἤκουσε τὴν ἱστορίαν αὐτὴν, ἔμεινε συλλογισμένος καὶ ἀνεστέναξε.

— Τί συλλογίζεσθε; εἶπεν ἡ Αὐγὴ στενοχωρημένη· ἡ ἱστορία τοῦ ἀδελφοῦ μου σὰς ἐλύπησεν.

— Ἄχ, κόρη μου! πῶς νά μὴ λυπηθῆ κανεὶς; Συλλογίζομαι, τί ἤμεθα καὶ ποῦ κατηντήσαμεν!

— Δὲν πρέπει ν' ἀπελιπζώμεθα! εἶπε τὸ βασιλόπουλον μὲ σοβαρὰν φωνήν. Θὰ πάρωμεν πάλιν τὴν Πρωτεύουσάν μας καὶ θὰ λειτουργηθῶμεν εἰς τὴν μεγάλην τῆς ἐκκλησίαν.

— Ἐγὼ δὲν θὰ τὸ ἰδῶ, παιδί μου, εἶπεν ὁ Καλόκαρδος λυπημένος. Ἐγὼ εἶμαι πλέον γέρον καὶ θ' ἀποθάνω μὲ τὸ παράπονον εἰς τὰ χεῖλη. Σεῖς οἱ νέοι θὰ τὰ ἰδῆτε αὐτά.

**Πῶς μία σουβλα, μὲ τὴν ὁποίαν ἔψηναν ἀρνιά,
ἐρρίζωσε καὶ ἔγινε δένδρον;**

— Ὁ πάππος μου, εἶπε τὸ βασιλόπουλον συγκινημένον, ἤξευρε πολλὰς ἱστορίας. Μὲ ἔπαιρνε ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του καὶ μοῦ διηγεῖτο διὰ τοὺς μεγάλους βασιλεῖς μας. Δοιπὸν, μίαν ἡμέραν μοῦ διηγήθη μίαν ἱστορίαν, ποῦ ποτὲ δὲν θὰ τὴν λησμονήσω. Ὁ ἐχθρὸς, παιδί μου, μοῦ ἔλεγε, βασιλεύει τώρα ἐκεῖ ποῦ ἐβασιλεύαμεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ δὲν θὰ βασιλεύῃ πάντοτε. Θὰ ἔλθωμεν ἡμεῖς καὶ θὰ πάρωμεν τὰ μέρη μας, διότι εἶναι ἰδικὰ μας. Μίαν φορὰν ὁ Βασιλεὺς τῶν ἐχθρῶν μας ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐξοχὴν νά διασκεδάσῃ. Εἶχε μαζί του καὶ ἓνα σκλάβον ὁμοεθνή μας. Διέταξε νά τοῦ κάμῃ ἓνα ἀρνὶ ψητόν· ὁ σκλάβος ἐπῆρεν ἓνα κλαδί κυπαρίσσι, τὸ ἐπελέκησε, τὸ ἔκαμε σουβλαν καὶ ἔκαμε τὸ ψητόν τοῦ αὐθέντου του. Ὁ Τύραννος εὐχαριστημένος ἀνέβη εἰς ἓν ὑψηλὸν μέρος καὶ ἤρχισε νά τρώγῃ καὶ νά πίνῃ.

Κάτω ἐφαίνετο ἡ πλουσία καὶ εὐφορος πεδιάς, ἡ γὰρ ἡ

θάλασσα καὶ ἡ ἀπέραντος πολιτεία μὲ τοὺς κήπους καὶ τὰ Παλάτια της. Ὁ σκλάβος τὴν εἶδε καὶ ἀνεστενάξε.

— Τί ἔχεις, σκλάβε ἄπιστε, καὶ ἀναστενάξεις; ἠρώτησεν ὁ κακὸς βασιλεὺς.

— Τί νὰ ἔχω, ἀφέντη μου; ἀπεκρίθη ὁ σκλάβος. Συλλογίζομαι πῶς ὄλα αὐτὰ τὰ μέρη ἦσαν μίαν φορὰν ἰδικὰ μας καὶ μᾶς τὰ ἐπήρατε. Ἐχω ὅμως τὴν ἐλπίδα μου εἰς τὸν Θεόν, ὅτι μὲ καιρὸν πάλιν, ὄλα αὐτὰ θὰ γίνουιν ἰδικὰ μας.

Ὁ βασιλεὺς ἐγέλασε τότε· ἐπήρε τὴν κυπαρισσένια σοῦβλαν, ἔπου εἶχε φηθῆ τὸ ἀρνί, τὴν καρφώνει εἰς τὴν γῆν καὶ λέγει.

— Νά, τὸ βλέπεις αὐτό; Ἄν αὐτὸ τὸ ξηρὸ ραβδί ριζώσῃ καὶ βγάλῃ κλαδιὰ καὶ γίνῃ δένδρον, τότε θὰ ξαναπάρετε καὶ σεις αὐτὰ τὰ μέρη.

Ὁ σκλάβος ἔσκυψε καὶ δύο δάκρυα μεγάλα ἐπότισαν τὴν γῆν· καὶ εὐθὺς ἡ σοῦβλα ριζώνει, βγάζει κλώνους καὶ φύλλα, φουντώνει καὶ γίνεται ἓνα γιγάντιο κυπαρίσσι. Ἀκόμη καὶ σήμερον ὑπάρχει ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτείαν καὶ ὅποιος τὸ ἴδῃ καὶ ξεύρει τὴν ἱστορίαν του, κάμνει τὸν σταυρὸν του καὶ λέγει.

— Ὁ Θεὸς νὰ μοῦ τὸ ἀξιώσῃ νὰ προφθάσω καὶ ἐγὼ νὰ μελάθω εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν τῶν προγόνων μου!

Διὰ ποῖον δῶρον τόσα χρόνια λαχτρῶ ἢ Σκλάβο πόλις;

Ὅλον τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο, τὸ βασιλόπουλον ἤνοιγεν ἀυλάκια εἰς τὸν κήπον, ἐπότιζε τὰ φυτὰ, ἔπειτα ἐπήγε καὶ ἄρμεξε τὰς δύο αἴγας τοῦ Καλοκάρδου καὶ ἐπότισε τὰ ἄνθη. Ὁ νοῦς του ὅμως ἦτο ἄλλου· ἦτο εἰς τὸ Παλάτι του· ἔπειτα ὁ νοῦς του ἐπέτα ὡς ἀστραπὴ καὶ ἐπήγαιεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ καλοῦ του διδασκάλου καὶ ἔβλεπε πάλιν τὸν Δικέφαλον Ἄετὸν νὰ ἐξαπλώνῃ τὰ πτερά του εἰς τὸν πτωχικὸν τοῖχον.

Ἐκάθισε κουρασμένος εἰς μίαν πέτραν· ἡ καρδιά του ἦτο ταραγμένη καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ κλαύσῃ.

— Ὅχι! ὄχι! εἶπε, δὲν εἶμαι γυναῖκα νὰ κλαίω! Δὲν μᾶς χρειάζονται δάκρυα· μᾶς χρειάζονται ἐργασία, ὑπομονὴ καὶ θέλησις.

Ἐτρεξεν εἰς τὸ σπίτι νὰ πάρῃ ἓνα βιβλίον, πού εἶχεν εὑρεῖ ἐκεῖ προχθές· θὰ ἐδιάβαζεν ὀλίγον καὶ ἡ καρδιά του θὰ ἐλά-

φρωνεν. Ἐστρεφε τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου χωρὶς ὄρεξιν· αἴφνης ἔσταμάτησε συγκινημένος. Εἶχεν ἴδει ἓνα ποίημα διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ καρδιά του ἐσκίρτησε.

Μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἤρχισε τότε ν' ἀναγινώσκῃ.

Ἡ σκλάβα ἢ Πόλι.

Ἡ σκλάβα ἢ Πόλι κάθεται σὶ τὸ Βόσπορον καὶ κλαίει
Κι' ὁ φιδωτὸς ὁ Βόσπορος τὴν συμπονεῖ καὶ λέει·
— Πές μου, Κυρά μου ζηλευτή, πεντάμορφη κυρά μου,
Γιατί ποτίζεις δάκρυα τὰ γαλανὰ νερά μου;

Σὰν τί ναι ποῦ μοῦ ζήτησες κ' ἐγὼ νὰ μὴ τὸ φέρω!
Μήπως σὲ λύπησα ὁ φτωχὸς καὶ δίχως νὰ τὸ ξέρω;
Στὰ κάτασπρα τὰ πόδια σου δὲν πέρασεν ἡμέρα
Ποῦ νὰ μὴ σοῦφερα σκυφτὸς δῶρα ἀπὸ τὸν κόσμον πέρα.

Τὰ μῦθρα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰ μεταξωτά της
Καὶ τὰ χαλιὰ τ' ἀτίμητα, τὰ μυριοπλούμιστά της
Καὶ τῆς Φραγκιάς τ' ἀσημικὰ καὶ τὰ χρυσᾶ στολίδια
Καὶ τ' ἄλλα της τὰ ξακουστὰ τὰ τόσα της παιγνίδια.

Πές μου, λοιπὸν γιατί μοῦ κλαῖς, πεντάμορφη κυρά μου,
Γιατί ποτίζεις δάκρυα τὰ γαλανὰ νερά μου;
— Στὰ κάτασπρα τὰ πόδια μου δὲν πέρασεν ἡμέρα
Ποῦ νὰ μὴν ἔφερες σκυφτὸς δῶρα ἀπὸ τὸν κόσμον πέρα.

Μόνο ἓνα δῶρα ὀλημερὶς κι' ὀλονυκτὶς προσμένω,
Κι' ἀκόμη δὲν μοῦ τόφερε τὸ κῆμα τ' ἀφρισμένο.
Μόνο ἓνα δῶρο λαχταροῦν τὰ μάτια μου καὶ κλαῖνε
Ἄτίμητο σὶ τ' ἀτίμητα — «Ἐλευθρεία» τὸ λένε.

(Κ. Μάνος.)

Χωρὶς νὰ προσέχῃ τὸ βασιλύπουλον εἶχεν ἀρχίσῃ ν' ἀπαγγέλλῃ δυνατὰ· αἴφνης ἠσθάνθη κάποιον νὰ τὸν ἐναγκαλίζεται. Στρέφεται, ἦτο ἡ ἀδελφή του ἡ Αὐγή. Ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς της ἔσταζαν καὶ ἔλαμπαν δύο μεγάλα δάκρυα.

— Ἀδελφέ μου, εἶπε, κανεὶς δὲν ἐννοεῖ τὸν πόνον σου ὅπως ἐγώ. Ἐχω πεποθήσιν εἰς ἐσὲ καὶ δὲν φοβοῦμαι τίποτε! Τὸ δῶρον, ποῦ ἐπερίμενε ἡ σκλάβα Πόλις, ἐσὺ θὰ τῆς τὸ φέρῃς!

Τὸ βασιλόπουλον δὲ ἀπήντησεν. Ἔσκυψε μόνον τὴν κεφαλὴν, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶδε τὸν Μαρμαρωμένον Βασιλέα ἐξηπλωμένον εἰς τὴν χρυσὴν του κλίνην καὶ τὸν Ἄετον

ἀποπάνω του νὰ πτεροκοπᾷ καὶ νὰ ταράσσεται· καὶ νὰ κυττάξῃ ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον μίπως ἔρχεται ὁ Λυτρωτής,

Καὶ νά! εἰς τὴν ἄκρην τοῦ σκοτισμένου δρόμου ἀρχίζει νὰ φαίνεται καὶ νὰ προχωρῇ με βῆμα γοργόν καὶ ὑπερήφανόν, τὸ βασιλόπουλον!

Ἐν παράδοξον πτηνόν.

— Κάθισε, εἶπε τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν ἀδελφὴν του, μὴ φύγῃς! Ἡ φυγὴ μου ἀπόψε εἶναι λυπημένῃ· ἐπεθύμησα τὸ σπίτι μας· ὁ Θεὸς ξεύρει, τί γίνεται ἐκεῖ τώρα ποῦ λείπομεν!

— Πρέπει νὰ ἔχῃς ἀκόμη ὑπομονήν, ἀδελφέ μου· βλέπεις πόσον ὠραῖα πράγματα μανθάνομεν ἐδῶ· ὅταν θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ σπίτι, ὄλους θὰ τοὺς βάλωμεν νὰ ἐργασθοῦν, νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς κήπους μας, τὰ ἀμπέλια μας, τὸ μέλι μας, τὰ σπαρτὰ μας. Νὰ μὴ ἔχωμεν ἀνάγκην κανένα.

— Ναί, ναί, ἔχεις δίκαιον. Ἀλλὰ, δὲν ξεβρω διατί, εἶμαι λυπημένος· ἂν ἤθελες νὰ μοῦ διαβάσῃς τίποτε, θὰ ἐλάφρωνα.

— Νὰ σοῦ διαβάσω, ἀδελφέ μου! Ἀκριβῶς ἔχω εὑρεῖ ἐδῶ μίαν ἱστορίαν ποῦ πολὺ ταιριάζει μ' ἐσένα.

— Μ' ἐμένα;

— Ναί, ναί, θὰ ἴδῃς.

Ἐγύρισε τὰ φύλλα, εὔρε ἡν ἱστορίαν, ἐκάθισε κοντὰ εἰς τὸν ἀδελφόν της καὶ ἤρχισε νὰ διαβάσῃ τὴν ἱστορίαν ἐνὸς παραδόξου πτηνοῦ.

I.

«Ἡ ἐξοχὴ ἦτο εἰς ὅλην της τὴν ὠραιότητα. Ἦτο καλοκαίρι καὶ εἰς τὰ χωράφια τὸ σιτᾶρι ἐκιτρίνιζεν. Εἰς τὰ πράσινα λιβάδια εἶχαν στιβάσει οἱ χωρικοὶ τὸ χόρτον, οἱ δὲ πελαργοὶ μὲ τὰ κόκκινα καὶ μακρὰ ποδάρια τῶν ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω καὶ κάτω μὲ πολλὴν ἀξιοπρέπειαν.

Τριγύρω εἰς αὐτὰ τὰ χωράφια ἦσαν δάση μεγάλα καὶ μέσα εἰς τὰ δάση λίμναι ὠραῖαι. Ἐκεῖ εἰς τὸν ἥλιον ἦτο μία μεγάλη καὶ παλαιὰ κατοικία γεωργῶν, τριγυρισμένη ἀπὸ περιβόλια καὶ νερὰ καὶ σταύλους καὶ ὀρνιθῶνας. Ἐκεῖ δὲ μία πάπια ἐκάθητο εἰς τὴν φωλεάν της καὶ ἐκλωσσοῦσε τὰ αὐγὰ της. Ἀλλὰ ἡ καυμένη εἶχε βαρυνθῆ πλεον νὰ κάθηται τόσον καιρόν. Δὲν ἤρχοντο δὲ καὶ αἱ συννρόφισσαι της νὰ τὴν ἐπισκέπτωνται συχνά. Ἐπροτιμοῦσαν νὰ εἶναι ἔξω εἰς τὸν ἥλιον καὶ νὰ κολυμβοῦν εἰς τὰ αὐλάκια, παρὰ νὰ κάθηνται εἰς τὰ σκοτεινὰ μὲ τὴν κλῶσσαν νὰ κακαρίζουν μαζὶ της.

Ἐπὶ τέλους τὰ αὐγὰ ἤρχισαν ν' ἀνοίγουν, τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ ἀπὸ κάθε αὐγόν, πίτες πίτες, ἔβγαινον ἓνα μικρὸ πουλάκι.

Ἐνα αὐγὸ μόνον, τὸ μεγαλύτερον, δὲν ἤμποροῦσεν ἀκόμη

Ἑλληνικὸν Ἀναγνωσματῶν Γ' τάξεως δημοτικῆς σχολείου 3

ν' άνοιξη. Ἡ πάπια ἔχασε τὴν ὑπομονήν της καὶ ἐσηκώθη νὰ φροντίσῃ διὰ τὰ μικρά της παπάκια, ἀλλὰ πάλιν μετενόησε καὶ ἐκάθισε νὰ τὸ κλωσσίσῃ.

— Αἶ; πῶς τὰ πηγαίνεις; τὴν ἠρώτησε μία γραῖα πάπια, ἡ ὁποία ἦλθε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

— Καλά, ἀπεκρίθη ἡ κλώσσα. Μόνον αὐτὸ τὸ αὐγὸ δὲν θέλει ν' άνοιξη.

Τέλος πάντων ἔσκασε τὸ αὐγὸ, πίτς πίτς, καὶ ἐβγήκεν ἀπὸ μέσα ἓνα μεγάλο καὶ ἄσχημο παπί.

Ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρότατος καὶ ὁ ἥλιος ἔπαιζεν εἰς τὰ φύλλα τῶν δένδρων.

Ἡ πάπια ἐπῆρεν ὄλα της τὰ παιδιὰ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ αὐλάκι καὶ πλούφ! ἐπήδησεν εἰς τὸ νερό. Ἐφώνηξε κουά! κουά! καὶ ὄλα της τὰ παιδιὰ ἔπεσαν κατόπιν της καὶ ἐβούτησαν ἄμέσως ὁμοῦς αἱ κεφαλαί των ἀνέβησαν πάλιν ἀπὸ

τὸ νερό, τὰ πόδια των ἐκινουῦντο μόνα των καὶ ἐκολυμβούσα ὄλα περίφημα.

Τὸ ἄσχημόπαπον ἔπεσε καὶ αὐτὸ εἰς τὸ νερὸ καὶ ἐκολυμβούσε.

— Δὲν εἶναι κουρκάκι! εἶπεν ἡ πάπια. Ἴδέ το τί ὠραία κινεῖ τὰ πόδια του καὶ πῶς κρατεῖ ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν! Εἶναι ἰδικόν μου παιδί καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν εἶναι ἄσχημο τὸ καυμένο! Κουά, κουά, ἔλα μαζί μου νὰ σοῦ δείξω τὸν κόσμον καὶ νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. Ἐλα κοντά μου νὰ μὴ σὲ πατήσῃ κανεὶς καὶ πρόσεχε τὴν γάταν.

2.

Διατὲ ἐχωρίσθη τὸ παράξενο παπάκι ἀπὸ τὴν μητέρα του;

Ἡ πάπια ἐπῆγεν εἰς τὸν ὄρνιθῶνα μὲ ὄλην τὴν συνοδείαν της. Ἐπῶ ἔμβαιναν ἐκεῖ ἐγένετο τρομερὸν κακόν, διότι δύο οἴκοι

γένειαι ἐμάλωναν διὰ μίαν κεφαλὴν φαριοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέλους ἤρπασε μία γάτα.

—Βλέπετε, παπάκια μου, εἶπεν ἡ μητέρα. Αὐτὸς εἶναι ὁ κόσμος!

Καὶ ἐτέντωσε τὸν λαιμὸν τῆς, διότι ἐνοστιμεύετο καὶ αὐτὴ τὴν κεφαλὴν τοῦ φαριοῦ.

—Σαλεύετε καὶ σεῖς καὶ βλέπετε μήπως εὑρετε τίποτε. Ἄλλὰ προσοχή! Σκύψετε τὰ κεφάλια σας καὶ χαιρετίσατε ἐκείνην τὴν μεγάλην πάπιαν. Τὴν βλέπετε; Εἶναι ἡ πλέον σημαντικὴ ἀπὸ ὄλους μας, ἐδῶ μέσα. Παρατηρεῖτε, τὸ ἓνα τῆς ποδάρι εἶναι δεμένον μὲ κόκκινον κουρέλι. Αὐτὸ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα δόξα μιᾶς πάπιας. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ὁποῖος τὴν ἔχει δὲν θέλει νὰ τὴν χάσῃ. Τινάξατε τὰ πτερά σας, μὴ γυρίζετε ἀπὸ μέσα τὰ δάκτυλά σας. Τὰ καλοαναθρεμμένα παπῖα γυρίζουν ἔξω τὰ δάκτυλα, καθὼς ἡ μητέρα σας. Ἰδοῦ! Τώρα γυρίσατε τὸν λαιμὸν σας καὶ εἰπέτε· ράπ!

Ἐγύρισαν ὄλα τὸν λαιμὸν των καὶ εἶπαν· ράπ!

Αἱ ἄλλαι πάπιαι ἐστράφησαν·

—Πῶ! πῶ! εἶπαν τί μοῦτρα ἔχει ἐκεῖνο τὸ παπῖ τῆς!

Καὶ μία πάπια ὄρμησε καὶ ἐδάγκασε τὸ ἀσχημίοπαπον εἰς τὸν λαιμὸν.

—Ἄφῃσέ το! ἐφώναξεν ἡ μητέρα του· δὲν πειράζει κανένα!

—Εἶναι ἀσχημον καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω! εἶπεν ἡ πάπια πού τὸ εἶχε δαγκάσει.

—Νόστιμα παιδάκια ἔχει τοῦ λόγου τῆς, εἶπεν ἡ ἐπίσημη πάπια μὲ τὸ κόκκινον κουρέλι. Μόνον τὸ ἓνα εἶναι κακοκαμωμένον. Κρῖμα πού δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸ ξανακάμῃ.

—Δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ ἀλλάξω, κυρία μου, εἶπεν ἡ μητέρα. Ὅ,τι ἔγινεν, ἔγινεν. Ἄλλὰ εἶναι καλὸ τὸ κακόμοιρο καὶ κολυμβᾶ πολὺ καλά. Ὅσον μεγαλώνει θὰ εὐμορφαίνῃ καὶ ἴσως μὲ τὸν καιρὸν νὰ μικράνῃ.

Καὶ ἐνῶ ἔλεγεν αὐτά, τοῦ ἐστάμπισε τὸν λαιμὸν καὶ τοῦ διώρθωσε τὰ πτερά του. Ὅλοι ὅμως τὸ εὑρισκον μεγάλο καὶ ἄνοστον. Τὸ δυστυχισμένο δὲν ἤξευρε πού νὰ σταθῇ, οὔτε πῶς νὰ φύγῃ καὶ ἦτο λυπημένον ἐπειδὴ ὄλος ὁ κόσμος τὸ ἐπερίπαιζε καὶ τὸ καταφρονοῦσε.

Τὰς ἄλλας ἡμέρας τὸ πρᾶγμα ἐχειροτέρευσε· καὶ αὐτὰ τὰ ἰδέλφια του δὲν τὸ ἀφηναν ἤσυχον.

—Φύγε ἀπ' ἐδῶ τοῦ ἔλεγαν ἀσχημόπαπον!

Αἱ πάπια τὸ ἐδάγκαναν, αἱ ὄρνιθες τὸ ἐκτυποῦσαν καὶ ἡ κοπέλα ἀκόμη ποῦ ἔτρεφε τὰ πουλιὰ τὸ ἐσπρωχνε μὲ τὸ πόδι τῆς.

Ἄπηλπισμένον τὸ παπὶ ἔφυγεν ἕνα βράδυ.

—Θὰ φύγω, εἶπε νὰ κρυφθῶ πουθενὰ νὰ μὴ μὲ βλέπουσιν καὶ νὰ μὴ μὲ κτυποῦν.

3.

Τὶ ἀπέγινε τὸ πικρὸ ζενο παπὶ;

Ἐπήγαινε, ἐπήγαινε καὶ ἔφθασεν εἰς μίαν καλύβην. Ἡ καλύβη αὐτὴ ἦτο τόσον παλαιὰ καὶ ἐρειπωμένη, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι θὰ πέσῃ· δὲν ἤξευρεν ὅμως καὶ ἡ ἰδία ἀπὸ ποῖον μέρος νὰ πέσῃ καὶ διὰ τοῦτο ἔμενεν ὀρθή.

Ὁ ἄνεμος ἐφύσα μὲ τρομερὰν δύναμιν καὶ τὸ παπὶ ἐκάθισε χαμηλὰ διὰ νὰ μὴ τὸ πάρῃ ἢ τρικυμία. Τότε παρετήρησεν, ὅτι ἡ θύρα τῆς καλύβης εἶχε στραβίωσαι καὶ ἔμενε μίαν μεγάλην χαραγματιὰ, τόση ὥστε ἤμποροῦσε νὰ περάσῃ. Ἐχώθη λοιπὸν ἀπὸ ἐκεῖ, μέσα εἰς τὴν καλύβην.

Ἐκεῖ ἐκατοικοῦσε μίαν γραιά μὲ ἕνα γάτον καὶ μὲ μίαν ὄρνιθα, ποῦ ἔκαμνε κάθε ἡμέραν τὸ αὐγὸ. Τὴν αὐγὴν, ὅταν εἶδαν τὸ παπὶ εἰς τὴν καλύβην, ὁ γάτος ἐσήκωσε τὴν ράχιν τοῦ ὕψηλά, ὕψηλά, ἡ ὄρνιθα ἐκακάρισε καὶ ἡ γραιά εἶπε·

—Τὶ εἶναι τοῦτο;

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐκαλόβλεπεν εἶπεν·

—Εἶναι πάπια· καλὰ τὴν ἔχομεν. Τώρα θὰ ἔχωμεν καὶ πάπιας αὐγά.

Τρεῖς ἐβδομάδες ὅμως ἐπέρασαν καὶ αὐτὸ πάπιας ἡ γραιά δὲν εἶδεν· ἐθύμωσε λοιπὸν καὶ τὸ ἐδίωξε.

Ἦτο φθινόπωρον. Τὰ φύλλα εἰς τὸ δάσος ἐκιτρίνιζαν καὶ ἐκοκκίνιζαν, ὁ δὲ ψυχρὸς ἄνεμος τὰ ἤρπαζε καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ χοροπηδοῦν. Τὰ σύννεφα ἐχαμηλῶσαν ὡς ἐὰν τὰ ἐβάρυναν αἱ βροχαὶ καὶ αἱ κόρακες ἐκρῦναν καὶ ἐφώναζαν κρὰ, κρὰ!

Τὸ παπὶ ἐπήγαινε λυπημένον. Τὸ βράδυ, τὴν ὥραν ποῦ ἐβασίλευεν ὁ ἥλιος ἕνα κοπάδι μεγάλα πουλιὰ κατέβησαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ἦσαν κάτασπρα, μὲ μεγάλους λαιμούς· ἦσαν κύκνοι.

Τὸ ἀσχημόπαπον ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του νὰ κτυπᾷ ἀπὸ τὴν χαρὰν! Οἱ κύκνοι ὅμως ἐπέταξαν καὶ ἔφυγαν· τὸ παπὶ ἔδον τὸν χειμῶνα τὸν ἐπέρασεν ἐκεῖ καὶ ἐσυλλογιζέτο τὰ ὠραία πουλιὰ.

Τέλος ἦλθεν ἡ ἀνοιξίς. Ὁ ἥλιος ἤρχισε πάλιν νὰ καίῃ καὶ τὰ πουλάκια νὰ κελαδοῦν. Τὸ παπὶ ἠσθάνθη τότε, ὅτι τὰ πτερὰ του ἐδυνάμωναν. Ἐκτυποῦσαν τὸν ἀέρα μὲ δύναμιν καὶ τὸ ἐσθκωναν ὑψηλά· ἔξαφνα μίαν ἡμέραν ἐπέταξε καὶ εὐρέθη εἰς ἓνα ὠραῖον κήπον, ὅπου ἐμύριζε γλυκὰ ἢ πασχαλιὰ καὶ τὰ κλαδιά τῶν δένδρων ἔγερναν ἐπάνω εἰς μίαν ὠραίαν λίμνην καὶ εἶδε τρεῖς ὠραίους κύκνους, οἱ ὅποιοι κατέβησαν ἀπὸ τὰ χόρτα εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐκολυμβοῦσαν ἐλαφρὰ καὶ ἐκινουσαν μὲ χάριν τὸν λαιμόν των.

Τὸ παπὶ ἠνοιξε τὰ πτερὰ του καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὸ νὰ κολυμβᾷ.

Οἱ κύκνοι ἄμα τὸ εἶδαν. ἠνοιξαν τὰ πτερὰ των καὶ ἔτρεξαν πρὸς αὐτό.

— Σκοτώσατέ με ἴεπε, τὸ κακόμοιρον. Καὶ ἔσκυψε τὸν λαιμόν του ὡς εἰν ἐπερίμενε τὸν θάνατον. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποῦ ἔσκυπτε τί νὰ ἰδῆ εἰς τὸ νερόν;

Εἶδε τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ ἀντὶ νὰ ἰδῆ

ἐν ἀσχημόπαπον, εἶδεν ἓνα ὠραῖον κύκνον!

Οἱ τρεῖς κύκνοι ἐπλεαν γύρω του καὶ τὸ ἐχάριδευαν, αὐτὸ δὲ ἦτο εὐτυχισμένον καὶ χαρούμενον καὶ ἐσυλλογιζέτο ὅσα εἶδε καὶ ἔπαθε.

Ἐκεῖ ἔρχονται εἰς τὸν κήπον παιδάκια· τὸ μικρότερον ἐφώνησε·

— Νὰ καὶ ἄλλος κύκνος!

Καὶ ὄλα ἐκτύπησαν τὰ χέρια των ἀπὸ χαρὰν καὶ εἶπαν·

— Αὐτὸς ὁ κύκνος εἶναι ὠραιότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους!

Καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι κύκνοι τὸ ἤκουσαν καὶ ἔσκυψαν τὰς κεφαλὰς των ἐμπρὸς του.»

Ἡ Αὐγὴ ἐτελείωσεν ἐδῶ τὴν ἱστορίαν.

— Ἡμεῖς εἴμεθα τὰ ἀσχημόπαπα, ἀδελφή μου! εἶπε τὸ βασιλόπουλον συλλογισμένον.

Μὰς περιφρονοῦν, ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια μίαν ἡμέραν θὰ διαλάμψη.

**Ποιο τραγοῦδι ἐτραγοῦθησεν ἡ Αὐγή διὰ τὴν
εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδελφόν της.**

Αἱ πρῶται βροχαὶ ἤρχισαν νὰ δροσιζοῦν τὴν γῆν. Τὸ φθινόπωρον εἶχε φθάσει· τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἐπιπταν ξηραμμένα τὰ σύννεφα ἐσκέπασαν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ χελιδόνια ἐφευγαδιὰ τὰς θερμὰς χώρας.

Οἱ γεωργοὶ ἤρχισαν νὰ ὀργώνουν τὰ χωράφια των, τὰ βώδια μὲ τὰ βαρέα των βήματα, μὲ τὰ μεγάλα των ἀργοκίνητα μάτια, ἐπήγγαιναν ἐμπρός, ἔσουραν τὸ ἄροτρον καὶ ἐχάρασσαν εἰς τὸ χῶμα τ' ἀλλάκια. Καὶ ὁ γεωργὸς μὲ τὰ χέρια γεμᾶτα κριθᾶρι καὶ σιτάρι ἔσπειρε τὴν γῆν καὶ ἔκαμνε τὸν σταυρόν του νὰ εὐλογῇ ὁ Θεὸς τοὺς κόπους του.

Ἡ Αὐγή ἐπήγγαινε εἰς τὸ χωράφι φαγητὸν τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ τὸν ἐκαμάρωνε πῶς ἔσπειρε τὸ χωράφι καὶ πῶς εἰργάζετο τὴν γῆν. Ζωντανότερον τώρα καὶ ὠραιότερον τῆς ἐφάνη τὸ ποίημα, ποῦ εἶχε μάθει εἰς τὸ σχολεῖον καὶ μίαν ἡμέραν τὸ ἐτραγοῦδῃσε διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδελφόν της.

Τὰ χωράφια ξηραμμένα
περιμένουν τὰ καυμένα
τῆς βροχοῦλας τὸ νερό,
γιὰ νὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσων
καὶ οἱ γεωργοὶ νὰ πιᾶσουν
τῇ δουλειᾷ μὲ τὸν καιρό.

Πέφτει, πέφτει ἡ βροχοῦλα·
τί χαρὰ καὶ τί δροσοῦλα!
ἐμαλάκωσεν ἡ γῆ!
Τὸ ἀλέτρι, τὸ ζευγάρι
ὁ καθέννας σας ὡς πάρη!
Στὸ ποδάρι, γεωργοί!

Τί βαθειὰ τὸ χῶμα σιζεῖ
τὸ ἀλέτρι ποῦ γυαλίσει,
τί ἀλλάκια στὴ σειρά!
Πάνω, κάτω, τὸ ζευγάρι
ποιὸς κριθᾶρι, ποιὸς σιτάρι
σπέρνει μὲ κρυφὴ χαρά.

Ἦλθε ἡ ἀνοιξι. Τί χέρι
φουντωμένο τὸ κριθάρι,
τὸ σιτάρι σὰς χλωρό.

Ἦλθε καὶ τὸ καλοκαίρι
τὸ δρεπάνι σὰς στὸ χέρι,
γεωργοί, τὸ κοφτερό.

Ὅλα τὰ σπαρτὰ φθασμένα,
πέφτουν, πέφτουν θερισμένα,
τί δεμάτια, τί πολλά !
Τί χαρά, τί πανηγύρι,
θὰ θερίσῃ ὅποιος σπείρῃ
θὰ χαρῆ καὶ θὰ γελᾷ.

Ἄλωνίζου, ἀλώνιζον
φύσ', ἀέρι, καὶ λιχνίζου,
ἢ δουλειὰ νὰ μὴ σταθῇ !
Ὁ καθέννας γιὰ νὰ πάρῃ
σιὰ σακκιά του τὸ σιτάρι
καὶ στὸ σπῖτι του νὰ ρθῇ.

Τὰ σακκιά στὸν ὄμο παίρνουν,
καὶ σιγά, σιγά τὰ φέρνουν
στὸν καλὸ τὸ μύλωνά.
Καὶ ἀλεύρι τὸ σιτάρι
ἔταν γίνῃ νὰ τὸ πάρῃ
ὁ καθέννας δὲν ξεχνᾷ !

(Χρ. Σαμαρσιόδης.)

**Ποῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμε τὸ γειτονικὸν χωρίον εἰς τὸ
βασιλόπουλον καὶ ποῖον πρῶτα ἐπεσκέφθη εἰς αὐτό;**

Σήμερον, Κυριακὴν, κατέβη τὸ βασιλόπουλον εἰς τὸ χωρίον
εἶχεν ἀποφασίσει νὰ συναναστραφῇ μὲ τοὺς χωρικοὺς, νὰ ἴδῃ, πῶς
ἔζουσιν, τί ἐσκέπτοντο, τί ἔλεγαν.

Τὸ πρῶτον πράγμα, ποὺ ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸ βασιλόπου-
λον, ἦτο, πόσον τὰ χωράφια ἦσαν ἀκαλλιέργητα καὶ ἀπεριποίητα
τὰ δένδρα. Δρόμοι δὲν ὑπῆρχαν, τὰ σπῖτια ἦσαν μικρά, μαυρισμένα
καὶ ἀκάθαρτα. οὔτε φῶς ἔμβαινε μέσα, οὔτε καθαρὸς ἀήρ.
παιδάκια μισόγυμνα καὶ λασπωμένα ἐκάθηγον εἰς τὰ κατώφλια

καὶ ἔκλαιαν· μητέρες ὠχραὶ καὶ ἀκτένιστοι ἔδερναν τὰ παιδιὰ των, σκύλοι ἐγαύγιζαν καὶ παραπέρα δύο μεθυσμένοι ὑβρίζοντο καὶ ἐβλασφημοῦσαν.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου ὑπῆρχε μία μεγάλη οἰκία· θὰ εἶναι τὸ Δημαρχεῖον! ἐσκέφθη τὸ βασιλόπουλον. Ἐπλησίασε. Δὲν ἦτο τὸ Δημαρχεῖον· ἦτο τὸ καφενεῖον τοῦ χωρίου καὶ μέσα ὄλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκάθηντο ἄεργοι.

Τὸ βασιλόπουλον ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν περιλυπον. Ἐντικρὺ ἦτο ἡ ἐκκλησία καὶ εἶδεν, ὅτι τὸ κατώφλι τῆς ἦτο χορταριασμένον. Σπανίως θὰ τὸ ἀνέβαιναν οἱ χωρικοὶ ν' ἀκούσουν τὴν θείαν λειτουργίαν· τὸ ἐναντίον, τὸ κατώφλι τοῦ καφενεῖου ἦτο ἐφθαρμένον ἀπὸ τὰ πατήματα τῶν πολλῶν του πελατῶν.

Βαρεῖα θλίψις ἐπλάκωσε τὰ στήθη τοῦ φιλοτίμου νέου.

— Ἔτσι θὰ εἶναι εἰς ὄλον μου τὸ βασιλεῖον, ἐφιθύρισε. Παντοῦ ἐκνηρία, ἀδιαφορία διὰ τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Πατρίδα, πτωχεῖα καὶ ἀθλιότης. Θεέ μου, πῶς θὰ διορθωθοῦν ὅλα αὐτά, πῶς θὰ ἐξυπνήσωμεν ἀπὸ τὸν ὕπνον αὐτὸν τῆς ἐντροπῆς καὶ θὰ γίνωμεν πάλιν μεγάλοι καὶ δυνατοὶ! Νά, εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ χωρίον, ἐγὼ καὶ ἡ Αὐγὴ μόνον σκεπτόμεθα καὶ πονοῦμεν τὸ βασιλεῖον! Καλύτερα νὰ βουλιάξῃ καὶ ν' ἀφανισθῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, παρὰ νὰ σύρεται ἔτσι, ταπεινὸν καὶ ἐξηυτελισμένον! Ἐνας ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ πτωχοζῇ· ἓνα Βασιλεῖον ὁμως ἢ πρέπει νὰ ζῇ ἀνεξάρτητον καὶ ὑπερήφανον ἢ ν' ἀποθάνῃ!

Αἰφνης ἐσκέφθη τὸν διδάσκαλον τοῦ χωρίου.

— Ἄς ὑπάγω νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ, εἶπεν· αὐτὸς θὰ μοῦ φανῇ πολὺ χρήσιμος. Ἠρώτησεν ἓνα παιδάκι καὶ τοῦ ἔδειξε τὴν οἰκίαν. Χαμηλὴ, μικρὰ καὶ σκοτεινὴ ἡ οἰκία τοῦ διδασκάλου, ὅπως καὶ ὅλαι αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου. Κτυπᾶ καὶ παρουσιάζεται ἓνας ἄνθρωπος ἀδύνατος καὶ ὠχρὸς, ποὺ μόλις ἠδύνατο νὰ συρθῇ εἰς τὰ πόδια του.

— Εἴσθε ὁ διδάσκαλος;

— Μάλιστα, τί θέλετε;

— Εἶμαι ξένος· ἤθελα νὰ συνομιλήσω μαζί σας, ἐὰν δὲν σὰς κάμνῃ κόπον.

— Ὅριστε μέσα, ἀπήντησε ξηρὰ ὁ διδάσκαλος καὶ ᾤδήγησε τὸ βασιλόπουλον εἰς ἓν μικρὸν ἰσόγειον δωμάτιον, μὲ ἓν μικρὸν παράθυρον εἰς τὸν δρόμον, κλειστὸν.

— Ν'άνοιξω; εἶπε τὸ βασιλόπουλον, ποὺ ἐστενοχωρεῖτο εἰς τὸν πνιγηρὸν ἀέρα τοῦ δωματίου.

Ἄσως παρακαλῶ, εἶπεν ὁ διδάσκαλος βήχων, εἶμαι φιλάσθενος καὶ θὰ κρυώσω.

Τί μὲ θέλετε;

Τί ἔμαθε τὸ βασιλόπουλον ἀπὸ τὸν ἀπηλπισμένον διδάσκαλον καὶ ποίαν συμβουλήν ἔδωκεν εἰς αὐτόν.

— Ἦθελα νὰ σὰς ἐρωτήσω, εἶπε τὸ βασιλόπουλο, σὰς ποὺ εἴσθε ἄνθρωπος μορφωμένος, τί εἶδους ἄνθρωποι κατοικοῦν ἐδῶ;

— Δὲν τοὺς εἶδες; Εἶναι ὅπως παντοῦ· τεμπέληδες καὶ πτωχοί. Ἐλκεῖνολογοῦν τὴν μοῖραν των καὶ κλαίουσιν τὰ περασμένα μεγάλα!

— Ποῖος πταίει;

— Τί νὰ σοῦ εἶπω, παιδί μου; Ὅλοι πταίωμεν. Ἐὰν ὄλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐκάμναμεν τὸ καθήκον μας, ὄλοι θὰ ἦμεθα εὐτυχεῖς καὶ ἡ πατρίς μας θὰ ἦτο μεγάλη. Τώρα ὅμως ὁ καθένας σταυρώνει τὰ χέρια του καὶ λέγει κουρασμένος:

«Ἐγὼ θὰ σώσω τὸ Ἔθνος μου;»

Βέβαια σὺ καὶ ἐγὼ καὶ ὁ καθένας ἠμπορεῖ νὰ σώσῃ τὸ Ἔθνος του ἀρκεῖ νὰ ἐργάζεται ὅσον ἠμπορεῖ καὶ νὰ κάμνῃ τὸ καθήκον του! Ἄ! νὰ εὐρίσκετο κανεὶς νὰ τοὺς δώσῃ θάρρος καὶ ἐλπίδα, νὰ τοὺς ἐξυπνήσῃ, νὰ τοὺς φυσήσῃ ζωὴν καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ:

«Ἐμπρός! Ἐὰν θέλωμεν ὄλοι μαζί, θὰ γίνωμεν πάλιν εὐτυχεῖς καὶ μεγάλοι!»

Ἄλλὰ ποῖος θὰ εὐρεθῇ; Ποῖος;

Τὸ βασιλόπουλον ἤκουε μὲ σκυμμένην τὴν κεφαλὴν.

— Νά, ἐγὼ, ἐφώνησεν ὁ διδάσκαλος, κτυπῶν μὲ τὸ χέρι του τὸ στήθος· ξεύρεις μὲ τί ὄνειρα ἤλθον; Ξεύρεις μὲ τί χαρὰν ἤθελα νὰ ἐξωδεύσω τὴν νεότητά μου, τὴν δύναμίν μου, τὸ αἷμά μου, διὰ νὰ ἀναθρέψω τὰ παιδιὰ διὰ νὰ τὰ κάμω χριστιανοὺς πιστοὺς καὶ πολίτας ἱκανοὺς νὰ θυσιάσουν τὴν ζωὴν των καὶ τὴν περιουσίαν των χάριν τῆς Πατρίδος; Αἱ λοιπόν! Ξεύρεις τί μοῦ ἔκαμαν; Δὲν ἔστειλαν τὰ παιδιὰ των εἰς τὸ σχολεῖον. Ὁμίλησα, παρεκάλεσα, ἐφοβήρισα, εἶπα, ὅτι ὄλοι εἶναι ὑποχρεωμένοι ἀπὸ τὸν νόμον νὰ στέλλουν τὰ παιδιὰ των εἰς τὸ σχολεῖον — τίποτε! Ἐγγελοῦσαν καὶ μ' ἐπερίπαιζαν. Ὁ ἕνας

είχε φίλον του τὸν ἕνα ἄρχοντα, ὁ ἄλλος τὸν ἄλλον. Ἐπὶ τέλους μου ἐμήνυσαν νὰ ἴσυχάσω, ἄλλως θὰ παυθῶ.

— Καὶ τί ἐκάματε τότε;

— Τί νὰ κάμω ἕνας μὲ τόσους; Ἐσιώπησα καὶ ὑπετάχθην.

Καὶ ὁ διδάσκαλος ἐχαμογέλασε πικρά.

— Εἰσθε εὐχαριστήμενος μὲ τὸν ἑαυτὸν σας; εἶπε τὸ βασιλόπουλον μὲ αὐστηρότητα.

— Ὅχι! Δι' αὐτὸ βλέπεις λειώνω, ἡμέραν καὶ νύκτα κλειόμενος μόνος εἰς τὸ σπίτι αὐτό.

— Τὸ νὰ λειώνης δὲν ὠφελεῖ· χρειάζεται καὶ κάτι ἄλλο.

— Τί;

— Νὰ ἐργάζεσαι. Νὰ εὐρίσκῃς καὶ ἄλλους νὰ διδάσκῃς, τί ἡμεθα μίαν φοράν καὶ ποῦ κατηντήσαμεν σήμερον. Νὰ ἐξυπνήσῃς τὴν φιλοτιμίαν των, τὴν αξιοπρέπειάν των, τὴν ἐπλίδαν των. Ν' ἀγαπήσουν πάλιν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Πατρίδα των. Νὰ ἐπιθυμήσουν πάλιν νὰ κάμουν ἔργα μεγάλα. Νὰ τί πρέπει νὰ κάμνῃς. Καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου τί ἄνθρωπος εἶναι;

— Ἀγαθός, ἀλλὰ γέρων, τί νὰ σοῦ κάμῃ;

— Θέλεις νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν εὐρωμεν;

— Τί νὰ τὸν κάμωμεν;

— Νὰ τοῦ ὁμιλήσωμεν, νὰ τοῦ ἐξυπνήσωμεν τὴν θέλησιν, νὰ τοῦ ἐνθυμίσωμεν ποῖον εἶναι τὸ καθήκόν του.

— Ἐχω μῆνας νὰ ἔβγω ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου· ἐδῶ ἀπηλπισμένος κάθημαι ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ διαβάζω.

— Κλείσε τὰ βιβλία. Ἐβγα ἔξω εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὸν ἀέρα νὰ ἐργασθῇς. Λοιπὸν;

— Ἐρχομαι. Τὰ λόγια σου μου ἐξυπνοῦν τὴν ψυχὴν, ὡς ἐὰν εἶμαι ἀκόμη νέος.

— Εἶσαι ἀκόμη νέος· κατώρθωσες τίποτε εἰς τὴν ζωὴν σου; Ὅχι. Λοιπὸν νὰ ἐμπρός σου καιρὸς νὰ φανῇς χρήσιμος εἰς τὸν τόπον σου!

Ὁ διδάσκαλος ἐσηκώθη, ἐνηγκαλίσθη τὸ βασιλόπουλον καὶ τοῦ εἶπεν·

Ἐρχομαι μαζί σου, ὅπου καὶ ἂν μὲ προστάξῃς! Ἀγνωστὲ μου φίλε, ἐσένα ἐπερίμενα χρόνια καὶ χρόνια τώρα.

Ἐξήλθον μαζί καὶ ἀπὸ τοὺς στενοὺς καὶ χαλασμένους δρόμους τοῦ χωρίου διηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως.

— Κύτταξε δρόμους, κύτταξε ἀκαθαρσίας! Ἐλεγε τὸ βασιλόπουλον. Ποῖος πταίει δι' ὅλα αὐτά; ὁ προσεστῶς;

— Καθόλου πταίουν ὅλοι· τί σὰς ἔλεγα; ἂν ὁ καθένας μας ἐκαθάριζε τὸν δρόμον ποῦ εἶναι ἀπέξω ἀπὸ τὸ σπίτι του, ὁ δρόμος ὅλος θὰ ἦτο καθαρὸς. Ἄν ὁ καθένας ἐφύτευεν ἓνα ἢ δύο δένδρα ἀπέξω ἀπὸ τὴν θύραν του, ὅλον τὸ χωρίον θὰ ἦτο καταπράσινον καὶ ὑγιεινόν· ἂν ὅλοι ἐσυνήθιζαν νὰ λούωνται, θὰ ἦσαν ὅλοι ροδοκόκκινοι καὶ ὑγίεις. Ἐνῶ τώρα, κύτταξε!

Καὶ ἔδειξε πέντε ἕξ παιδιὰ, τὰ ὅποια ἐκυλίωντο εἰς τὴν λάσπην, κίτρινα καὶ ἀδύνατα.

— Ὑπάρχει κανένας ἰατρὸς ἐδῶ;

— Ὅχι· ὑπῆρχε μίαν φοράν, ἀλλὰ τὸν ἐδίωξαν. Προτιμοῦν νὰ κάμνουν γρητείας νὰ παίρνουν τὰ φάρμακα ποῦ τοὺς δίδουν μερικαὶ γραικαὶ καὶ νὰ μὴ ἀκούουν καθόλου τὴν συμβουλήν τοῦ ἰατροῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἀποθνήσκουν κάθε ἡμέραν.

— Βλέπεις; Βλέπεις; ἀνεφώνησε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἐσκέπασε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ τὴν θλίψιν. Νά, πῶς χάνονται ἄδικα οἱ πολῖται τοῦ μικροῦ μας Βασιλείου, νὰ πῶς ἀφανίζονται οἱ στρατιῶται τῆς Πατρίδος μας!

— Καὶ αὐτὸ δὲν γίνεται· μόνον ἐδῶ. Εἰς πολλὰ χωρία, ὅπου ἐπήγα, εὔρον τὴν αὐτὴν σχεδὸν κατάστασιν. Εἶναι φοβερόν!

— Ἄκουσε, διδάσκαλέ μου, εἶπε μὲ συγκινημένην φωνὴν τὸ βασιλόπουλον. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ. Πρέπει νὰ συναντηθῶμεν, νὰ ἐνωθῶμεν ὅλοι ὅσοι ἀγαπῶμεν τὴν Πατρίδα μας καὶ νὰ τὴν σώσωμεν. Ἄκούεις;

— Ἄχ! νὰ ἦτο δυνατόν! εἶπεν ὁ διδάσκαλος μὲ δυσπιστίαν.

— Διατὶ ὄχι; Ἄρκει νὰ θέλωμεν! Καὶ βουνὸν ἠμποροῦμεν νὰ κινήσωμεν, ἄρκει νὰ ἔχωμεν πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως λέγει ὁ Χριστός.

— Θεέ μου, ἐφιθύρισε ὁ διδάσκαλος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐδάκρυσαν· μοῦ φαίνεται, ὅτι γίνομαι πάλιν εἴκοσι ἐτῶν καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ θυσιασθῶ διὰ μίαν μεγάλην ἰδέαν! Ἄλλὰ ποῖος εἶσαι; Τὸ βασιλόπουλο δὲν ἐπρόφθασε ν' ἀπαντήσῃ.

Ποία ἱστορία ἔκαμε τὸ βασιλόπουλο νὰ κλαύσῃ;

Ἐδύσκοιντο πλέον ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως. Ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο εἰς τὴν αὐλήν, εἶχεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του τοὺς δύο ἐγγόνους του καὶ τοὺς ἔλεγεν ἱστορίας.

— Καλῶς τους, εἶπεν ὁ ἀγαθὸς γέρον καὶ ἐσηκώθη διὰ τὸ ὑποδεχθῆ τὸς ἐπισκέπτας του.

— Ἀπ' ἐδῶ ὁ νέος εἶναι ξένος καὶ ἤθελε νὰ σὰς γνωρίσῃ· εἶπεν ὁ διδάσκαλος.

Τὸ βασιλόπουλον ἔκυψε καὶ ἐφίλησε μὲ εὐλάβειαν τὸ χεῖρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐκάθισε κοντά του εἰς ἓνα χαμηλὸν σκαμνάκι.

— Δὲν θέλομεν νὰ σὰς διακέψωμεν, εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Θὰ ἐλέγατε κανένα παραμῦθι εἰς τὰ ἐγγόνια σας· θέλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὸ ἀκούσωμεν.

— Παπποῦ, παπποῦ, ἐφώναξαν οἱ δύο ἐγγονοὶ, ὕστερα τὰ φάρια τι ἀπέγιναν;

— Τοὺς ἔλεγα εἶπεν ὁ ἱερεὺς, πῶς ἐπῆραν οἱ Βάρβαροι τὴν μεγάλην μας Πρωτεύουσαν. Μία καλογραφα εἰρηγάνιζε φάρια· τὸ εἶχε τηγανίσει ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ τὴν ὥραν ποὺ ἠτοιμάζεσθε νὰ τὰ γυρίσῃ, ἔρχεται ἓνας καὶ τῆς λέγει·

— Οἱ Βάρβαροι ἐπῆραν τὴν Πρωτεύουσαν!

— Ποτὲ δὲν θὰ πατήσουν οἱ Βάρβαροι τὴν Πρωτεύουσάν μας, εἶπεν ἡ καλογραφα. Τότε μόνον θὰ τὸ πιστεύσω, ἂν αὐτὰ τὰ φάρια τὰ μισοτηγανισμένα, ζωντανεύσουν.

Δὲν εἶχε τελειώσει τοὺς λόγους τῆς καὶ τὰ φάρια ἐπῆδησαν ἀπὸ τὸ τηγάνι καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν στέρναν ζωντανά.

— Καὶ ὕστερα τί ἐγιναν τὰ φάρια αὐτά, παπποῦ; ἐπανέλαβαν οἱ ἐγγονοὶ.

— Εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη ζωντανά, παιδιὰ μου· θὰ πάρωμεν πάλιν τὴν μεγάλην μας Πρωτεύουσαν καὶ θὰ ἔλθῃ μία ἄλλη καλογραφα νὰ τ' ἀποτηγανίσῃ.

Τὸ βασιλόπουλον μὲ δυσκολίαν κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησίν του. Καὶ ἐδῶ λοιπόν, εἰς τὸ ἄθλιον αὐτὸ χωρίον, ζοῦν τὰ ὄνειρα τῆς φυλῆς μας!

— Καὶ ποῖος θὰ ξαναπάρῃ τὴν Πρωτεύουσαν; ἠρώτησεν ὁ μεγαλύτερος ἐγγονος.

— Σεῖς, τὰ παιδιὰ, τῆς Πατρίδος ἢ ἐλπίδα! ἀπήντησε μὲ βεβαιότητα ὁ ἱερεὺς.

Τὸ βασιλόπουλον ἐτινάχθη ἐπάνω, ἔκαμε νὰ πείσῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ γέροντος καὶ νὰ τοῦ εἶπῃ·—Εὐχαριστῶ! Εὐχαριστῶ! ἀλλὰ ἐκρατήθη.

— Τὴν ὥραν, ποὺ ἔμβαιναν οἱ Βάρβαροι εἰς τὴν μεγάλην μας Ἑκαλησίαν, ἐξηκολούθησεν ὁ πάππος, δὲν εἶχε τελειώσει

ή λειτουργία. Ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς ἐπῆρε τὸ Δισκοπότηρον, ἤνοιξε μίαν θύραν καὶ ἐξηφανίσθη. Ἡ θύρα ἐκλείσεν ἀποπίσω του εὐθὺς. Τρέχουν οἱ βάρβαροι, προσπαθοῦν νὰ σπάσουν τὴν θύραν μὲ τὰ ὄπλα των, μὲ πελέκεις, μὲ ἀξίνιας, ἀλλὰ τίποτε. Οἱ κόποι των ἐπήγγαιναν χαμένοι.

— Διατὶ παπποῦ;

— Διότι εἶναι θέλημα Θεοῦ, παιδιά μου, ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα μὲν της, ὅταν ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη ὥρα νὰ ξαναπάρωμεν τὴν μεγάλην μας Πρωτεύουσαν. Τότε θὰ ἔβγῃ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ ἱερεὺς ν' ἀποτελειώσῃ τὴν λειτουργίαν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην λυγμοὶ δυνατοὶ ἠκούσθησαν καὶ ὄλοι ἐστράφησαν. Ἦτο τὸ βασιλόπουλον· εἶχε σηκωθῆ ὄρθιον καὶ ἔκλαιε· τὸ στήθος του ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε, ὅπως τὸ κύμα πὺ τὸ δέρνει ἢ τρικυμία.

— Τί ἔπαθες, παιδίμου; Τί ἔχεις; ἀνεφώνησεν ἔντρομος ὁ ἱερεὺς.

— Τίποτε.. Τίποτε..

Τὸ βράδυ ἐγύρισε τὸ βασιλόπουλον συλλογισμένον.

— Τί ἔχεις, ἀδελφέ μου; τοῦ εἶπεν ἡ Αὐγὴ καὶ τοῦ ἔπιασε τὸ χέρι. Τὸ χέρι σου καίει ὡς εἰάν ἔχῃς πυρετόν!

— Ὅχι, ἀδελφή μου, ἀπεκρίθη ἡσυχὰ τὸ βασιλόπουλον· μία σκέψις ἐγεννήθη εἰς τὸν νοῦν μου καὶ δὲν μ' ἀφήνει ν' ἡσυχάσω.

— Τί σκέψις; Ἢμπορῶ νὰ τὴν μάθω;

— Τίποτε δὲν ἔχω κρυφὸν ἀπὸ σένα· ἀργότερα σοῦ λέγω.

Ποίαν Πατρίδα ὠνειρεύετο τὸ βασιλόπουλον;

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ βασιλόπουλον ἐρρίφθη πάλιν εἰς τὴν ἐργασίαν. Μὲ τί εὐχαρίστησιν ἐξύπνια πρῶτ', πρῶτ', καὶ ἔβγαινε ἔξω μὲ τὴν ἀξίνην εἰς τὸν ὠμον διὰ νὰ κόψῃ ξύλα ἀπὸ τὸ δάσος ἢ διὰ νὰ σκάψῃ καὶ νὰ ποτίσῃ τὸν κήπον! Ἐβλεπε τὸν ἥλιον ν' ἀνατέλλῃ καὶ τὰ ἄνθη νὰ ἐξυπνοῦν δροσόλουστα ἀπὸ τὸν νυκτερινόν των ὕπνον. Ὅλα ἦσαν χαρούμενα· τὰ πουλιὰ ἐκελάθουν, οἱ πετεινοὶ ὄρθοι ἐπάνω εἰς τοὺς φράκτας ἐκραζαν καὶ τὰ πτερά των τὰ χρυσᾶ, τὰ κόκκινα καὶ τὰ κίτρινα ἔλαμπαν εἰς τὸν ἥλιον. Καὶ τὸ βασιλόπουλον ἀκόμη δὲν ἠμποροῦσε συχνὰ νὰ κρατήσῃ τὴν χαρὰν του καὶ μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐφαλλε τὸ ἀγαπημένον του τραγοῦδι.

Δέν εἶναι ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας
Μὰ φθάνει πέρα ὡς πέρα
ποῦ κλαῖν οἱ σκλάβοι ἀδελφοί
στό σκλαβωμένο ἀγέρα.

Δέν εἶναι ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας.
φθάνει μακρὰ καὶ γύρα,
Ὡς τὴν μεγάλην Ἐκκλησιά
μὲ τὴν κλεισμένη θύρα!

Δέν εἶναι ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας
μὰ φθάνει πέρα ὡς πέρα,
ποῦ τὸ σπαθί μας κι' ὁ Σταυρὸς
θὰ φθάσουνε μὰ μέρα!

(Κ. Μάνος.)

Ποίως ὑπηρεσίας μᾶς προσφέρουν τὰ πτηνὰ

Συχνὰ τὸ βασιλόπουλον ἔβγαине τὸ πρῶτὸ περίπατον μὲ τὴν ἀδελφὴν του· τότε ὠμιλοῦσαν διὰ τὴν ὠραιότητα τῆς ἐξοχῆς, διὰ τὰ ἄνθη, διὰ τὰ πουλιά, διὰ τὰ ζῶα. Ἀνέπνεαν τὸν δροσερὸν καὶ ζωογόνον ἀέρα τοῦ βουνοῦ καὶ ἦσαν εὐθυμοὶ καὶ δυνατοί.

— Ὅταν ἀκούω, ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον, τὰ κελαδῆματα τῶν πουλιῶν, μοῦ φαίνεται, ὅτι καθένα τῶν ὀμιλεῖ καὶ μοῦ ἐξιστορεῖ, τὴν ὥραν ποῦ περνῶ ἀπὸ ἐμπρὸς του, τὰ καλὰ ποῦ κάμνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Τὸ ἀηδόνι λέγει: « Ἀγαπῶ τὰ ὠραῖα μέρη, τοὺς ποταμούς, τὰ σκιερὰ δάση· τὴν νύκτα, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης τραγουδῶ καὶ οἱ ἄνθρωποι θαυμάζουν τὴν φωνήν μου. Ἀλλὰ δὲν τραγουδῶ μόνον! Ἐργάζομαι: συνάμα καὶ καταστρέφω χιλιάδας βλαβερὰ ἔντομα! »

Τὸ χελιδόνι λέγει: « Ξεύρετε τί κάμνω, δταν μὲ τὰ σπαθωτὰ μαῦρα πτερά μου σχίζω τὸν ἀέρα; Ἐγὼ ἀνοικτὸν τὸ ράμφος μου καὶ καταπίνω χιλιάδας ἐπιβλαβῆ ἔντομα. Ἐγὼ δὲν εἶμαι μόνον ὁ ἀγαπητὸς προάγγελος τῆς Ἀνοίξεως! Ἐγὼ εἶμαι καὶ ὁ πιστὸς φίλος τοῦ γεωργοῦ. Ἀφήνατέ με ἦσυχον νὰ πετῶ καὶ νὰ κτίζω τὴν φωλεάν μου εἰς τὴν στέγην σας! »

Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κόρακες ποῦ τοὺς φοβοῦνται ἔλοι ὡς κακὰ σημάδια, περνοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου καὶ μὲ τὸ βρα

γνόν κρώξιμόν των μου ἐνθυμίζουσι τὰς εὐεργεσίας ποῦ κάμνουσι εἰς τοὺς ἀθρώπους.

«Καὶ ἡμεῖς καθαρίζομεν τοὺς ἀγροὺς σας, φωνάζουσι, ἀπὸ τοὺς σκώληκας καὶ τὰς κάμπας. Ὅταν ἀποθάνῃ κανὲν ζῶον, ἡμεῖς ἀπὸ μακρὰν τὸ μυρίζομεθα καὶ τρέχομεν νὰ τὸ ἐξαφανίσωμεν».

Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἢ δυστυχῆς κουκουβάγια, δταν γυρίζω τὴν νύκτα, μοῦ ἐξιστορεῖ τὰ καλὰ ποῦ κάμνει εἰς τοὺς ἀθρώπους:

«Ὅλην τὴν νύκτα κυνηγῶ καὶ καταστρέφω ἀκρίδας, ποντικούς, γυμνοσαλιάγκους, δηλ. τοὺς μεγαλυτέρους ἐχθροὺς τοῦ γεωργοῦ. Ἀγαπάτέ με λοιπὸν καὶ ἐμένα!»

Πῶς ἐπεχείρησε νὰ διορθώσῃ τὸ βασιλόπουλον ἕνα μικρόν, ὅστις ἐκυνηγοῦσε τὰς νυκτερίδας;

Μίαν ἑσπέραν εἶδε τὸ βασιλόπουλον μερικὰ παιδιὰ νὰ κυνηγοῦν καὶ νὰ θέλουσι νὰ σκοτώσουσι μίαν νυκτερίδα. Ἐγνώριζεν ἔν ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκάθισεν καὶ τοῖς ἔγραψεν ἕνα γράμμα, προερχόμενον δῆθεν ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν νυκτερίδα.

Ἀγαπητόν μου παιδί,

Χθὲς τὸ βράδυ, τὴν ὥραν ποῦ ἐπήγαινα διὰ νὰ ζητήσω τροφήν διὰ τὰ παιδιὰ μου, διότι ἦσαν νηστικά τὰ δυστυχισμένα, μ' ἐκυνήγησες καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ συλλάβῃς. Τώρα τί θὰ μὲ ἔκαμνες, ὁ Θεὸς ξεύρει. Ἴσως καὶ νὰ μ' ἐσκοτώνης χωρὶς αἰτίαν, χωρὶς ἐγὼ νὰ σοῦ κάμω κανὲν κακόν.

Πολὸ μ' ἐστενοχώρησες, παιδί μου· ἐγύρισα ἀμέσως εἰς τὴν φωλεάν μου καὶ παρεκάλεσα τὴ σοφὴ μου γειτόνισσα τὴν κουκουβάγια νὰ μοῦ γράψῃ αὐτὸ τὸ γράμμα νὰ σοῦ τὸ στείλω. Ἄμια μάθης, εἶπα, τὴν ἱστορίαν μου, τότε θὰ μ' ἀγαπήσῃς καὶ δὲν θὰ μὲ καταδιώκῃς πλέον.

Λοιπὸν, ἀγαπητόν μου παιδί, ἀρχίζω· Πρῶτα πρῶτα ὁμολογῶ, ὅτι δὲν εἶμαι καθόλου ὠραία. Τί νὰ κάμω; Ἔτσι μὲ ἐπλασεν ὁ Θεός, γεννηθήτω τὸ θέλημά του! Ὁμοιάζω μὲ ποντικόν, ὁμοιάζω μὲ πτηνόν, ἀλλ' οὔτε ποντικὸς εἶμαι, οὔτε πτηνόν. Ἐχω τέσσαρα ποδάρια, ἐνῶ τὰ πτηνὰ ἔχουσι δύο. Θηλάζω μὲ τὰ γάλα τὰ παιδιὰ μου, ἐνῶ, καθὼς ξεύρετε, τὰ πτηνὰ δὲν θηλάζουσι τὰ παιδιὰ των. Τὰ πτερά μου δὲν ὁμοιάζουσι καθόλου μὲ τὰ πτερά των πτηνῶν. Εἶναι ἀπὸ λεπτότατον δέρμα, τὸ ὁποῖον λέγεται

μεμβράνη. Δι' αὐτὸ καὶ δὲν ἴμπορῶ νὰ πετάξω εὐκολὰ καὶ κουράζομαι πολὺ γρήγορα.

Ἡμεῖς αἱ νυκτερίδες κατοικοῦμεν εἰς τὰ σπήλαια, εἰς τὰ ἱρεΐτια, εἰς τὰς ὀπὰς τῶν δένδρων. Ὅλην τὴν ἡμέραν κοιμώμεθα καὶ μόνον, ὅταν βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, τότε ἐξυπνώμεν, βγαίνομεν ἀπὸ τὴν φωλεάν μας καὶ ζητοῦμεν τροφήν. Δὲν ἴμποροῦμεν νὰ ὑποφέρωμεν τὸ φῶς· διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἄνθρωποι μᾶς ὀνομάζουσι νυκτόβια.

Ἐνα ἀπὸ τὰ περιεργότερα φυσικά μας εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ἵποτον κοιμώμεθα, Πιανόμεθα μὲ τοὺς ὀνυχας τῶν ὀπισθίων ποδῶν μας ἀπὸ τὸ ξύλον ἢ ἀπὸ τὴν πέτραν καὶ κοιμώμεθα. Εἴμεθα κρεμασμένοι ἀνάποδα, μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω.

Μεγαλυτέραν ὁμως ἐντύπωσιν θὰ σοῦ κάμῃ ἓνα ἄλλο μας φυσικόν· τόσον πολὺ μᾶς πειράζει ὁ χειμῶν, ὥστε ἀπομένομεν ἀναίσθητοι· τὸν χειμῶνα, ναρκωνόμεθα. Ἡ καρδιά μας μόλις κτυπᾷ, ἡ ἀναπνοή μας εἶναι ἀσθενής, τὸ σῶμά μας ξηραίνεται, τὸ αἷμα μας παγώνει εἰς τὰς φλέβας μας. Νομίζει κανεὶς, ὅτι ἔχομεν ἀποθάνει.

Ὅταν ὁμως φύγῃ ὁ χειμῶν καὶ ἔλθῃ ἡ Ἄνοιξις καὶ λάμψῃ ὁ ἥλιος, τότε τὸ σῶμά μας πάλιν θερμαίνεται, ζωηρεύει τὸ αἷμά μας, ἡ καρδιά μας κτυπᾷ γρήγορα γρήγορα καὶ ἐξυπνώμεν ἀπὸ τὸν βαθὺν μας ὕπνον.

Ζωντανεύομεν τότε πάλιν, καὶ ἐξερχόμεθα εἰς τὸν κόσμον καὶ πόσα καλὰ δὲν κάνομεν! Πόσα βλαβερὰ ἔντομα δὲν τρώγομεν, ποὺ ἐρημιώνουν τὰ χωράφια σας καὶ τοὺς κήπους! Κανθάρους, ἔντομα, σκνίπας, κάμπας, ὅλα τὰ βλαβερὰ ζῶφια, ποὺ καταστρέφουν τὰ λαχανικά καὶ τοὺς καρπούς σας.

Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ ὑπάρχουν παιδιὰ νὰ μᾶς κυνηγοῦν καὶ νὰ μᾶς καταστρέφουν; Ἴσως ὁμως νὰ μὴν ἠξεύρετε τὴν ἱστορίαν μας· τώρα ποὺ τὴν ἐμάθατε, θὰ μᾶς ἀγαπάτε καὶ θὰ μᾶς προστατεύετε.

Σᾶς χαιρετῶ μὲ πολλὴν ἀγάπην
ἢ πιστὴ σας φίλη
Νυκτερίδα

Πόσον ὠφέλιμον πτηνὸν εἶναι ἡ κουκουδιά;

Μίαν ἄλλην ἡμέραν τὸ βασιλόπουλον ἐπρνοῦσεν ἀπὸ τὸ χωριὸν, τὴν Κυριακὴν, καὶ εἶδεν ἓνα χωρικὸν νὰ καρφώνει ἐπ' αὐτὴν

ἀπὸ τὴν θύραν τῆς οἰκίας του μίαν δυστυχῆ κουκουβάγριαν.

Γύρω του εἶχαν συναθροισθῆ πολλὰ παιδιὰ καὶ ἐγελοῦσαν· ἔβλεπαν τὸ δυστυχὲς πτηνὸν νὰ σπαράζῃ, νὰ φωνάζῃ ἀπηλπισμένον, νὰ κτυπᾷ τὰς πτέρυγὰς του καὶ ν' ἀποθνήσκῃ.

— Καλὰ νὰ πάθῃ! ἔλεγαν· αὐτὴ πταίει καὶ ἀπέθανε χθὲς ἢ κυρὰ Μάρθα. Τὴν ἤκουσες πὼς ἐφώναζεν ὅλην τὴν νύκτα;

— Τώρα ὅμως καλὰ τὴν ἐκάρφωσα! ἔλεγεν εὐχαριστημένος ὁ χωρικός, καμαρώνων τὰ αἱματωμένα χέρια του.

Τὸ βασιλόπουλον ἐλυπήθη φοβερὰ βλέπον τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων· ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἤτοιμάζετο ν' ἀπομακρυνθῆ, ὅταν αἰφνης ἐσκέφθη.

— Πρέπει νὰ μὴ φεύγω καὶ νὰ μὴ σιωπῶ, ὅταν βλέπω τὸ ἄδικον· ἔχω χρέος νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ὑποστηρίξω παντοῦ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθόν.

Καὶ ἐπλησίασεν ἀποφασιστικὰ τὸν σκληρόκαρδον χωρικὸν καὶ τὰ παιδιὰ.

— Δὲν ἐντρέπεσθε, εἶπε, νὰ σκοτώνετε μὲ τόσῃν σκληρότητα τὸν εὐεργέτην σας!

— Τὸν εὐεργέτην μας! ἐφώναξαν ὅλοι γελῶντες. Ἡ κουκουβάγρια εἶναι εὐεργέτης μας; Νόστιμον καὶ αὐτό!

— Ἐτρελλάθης, φίλε μου! εἶπεν ὁ χωρικός.

— Δὲν ἐτρελλάθην καθόλου, ἀπήντησε μὲ σοβαρότητα τὸ βασιλόπουλον. Ξεύρω πολὺ καλὰ τί λέγω, σεις ὅμως δὲν ξεύρετε καθόλου τί κάμνετε! Αἱ νυκτερίδες εἶναι ὠφελιμώτατα ζῆα καὶ ὅμως τὰ κυνηγᾶτε· ὁ τυφλοποντικός καὶ ὁ ἀκανθόχοιρος καθαρίζουν τοὺς ἀγρούς σας ἀπὸ τοὺς ποντικούς, τοὺς σκώληκας καὶ τοὺς φαρμακεροὺς ὄφεις καὶ ὅμως τοὺς φονεύετε. Παραπονεῖσθε, ὅτι τὰ δένδρα σας δὲν καρποφοροῦν καὶ ὅμως σκοτώνετε τὰ πουλιά, τὰ ὅποια καθαρίζουν τοὺς κήπους σας ἀπὸ τὰ ἐπιβλαβῆ ἔντομα καὶ ἀπὸ τοὺς σκώληκας!

· Ὅλοι ἐσιώπων ἐντροπιασμένοι· μόνον ὁ χωρικός ἐγέλασε καὶ εἶπεν·

— Ἡ κουκουβάγρια ὅμως τί καλὸν μᾶς κάμνει; Δὲν μοῦ λέγεις σὲ παρακαλῶ;

— Νὰ σοῦ εἶπω εὐχαρίστως! ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον. Θὰ αἰσθανθῆς τότε τὸ σφάλμα σου καὶ ἀντὶ νὰ καταδιώκῃς καὶ νὰ μισῆς τοὺς φίλους σου τούτους, θὰ τοὺς ἀγαπᾷς καὶ θὰ τοὺς προστατεύῃς!

Ἡ κουκουδάγια, καθὼς ξεύρει, ὄλην τὴν ἡμέραν μένει εἰς τὴν φωλεάν της, διότι θαμβώνεται εἰς τὸ πολὺ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ δὲν διακρίνει νὰ πετάξῃ. Ὄταν ὅμως βραδυάσῃ ἢ τὸ πρωῒ, ὅταν ἀρχίζῃ καὶ ἐξημερώνῃ, τότε ἡ κουκουδάγια ἀρχίζει τὸ κυνήγιόν της. Πετᾷ ἀπαλά, χωρὶς κανένα θόρυβον, διὰ νὰ μὴ ἐξυπνήσῃ τοὺς ποντικούς καὶ τὰ ἄλλα μικρὰ βλαβερὰ ζῷα ποὺ κοιμοῦνται. Ἡ ἀκοή της εἶναι τόσο ὀξεῖα, ὥστε εὐθὺς ὡς κινήθῃ ἐν ἀπὸ τὰ ζῷα αὐτὰ καὶ ἀρχίσῃ νὰ τρώγῃ μίαν ρίζαν ἢ ἓνα καρπὸν, τὸ ἀκούει, ὀρμᾷ ἐναντίον του καὶ τὸ καταδροχθίζει, χωρὶς νὰ τὸ μασήσῃ.

— Καὶ πῶς τὸ χωνεύει λοιπὸν ; ἠρώτησαν τὰ παιδιά μὲ περιέργειαν.

— Τώρα θὰ ἴδητε. Ἄμα ἡ κουκουδάγια τελειώσῃ τὸ κυνήγιόν της, ἐπιστρέφει εἰς τὴν φωλεάν της· κλείει τὰ μάτια της καὶ ἀποκοιμᾶται εὐχαριστημένη. Ὁ στόμαχός της ὅμως δὲν κοιμᾶται· αὐτὸς ἐργάζεται. Χωρίζει τὴν τροφήν εἰς δύο· εἰς ἐκείνην ποὺ χωνεύεται καὶ γίνεται αἷμα καὶ εἰς τὰ κόκκαλα, τὰς τρίχας καὶ τὰ δέρματα τῶν καταδροχθισθέντων ζῶων. Τί γίνεται λοιπὸν τότε ; Ἡ κουκουδάγια ἐξυπνᾷ· ἀναταράσσεται, συσπάται καὶ τέλος ἐξεμεί τὰ ἀχρηστα αὐτὰ πράγματα. Πηγαίνετε εἰς τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν αὐτῶν καὶ θὰ ἴδητε τὰς τρίχας καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐπιβλαβῶν ζῶων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μᾶς ἔσωσαν. Φαντασθῆτε λοιπὸν τί εὐεργεσίας παρέχουν εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ σκεφθῆτε καὶ εἰπέτε μου, πῶς ὀνομάζετε τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος φονεύει τοὺς εὐεργέτας του.

— Ἐχεις δίκαιον, ἐπιθύρυσεν ὁ χωρικός, δὲν τὸ ἤξευρα..

Ἐξεκρέμασε τὴν κουκουδάγιαν μὲ προσοχὴν καὶ τὴν ἔθαψεν εἰς τὸν κηπὸν του.

— Ἄχ ! ὁ ἀγράμματος ἄνθρωπος, ἐπιθύρυσεν, δὲν ξεύρει νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Καὶ κάμνει ἐγκλήματα, χωρὶς νὰ τὸ συναισθάνεται.

Πῶς ὁ δοῦλος Ἀνδροκλῆς εὐηρογέτησεν ἓνα λέοντα.

Τὸ βασιλόπουλον εἶδε πόσον οἱ λόγοι του ἐπροξένησαν καλὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξηκολούθησε·

— Πρέπει ν' ἀγαπῶμεν τοὺς εὐεργέτας μας· ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι μία ἀπὸ τὰς εὐγενεστέρας ἀρετὰς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὄχι.

μόνον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῷα ἀγαπῶσι τοὺς εὐεργέτας
των. Θέλετε νὰ σᾶς διηγηθῶ μίαν ἱστορίαν, νὰ ἴδῃτε, πόσον
ἔχω δίκαιον ;

— Ναί, ναί ! ἐφώναξαν ὅλα τὰ παιδιά καὶ περιεκύκλωσαν
τὸ βασιλόπουλον.

— Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἤρχισε τὸ βασιλόπουλον, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν ἀκόμη φωτισθῆ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν
τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τοῦτο εἶχαν πολλὰς πλάνας. Ἐνόμιζαν, ὅτι
οἱ ἄνθρωποι ὅλοι δὲν εἶναι ἴσοι, ὡς ἀδελφοί, καὶ ἐλεύθεροι,
ἀλλὰ διαιροῦνται εἰς δύο, εἰς ἐλευθέρους καὶ εἰς δούλους. Οἱ
δούλοι σχεδὸν δὲν ἐθεωροῦντο ἄνθρωποι, ἀλλὰ ὡς πράγματα καὶ
ὡς ζῷα.

Τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ἐκείνην ἓνας πλούσιος εἶχεν ἓνα δούλον,
ὁ ὅποιος ὠνομάζετο Ἀνδροκλῆς. Ὁ κύριος ἦτο κακὸς καὶ σκληρὸς
κατέβασάνιζε τὸν δυστυχῆ δούλον. Τὰ βάσανα ἦσαν τόσον μεγάλα,
ὥστε ὁ δούλος δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὰ ἀνέχηται· ἀνοίγει λοι-
πὸν, μίαν νύκτα, τὴν θύραν καὶ δραπετεύει. Ἡ καρδίη του τρέ-
μει μήπως συλληφθῆ· περᾶ τῶν δρόμων, ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν
πόλιν καὶ τρέχει νὰ κρυφθῆ εἰς ἓν σπήλαιον, εἰς τοὺς πρόποδας
μακρινοῦ βουνοῦ.

Ἐκεῖ ἔζη ἀθλίαν ζωὴν. Διαρκῶς ἐνόμιζεν, ὅτι ἤκουε βήματα·
ὠνειρεύετο, ὅτι στρατιῶται τὸν ἀναζητοῦν, τὸν εὐρίσκουν καὶ
τὸν φέρουν εἰς τὸν σκληρὸν αὐθέντην του· καὶ ἀφυπνίζετο
τρέμων.

Μίαν ἑσπέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἐξωθεν τοῦ σπηλαίου καὶ ἐσυλ-
λογίζετο τὴν δυστυχίαν του, αἴφνης ἀκούει θόρυβον μέσα ἀπὸ
τοὺς κλάδους, ὑψώνει τὴν κεφαλὴν καὶ τί βλέπει ; Ἐν φοβερὸν
θηρίον, ἓνας λέων, μὲ ἀνυψωμένην τὴν χαίτην, εὐρίσκετο ἐνώ-
πιόν του. Ἀναπηδᾷ ἔντρομος ὁ δυστυχῆς Ἀνδροκλῆς, μὲ ἀνωρ-
θωμένας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Ἐπερίμενε τὸν θάνατόν
του ! Πῶς νὰ σωθῆ ; Νὰ φύγῃ ; Ἀλλὰ τὰ γόνατά του ἔτρεμαν
ἀπὸ τὸν φόβον καὶ δὲν ἠδύνατο μηδὲ βῆμα νὰ κάμῃ !

Ὁ λέων σιγά, σιγά, ἐπροχώρησε πρὸς τὸν τρομαγμένον δούλον
καὶ ὅταν τὸν ἐπλησίασεν, ἀντὶ νὰ τοῦ ἐπιτεθῆ καὶ νὰ τὸν κατασπα-
ράξῃ, ὑψωσε τὸν ἐμπρόσθιον πόδα του μὲ βλέμμα ἰκετευτικόν.
Μία μεγάλη ἄκανθα ἦτο ἐσφηνωμένη εἰς τὸν πόδα τοῦ θηρίου·
θὰ ὑπέφερε δὲ πολλοὺς πόνους, διότι βαρεῖς ἀναστεναγμοὶ ἐξήρ-
χοντο ἀπὸ τὸ στήθος του.

Ὁ Ἀνδροκλῆς ἐνόησε τί τοῦ ἐζήτει ὁ λέων· ἔλαβε λοιπὸν θάρρος καὶ μὲ τρέμουσαν χεῖρα ἐξήγαγε τὴν ἀκανθὰν ἀπὸ τὸν πόδα τοῦ θηρίου· ἔπειτα μὲ καθαρὰν νερὸν ἔπλυε τὰ αἶμα καὶ ἐτύλιξε μὲ ὕφασμα τὴν πληγὴν.

Ὁ λέων ἀνεκουφίσθη ἀπὸ τοὺς πόνους, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς καὶ πρὸς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἔλειχε τὰ χεῖρα τοῦ εὐεργέτου του.

Ἀπὸ τότε ὁ λέων δὲν ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σπήλαιον τοῦ καλοῦ δούλου· καθ' ἑκάστην ἐξήρχετο καὶ ἔφερεν εἰς τὸν εὐεργέτην του ἀφθονον κυνήγιον. Ὁ Ἀνδροκλῆς λοιπὸν ἤρχισε νὰ ζῆ ἡσυχος τῶρα καὶ εὐτυχίης· ποῖος πλέον θὰ ἐτόλμα νὰ τὸν ἐγγίση, ἀφοῦ εἶχε πλησίον του ἕνα τόσον ἰσχυρὸν φίλον;

Ἀλλὰ ἡ εὐτυχία του δὲν διήρκεσε πολὺ· μίαν ἡμέραν ὁ λέων δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σπήλαιον!

— Διατί; Διατί; Τί συνέβη; ἀνεφώνησαν τὰ παιδία, τὰ ὅποια ἤκουον μὲ μεγάλην προσοχὴν τὸ βασιλόπουλον.

Ὡς ὁ λέων ἐφέρθη εἰς τὸν μέγιστον κίνδυνον τοῦ εὐεργέτου του.

— Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐξηκολούθησε τὸ καλὸν βασιλόπουλον, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν σκληροὶ καὶ βάρβαροι. Δὲν ἤξευραν, ὅτι πρέπει ν' ἀγαπῶσι τὰ ζῶα καὶ νὰ σέβωνται τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶχεν ἀκόμη κατέλθει εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ διδάξῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἰμεθα ἀδελφοί, τέκνα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πατρός, τοῦ Θεοῦ.

Τί ἔκαμναν λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην; Θηριομαχίας· εἰς μίαν μεγάλην δηλαδὴ καὶ στρογγύλην πλατείαν, περὶ τὴν ὁποίαν ἦτο κατασκευασμένον στερεὸν κιγκλίδωμα καὶ ἀμφιθέατρον, ἔβαζαν θηρία καὶ ἐπάλαιαν μὲ ἄλλα θηρία ἢ καὶ μὲ ἀνθρώπους ἀκόμη!

Κυνηγοὶ λοιπὸν διέτρεχαν τὰ ὄρη καὶ συνελάμβαναν τὰ θηρία, τὰ ὅποια ἐχρειάζοντο διὰ τὰς θηριομαχίας αὐτάς· μίαν λοιπὸν ἡμέραν συνέλαβαν καὶ τὸν λέοντα, τὸν φίλον τοῦ καλοῦ μας δούλου. Ματαίως ὁ Ἀνδροκλῆς ἔμεινεν ἄλην τὴν νύκτα ἀγρυπνος καὶ ἐπερίμενε τὸν προστάτην του· οὐδὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐφάνη· ὁ δυστυχὴς λέων εὕρισκετο εἰς σιδηροῦν κλωβὸν καὶ δὲν τοῦ ἔδιδαν τίποτε νὰ φάγῃ, διὰ νὰ εἴναι ἐξηγριωμένος εἰς τὴν θηριομαχίαν καὶ νὰ παλαίσῃ μὲ μεγαλυτέραν μανίαν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας οἱ στρατιῶται συνέλαβαν καὶ

τὸν εὐεργέτην τοῦ λέωντος τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶ-
χεν ἐξέλθει ἀπὸ τὸ σπήλαιόν του πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς.

Τὸν ὀδηγοῦν εἰς τὸν κύριόν του καὶ αὐτὸς ἐξωργισμένος τὸν
καταδικάζει νὰ σπαραχθῇ ἀπὸ τὰ θηρία, εἰς τὰς θηριομαχίας,
αἱ ὁποῖαι θὰ ἐγίνοντο τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Ὁ κόσμος ἤρχισε τὴν ἄλλην ἡμέραν νὰ συρρέῃ εἰς τὸ ἀμφι-
θέατρον, ἀνυπόμονος νὰ ἴδῃ τὸ φοβερὸν θέαμα. Ὁ δυστυχῆς
Ἀνδροκλῆς ἐστέκετο κάτωχρος καὶ τρέμων καὶ ἐπερίμενε ν'
ἀνοίξῃ ὁ κλωδὸς τοῦ θηρίου. Αἶφνης αἱ σάλπιγγες ἤχουν, τὸ
σύνηγμα δίδεται καὶ τέλος ἰδοῦ, ὁ κλωδὸς ἀνοίγεται!

Λέων μακρινῶδης, μὲ ἀνωρθωμένην χαιτήν, μὲ ἐρυθροῦς
ὄφθαλμοῦς, ὀρμῆ καὶ μὲ ἐν πῆδημα καταφθάνει τὸν ταλαί-
πωρον δούλον.

Ἄλλὰ τί συμβαίνει; Διατί ὄλον τὸ πλῆθος σηκώνεται ἐκ-
θαμβὸν καὶ παρατηρεῖ; Ὁ λέων κυλίσται εἰς τοὺς πόδας τοῦ
δούλου, σείει τὴν οὐράν του καὶ λείχει τὰ χέρια του.

Ἦτο ὁ λέων, ὁ φίλος τοῦ καλοῦ δούλου· οἱ δύο φίλοι ἀνε-
γνωρίσθησαν καὶ τώρα ἡ χαρὰ των δὲν περιγράφεται.

— Τί συμβαίνει; ἐρωτᾷ τότε ὁ Βασιλεὺς. Καὶ ὁ Ἀνδρο-
κλῆς διηγείται τότε ὅλην τὴν ἱστορίαν· πῶς ἐβγαλε τὴν ἄκανθαν
ἀπὸ τὸν πόδα τοῦ εὐγενοῦς ζῆφου, πῶς ἔγιναν φίλοι καὶ πῶς τέ-
λος συνελήφθησαν.

Διὰ βοῆς ἐχαρίσθη τότε ἡ ζωὴ καὶ εἰς τοὺς δύο καὶ ἔκτοτα
πλέον ὁ Ἀνδροκλῆς καὶ ὁ λέων δὲν ἐχωρίσθησαν.

Βλέπετε λοιπὸν, φίλοι μου, εἶπε τὸ βασιλόπουλον, πόσον
καὶ τὰ ζῆφα ἀκόμη αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς εὐεργέ-
τας των. Πόσον περισσότερον λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι πρέπει
νὰ τοὺς ἀγαπῶμεν. Ὅταν μᾶς κάμωσι καλόν, δὲν πρέπει ποτὲ
νὰ τὸ λησμονῶμεν· ἓνας σοφὸς εἶπε· «Τὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα σοῦ
κάμνουν νὰ τὰ γράφῃς ἐπάνω εἰς τὸν χαλκόν, τὰ δὲ κακὰ
ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον». Δηλαδή· ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶ-
μεν τὰς εὐεργεσίας, πρέπει νὰ τὰς ἐνθυμώμεθα πάντοτε, ὡς ἐάν
ἦσαν χαραγμένα ἐπάνω εἰς χαλκόν· τὰ κακὰ ὅμως πρέπει νὰ τὰ
λησμονῶμεν γρήγορα, ὡς ἐάν τὰ ἐγράφομεν ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον.

**Πῶς ταξειδεύουν διὰ νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον τρεῖς
βασιλόπουλα καὶ ποῦ μετὰ καιρὸν φθάνουν.**

— Νὰ μᾶς εἴπῃς καὶ ἄλλην ἱστορίαν! ἐρώναξεν τότε ὄλα

τὰ παιδιά, περικυκλώνοντα μὲ ἀγάπην τὸ καλὸν βασιλόπουλον.

— Θὰ σὰς εἶπω, ἀπήντησε τὸ βασιλόπουλον, ἂν μοῦ ὀρκισθῆτε, ὅτι δὲν θὰ πειράξητε πλέον τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ἄλλα ὠφέλιμα ζῷα.

— Ὅρκιζόμεθα ! ἀνεφώνησαν ὅλα.

— Νὰ μοῦ κόψετε τὸ χέρι, ἂν μὲ ἴδητε νὰ πειράξω πλέον κανένα πουλί ! εἶπε τότε ἓνας ζωηρὸς μαθητῆς· τὸ βασιλόπουλον ἐστράφη καὶ ἀνεγνώρισε τὸ παιδί, πρὸς τὸ ὅποιον εἶχε γράψει προχθὲς τὸ γράμμα τῆς Νυκτερίδος.

— Καλά, καλά, σὰς πιστεύω, εἶπε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἔχαμογέλασεν εὐχαριστημένον. Σὰς ἀνταμείβω λοιπὸν καὶ ἐγὼ μὲ ἓνα ὠραῖον παραμῦθι.

Μίαν φορὰν ἦτο ἓνας βασιλεὺς καὶ εἶχε τρεῖς υἱοὺς· οἱ δύο, οἱ μεγαλύτεροι, ἦσαν κακοὶ καὶ ἀνόητοι· ὁ μικρότερος ἦτο καλὸς καὶ φρόνιμος. Ὁ πατέρας των τοὺς ἐκάλεσε μίαν ἡμέραν καὶ τοὺς εἶπε·

— Παιδιά μου, τώρα ποὺ ἐμεγαλώσατε πρέπει νὰ ταξιδεύσητε, διὰ νὰ γνωρίσητε τὸν κόσμον· πηγαίνετε λοιπὸν καὶ νὰ γυρίσητε καλύτεροι καὶ σοφώτεροι.

Ἐπήγαιναν, ἐπήγαιναν οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ καὶ συνήντησαν μίαν φωλεὰν μυρμηκῶν. Οἱ δύο μεγαλύτεροι εἶπαν·

— Ἐλάτε νὰ τὴν καταστρέψωμεν, διὰ νὰ ἴδωμεν, τί θὰ κάμουν οἱ μικροὶ μύρμηκες, ποὺ θὰ τρέχουν ἐπάνω καὶ κάτω νὰ κουβαλοῦν τὰ αὐγά καὶ τὴν τροφήν των.

Ὁ μικρότερος ὅμως ἀδελφὸς ἐλυπήθη τὰ δυστυχῆ ζῷα καὶ εἶπεν·

— Ὅχι, μὴ τὰ πειράξετε· ὅπως ἡμεῖς δὲν θέλομεν νὰ μᾶς κρημνίσουν τὰ σπίτια μας καὶ νὰ καταστρέψουν τὴν περιουσίαν μας, ὁμοίως καὶ οἱ μύρμηκες.

Παραπέρα ἠύραν μίαν λίμνην, ὅπου ἐκολύμβων πλῆθος πάπια.

— Ἐλάτε νὰ πιάσωμεν δύο νὰ τὰς ψήσωμεν ! εἶπαν οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοί.

— Ὅχι ! ἀνεφώνησεν ὁ μικρότερος· ἄς τὰς ἀφήσωμεν νὰ παίζουν καὶ αὐταὶ καὶ νὰ χαίρωνται τὸν ἥλιον.

Παραπέρα συνήντησαν εἰς ἓνα δένδρον μίαν φωλεὰν μελισσῶν, γεμάτην κηρήθρας μὲ ἄφθονον μέλι.

— Ἐλάτε νὰ φυθίσωμεν μέσα εἰς τὴν κυψέλην καπνόν, νὰ ζυλίσωμεν τὰς μελισσὰς καὶ νὰ πάρωμεν τὸ μέλι.

— "Όχι, διατί νά τὰς πειράζωμεν ; εἶπεν ὁ μικρότερος. " Ἄς ἀφήσωμεν ἦσυχα τὰ φίλεργα ἔντομα. Δὲν μᾶς κάμνουν τίποτε κακόν· διατί λοιπὸν ἡμεῖς νά τὰ βλάψωμεν ;

Ἐπήγαιναν, ἐπήγαιναν οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ καὶ τέλος ἐφθασαν εἰς ἓν ὠραῖον ἀνάκτορον· οἱ στάβλοι ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ ἄλογα ἀπολιθωμένα, αἱ θύραι ἦσαν ἀνοικταί, ἡ αὐτὴ χορταριασμένη Ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο ἀναβαίνουσαν τὰς μαρμαρίνας κλίμακας καὶ περνοῦν τὰ ἀπέραντα δωμάτια τοῦ ἀνακτόρου· οἱ τοῖχοι ἦσαν στολισμένοι μὲ ζωγραφίας, τὸ πάτωμα ἦτο σκεπασμένον μὲ πολυτελεῖς τάπητας, πολυέλαιοι κρυστάλλινοι ἐκρέμαντο ἀπὸ τὴν ὄροφὴν καὶ μέσα εἰς χρυσὰ κλωθία ἐστέκοντο ἀκίνητα πέτρινα καναρίνια.

Ἐπέρασαν ἐνενήκοντα ἐννέα δωμάτια καὶ τέλος ἐφθασαν εἰς τὸ ἑκατοστόν, τὸ τελευταῖον. Ἡ θύρα ἦτο κλειστή· εἰς τὸ μέσον ὅμως ὑπῆρχε μία ὀπή· κύπτουν οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ καὶ βλέπουν ἓνα γέροντα μὲ λευκὴν γενειάδα νά κάθηται εἰς ἓνα θρόνον. Τοῦ φωνάζουν μίαν φοράν, τοῦ φωνάζουν δύο φορές, δὲν ἀκούει· εἰς τὴν τρίτην φοράν ἤκουσεν, ἐσηκώθη ἤνοιξε τὴν θύραν, ἐπέρασεν ἔμπρὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς βασιλοῦσσιδας καὶ τοὺς ἔκαμε νεῦμα νά τὸν ἀκολουθήσουν· τοὺς ὠδήγησε εἰς μίαν ὠραῖαν αἴθουσαν, ὅπου ἦτο στρωμένη πλουσία τράπεζα, καὶ ἔπειτα ἔφυγεν.

Πῶς σὸζονται τὰ βασιλόπουλα ἀπὸ ἓνα φοβερὸν κένδυνον.

Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ, ἀφοῦ ἔφαγαν καλά, ἤρχισαν νά ὀμιλοῦν διὰ τὸ παράδοξον ἀνάκτορον· οἱ δύο μεγαλύτεροι ἐφοβοῦντο, ὁ μικρότερος ὅμως τοὺς ἐπαρηγόρει καὶ τοὺς ἔλεγε·

— Διατί νά φοβώμεθα ; Ἐκάμαμεν τίποτε κακόν ; "Όχι ! Δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἀνυπερασπίστους. Δὲν ἐνθυμείσθε πόσας φορές ὁ πατέρας δὲν μᾶς ἔλεγε· «Καθαρὸς οὐρανὸς ἀστραπὲς δὲν φοβᾶται ;»

Οἱ μεγαλύτεροι ὅμως ἀδελφοὶ ἐκινουσαν τὰς κεφαλὰς καὶ ἔτρεμαν ἀπὸ τὸν φόβον των.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην βλέπουν νά εἰσέρχεται ὁ σιωπηλὸς γέρον· καὶ οἱ τρεῖς ἐσηκώθησαν.

— Ποιος είσαι ; Που εύρισκόμεθα ; τὸν ἐρωτᾷ μὲ θάρρος ὁ μικρότερος.

Ὁ γέρον δὲν ἀπήντησε, οὔτε ἐφάνη, ὅτι ἤκουσε τὴν ἐρώτησιν· ἐσήκωσε μόνον τὸ χέρι του καὶ ἔκαμε νεῦμα εἰς τὸν μεγαλύτερον ἀδελφὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Αὐτὸς ἠκολούθησε κάτωχος·

— Μὴ φοβῆσαι, τοῦ εἶπεν ὁ μικρότερος τὴν στιγμὴν ποὺ διέβαιναν ἔμπροσθέν του· ἂν τύχη τίποτε, φώναξέ μας !

Ὁ γέρον ὠδήγησε τὸ βασιλόπουλον εἰς μίαν μεγάλην λιθίνην τράπεζαν, ἐξέτεινε τὸν δάκτυλόν του καὶ τοῦ ἔδειξε τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν χαραγμένα ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ βασιλόπουλον ἔκυψε καὶ ἀνέγνωσε· *Πρώτη Δοκιμὴ.*

Ἄν εὔρης τὰ χίλια μαργαριτάρια, ποὺ ἔχασεν ἡ βασιλοπούλα εἰς τὸ δάσος, πρὶν δύσῃ ὁ ἥλιος, τότε θὰ ἐπανέλθῃ ἡ πρωτοτερινὴ ζωὴ εἰς τὸ ἀνάκτορον· ἂν δὲν τὰ εὔρης, τότε θ' ἀπολιθωθῆς καὶ σύ.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἔτρεξεν εἰς τὸ δάσος καὶ ἐζήτησε τὰ χίλια μαργαριτάρια τῆς βασιλοπούλας· ὁ ἥλιος ἔδυσεν καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη εὔρει οὐδὲ ἑκατόν. Εὐθὺς λοιπὸν μαρμαρώνεται καὶ μένει ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν πηγαίνει ὁ δεύτερος· ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βράδυ ζητεῖ τὰ μαργαριτάρια, ἀλλὰ δὲν εὕρισκει οὐδὲ πεντήκοντα· εὐθὺς λοιπὸν ὡς ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἐμαρμάρωσε καὶ αὐτός.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ μικροτέρου· τρέχει εἰς τὸ δάσος καὶ εὐθὺς συναντᾷ τὸν βασιλέα τῶν μυρμήκων, τῶν ὁποίων εἶχε σώσει τὴν ζωὴν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν.

— Μὴ στενοχωρῆσαι, βασιλόπουλόν μου, λέγει ὁ εὐγνώμων βασιλεὺς τῶν μυρμήκων. Ἐγὼ καὶ ὁ λαός μου θὰ σοῦ εὔρωμεν ὅλα τὰ μαργαριτάρια.

Διασκορπίζονται εὐθὺς εἰς τὸ δάσος οἱ μύρμηκες καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ἕνας μεγάλος σωρὸς μαργαριτάρια εὕρισκετο εἰς τοὺς τόδας τοῦ καλοῦ βασιλόπαιδος.

Ἡ πρώτη Δοκιμὴ ἐτελείωσεν.

Ἡ δευτέρα δοκιμὴ ἦτο νὰ εὔρῃ ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς λίμνης τὸ κλειδί τοῦ δωματίου, ὅπου ἦτο κλεισμένη ἡ βασιλοπούλα.

Τρέχει ὁ μικρότερος εἰς τὴν λίμνην.

— Ἄχ ! πῶς νὰ καταβῶ ! συλλογίζεται.

Τότε ἀκούουν τὴν φωνὴν του αἱ πάπαι, τὰς ὁποίας εἶχε σώ-

σει, βυθίζονται ἕως εἰς τὸν πυθμένα τῆς λίμνης καὶ τοῦ φέρου-
ν τὸ κλειδί τῆς βασιλοπούλας.

Ἡ τρίτη ὁμως καὶ τελευταία δοκιμὴ ἦτο καὶ ἡ δυσκολωτέρα·
ἅμα ἤνοιξε τὸ δωμάτιον τῆς βασιλοπούλας, ἐφάνη μία μεγάλη
κλίνη, ὅπου ἐκοιμῶντο τρεῖς ὠραιόταται νεάνιδες. Ποία ἦτο ἡ βα-
σιλοπούλα; Καὶ αἱ τρεῖς ὠμοιάζαν τόσον πολύ, ὥστε οὐδὲ ἡ μη-
τέρα των θὰ ἠδύνατο νὰ τὰς διακρίνη. Μία μόνον διαφορὰ
ὕπῃρχε· πρὶν ν' ἀποκοιμηθοῦν, ἡ βασιλοπούλα εἶχε φάγει ὀλίγον
μέλι, ἐνῶ αἱ δύο ἄλλαι, αἱ δούλαι τῆς, εἶχαν φάγει ἕνα κομμάτι
ζάχαριν.

Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τὰς ἐκύτταζε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ
διακρίνη· ἠσθάνετο ἤδη τὰ γόνατά του νὰ παγώνουν καὶ τὴν
καρδίαν του νὰ σταματᾷ· ἤρχιζε νὰ γίνηται μάρμαρον. Ἀφῆνης
ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸν παράθυρον εἰσέρχεται ἡ βασίλισσα τῶν μελισ-
σῶν, τὰς ὁποίας εἶχε σώσει. Τρέχει καὶ καθίζει ἐπάνω εἰς τὸ
στόμα τῆς νεάνιδος, ἡ ὁποία ἐκοιμάτο εἰς τὸ μέσον· τὸ βασι-
λόπουλον ἐννοεῖ καὶ λέγει·

— Αὐτὴ εἶναι ἡ βασιλοπούλα!

Κύπτει καὶ τὴν σηκώνει ἀπὸ τὸ χέρι.

Τότε ὅλον τὸ Ἀνάκτορον ἐξύπνησε ἀπὸ τὸν παράδοξον
ὑπνον. Τὰ ἄλογα ἐχρεμέτισαν εἰς τοὺς στάβλους, οἱ δύο ἀδελφοὶ
ἐζωντάνευσαν καὶ οἱ μαρμαρωμένοι δούλοι ἔσπευσαν νὰ περιποι-
ηθοῦν τὸν νέον βασιλέα των, τὸν καλόκαρδον μικρότερον ἀδελφόν.

Οἱ δύο μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ ἐγύρισαν ὀπίσω ἐντροπιασμέ-
νοι· καὶ εἰς τὸν δρόμον δὲν εἶπαν πλέον νὰ πειράξουν ὄσα ζῆλα
καὶ ἔντομα συνήντων.

**Τὴ δεηγεῖται ὁ Καλόκαρδος εἰς τὰ χωριατόπουλα
διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ οἴνου.**

Τὸ βασιλόπουλον ἠσθάνετο, ὅτι δὲν ἐχάνοντο τὰ καλὰ λόγια,
τὰ ὁποία ἔλεγεν εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ εἰς τὰ τέκνα των. Δι'
αὐτό, ὅσάκις εἶχε καιρόν, ἐπήγαινε εἰς τὸ χωρίον καὶ προσε-
πάθει μαζί με τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν ἱερέα, νὰ διδάσκῃ τοὺς
χωρικοὺς πῶς νὰ τιμῶσι τὸν Θεόν, πῶς ν' ἀγαπῶσι τὸν πλη-
σίον των, πῶς νὰ καλλιεργῶσι τοὺς ἀγρούς των καὶ νὰ περιποι-
ῶνται τὰ δένδρα των.

Μίαν Κυριακὴν, τὴν ὥραν ποὺ τὸ βασιλόπουλον ὠμίλει με

τὰ παιδιά τοῦ χωρίου καὶ τὰ ἐδίδασκε νὰ παίζουν ὠραία παιγνίδια, δύο χωρικοὶ μεθυσμένοι ἐπέρασαν. Ἦσαν εἰς ἐλθεινὴν κατάστασιν· φαίνεται ὅτι εἶχαν πέσει, διότι αἱ κεφαλαὶ των ἦσαν πλήρεις αἵματος, τὰ δὲ ἐνδύματά των ἐσχισμένα καὶ γεμάτα λάσπην. Παρέβαιον, δὲν ἠδύναντο νὰ βαδίσουν σωστὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποπίσω των ἐγέλων καὶ τοὺς περιέπαιζαν· μερικά παιδιά μάλιστα τοὺς ἐκυνήγουν καὶ τοὺς ἐπείραζαν.

— Βλέπετε, παιδιά μου, εἶπε τότε ὁ ἱερεὺς περίλυπος, ἰδοὺ εἰς ποῖον ἐλθεινὸν σημεῖον φέρει τὸν ἄνθρωπον ἢ μέθη. Αὐτοὶ οἱ μεθυσμένοι εἶναι γνωστοὶ μου, πολὺ καλοὶ ἄνθρωποι, ἔχουν πολλὰς ἀρετάς, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Ἐχουν ἐν φοβερὸν ἐλάττωμα· εἶναι μέθυσοι. Ὅ,τι κερδίζουν ὅλην τὴν ἐβδομάδα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των, τὸ σπαταλοῦν εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ ἂν ἴδῃτε τὰ τέκνα των θὰ τὰ λυπηθῆτε.

— Δὲν γνωρίζουν φαίνεται τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ διὰ τὴν μέθην... εἶπεν ὁ Καλόκαρδος.

— Τί ἱστορίαν! ἐφώνησαν τότε ὅλα τὰ παιδιά καὶ ἀφῆκαν τὸ παιγνίδι των, διὰ ν' ἀκούσουν τὸν Καλόκαρδον.

— Μίαν φορὰν ἓνας ἄνθρωπος ἐκίνησεν ἀπὸ μίαν πόλιν, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χωρίον του. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ δρόμος ἦτο πολὺς, ἐκουράσθη καὶ ἐκάθισεν εἰς μίαν πέτραν ν' ἀναπαυθῆ ὀλίγον. Ἐκεῖ ὅπου ἐκύτταζε κάτω εἰς τὴν γῆν, βλέπει αἴφνης ἀπέναντί του νὰ πρασινίζῃ ἐν ἄγνωστον φυτὸν· τόσον ὠραῖον τοῦ ἐφάνη, ὥστε ἔκυψε νὰ τὸ πάρῃ μαζί του καὶ νὰ τὸ μεταφυτεύσῃ εἰς τὸν κήπὸν του. Τὸ ἐκρίζωνει λοιπὸν, τὸ τυλίσσει μὲ μερικά φύλλα καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του.

Ὁ ἥλιος ὁμοῦς ἔκαιε πολὺ καὶ ὁ χωρικός ἐφοβήθη μήπως ξηρανθῆ τὸ πολύτιμον φυτὸν του. Εὐρίσκει λοιπὸν ἓνα κόκκαλον πτηνοῦ καὶ τὸ ἔβαλε μέσα· τὸ φυτὸν ὁμοῦς ταχύτατα ἐμεγάλωσε καὶ ἐξῆλθαν ἀπὸ τὸ κόκκαλον πολλοὶ τρυφεροὶ κλάδοι του. Ἐφοβήθη πάλιν ὁ χωρικός μήπως ξηρανθῆ καὶ ἐσυλλογίζετο τί νὰ κάμῃ· ἐκεῖ εὐρίσκει κόκκαλον χοίρου καὶ κρύπτει μέσα τὸ φυτὸν.

Ἐφθασε τέλος εἰς τὸ χωρίον του· ἔσπευσεν εὐθὺς νὰ φυτεύσῃ τὸ ἀγαπητόν του εὖρημα, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τὸ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ κόκκαλον τοῦ πτηνοῦ καὶ τοῦ χοίρου· τὰ ἐφύτευσε λοιπὸν ὅλα μαζί. Εὐρέτετε τώρα ποῖον ἦτο τὸ φυτὸν αὐτό :

— Ὅχι! ἐφώνησαν ὅλοι.

—Τὸ κλήμα τῆς ἀμπέλου· νά, ποῖον ἦτο τὸ φυτόν. Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐγεννήθησαν τὰ σταφύλια καὶ ἀπὸ αὐτὰ πάλιν ὁ οἶνος. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ἐπειδὴ εἰς τὰς ῥίζας τοῦ ὑπάρχοντος τὰ κόκκαλα τοῦ πτηνοῦ καὶ τοῦ χοίρου, δι' αὐτὸ ὅταν οἱ ἄνθρωποι πίνουν ὀλίγον οἶνον, γίνονται εὐθυμοὶ καὶ τραγουδοῦν ὡς πτηνά· ὅταν ὁμως πίνουν περισσότερον, τότε μεθύσκονται, κυλίσονται κάτω εἰς τὴν λάσπην καὶ καταντοῦν ὅπως οἱ χοῖροι!

Τὸ ἄσμα τῆς βροχῆς.

Τὸ βασιλδπουλον ἔπαιζεν, ἐγέλα, ἔφαλλε μαζί μὲ τὰ παιδιά τοῦ χωρίου. Ἐπήγαινε μαζί τῶν εἰς μακρινὰς ἐκδρομὰς καὶ ἐπέστρεφεν ἔπειτα χαρούμενος μὲ βῆμα γοργόν καὶ ἔφαλλεν ὡραία ζωντὰ ἄσματα.

Ἐν ἀπ' αὐτὰ ἦτο καὶ τὸ ἐξῆς ἄσμα τῆς βροχῆς·

Ὁ ἥλιος βλέπει ἀπὸ ψηλὰ
Μὲ μάτι φλογερό,
Κ' ἡ γῆ διψᾷ καὶ καίγεται
Καὶ σκάζει γιὰ νόερον.

Τὰ λούλουδα μαραίνονται
Σὰν λιγοθυμισμένα
Καὶ τὰ φυτὰ ξηραίνονται
Δὲν ἔμεινε κανένα.

Στὸν οὐρανὸν ἀπλώνεται
Αἰῶνια ξαστεριά
Κι' ἀκόμη δὲν ἐφύτρωσε
Σιτάρι στὰ χωριά.

Κι' ὁ ἥλιος πὺρ τὰ χαίρεται,
Ὅπου γυρνᾷ καὶ στρέφει,
Τὰ βλέπει καὶ σπλαχνίζεται
Καὶ κρύπτεται στὰ νέφη.

Καὶ τ' ἀφρισμένα τ' ἄλογα
Σελλώνει κ' ἐτοιμάζει
Καὶ νέφη περισσότερα
Στὸν οὐρανὸ ἀνεβάζει.

Καὶ μολυβένια συννεφιά
Ὅλογυρα προβάλλει
Καὶ συννεφιάζει ὁ οὐρανὸς
Ἐκ μίαν ἄκρα σ' ἄλλη.

Κι' ἀπὸ τῆς δύσης τῆ μεριά
Φωτίζουν ἀστραπές
Καὶ τὰς κυττάζουν τὰ χωριά
Κ' αἱ χώραις χαρωπές.

Σ' ἓνα ἀγεράκι δροσερὸ
Τὰ φύλλα ἀνατριχιάζουν
Καὶ σὲ θολό, θολὸ νερὸ
τὰ σύννεφα ξεσπάζουν.

Βρέχει σὲ δάση φουντωτά,
Βρέχει σὲ γάμπους καὶ χωριά,
Βρέχει ποτίζει τὰ φυτά,
Ποτίζει κάθε γῆς μεριά.

Κι' ἀνθίζει σ' ὅλους τοὺς ἀγρούς
Καὶ τὸ ξηρὸ χορτάρι
Καὶ στὸ χωράφι καθενούς;
φυτρώνει τὸ σιτάρι.

Καὶ τρώγουν πλούσιοι καὶ φτωχοὶ
Κ' εὐχαριστοῦνε τὴ βροχή!

(Γ. Βιζυηνός).

**Μὲ ποίαν διήγησιν ὁ Καλόκαρδος ἔκαμε τὸ βασιλό-
πουλον νὰ διακρύσῃ ἀπὸ χαρᾶν καὶ εὐτυχίαν.**

Τὸ βασιλόπουλον εἰργάζετο, ὅπως καὶ ὁ πτωχότερος ἐργά-
της· μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του ἔτρωγε τὸν ἄρτον του· καὶ
διὰ τοῦτο τῶρα ὁ ἄρτος τοῦ ἐφάνετο γλυκύτερος καὶ νοστιμώ-
τερος. Κατὰ τὰς Κυριακὰς ἀνεπαύετο. Συχνά, μαζὶ μὲ τὴν
ἀδελφὴν του, συνωμίλου διὰ τὰ Ἀνάκτορά των, διὰ τὴν ἀγαπη-
τὴν μητέρα των καὶ τὰς ἀδελφάς των.

Ἐνίοτε τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἐγύρ ζεν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του
καὶ ἐκάθητο εἰς τὴν πτωχικὴν τράπεζαν τοῦ Καλοκάρδου νὰ
φάγῃ, ἐσυλλογιζέτο καὶ ἔλεγεν.

— Διὰ νὰ εἶσαι εὐτυχὴς, δὲν εἶναι ἀνάγκη μῆτε πλούτη νὰ
ἔχῃς μῆτε δόξαν· μῆτε βασιλεὺς νὰ εἶσαι μῆτε δυνατός. Ἡ εὐ-
τυχία δὲν κατοικεῖ εἰς ἀνάκτορα καὶ εἰς πλοῦσια μέγαρα. Ἡ
ἐργασία, ἡ ἀγάπη, ἡ ὁμόνοια, ἰδοὺ αἱ πηγαὶ τῆς εὐτυχίας.

— Ἐχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ Καλόκαρδος ἅμα ἤκουσε τὰς
σκέψεις αὐτὰς τοῦ βασιλοπούλου. Καὶ ἐπειδὴ μοῦ ἀρέσκει νὰ
ὀμιλῶ μὲ παραβολάς, θὰ σοῦ διηγηθῶ μίαν ὠραίαν ἱστορίαν.

Μίαν φορὰν ἔζη ἓνας βασιλεὺς μὲ ἀπειρα πλοῦτη, ἐνδοξος
καὶ ἰσχυρός. Ἐν τούτοις δὲν ἦτο εὐτυχὴς. Μία παράδοξος λύπη
τὸν ἐμάραιεν· οἱ ἰατροὶ δὲν ἤξευραν τί ἔχει. Τίποτε δὲν τοῦ
ἔλειπεν· ὅ,τι ἤθελε τὸ εἶχε. Καὶ ὅμως μία ἀβάστακτος θλίψις
ἐπλάκωνε τὴν καρδίαν τοῦ Βασιλέως.

Τότε παρουσιάσθη ἓνας γέρον, ἐγονάτισεν, ἐφίλησε τὸ φό-
ρημα τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ εἶπε·

— Μεγαλειότατε, ἡ ἀσθένειά σας εἶναι μεγάλη. Ταξιδεύ-
σατε, ἐπισκεφθῆτε μόνος σας, ἀγνωστος, χωρὶς συνοδείαν τὰς
πόλεις καὶ τὰ χωρία τοῦ ἀπεράντου βασιλείου σας· ζήσατε μὲ
τοὺς ὑπηκόους σας, ἐργασθῆτε μαζὶ των εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ
εἰς τὰ ἐργαστάσια, φάγετε τὸν μαῦρον καὶ γλυκὺν ἄρτον τῆς
πενίας, κοιμηθῆτε ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ταπεινοῦ ἐργάτου· ἀνα-
βῆτε εἰς τὸ βουνὸν παζός, πῖετε γάλα εἰς τὴν στάνην τοῦ βο-
σκοῦ, γαλάσατε, χορεύσατε, τραγουδήσατε εἰς τὰς πανηγύρεις
μαζὶ μὲ τοὺς ὑπηκόους σας, βοηθήσατε κρυφίως τὰς χήρας καὶ
τὰ ὄρφανὰ καὶ ἔπειτα, μετὰ ἓν ἔτος, ἐπιστρέψατε.

Θὰ ἔχετε θεραπευθῆ.

Ὁ βασιλεὺς ἤκουσε τὴν συμβουλὴν τοῦ γέροντος καὶ τὴν ἐπομένην, μὲ ἀπλὰ πτωχικὰ ἐνδύματα, χωρὶς συνοδείας καὶ παρατάξεις, μόνος ἐξεκίνησε νὰ περιοδεύσῃ τὸ βασιλείον του.

Κανεὶς δὲν ἐνόησεν, ὅτι ἦτο ὁ βασιλεὺς. Ὅταν ἐφθάνεν εἰς κανὲν χωρίον, ἐπήγγαινον εἰς τὰς πτωχὰς οἰκίας, συνωμίλει μὲ τὰς γραίας, ἐθώπευε τὰ μικρὰ παιδιά καὶ ἔτρωγε μαζὶ μὲ τοὺς χωρικοὺς τὰ νόστιμα καὶ πτωχικὰ των φαγητά. Ὅταν ἐμάνθανεν, ὅτι ἦτο κανεὶς ἄρρωστος, ἔτρεχε καὶ τοῦ ἠγόραζε φάρμακα, ἐπλήρωνεν ἰατρὸν καὶ ἦτο ἀπερίγραπτος ἡ χαρὰ του, ὅταν ἐσώζετο ὁ ἀσθενής. Ἄλλοτε πάλιν ἠγόραζε φορέματα εἰς πτωχὰ καὶ ἡμίγυμνα παιδιά καὶ ἐγέλα καὶ αὐτὸς εὐτυχής, ὅταν τὰ ἔβλεπε νὰ πηδοῦν, νὰ φωνάζουν καὶ νὰ ἐναγκαλιζῶνται τὰ γόνατά του καὶ νὰ τὸν εὐχαριστοῦν.

Μετὰ ἓν ἔτος ὁ βασιλεὺς ἐπιστρέφει εἰς τὰ Ἀνάκτορά του. Αἱ παρειαὶ του ἦσαν ῥοδοκόκκινοι, τὰ μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ ὑγείαν καὶ χαρὰν καὶ τὰ χεῖλη του ἐμειδίων εὐτυχισμένα. Ὁ γέρον τὸν ἐπερίμενον εἰς τὴν θύραν τῶν Ἀνακτόρων.

Ὁ Βασιλεὺς εὐθὺς ὡς τὸν εἶδεν ἔτρεξε καὶ τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τοῦ εἶπεν·

— Εὐχαριστῶ, διότι μὲ ἔκαμες εὐτυχῆ! Μὲ ἔμαθες, ὅτι διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς εὐτυχής πρέπει νὰ κοπιᾷζῃ, νὰ ἐργάζεται, ν' ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς βοηθῆ!

Τὸ βασιλόπουλον ἐτινάχθη ἐπάνω καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια του.

— Τί ἔχεις, παιδί μου; ἐφώναξαν οἱ Καλόκαρδοι ἀνήσυχτοι.

— Τίποτε! ἀπήντησε τὸ βασιλόπουλον. Εἶμαι εὐτυχής καὶ ἐγὼ ὅπως καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ὁποίου μοῦ διηγεῖσαι. Εἶμαι εὐτυχής καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ κρατήσω τὴν χαρὰν μου.

Πῶς ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Καλόκαρδος ἀρχίζουν νὰ ἐκτελοῦν τὸ πατριωτικὸν καθήκον των.

— Ἀδελφέ μου, εἶπε τὴν ἐπομένην ἡ Αὐγὴ εἰς τὸ βασιλόπουλον, σὲ βλέπω τώρα χαρούμενον καὶ εὐτυχῆ. Τί συμβαίνει;

— Εύρον ὅτι ἐξήτουν, ἀδελφή μου. Εύρον τὴν βίβαν τοῦ κακοῦ· ἐγνώρισα τοὺς ὑπηκόους μου· καὶ ὁ πλεόν ἀφιλότιμος καὶ ἀσυνειδήτος, ὅταν τοῦ ὀμιλήσης διὰ τὴν Πατρίδα του μὲν ἐνθουσιασμὸν καὶ πίστιν καὶ ὅταν δώσης σὺ πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς ἐργασίας διὰ τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος, ἀμέσως ταράσσεται, εἶναι ἕτοιμος νὰ παραιτήσῃ τὴν ἀθλίαν ζωὴν του καὶ νὰ θυσιασθῇ διὰ τὴν Πατρίδα του.

— Ὡστε λοιπὸν τί τοὺς λείπει ;

— Τοὺς λείπει ἢ πίστις εἰς τὸν ἑαυτὸν των, τοὺς λείπει ὁ ἄνθρωπος ποὺ θὰ τοὺς δείξῃ τὴν δύναμίν των, θὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ, ἐνθουσιασμὸν καὶ πεποιθήσιν καὶ θὰ τοὺς σπρώξῃ ἐμπρός, πρὸς ἓνα Μεγάλον Σκοπὸν ! Νά, τί λείπει ἀπὸ τὸ Ἔθνος μας !

— Ἀδελφέ μου, ἀνεφώνησεν ἡ Αὐγὴ, ἐναγκαλιζομένη τὸν ἀδελφόν της, σὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ποὺ θὰ τοὺς δώσης τὴν Πίστιν καὶ θὰ τοὺς σπρώξῃς πρὸς τὸν Μεγάλον Σκοπὸν.

Τὸ βασιλόπουλον δὲν ἀπήντησεν· ἐβγήκεν ἔξω συλλογισμένον καὶ ἐπῆρε πάλιν τὸν δρόμον τοῦ χωρίου. Ἦτο ἑορτὴ καὶ ὄλοι εἶχαν πάλιν συναχθῆ εἰς τὸ καφενεῖον καὶ αἱ φωναὶ καὶ τὰ τραγούδια των ἤκούοντο ἀπὸ μακρὰν. Εἰς τὴν αὐλὴν ὅμως τῆς Ἐκκλησίας τρεῖς ἄνθρωποι ἐκάθηντο καὶ συνομιλοῦν. Ὁ ἱερεὺς, ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Καλόκαρδος. Ἀφῆτου τὸ βασιλόπουλον τοὺς ὀμίλησε καὶ τοὺς ἔδωκεν ἐλπίδας καὶ θάρρος, συνηγνῶντο τακτικὰ καὶ ἐσκέπτοντο τί ἤμποροῦσαν νὰ κάμουν, διὰ νὰ καλυτερεύσουν τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου των. Μὲ παρακλήσεις καὶ μὲ ἀπειλὰς εἶχε τώρα κατορθώσει ὁ διδάσκαλος νὰ στέλλουν τὰ παιδιά των εἰς τὸ Σχολεῖον. Καὶ δὲν ἔμενε πλεόν ἄεργος ὁ καλὸς διδάσκαλος.

Εἶχεν ὀλίγους μαθητάς, ἀλλὰ προσεπάθει ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ ὑψώσῃ τὴν ψυχὴν των καὶ τὸν νοῦν των καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ ποῖα καθήκοντα ἔχουν πρὸς τὴν Πατρίδα των καὶ πρὸς τὸν ἑαυτὸν των. Καὶ μὲ ἀνέκφραστον χαρὰν ἔβλεπεν, ὅτι ὁ σπόρος του ἐρρίζωνεν εἰς τὰς καρδίας τῶν μαθητῶν καὶ τὰ παιδιά αὐτὰ ἔγιναν καλύτερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα παιδιά τοῦ χωρίου. Ἐπήγαιναν τακτικὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ποτὲ δὲν τὰ ἔβλεπε νὰ βλασφημοῦν καὶ νὰ ὑβρίζουν, ἠγάπων τὰ ζῆα καὶ τὰ φυτὰ, ἐσέβοντο τοὺς ἀνωτέρους των, ἦσαν καθαρὰ, ἔκαμναν ἐκδρομὰς καὶ ὄλοι τὰ ἔκαμάρωναν καὶ ἔλεγαν·

— Ἴδου τί καλὸν κάμνει τὸ σχολεῖον εἰς τὰ παιδιὰ μας !

Ὁ ἱερεὺς πάλιν ἐξήγει τακτικὰ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς χωρικούς, τοὺς ἐδίδασκε τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, τοὺς ἐμάνθανε νὰ μὴ κλέπτουν, νὰ μὴ μεθύουν, νὰ μὴ ψεύδωνται, νὰ μὴ εἶναι ἄεργοι, διότι ἡ ἀργία εἶναι μίτηρ πάσης κακίας· τοὺς ἐδίδασκε νὰ βοηθῆ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοί.

Ἐνίστε τοὺς ὠμίλει καὶ διὰ τὴν περασμένην δόξαν τῆς Πατρίδος μας καὶ τοὺς ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἐντροπὴ νὰ μὴ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς μεγάλα ἔργα.

Καὶ ὁ Καλόκαρδος ἔκαμνεν, ὅτι ἠμποροῦσε, διὰ νὰ διδάξῃ, καὶ νὰ φωτίσῃ τοὺς χωρικούς.

— Ἐγὼ, ἔλεγε τὴν στιγμὴν ποὺ ἐπλησίαζε τὸ βασιλόπουλον, οὔτε διδάσκαλος εἶμαι, οὔτε ἱερεὺς· δὲν ξεύρω νὰ ὀμιλῶ. ξεύρω ὅμως νὰ ἐργάζωμαι. Ἀντὶ νὰ τοὺς λέγω· κεντρίσατε τὰ δένδρα σας νὰ μὴ μένουν ἄκαρπα, πηγαίνω ἐγὼ μόνος μου καὶ τὰ κεντρίζω. Ἀντὶ νὰ τοὺς λέγω· καθαρίζετε τὸν δρόμον σας· δίδω ὀλίγα λεπτὰ εἰς ἓνα πτωχὸν καὶ τὸν καθαρίζει. Σιγά, σιγά, φιλοτιμοῦνται, ἐντρέπονται νὰ κάθηνται με σταυρωμένα χέρια καὶ ἐργάζονται.

Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἐκκλησίας τὸ βασιλόπουλον καὶ ἐχαιρέτισε τοὺς τρεῖς τοῦ φίλους.

Ἄλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὸν χαιρετισμὸν του. Εἰς τὸ κατώφλι εἶχε παρουσιασθῆ μία μορφὴ καλογήρου ὠχρά, μὲ μακρὰν λευκὴν γενειάδα. Ἦτο ὁ γέρων διδάσκαλος τοῦ βασιλοπούλου.

Τὸ βασιλόπουλον ἐστράφη καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν μεγάλην.

Πῶς τὸ βασιλόπουλον σπεύδει νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του ἀπὸ μέγαν κίνδυνον.

— Βασιλόπουλόν μου, εἶπεν ὁ καλόγηρος με αὐστηρὰν καὶ λυπημένην φωνήν, τί γυρεύεις ἐδῶ ;

— Βασιλόπουλον ! ἐφώναξε ζαλισμένος ὁ Καλόκαρδος.

— Βασιλόπουλον ! ἐφιθύρισεν ὁ διδάσκαλος καὶ τὰ γόνατά του ἔτρεμαν.

— Βασιλόπουλον ! εἶπεν ὁ ἱερεὺς καὶ ἐσηκώθη.

— Μὴ ταράττεσθε, ἀγαπητοί μου, εἶπε τότε τὸ βασιλόπουλον καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. Ναί, εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως σας καὶ ἦλθα νὰ γνωρίσω τὸν λαόν μου, νὰ μάθω τὴν δυστυχίαν του καὶ νὰ τὴν ἐλαφρώσω, νὰ μάθω τὴν ψυχὴν του καὶ νὰ τὴν ὑψώσω, νὰ συνεννοηθῶμεν, τί πρέπει νὰ κάμωμεν, διὰ νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ δοξασθῇ πάλιν ἡ Πατρίς μας. Καὶ σὰς εὐχαριστῶ, ὦ ἀξιοί μου συνεργάται.

Οἱ τρεῖς ἄνδρες ἔκλαιαν ἀπὸ τὴν χαρὰν των καὶ ἐφίλουν τὸ χερί τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως.

— Δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν καιρόν, εἶπε τότε ὁ καλόγηρος. Ἔφθασαν κακαὶ εἰδήσεις καὶ ἡ Πατρίς κινδυνεύει !

— Τί τρέχει ; τί συνέθη ; εἶπε μὲ ὀρμὴν καὶ ἀγανάκτησιν τὸ βασιλόπουλον.

— Ὁ γειτονικὸς Βασιλεὺς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον ἐναντίον μας καὶ ἐπέρασε τὰ σύνορα.

— Διατί ;

— Διότι εἴμεθα ἀσθενέστεροι.

— Ἔχει δίκαιον, εἶπε τὸ βασιλόπουλον σιγά. Ἄλλὰ τώρα ἔμπρός ! Τί περιμένωμεν ; Ἔχεις ἄλογα ;

— Ἔφερα μαζί μου τὸ λευκὸν σου ἄλογον διὰ σένα καὶ ἐν ἄλλο διὰ τὴν ἀδελφὴν σου.

— Καλὴν ἀντάμωσιν ! εἶπε τότε τὸ βασιλόπουλον εἰς τοὺς τρεῖς του φίλους. Μὴ λησμονήητε ὅσα εἶπαμεν. Σηκωθήητε τώρα ἀμέσως, τρέξατε παντοῦ καὶ εἶπατε, ὅτι ἡ Πατρίς μας κινδυνεύει καὶ συμβουλευσατε νὰ σηκωθῶν ἀμέσως νὰ πάρουν ὅ,τι ὅπλα ἔχουν καὶ νὰ τρέξουν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν. Ἐκεῖ θὰ εἶμαι ἐγὼ καὶ θὰ τοὺς ὀδηγήσω !

— Θὰ τοὺς φέρω μόνος μου, βασιλόπουλόν μου ! εἶπεν ὁ διδάσκαλος μὲ ἀποφασιστικὴν φωνήν.

Τὸ βασιλόπουλον ἀνέβη εἰς τὸν λευκὸν του ἵππον, ἔτρεξεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Καλοκάρδου καὶ ἐπήρε τὴν Αὐγὴν.

— Τί τρέχει ; ἐφώναξεν ἐκαίνη ἀνήσυχος.

— Εἰς τὸν δρόμον σοῦ λέγω, Αὐγὴ ! τώρα δὲν ἔχομεν καιρόν !

Ἔτρεχαν, ἔτρεχαν ὡς ἄνεμος. Ὁ καλόγηρος ἔτρεχεν ἐμπρός.

μέτῳ ἰδικόν του ἄλογον καί τοὺς ὠδήγει. Ἡ πόλις ἐφάνη γρήγορα. Ἄνδρες, γυναῖκες καί παιδιὰ ἐφευγαν τρομαγμένοι.

Τὸ βασιλόπουλον ἐσταμάτησε τὸ ἄλογόν του, ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄνδρας οἱ ὅποιοι ἔτρεχαν καί τοὺς ἐφώνησε μὲ θυμόν·

— Αἶ, σεῖς ! ποῦ πηγαίνετε ; τί φεύγετε ἔτσι ὡσάν λαγοί ! Δὲν ἐντρέπεσθε ;

— Οἱ ἐχθροὶ ἐπέρασαν τὰ σύνορα !

— Εἰς τὰ ὄπλα, παιδιά, μὴ φοβήσθε ! ἐφώνησε τὸ βασιλόπουλον. Νὰ ὑπερασπίσγητε τὸ χῶμά μας, τὰ σπίτια μας, τοὺς τάφους τῶν πατέρων μας ! Πάρετε τὰ ὄπλα σας καί ἐμπρός !

— Δὲν ἔχομεν ὄπλα ! ἐφώνησεν ὁ λαός.

— Ἔχετε ὁμως ἀξίννας, μαχαίρια, ράβδους, πέτρας, σφενδόνας !

— Καί ποῖος θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ;

— Ἐγὼ ! ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον.

— Καί τί εἶσαι σὺ ; Σὺ εἶσαι παιδί ἀκόμη.

— Δὲν σκοτῶνομαι ἐγὼ διὰ τοὺς ἄλλους ! εἶπεν ἓνας χωρικός. Ποῦ εἶναι τὸ βασιλόπουλόν μας. Ἐφυγε, πάει !

— Τὸ βασιλόπουλον δὲν ἐφυγεν ! Εἶμαι ἐγὼ ! Ἐρχομαι νὰ σκοτωθῶ μαζί σας, διὰ νὰ σώσωμεν τὴν Πατρίδα μας !

— Ἄλλοῦ νὰ τὰ λές αὐτά ! Δὲν σὲ πιστεύομεν ! Πηγαίνωμεν, παιδιά !

Καί ἐφυγαν πάλιν ὄλοι τρέχοντες, κάτωχοι ἀπὸ τὸν φόβον των.

Τὸ βασιλόπουλον ἐκέντησε τὸν ἵππον του καί ἐξηφανίσθη.

Ποῖα ἐμπόδια εὐρίσκει τὸ βασιλόπουλον καί ποῖαν ἀπόφασιν λαμβάνει διὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.

Ὅταν τὸ βασιλόπουλον ἐφθασεν εἰς τὸ Ἀνάκτορον εὗρεν ἀπηλπισμένους ὄλους τοὺς θεράποντας καί φύλακας τῆς μητρὸς καί τῶν ἀδελφῶν του. Αἱ θύραι ἦσαν ἀνοικταί, ἡ Βασίλισσα εἰς μάτην προσεπάθει νὰ δῶσῃ θάρρος εἰς τοὺς γύρω τῆς ἀνθρώπους. Ὅλοι ἔτρεμαν καί ἤτοιμάζοντο νὰ φύγουν.

— Τί εἶναι αὐτά ; ἐφώνησε τὸ βασιλόπουλον εἰσερχόμενον. Δὲν ἐντρέπεσθε ; Ποῦ πηγαίνετε ;

Ἔσταμάτησε τοὺς ὑπηρέτας, διέταξε νὰ λύσουν τὰ πράγματα καὶ νὰ καθίσουν ἡσυχοί. Κανεὶς δὲν θὰ ἔφυγε.

— Ἄχ, παιδί μου! ἐφώναξε μὲ χαρὰν ἡ Βασίλισσα, καλὰ πρὸς ἤλθεσ! Βλέπεις ποῦ κατηντήσαμεν;

— Ὁ Θεὸς σὲ στέλλει νὰ μᾶς σώσῃς! εἶπε καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της ἐφίλησε τὸν υἱὸν της. Ὑπεράσπισε, παιδί μου, τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος μας!

— Νὰ φύγωμεν! Νὰ φύγωμεν! ἠκούσθησαν ἀπ' ὄλα τὰ δωμάτια φωναὶ τῶν θεραπόντων καὶ τῶν φυλάκων.

— Δὲν φεύγει κανεὶς! ἐφώναξε τὸ βασιλόπουλον.

— Ποῖος θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ;

— Ἐγὼ! ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον. Ἐγὼ διατάσσω ἐδῶ! Ποῦ εἶναι ὁ Σύμβουλος;

— Ἀσθενεὶ βαρέως ἀπὸ τὴν ταραχὴν του καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἓνας ἀγγελιαφόρος ἦλθε βιαστικὸς.

— Βασιλόπουλόν μου, ἐφώναξεν, ὁ ἐχθρὸς φθάνει! Καίει τὰ χωρία μας, σφάζει τοὺς ἀνθρώπους καὶ παίρνει σκλάβους τὰ παιδιὰ καὶ τὰς γυναῖκας.

— Ἐχάθηκαμεν! εἶπεν ἡ Βασίλισσα μὲ φωνὴν ξεψυχισμένην.

— Ἐσώθημεν! ἐφώναξε τὸ βασιλόπουλον.

— Παιδί μου, τί λέγεις; Χάνομεν τὸ βασίλειόν μας, σφάζουν τὸν λαόν μας!

— Τόσον τὸ καλύτερον! εἶπε πάλιν τὸ βασιλόπουλον. Ἔτσι θὰ αἰσθανθῶμεν βαθύτερα τὴν πληγὴν μας καὶ θὰ ἐντραπῶμεν ἐπὶ τέλους.

— Τώρα, ἔπειτα ἀπὸ τόσην προσβολὴν ἢ θὰ συνέλθωμεν καὶ θὰ μετανοήσωμεν ἢ θὰ γίνωμεν ὅλοι δοῦλοι καὶ θὰ ἐξαφανισθῶμεν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς! Ἀλλὰ ἄς μὴ χάνωμεν καιρόν! Πηγαίνω νὰ μαζεύσω τοὺς στρατιώτας μας καὶ ὁ Θεὸς βοηθός!

Τρέχει εἰς τὴν ἀγοράν· οἱ ἔμποροι ἔκλειαν τὰ καταστήματα των, αἱ γυναῖκες ἐφώναζαν καὶ ἔτρεχαν.

— Βασιλόπουλόν μου, μὲ γνωρίζεις;

Τὸ βασιλόπουλον ἐστράφη.

— Ναί, σὲ γνωρίζω ! Εἶσαι ὁ Κοσμάς, ποῦ σὲ ἔκλεψαν.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου, βασιλόπουλόν μου, ἢ καλὴ σου καρδιὰ μ' ἐσκλάβωσε. Τί θέλεις νὰ κάμω ;

— Ὁ στρατός μας ποῦ εἶναι ;

— Δὲν ἔχομεν στρατόν· εἶναι μερικοὶ στρατιῶται, ἀλλὸ οὔτε ὄπλα ἔχουν, οὔτε φυσίγγια.

— Σὺ ἔχεις ὄπλα ;

— Ἔχω μερικά. Τὰ ἠγόρασα ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, ποῦ τὰ ἐπωλοῦσαν.

— Φέρε τα !

Τὸ βασιλόπουλον ἐστράφη τότε πρὸς τοὺς ἄνδρας, οἱ ὅποιοι ἔφρουγαν ἀπηλπισμένοι καὶ ἐφώναζεν·

— Αἶ, πατριῶται ! Ποῦ πηγαίνετε ; Ὁ ἐχθρὸς ἐρημώνει τὴν χώραν μας, καίει τὰ σπίτια μας, σφάζει τοὺς ἀδελφούς μας, βαδίζει ἐναντίον τῆς Πρωτευούσης μας καὶ σεις ἐδῶ τρέχετε καὶ κλαίετε ὡσὰν γυναῖκες ; Ἐνθυμηθῆτε τοὺς προγόνους σας καὶ ἐντραπήτε ! Ἐμπρός ! ἐγώ, τὸ βασιλόπουλον, θὰ σὰς ὀδηγήσω ! Ἡ θὰ νικήσωμεν καὶ θὰ σώσωμεν τὴν Πατρίδα ἢ θὰ ἀποθάνωμεν !

— Καὶ ὄπλα ; ἐφώναξε κάποιος.

— Νὰ ὄπλα ! εἶπε καὶ ἔδειξε τὸν Κοσμάν, ὁ ὅποιος ἤρχετο φορτωμένος μὲ ὄπλα· καὶ ὀπίσω του ἤρχοντο ἄλλοι φορτωμένοι καὶ αὐτοί.

— Χωρὶς στρατόν τίποτε δὲν γίνεται ! εἶπεν ἓνας γέρων.

— Ἡμεῖς εἴμεθα ὁ στρατός ! εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην σάλπιγξ ἠκούσθη καὶ ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ δρόμου ἐπρόβαλαν ἕως τριακόσιοι ἄνθρωποι ὀπλισμένοι μὲ τὴν σημαίαν ἐμπρὸς καὶ ἐζητωκραύγασαν. Ὁ Καλόκαρδος ἦτο ἐμπρὸς καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου μὲ τὰ χρυσᾶ του ἄμφια καὶ μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὸ χέρι.

— Ἄ ! οἱ καλοὶ μου χωρικοὶ ! ἐφώναξε τὸ βασιλόπουλον συγκινημένον. Νά, ὀλίγα καλὰ λόγια πῶς ριζώνουν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῶς καρποφοροῦν !

Ὁ διδάσκαλος ὀπλισμένος, μὲ τὸ στήθος γεμᾶτο φυσίγγια ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ βασιλοπούλου.

— Ἀρχηγέ μου, τοῦ εἶπεν, ἦλθαμεν ! Διατάξτε !

— Ἐμπρός ! ὁ ἐχθρὸς προχωρεῖ, ἄς τὸν σταματήσωμεν !
“Ὀπλισθῆτε ὅσοι ἠμπορετε ! Θὰ καταλάβωμεν τὰ πλησίον
τῆς Πρωτευούσης μας στενά, μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, καὶ ἐκεῖ θὰ
τοὺς συντρίψωμεν !

Ἡ σάλπιγξ ἤχησε, τὸ βασιλόπουλον ἀνέβη εἰς τὸ λευκὸν
του ἄλογον καὶ ὄλος ὁ μικρὸς στρατὸς τὸν ἠκολούθησεν. Εἶχεν
ἐμπνεύσει εἰς ὄλους θάρρος καὶ γενναϊότητα.

— Ἀδελφέ μου, ἐφώνησεν ἡ Αὐγὴ εἰς τὸ βασιλόπουλον τὴν
ῥωραν, ποῦ ἐπέρνα ἀπὸ τὸ ἀνάκτορον, καλὴν ἐπιτυχίαν ! Ὁ Θεὸς
μαζί σου !

Τὸ βασιλόπουλον ἐχαιρέτισε μὲ τὸ σπαθί του καὶ ἐκέντησε
τὸ ἄλογον.

Καὶ ὀπίσω ὁ στρατὸς ἀκολουθεῖ μ' ἐνθουσιασμὸν φάλλων
συχνὰ τὸ ἐξῆς ἄσμα :

Τί τιμὴ στὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στὴ φωτιά
σκοτωθῆ γιὰ τὴν Πατρίδα μὲ τὴ σπάθα στὴ δεξιᾷ.
Πόσο λυτηρὸ ν' ἀφήσῃ τὴν Πατρίδα τὴ γλυκεῖα
τὰ καλά του τὰ χωράφια καὶ νὰ ζῆ μὲ διακονία.
Νὰ ντροπιάζῃ τὴ γενεά του, νὰ ντροπιάζεται κι' αὐτὸς
καὶ ποτὲ νὰ μὴ τοῦ λείπῃ ἀπ' τὰ χεῖλη ὁ στεναγμὸς.
Τέτοιον ἄνθρωπον καθέννας ζωντανὸν καταφρονᾷ
μηδ' ἀφοῦ στὸν τάφο πέσῃ τ' ὄνομά του μελετᾷ.
Εἰς τὴν μάχην ἄς χυθοῦμεν ὄλοι μ' ἄφοβη καρδιά
ὁ καθέννας ἄς πεθάνῃ γιὰ Πατρίδα, γιὰ παιδιά.
Στὴ φωτιά, παλληκαράδες, γενῆτε ὄλοι ἓνα κορμί,
στὴ φωτιά μὴ ντροπιασθῆτε σὰν φυγάδες, σὰν δειλοὶ
Λεοντόκαρδο τὸ στῆθος καθενός σας ἄς φανῆ,
τοὺς ἐχθρούς σας πολεμῶντας μὴ ψηφᾶτε τὴ ζωή !
Ἐντροπή σας, ἐντροπή σας, ἀποπίσω νᾶναι ὁ νιὸς
κι' ὁ ἀδύνατος ὁ γέρος νὰ πεθαίνῃ μπροστινός,
πῶχει κάτασπρα τὰ γένηια, κάτασπρη τὴν κεφαλὴ
καὶ στὰ χόματα ν' ἀφήνῃ τὴν ἀδούλωτη ψυχὴ !

Ἄλλοι οἱ κίνδυνοι, οἱ πολέμοι, ὅλοι πρέπουνε στὸ νιὸ εἰς τὸ νιὸ πολέμοι πρέπουν πού τὸ σῶμα ἔχει ἀνθηρό.

Ἄς ῥιφθῆ μπροστὰ στὸ γέρο κι' ἄσειστος ἄς στυλωθῆ, καὶ τὰ δόντια του ἄς σφίξῃ μέσ' στὸ αἷμα ἄς κυλισθῆ.

Εἰς τὴν μάχην ἄς χυθοῦμεν ὅλοι μ' ἄφοβη καρδιά.

Ὁ καθένας ἄς πεθάνῃ γιὰ Πατρίδα, γιὰ παιδιά.

Πῶς μάχεται τὸ βασιλόπουλον διὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.

Ἄλλὰ ἰδοῦ, ὁ ἐχθρὸς ἐφάνῃ ! Καιρὸς διὰ τραγοῦδια δὲν εἶναι πλέον !

Οἱ καπνοὶ, πού ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ καιόμενα χωρία, ἐμαύριζαν τὸν οὐρανόν· μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς ἐφαίνοντο νὰ λάμπουν αἱ λόγχοι καὶ τὰ ξίφη τῶν ἐχθρῶν.

— Ἐδῶ εἰς τὰ στενὰ θὰ σταθῶμεν ! εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Ἐδῶ θὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν Πατρίδα μας. Μίαν φορὰν θ' ἀποθάνωμεν ἄς ἀποθάνωμεν λοιπὸν δοξασμένοι ! Ἄς κρυφθῶμεν καλά, νὰ μὴ μᾶς ἴδῃ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἄς τοῦ ἐπιτεθῶμεν ἐξαφνικὰ ! Ὅχι ! δὲν πρέπει νὰ μᾶς συλλάβῃ ὡς γυναῖκας ! εἴμεθα ἄνδρες καὶ ἡμεῖς καὶ ξεύρομεν νὰ σκοτώνωμεν τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος μας !

Ἦτο βράδυ πλέον· ὁ ἐχθρὸς δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ τίποτε καὶ ἐπροχώρει ὀρμητικῶς. Ἐνύκτωσε πλέον, ὅταν εἰσήλθεν εἰς τὰ στενά.

— Πῦρ ! ἐφώναξε τότε τὸ βασιλόπουλον. Τὰ τουφέκια ἤστραφαν καὶ πλήθος ἐχθροὶ ἔπεσαν κάτω. Ἐντρομοὶ ἐσταμάτησαν. Ὅστε ὑπάρχουν ἄνδρες λοιπόν, ἔτοιμοι νὰ ὑπερασπίσουν τὸ ἀδύνατον αὐτὸ βασίλειον ; Ποῦ εὗρέθησαν ; Ποῖος τοὺς ὀδηγεῖ ;

— Πῦρ ! ἐφώναξε πάλιν τὸ βασιλόπουλον.

Δευτέρα ὁμοβροντία ἠκούσθη καὶ ὄσοι ἐτόλμησαν νὰ περάσουν πρῶτοι, ἔπεσαν νεκροὶ ! Οἱ ἄλλοι ἤρχισαν μανιώδεις νὰ ἐπιτίθενται. Ἄλλὰ ὁ στρατὸς τοῦ βασιλοπούλου, ἂν καὶ ἦτο ὀλίγος, ἦτο δμως γενναῖος καὶ ἀποφασισμένος ν' ἀποθάνῃ κα-

λύτερα παρὰ ν' ἀφήσῃ τὸν ἐχθρὸν νὰ περῆσῃ. Ἐμπρὸς ἀπὸ
ἐλους τὸ βασιλόπουλον, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ χέρι, ὄρμᾳ ἐναντίον
τῶν ἐχθρῶν !

Ἡ μάχῃ ἐξακολουθεῖ. Αἶφνης, ἀποπίσω, ἀπὸ ἓνα κρυφὸν
μονοπάτι, βλέπει τὸ βασιλόπουλον νὰ σαλεύουν σκιαὶ καὶ νὰ
λάμπουν ὄπλα.

— Μᾶς ἐπρόδωκαν ! ἐψιθύρισε καὶ ὠχρίασεν.

Ἔνας ἀγγελιαφόρος καταφθάνει :

— Μᾶς ἐπρόδωκαν. Ὁ ἐχθρὸς ἔρχεται ἀπὸ τὸ κρυφὸν μο-
νοπάτι.

Τὸ βασιλόπουλον χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν καθαλλικεῖ καὶ
ὄρμᾳ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ διδάσκαλος τὸ βλέπει καὶ τὸ
ἀκολουθεῖ.

— Μαζί σου θ' ἀποθάνω, τοῦ εἶπε. Μὴ λυπηῖσαι ! Ἐσώσαμεν
τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος !

— Εὐχαριστῶ ! εἶπε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἔσφιξε τὸ χέρι
τοῦ γενναίου διδασκάλου. Ποῖος νὰ τοῦ ἔλεγεν, ὅτι ὁ ὠχρὸς ἐκεί-
νος διδάσκαλος, ποῦ ἔβηγε καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας
του, θὰ ἐγίνετο ὁ σημερινὸς ἥρωας, ὁ ὁποῖος ἀφήσῃ τὴν ζωὴν του
καὶ ὄρμᾳ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ !

Ἡ πάλη γίνεται τρομερά. Πολλοὶ πίπτουν κάτω νεκροὶ δια-
τρυπώμενοι ἀπὸ τὸ ξίφος τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως. Ἀλλὰ εἶχαν
περιζωσθῆ καμμία ἐλπίς πλέον, καμμία σωτηρία ! Ὁ διδάσκαλος
πίπτει θανασίμως πληγωμένος καὶ τὸ αἷμα ἀναπηδᾷ ἀπὸ τὸ
στῆθός του.

— Ἐχε ὑγείαν ! ἐφώνησε πρὸς τὸ βασιλόπουλον, ἐγὼ φεύγω !
Ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ τὴν Πατρίδα !

Τὸ βασιλόπουλον πληγώνεται καὶ αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ
εἰς τὸ χέρι καὶ πίπτει κάτω ἀναίσθητον. Εὐτυχῶς οἱ ἐχθροὶ δὲν
τὸ ἀνεγνώρισαν. Ἐβιάζοντο νὰ φθάσουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ
νὰ τὴν κυριεύσουν.

Ἐν τῇ μεταξὺ ὅλοι οἱ κάταικοι τῆς πρωτεύουσας ἐτοιμάζον-
ται νὰ πέσουν εἰς τὰ πόδια τοῦ ἀγρίου νικητοῦ καὶ νὰ τοῦ ζητή-
σουν ἔλεος Ὁ νικητὴς χαρῶνόμενος πλησιάζει εἰς τὴν πρωτεύ-
ουσαν, σχεδιάζει νὰ διαρπάσῃ τὰ πλοῦτη τῶν κατοίκων, νὰ πάρῃ

μαζί του χιλιάδας αιχμαλώτων και να κρατήση δλόκιληρον τὸ βασίλειον.

Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Ἡ χαρά του αὐτὴ δὲν διαρκεῖ πολὺ! Τὸ μεσονύκτιον φθάνει ἀγγελιαφόρος ἀπὸ τὴν ἰδικήν του πρωτεύουσαν και τοῦ λέγει, ὅτι ἐν ἄλλο γειτονικὸν βασίλειον ἐκήρυξε πόλεμον ἐναντίον του, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ γίνῃ μέγας και ἐπικίνδυνος μὲ τὴν ἀρπαγὴν ξένης χώρας.

Τρομάζει λοιπὸν ὁ ἄγριος ἀρχηγὸς τῶν βαρβάρων δέχεται ἀπὸ τὸν Σύμβουλον τῆς Βασιλίσης τὸ ἥμισυ βασίλειον, ἀποσύρει τὸν στρατὸν του και σπεύδει νὰ σώσῃ τὸ ἰδικόν του βασίλειον.

Τί ἀπέγινε τὸ πληγωμένον βασιλόπουλον.

Ἀφήκαμεν τὸ βασιλόπουλον ἀνάσθητον μεταξὺ τῶν πτωμάτων τῶν πιστῶν συμπολεμιστῶν του· εἶχε λιποθυμήσει και τὰ αἱμὰ του ἔτρεχεν ἀπὸ τὰς πληγὰς του και ἐκοκκίνιζε τὴν γῆν.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ὁμως ἐπανέρχεται εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Αἶφνης αἰσθάνεται θερμὴν ἀναπνοὴν ἀποπάνω του· ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς του· και τί νομίζετε, ὅτι βλέπει; Ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του σκυμμένον τὸ πιστόν του ἄλογον τὸν ὀσφραίνεται και τὸν χαϊδεύῃ.

Πιστέ μου φίλε, ἐψιθύρισε τὸ βασιλόπουλον! σὺ μοῦ ἔμεινες μόνον!

Ἀνασηκώνεται ὀλίγον, βλέπει γύρω του τὰ πτώματα τῶν φίλων του και ἀναστενάζει·

— Θεέ μου, ἐνίκηθημεν και ὁ ἐχθρὸς ἐπέρασε τὰ στενά!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην χρεμετίζει τὸν ἄλογόν του, ὡς εἴαν ἤθελε νὰ τὸν ἀγκαρδιώσῃ.

Τότε τὸ βασιλόπουλον ἀνασηκώνεται μὲ δυσκολίαν εἰς τὰ γόνατά του, χαϊδεύει τὸν πιστόν του σύντροφον και τοῦ λέγει·

— Πήγαινε, πτωχέ μου φίλε, πέρασε μέσα ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς και πὲς εἰς τοὺς δικούς μου, ὅτι δὲν ἀπέθανα, ὅτι ζῶ ἀκόμη και μίαν ἡμέραν θὰ ἐνδικηθῶ!

Ἄλλ' ἔχι! Στάσου! θὰ σηκωθῶ!

Μονομιᾶς τὸ βασιλόπουλον δαγκάνει τὰ χεῖλη του διὰ νὰ

ἀψηφήσῃ τοὺς πόνους τῶν πληγῶν του καὶ αἰσθάνεται ἀκατα-
νίκητον δύναμιν μέσα του· δένει προχειρῶς τὴν πληγὴν τῆς
κεφαλῆς του καὶ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ πῶς, καθαλλικεύει τὸ γεν-
ναϊὸν του ἄλογον καὶ τρέχει πρὸς τὴν κινδυνεύουσαν πρω-
τεύουσαν.

Καταβαίνει ἀπὸ τὸ βουνόν, φθάνει εἰς τὴν πεδιάδα καὶ
δὲν συναντᾷ κανένα εἰς τὸν δρόμον.

Ἦρχισε πλέον νὰ ἐξημερώνῃ. Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐρρόδι-
ζαν τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, τὰ πουλάκια ἐξυπνοῦσαν καὶ ἤρ-
χιζαν νὰ κελαδοῦν.

—Γρήγορα! γρήγορα! εἶπε τὸ βασιλόπουλον, ἂν ἀργήσωμεν,
δὲν θὰ προλάβωμεν νὰ κατορθώσωμεν τίποτε μὲ τοὺς ἀπομένον-
τας πολίτας.

Τὸ ἄλογον, ὡς εἶαν ἐνόησε τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου του, ἐτά-
χυνε τὸ βῆμά του καὶ ἐπέτα τώρα ὡς ἀστραπή. Οἱ ἐχθροὶ ἐφά-
νησαν τώρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Θεέ μου, ψιθυρίζει τὸ βασιλό-
πουλον κάτι θὰ προλάβω νὰ κάμω! τὸ ἄλογον ἀμέσως ἠλλαξε
διεύθυνσιν, ἐπέρασε μέσα ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ χόρτα καὶ ἐπήρην ἕνα
στενὸν μονοπάτι.

Φθάνουν εἰς τὴν πόλιν· στρέφει τὴν κεφαλὴν του τὸ βασι-
λόπουλον, ἀλλὰ ἡ πύλη τῆς πόλεως ἦτο κλειστή. Ὁ ἵππος
ὁμως δὲν σταματᾷ.

—Ποῦ πηγαίνει; ἐσυλλογίζετο μὲ ἀνησυχίαν τὸ βασιλό-
πουλον. Μὴν ἔχασε τὸν δρόμον;

Ἄλλὰ τὸ εὐγενὲς καὶ εὐφυέστατον ζῷον ἤξευρε τί ἔκαμνε
καὶ ποῦ ἐπήγαينه. Παραπλευρῶς τὸ φρούριον τῆς πόλεως εἶχε
κρημνισθῆ· ἀπὸ ἐκεῖ ἐπήδησε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Οἱ
θρόμοι ἦσαν ἄρημοι· ὅλοι οἱ κάτοικοι εἶχαν κλεισθῆ εἰς τὰς οἰ-
κίας των. Μόνον ἕνα παιδάκι ἐπρόβαλεν ἀπὸ ἕν παράθυρον,
εἶδε τὸ ἄλογον καὶ ἐφώνησε·

—Μητέρα! Ἔλα νὰ ἰδῆς!

Τὸ ἄλογον ὁμως εἶχε περάσει καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ Ἄνα-
κτορον. Τὸ εὐρῆκεν ἀνοικτὸν καὶ ἄρημον. Τρέχει εἰς τὴν αὐλήν,
κτυπᾷ μὲ τὸ πόδι του μίαν κλειστὴν θύραν καὶ εὐθὺς ἀνοίγει.
Φωναὶ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως ἀντήχησαν·

—Ἀδελφέ μου!

—Αὐγὴ μου!

**Τὶ ὄνειρεδέτο κατὰ τὴν ἀσθένειάν του τὸ βασιλό-
πουλον καὶ τί συνετέλεσεν εἰς τὴν ταχεῖαν
θεραπείαν του ;**

Ἡ Αὐγὴ ἔλυσε τὸν ἀδελφόν της, τὸν ἐφίλησε, τοῦ ἔπλυνε τὴν πληγὴν του, τὴν ἔδεσε καὶ ἔπειτα τὸν ἔβαλε νὰ ἐξαπλωθῆ εἰς τὸ κρεβάτι του.

Τὸ βασιλόπουλον ἦτο κάτωχρον ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν καὶ δὲν ὤμιλει τὸ μέτωπόν του, τὰ χέρια του, ὄλον του τὸ σῶμα ἔκλαιεν. Εἶχε πυρετόν. Τῶρα ἤρχισε νὰ παραμιλῆ.

— Πρέπει νὰ ἐκδικηθῶμεν ! νὰ ἐκδικηθῶμεν ! ἔλεγε.

— Ἦούχασε, ἀδελφέ μου, κλείσε τὰ μάτια σου καὶ κοιμήσου.

— Ὁ ἀγοράσω δπλα, ἐξηκολούθει νὰ παραμιλῆ, θὰ γυμνάσω στρατόν, θὰ παραγγείλω πλοῖα.. Δὲν φοβοῦμεθα κανένα.. Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας, διότι ἔχομεν δίκαιον.. Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας...

Τὴν στιγμήν ἐκείνην εἰσῆλθεν ἡ βασίλισσα. Ἐπεσεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ υἱοῦ της καὶ τὸν ἐφίλει καὶ ἔκλαιε.

— Παιδί μου, ἐσώθης, δόξα σοι ὁ Θεός !

— Μὴν κλαίης, μητέρα, ἐφώναξε τὸ βασιλόπουλον. Θάρρος. Ἰλα θὰ διορθωθοῦν.. Θὰ νικήσωμεν.. Θὰ νικήσωμεν..

Τὰ χεῖλη του ἐκινουῦντο ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν διέκρινες τί ἔλεγε. Ἐκουράσθη καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὸν ἐπῆρεν ὁ ὕπνος.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὸ βασιλόπουλον ἐπάλαιε μὲ τὸν πυρετόν· ἡ Αὐγὴ ἠγγρύπνει εἰς τὸ προσκέφαλόν του· μὲ τί ἀγάπην, μὲ τί ἀφοσίωσιν ἐπεριποιεῖτο τὸν ἀδελφόν της ! Μὲ τί χαρὰν τὸν εἶδε νὰ καλυτερεύη, νὰ σηκώνεται ἀπὸ τὸ κρεβάτι, νὰ ἀκουμβᾶ ἐπάνω της καὶ νὰ κάμνουν περίπατον εἰς τὸν κήπον !

Μὲ σιγανὴν φωνὴν τὸ βασιλόπουλον ἔλεγεν εἰς τὴν ἀδελφήν του ἴλα του τὰ σχέδια. Καὶ ἐκείνη τοῦ ἔδιδε θάρρος καὶ τοῦ ἔλεγε·

— Νὰ γίνης καλά, νὰ γίνης καλά καὶ θὰ πάρωμεν πάλιν ὀπίσω τὸ μισόν μας βασίλειον καὶ θὰ νικήσωμεν τὸν ἐχθρόν καὶ θὰ γίνωμεν πάλιν μεγάλοι..

— Ἐχω ἓνα σπουδαῖον μυστικὸν νὰ σοῦ ἀνακοινώσω, τοῦ εἶπε σιγὰ μίαν ἡμέραν ὁ καλόγηρος.

—Τί; τί; ἤρώτησε μὲ ἀγωνίαν ὁ νεαρὸς ἥρωα.

—Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας σου μοῦ ἐνεπιστεύθη, ἐλίγας ἡμέρας πρὶν ἀποθάνῃ, τὸ μέρος, ὅπου εἶχε κρύψει ἕνα μεγάλον θησαυρόν. Νὰ τὸν δώσης τοῦ υἱοῦ μου, μοῦ παρήγγειλεν, ὅταν ἡ Πατρίς λάβῃ ἀνάγκην!

—ὦ! μὲ σώξεις, Πατέρα μου! ἀνεφώνησε τὸ βασιλόπουλον, κλαῖον ἀπὸ τὴν χαρὰν του. Τώρα καὶ στρατὸν καὶ στόλον παντοδύναμον θὰ ἐτοιμάσωμεν. Δόξα σοι ὁ Θεός!

Ἀπὸ τότε ἡ ὑγεία τοῦ βασιλοπούλου ἐγίνετο κάθε ἡμέραν καὶ καλυτέρα. Ἡ χαρὰ τοῦ ἔδιδε δυνάμεις.

**Ποίους ἐζήτησε τὸ βασιλόπουλον ὡς βοηθοὺς του
διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Πατρίδος.**

I.

Μίαν ἡμέραν, πρὶν ἀκόμη θεραπευθοῦν ἐντελῶς αἱ πληγαὶ του, ἔσκυψε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας του καὶ τῆς εἶπε·
—Δῶσέ μου, μητέρα, τὴν εὐχὴν σου. Σήμερον ἀρχίζω τὸ ἔργον μου.

—Καὶ ἡ μητέρα του ἐδάκρυσε καὶ τοῦ εἶπε·

—Νὰ ἔχῃς τὴν εὐχὴν μου, παιδί μου καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου!

Τὸ βασιλόπουλον, μὲ δεμένην ἀκόμη τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ δεξιὸν του χέρι, ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν ἀγορὰν· οἱ ἄνθρωποι ἦσαν λυπημένοι καὶ ἐντροπιασμένοι· ἅμα ὅμως εἶδαν τὸ βασιλόπουλον, ἡ καρδία των ἐπήδησεν ἀπὸ τὴν χαρὰν. Τὸ βασιλόπουλον ἐζήτησε τὸν Κοσμᾶν, ἀλλὰ ὁ Κοσμᾶς εἶχε φονευθῆ εἰς τὸν πόλεμον. Πηγαίνει τότε εἰς τὸ μεγάλον ἐργοστάσιον τοῦ ὀπλοποιοῦ. Κτυπᾷ τὴν θύραν καὶ παρουσιάζεται ὁ ὀπλοποιός, ὕψηλός, κίτρινος, μὲ μίαν μεγάλην πληγὴν εἰς τὸ πόδι.

—Καλῶς τὸ βασιλόπουλόν μου, ἀνεφώνησε, δόξα σοι ὁ Θεὸς ποὺ ἐσώθης!

Καὶ ἔκαμε τὸν σταυρόν του.

—Δὲν ἀρκεῖ γὰρ σωθῶμεν ἡμεῖς, εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

—Τὸ ξεύρω, ἀπεκρίθη λυπημένος ὁ ὀπλοποιός, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ; Ἐνικήθημεν, ὅλα ἐτελείωσαν.

— "Όλα αρχίζουν! "Άς ετοιμασθῶμεν! "Ο ἐχθρὸς θὰ ξανα-
γυρίσῃ νὰ μᾶς πάρῃ καὶ τὸ ἄλλο μισὸν βασιλείον. "Άς ὀρίσῃ!
— Πῶς θὰ ετοιμασθῶμεν; Λεπτὰ δὲν ἔχομεν.

— "Έχομεν! "Έλα ἀπόψε εἰς τὸ Παλάτι· θὰ σοῦ δώσω νὰ
κατασκευάσῃς ὄπλα.

— Δὲν ἀρκοῦν τὰ ὄπλα· χρειάζονται στολαί, πλοῖα, τρόφιμα
καὶ χίλια ἄλλα πράγματα.

— Θὰ τὰ ἔχομεν. Καὶ ἂν δὲν μᾶς φθάσουν τὰ χρήματα, θὰ
ἐργασθῶμεν νὰ κερδίσωμεν καὶ ἄλλα. Θὰ καλλιεργήσωμεν τὴν
γῆν μας, θὰ κάμνωμεν ἐμπόριον, θὰ τὰ θυσιάσωμεν ὅλα διὰ τὴν
Πατρίδα!

Λοιπὸν τὸ βράδυ ἔλα εἰς τὸ Παλάτι!

Τὸν ἀπεχαιρέτισε καὶ ἔφυγε.

2.

— Ἄς ὑπάγω τώρα καὶ εἰς τοῦ ἀρχιναυπηγοῦ νὰ συνεννοηθῶ μαζί του! εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

Ὁ ἀρχιναυπηγὸς ἦτο γέρων πλέον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του ἦτο ζωηρόν καὶ τὸ σῶμά του ὑγιέστατον.

— Ἀγαπητέ μου ἀρχιναυπηγέ, εἶπε τὸ βασιλόπουλον σφίγγον τὸ χέρι τοῦ γεναίου βιομηχάνου, τί κάθεται ἔτσι μὲ σταυρωμένα χέρια; Μᾶς κυνηγοῦν, μᾶς σκοτώνουν, μᾶς παίρνουν τὸ βασίλειόν μας καὶ σὺ κάθεται!

— Τί θέλεις νὰ κάμω ὑψηλέ μου κύριε;

— Φαντάσου νὰ σοῦ παρήγγελλε κανεὶς νὰ κατασκευάσῃς πλοῖα, νὰ κάμωμεν πάλιν ἓνα μέγαν στόλον καὶ νὰ γεμίσῃ, πάλιν ἡ θάλασσα μὲ τὰ καράβια μας!

— Μὴ κάμνῃς τέτοια ἀστεία, βασιλόπουλόν μου! Οἱ καιροὶ ἐκείνοι ἐπέερασαν.

— Ὅχι, δὲν ἐπέερασαν! Νά, ἔρχομαι τώρα καὶ σοῦ λέγω ἤλθεν ἡ εὐλογημένη ὥρα ν' ἀρχίσῃ πάλιν ἡ ζωὴ τοῦ ἐργοστασίου σου, νὰ γεμίσῃ πάλιν ἐργάτας καὶ σίδηρα καὶ πλοῖα!

— Καὶ ποῦ θὰ εὐρωμεν τὰ λεπτά; Καὶ ποῦ θὰ εὐρωμεν τοὺς ἐργάτας; Καὶ ποῖος θὰ τὰ παραγγεῖλῃ;

— Ἐγὼ θὰ τὰ παραγγεῖλω! εἶπε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἀκούμβησε τὸ χέρι του εἰς τὸν ὤμον τοῦ γέροντος. Λεπτὰ ἔχομεν, ἀνθρώπους θὰ εὐρωμεν, αὔριον ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ στείλω ξυλοκόπους εἰς τὸ δάσος καὶ θὰ σοῦ δώσω λεπτά νὰ φέρῃς σίδηρον, ἐργαλεῖα καὶ ὅτι χρειάζεσαι. Πρέπει νὰ ἔχωμεν στόλον ἰσχυρόν ἢ σωτηρία τῆς Πατρίδος μας ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτάται.

— Παιδί μου, εἶπε τρέμων ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του ὁ ναυπηγός, ἂν αὐτὰ τὰ λέγῃς σοβαρῶς, τότε ἐγὼ σκλάβος σου γίνομαι. Ἄχ! ν' ἀρχίσω πάλιν νὰ δουλεύω εἰς τὰ γηρατεῖά μου καὶ νὰ φανῶ χρήσιμος εἰς τὴν Πατρίδα μου!

— Ὅμιλῶ σοβαρώτατα. Νομίζεις, ὅτι εἶναι στιγμή τώρα νὰ κάμωμεν ἀστεία; Τὸ βράδυ σὲ περιμένω νὰ συναντηθῶμεν εἰς τὸ Παλάτι. Ἐκεῖ θὰ κανονίσωμεν τὴν ἐργασίαν.

— Εὐχαριστῶ, βασιλόπουλόν μου! εἶπεν ὁ γέρων καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχαν δαχρῦσαι.

— Κάμνω τὸ καθήκόν μου, προσπαθῶ νὰ σώσω τὸν τόπον μου, διατί μ' εὐχαριστεῖς ;

⋮

Ἐφυγε τὸ βασιλοπούλον καὶ ἐπῆγε νὰ εὔρη τὸν νέον μηχανικόν, ὃ ὅποιος μόλις εἶχε τελειώσει τὰς σπουδὰς του καὶ εἶχε γυρίσει εἰς τὴν Πατρίδα του.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ μηχανικός· τί διατάσσετε νὰ κάμω ;

— Φρούρια, δρόμους, γεφύρας· πρέπει νὰ ἐτοιμαζώμεθα διὰ πόλεμον.

— Αὐριον θὰ μαζεύσω ἐργάτας καὶ θ' ἀρχίσω. Ἄλλὰ δὲν ἀρκεῖ αὐτό.

— Τί ἄλλο χρειάζεται ;

— Σκοπός μας εἶναι νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ βασίλειον αὐτό, ποδ μᾶς μένει, ἢ νὰ περάσωμεν τὰ σύνορα, νὰ προχωρήσωμεν πέρα, νὰ πάρωμεν τοὺς τόπους τῶν πατέρων μας καὶ νὰ στήσωμεν τὴν σημαίαν μας στὴ Παλαιάν μας Πρωτεύουσαν ;

— Νὰ προχωρήσωμεν πέρα, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπούλον, νὰ πάρωμεν ὃ, τι μᾶς ἀνήκει.

— Αἶ λοιπόν ! Δὲν ἀρκεῖ τότε νὰ κτίσωμεν φρούρια εἰς τὰ σύνορα· πρέπει νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὰ φρούρια τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ ξεύρωμεν ἀπὸ ποῦ νὰ τὰ κτυπήσωμεν.

— Καὶ ποῖος θὰ μᾶς τὸ μάθη αὐτό ;

— Ἐγώ. Θὰ ὑπάγω μόνος μου, θ' ἀντιγράψω τὰ σχέδια καὶ θὰ σοῦ τὰ φέρω ἐδῶ.

— Φίλε μου καὶ συνεργάτα μου, ἀπεκρίθη ἐνθουσιασμένον τὸ βασιλόπούλον, τί χάριν θέλεις νὰ σοῦ κάμω διὰ τὰς ὑπηρεσίας σου αὐτάς ;

Τὸ πρόσωπον τοῦ μηχανικοῦ ἐσκυθρόησε· τέλος μὲ ἀπότομον φωνὴν εἶπε·

— Τί πληρώνεσθε, Μεγαλειότατε, διὰ νὰ ἐνεργήτε μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους σας ;

— Τίποτε ! Πῶς τολμᾶς καὶ λέγεις αὐτό ;

— Μεγαλειότατε, ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὑπηρετήσω τὴν Πατρίδα μου ἀπὸ ἀγάπην καὶ ὄχι ἀπὸ συμφέρον.

Τὸ βασιλόπουλον τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι μὲ συγκίνησιν καὶ τοῦ εἶπε·

— Εἶμαι εὐτυχής, διότι σ' ἐγνώρισα. Τὸ βράδυ ἔλα εἰς τὰ Παλάτι.

4.

Ἔμενεν ἀκόμη ὁ διδάσκαλος τοῦ δάσους. Περίλυπος ὁ γέρον καλόγηρος εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὴν καλύβην του καὶ δὲν ἤθελε πλέον νὰ βλέπῃ ἀνθρώπους.

Τὸ βασιλόπουλον ἐπῆρε πάλιν τὸ στενὸν μονοπάτι τοῦ δάσους· ἔβρεχε σιγά, σιγά. Τὰ δένδρα τὸν ἐκύτταζαν πάλιν καὶ ἐκίνησαν τὰς κορυφάς των, ὡς εἰς ἔλεγον.

— Ἀλλοίμονον! τί εὐθύνην ἀνέλαβες! Ἀπὸ τὰ χέρια σοι κρέματα ἢ σωτηρία ὀλοκλήρου λαοῦ. Ἄρά γε θὰ κατορθώσῃς ἔτι θέλεις; Ἡ λεύκα, χωρὶς φύλλα καὶ χωρὶς χαράν, ἔμενει ἀκίνητος, ὡς ἀν κοιμισμένη. Τὰ πουλάκια φοβισμένα ἐκύτταζαν τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκρύωναν.

Καὶ μόνον τὰ κυπαρίσσια ὑψώνοντο ὑπερήφανα καὶ ἤσυχα καὶ ἀλύγιστα.

— Εἰς τὰς ρίζας μου, ἔλεγε τὸ μεγαλύτερον κυπαρίσσι, ἐφύλαξα πιστὰ τὸν θησαυρόν, τὸν ὁποῖον ἐνεπιστεύθη ὁ πατέρας σοι εἰς τὸν καλόγηρον. Εἰς κανένα δὲν ἐπρόδωκα τὸ μυστικόν μου! Τώρα, ἐμπρός! Σώζε τὴν Πατρίδα σου!

Τὸ βασιλόπουλον ἔκυψεν, ἐπῆρε μίαν ἀξίνην, τὴν ὁποίαν εἶχε κρυμμένην ἐκεῖ κοντὰ καὶ ἤρχισε νὰ σκάπτῃ. Τὸ σιδηροῦν κιβώτιον ἄφᾶντ βαρὸν καὶ πολὺ ἰσχυρόν. Μὲ δυσκολίαν τὸ ἐσθῆκωσε τὸ βασιλόπουλο καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Πῶς εἰργάζεται καὶ ὁ καλόγηρος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος του.

Ἦτο βράδυ πλέον. Σταν ἔφθασεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ διδασκάλου· ἀλλὰ ἡ καλύβη ἦτο κλειστή. Ποῦ νὰ ἐπῆγεν ἀρά γε; Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κυττάζει μέσα εις τὴν Ἐκκλησίαν, κανεὶς. Προχωρεῖ ὀλίγα βήματα καὶ βλέπει τὸν ἀγαθὸν καλόγηρον νὰ κάθηται εἰς τὴν βίβλαν μιᾶς δρυὸς καὶ νὰ ἔχη γύρω του πέντε ἕξ παιδάκια καὶ νὰ τὰ ὀμιλῇ.

— Μ' ἐπρόλαβεν ! ἐφιθύρισε τὸ βασιλόπουλο. Κάμνει τὸ καθήκον του καὶ δὲν περιμένει κανένα νὰ τοῦ τὸ εἴπη.

— Καλησπέρα, πατέρα ! εἶπε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τοῦ διδασκάλου του.

— Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! εἶπεν ὁ καλόγηρος ὑψώνων τὰ χέρια του εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐσώθης !

Οἱ μαθηταὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ διδασκάλου των καὶ ἔφυγαν, διὰ νὰ γυρίσουν αὔριον τὸ πρωῒ

— Βλέπω, εἶπε τὸ βασιλόπουλον χαρούμενον, ὅτι σὺ ἤρχισες εὐθὺς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας !

— Τὰ παιδιὰ, ἀπεκρίθη ὁ καλόγηρος, εἶναι ἡ μόνη μας ἐλπίδα. Αὐτὰ θὰ γίνουν αὔριον οἱ στρατιῶταί σου καὶ θὰ μᾶς ἐκδικήσουν ! Ὅλον τὸ μέλον τῆς Πατρίδος μας εἶναι εἰς τὰ χέρια των. Ἄν γίνουν ὑπερήφανοί, δυνατοί, ἐργατικοί, τίμιοι, φιλοπάτριδες, σωζόμεθα. Ἄν γίνουν ὀκνηροὶ καὶ ἄνανδροι, χανόμεθα.

— Τὸ ξεύρω, σεβαστέ μου διδάσκαλε, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλο. Πρέπει ὅμως νὰ ἔλθης εἰς τὴν πρωτεύουσαν· νὰ μὴν ἔχης πέντε καὶ δέκα παιδιὰ, ἀλλὰ ἑκατὸν καὶ διακόσια. Νὰ τὰ μάθης ν' ἀγαπήσουν τὴν Πατρίδα των καὶ νὰ τραγουδοῦν πρὸς κутὴν μὲ ἐνθουσιασμὸν τὸ ἐξῆς ᾄσμα :

Νά ! ἡ δική Σου ἡ ἐλπίδα
εἶμαστε ὅλα τὰ παιδιὰ,
γιατὶ Σὲ ἔχομε Πατρίδα,
Σὲ ἀγαποῦμ' ἀπὸ καρδιά !

πιστὰ Σὲ ἀγαποῦμε, Πατρίδα μας γλυκειά,
τὴ δόξα Σου ποθοῦμε μ' ἐλπίδα μυστικεά!

.

Τώρα μᾶς δίνεις τὰ βιβλία,
αὔριο τουφέκι καὶ σπαθί!
Κι' ἀπ' τὰ καλά Σου τὰ σχολεῖα
λαμπρὸς στρατὸς θὰ πεταχθῆ,
νὰ διώξῃ ἀντιπάλους ἀπ' τὴν κληρονομιά,
νὰ μὴν ἀφήσῃ ἔς ἄλλους χώρα Σου μηδὲ μιά!

(Ζ. Ζαμάνης.)

— Ἔχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ καλόγηρος, ἀφοῦ ἐσκέφθη ὀλίγον. Θὰ ἔλθω.

— Πότε;

— Αὔριον.

— Ἐλά, ἀπόψε· ὅτι ἤμποροῦμεν νὰ κάμωμεν σήμερον, διατὶ νὰ τὸ ἀναθάλωμεν δι' αὔριον;

— Θὰ ἔλθω ἀπόψε εἰς τὸ Παλάτι. Ἀλλὰ τώρα ἔχω ἓνα δῶρον νὰ σοῦ κάμω.

Ἐμβήκεν εἰς τὴν καλύβην καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξήλθε καὶ ἐκράτει τὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας.

— Αὐτὸ νὰ τὸ ἔχῃς πάντοτε ἐπάνω ἀπὸ τὴν κλίνην σου. Νὰ μὴ λησμονῆς ποτὲ τί ὑπόσχεσιν ἐδώκαμεν εἰς τὴν Παναγίαν· «Πάλιν μὲ χρόνους μὲ καιροὺς, πάλιν δική μας νᾶναι...!».

Τὸ βασιλόπουλον, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφίλησε τὸ ἱερὸν εἰκόνημα, τὸ ἐπῆρε μαζὶ του καὶ ἐγύρισεν εἰς τὸ Ἀνάκτορον.

Ὡς ὀλόκληρος ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἤρχισε νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν πατρίδα.

Εἰς τὸ Παλάτι ὅλοι ἦσαν ἀνήσυχτοι.

— Τί ἐγίνες, ἀδελφέ; μου ἐφώναξεν ἡ Αὐγὴ, εὐθὺς ὡς εἶδε τὸ βασιλόπουλο νὰ εἰσέρχεται. Ποῦ ἐπῆγες;

— Παντοῦ· θὰ σοῦ εἶπω κατόπιν. Τώρα εἶμαι κουρασμένος.

Ἐπεσεν εἰς ἓνα κάθισμα ἐξηντλημένος καὶ ὠχρός.

— Καὶ δὲν ἔφαγες ἀκόμη;

— Ἐλησμόνησα. Εἶχα τόσα πράγματα νὰ κάμω! Τὸ βράδυ ἔχομεν συμβούλιον.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

—Τί συμβούλιον, παιδί μου; εἶπεν ἡ Βασίλισσα καὶ ἐχάιδευσέ με ἀγάπην τὸν υἱὸν τῆς.

—Συμβούλιον ἀπὸ μερικοὺς τιμίους ὑπηκόους μας, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν τὴν Πατρίδα μας· θὰ ἴδωμεν πῶς ν' ἀρχίσωμεν τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα ἕνας θὰ εἶναι ὁ σκοπὸς μας· νὰ νικήσωμεν!

Ἡ Αὐγὴ εἶχεν εἰσέλθει μέσα καὶ ἠτοίμασε δεῖπνον διὰ τὸν ἀδελφὸν τῆς.

—Ἐλα μέσα, ἀδελφέ μου, νὰ φάγῃς καὶ νὰ δυναμώσῃς, τοῦ εἶπε. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆς νὰ περιποιηθῆσαι καὶ τὸ σῶμά σου.

—Τὸ ξεύρω, τὸ ξεύρω.. εἶπε τὸ βασιλόπουλο καὶ ἐχαμογέλασεν.

Εἰσῆλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ τραπέζι· ἡ Αὐγὴ ἐκάθισε κοντὰ του καὶ τὸν ἐκύτταζε με θαυμασμὸν καὶ ἔλεγεν ἀπὸ μέσα τῆς·

—Τί ὥρατος εἶναι ὁ ἀδελφός μου καὶ πόσον ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του!

—Ἐγὼ ἐντρέπομαι, εἶπεν ἡ Αὐγὴ, νὰ σὲ βλέπω νὰ ἐργάζεσαι τόσο καὶ ἐγὼ νὰ κάθημαι με σταυρωμένα χέρια.

—Ποῖος σοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ κάθησαι με σταυρωμένα χέρια; εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

—Τί θὰ κάμνω;

—Τί θὰ κάμνης; Ἀπὸ αὔριον ἀμέσως θὰ ἀρχίσῃς νὰ πηγαίνῃς εἰς τὰ σπίτια. Εἰς ὅλα, χωρὶς διάκρισιν, πλούσια καὶ πτωχά. Θὰ κάθησαι, θὰ ὀμιλῆς, θὰ δίδῃς θάρρος εἰς τὰς μητέρας, θὰ τὰς μάθῃς πῶς ν' ἀνατρέφουν τὰ παιδιὰ των, θὰ τὰς διδάξῃς ν' ἀγαποῦν τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἐργασίαν!

—Καὶ ἡμεῖς θέλομεν νὰ σὲ βοηθήσωμεν, ἀδελφέ μου, εἶπαν τότε με δειλίαν αἱ δύο μικρότερα ἀδελφαί· ἕως τώρα ἐκυττάξαμεν μόνον πῶς νὰ παίζωμεν· διότι ἤμεθα μικραί. Τώρα ἡ δυστυχία τῆς Πατρίδος μας μᾶς ἔδειξε τὸ καθῆκόν μας. Μᾶς θέλετε καὶ ἡμᾶς νὰ ἐργασθῶμεν μαζί σας;

—Ἄν σᾶς θέλωμεν! ἀπήντησαν τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ Αὐγὴ; καὶ ἔτρεξαν καὶ ἐνηγκαλίσθησαν τὰς ἀδελφάς των. Μεγάλῃ μας ἡ χαρὰ νὰ σᾶς ἔχωμεν μαζί μας, βοηθοὺς εἰς τὸ μέγα ἔργον!

—Πότε θ' ἀρχίσωμεν; εἶπαν αἱ δύο ἀδελφαί. Δὲν βλέπομεν τὴν ὥραν!

—Αὔριον ἀμέσως· θὰ σᾶς δώσω ὑφάσματα νὰ μοιράσσετε εἰς τὰς πτωχὰς οἰκογενεῖας.

— Ἐλεημοσύνην;

— Ὅταν ἡμπορῆς νὰ δώσης εἰς κανένα ἐργασίαν, εἶναι ἐντροπὴ νὰ τοῦ δώσης ἐλεημοσύνην. Τὰ ὑφάσματα αὐτὰ θὰ τὰ κόψουν καὶ θ' ἀρχίσουν νὰ βράπτουν στολὰς διὰ τοὺς στρατιώτας μας.

— Ποίους στρατιώτας;

— Ἐκαίνοὺς ποὺ θὰ ἔχωμεν! Τί; νομίζετε, ὅτι θὰ εἶμεθα πάντοτε ἔτσι, χωρὶς στρατόν, χωρὶς στόλον, χωρὶς δύναμιν;

— Ὅχι, δὲν τὸ νομίζομεν! ἀνεφώνησαν καὶ αἱ τρεῖς ἀδελφαί, ἀφοῦ ὑπάρχεις σύ, ἀδελφέ μας!

Ἐκυψαν καὶ τὸν ἐφίλησαν καὶ τοῦ εἶπαν·

— Εἶμεθα ὑπερήφανοι, διότι θὰ ἐργασθῶμεν μαζὶ σου διὰ τὴν Πατρίδα.

Ποίᾳς ἀποφάσεις ἔλαθε τὸ συμβούλιον τῶν ἀνακτόρων.

Μετὰ δύο ὥρας ὁ ὄπλοποιός, ὁ ναυπηγός, ὁ μηχανικός καὶ ὁ διδάσκαλος ἐκάθηντο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Ἀνακτόρου. Τὸ βασιλόπουλον ἐσηκώθη πρῶτον καὶ εἶπε·

— Φίλοι μου καὶ συνεργάται, σὰς ἐκάλεσα ἀπόψε, διὰ νὰ συζητήσωμεν καὶ ν' ἀποφασίσωμεν, πῶς θὰ ἐργασθῶμεν διὰ νὰ σώσωμεν τὴν Πατρίδα. Δὲν χρειάζομεθα πλέον λόγια, χρειάζομεθα ἔργα· καθένας μας πρέπει ν' ἀναλάβῃ μίαν ἐργασίαν· σεῖς, ἡπλοποιεῖ, νὰ μᾶς προμηθεύσετε ὄπλα, κανόνια, ξίφη, λόγχας· σεῖς, ἀρχιναυπηγέ, νὰ βάλετε νὰ κόψουν ξύλα καὶ νὰ χύσουν σιδηρον καὶ νὰ κατασκευάσετε πλοῖα· σεῖς, μηχανικέ, νὰ κτίσητε πύργους καὶ φρούρια καὶ γεφύρας. Καὶ τέλος σεῖς, διδάσκαλέ μου, νὰ μαζεύσετε ὅλα τὰ παιδιά, νὰ μορφώσετε τὸ σῶμα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των, νὰ τὰ κάμετε καλοὺς στρατιώτας καὶ καλοὺς πολίτας.

— Ἡμεῖς δεχόμεθα, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος, τὸ ἔργον ποὺ μᾶς ἀναθέτετε. Ὀρκιζόμεθα, ὅτι θὰ τὸ ἐκτελέσωμεν μὲ ζῆλον καὶ ἐπιμονήν. Δὲν θὰ λογαριάσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ποτέ, ἀλλὰ τὸ ἔθνος· οἱ κόποι, αἱ ἀγρυπνίαι, αἱ στενοχωρίαι θὰ εἶναι χαρὰ δι' ἡμᾶς, διότι θὰ γίνωνται χάριν τῆς Πατρίδος. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν τὰ ἔργα αὐτά, ποὺ μᾶς εἶπατε. Χρειάζεται καὶ κάτι ἄλλο.

— Τί; ἠρώτησε τὸ βασιλόπουλον· λέγε, διδάσκαλέ μου, καὶ θὰ τὸ κάμω εὐθύς.

— Ἐλησημονήσαμεν τὴν γεωργίαν. Ὅσα λεπτὰ καὶ ἂν ἔχω·
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μεν θὰ ἐξοδευθοῦν γρήγορα καὶ θὰ μείνωμεν εἰς τὴν μέσην. Πρέπει νὰ εὐρωμεν μίαν πηγὴν πλοῦτου, ποῦ νὰ μὴ στειρευῆ ποτέ.

— Καὶ ποία εἶναι ἡ πηγὴ αὐτή; ἠρώτησαν ὄλοι μὲ περιέργειαν.

— Ἡ γῆ, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος· αὐτὴ εἶναι πηγὴ ἀνεξάντλητος εὐτυχίας καὶ πλοῦτου· ἕνα τῆς δίδομεν καὶ μᾶς δίδει δέκα. Ἡ γεωργία θὰ μᾶς δίδῃ ἄφθονα τρόφιμα, ἡ κτηνοτροφία θὰ μᾶς δίδῃ τὰ μαλλιά, διὰ νὰ κατασκευάζωμεν τὰ ἐνδύματα τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ἄνθρωποι θὰ γίνουν πλούσιοι καὶ θὰ ἤμπορῶν νὰ βοηθοῦν τὸ Κράτος.

— Ἐχεις δίκαιον, σεβαστέ μου διδάσκαλε, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον, καὶ δέχομαι εὐχαρίστως τὴν γνώμην σου. Ἐχω μάλιστα ἕνα πολὺ καλὸν φίλον, ὁ ὁποῖος θὰ περιοδεύῃ τὰ χωρία καὶ θὰ διδάσκῃ τοὺς χωρικοὺς πῶς νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ νὰ πλουτίζου. Ὀνομάζεται Καλόκαρδος καὶ θὰ τοῦ μηνύσω νὰ ἔλθῃ ἀμέσως.

— Ἐλησμονήσατε καὶ κάτι ἄλλο, εἶπε τότε ὁ γέρον ἀρχιναυπηγός· εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Πατρίδος δὲν πρέπει νὰ συντρέξουν μόνον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες. Ποῖος λοιπὸν θὰ διδάξῃ εἰς τὰς γυναίκας τὰ κηθήκοντά των;

— Αἱ ἀδελφαί μου, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον μὲ ὑπερηφάνειαν.

— Τότε ὁ Θεὸς βοηθός! ἀπεκρίθη ὁ διδάσκαλος· ἄς ἀρχίσωμεν τὸ ἔργον μας μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν μας.

Ἦτο πλέον μεσονύκτιον· ἀπεφάσισαν νὰ ἔρχωνται δύο φεράς τὴν ἐβδομάδα εἰς τὸ Ἀνάκτορον καὶ νὰ συνεννοῶνται. Τὸ βασιλόπουλον ἔσφιξε μὲ ἀγάπην τὰ χέρια τῶν τεσσάρων συνεργατῶν του καὶ ὅταν ἐπορεύθη εἰς τὴν κλίνην του νὰ κοιμηθῆ, ἔκαμε μ' εὐλάβειαν τὴν προσευχὴν του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειάν του.

Ἐκύτταξεν εἰς τὸ φῶς τοῦ κανδηλίου τὴν Παναγίαν, ποῦ τοῦ ἐχάρισεν ὁ διδάσκαλος, καὶ ἡ μορφὴ τῆς τοῦ ἐφάνη τώρα ὀλιγώτερον λυπημένη.

Τὴ κακὸν παρετήρησε τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἐπεθεώρησε διὰ πρώτην φοράν τοὺς ἐργαζομένους.

Πρῶτῃ πρῶτῃ ἐξυπνήσεν τὸ βασιλόπουλον. Ἡ ἀδελφὴ του ἡ Αὐγὴ εἶχεν ἤδη ἐξυπνήσει καὶ τὸν ἐπερίμενε. Ἐκάθισαν μαζὶ εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἀνακτόρου καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔδλεπαν καὶ

εθαύμαζαν τὸν ἥλιον ν' ἀνατέλλῃ καὶ νὰ διώκῃ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἤκουαν τὰ πουλιὰ νὰ κελαδοῦν καὶ νὰ χαιρετίζουσι τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ἐσυλλογίζοντο καὶ οἱ δύο τὸ ὄνειρόν των· ἔδλεπαν εἰς τὸν νοῦν των τὴν Πατρίδα των μεγάλην καὶ ἔνδοξον.

Αἴφνης ἐτινάχθη ἐπάνω τὸ βασιλόπουλον.

— Πηγαίνω, εἶπεν, εἶναι καιρός. Χθὲς ἐκάμναμεν τὰ σχέδια· σήμερον ἀρχίζει ἡ ἐφαρμογή των.

Τὸ βασιλόπουλον ἔτρεξεν εἰς τὴν ἀγοράν. Τὸ κατάστημα τοῦ ὀπλοποιοῦ ἦτο ἀνοιχτόν, πολλοὶ ἐργάται τὸ ἐκαθάριζαν, διώρθωναν τὴν ἐστίαν, ἔφεραν κάρβουνα καὶ σίδηρον, ἄλλοι ἤναπταν μεγάλην φωτιάν.

— Ὁ Θεὸς μαζί μας! ἐφώνησε τὸ βασιλόπουλον ἀπὸ τὴν θύραν. Καλὴ ἀρχή!

— Καλῶς τὸ βασιλόπουλόν μου, ἀνεφώνησεν ὁ ὀπλοποιός. Ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἐκοιμήθην ἀπὸ τὴν χαράν μου! Λάμπει πάλιν ἡ φωτιά, ἀντηχοῦν διαταγαὶ καὶ σφυροκοπήματα, ὁ σίδηρος λειώνει, ἡ ζωὴ ἔρχεται πάλιν! Γίνομαι εἰκοσιν ἐτῶν!

— Καλὴν δύναμιν! εἶπε τὸ βασιλόπουλον· πηγαίνω εἰς τοῦ ἀρχιναυπηγοῦ νὰ ἴδω, ἂν εὔρεν ἐργάτας.

Ὁ ἀρχιναυπηγὸς ἐστέκετο εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐφώνησε μερικὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔφευγαν καὶ δὲν ἐγύριζον νὰ τὸν ἴδουν.

— Τί τρέχει; ἠρώτησε τὸ βασιλόπουλον.

— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι βαρύνονται νὰ ἔλθουν νὰ ἐργασθοῦν. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' φωνάζω, παρακαλῶ, φοβερίζω, ἀλλὰ ἐργάτας δὲν εὐρίσκω. Μοῦ χρειάζονται ξυλοκόποι νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ δάσος καὶ νὰ μοῦ φέρουν ξύλα, ἀλλὰ ποῦ νὰ τοὺς εὔρω; Ὅλοι βαρύνονται καὶ φεύγουν.

— Καὶ ποῦ πηγαίνουν;

— Ποῦ ἄλλοῦ; Εἰς τὸ καφενεῖον· ἐκεῖ ἔδλην τὴν ἡμέραν ἐξηπλωμένοι συζητοῦν, μαλώνουν καὶ τεμπελιάζουν.

— Πηγαίνω νὰ τοὺς εὔρω!

— Δὲν θὰ κατορθώσης τίποτε, βασιλόπουλόν μου. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκακόμαθαν εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τώρα προτιμοῦν νὰ ἀποθάνουν, νὰ ἀποθάνουν τῆς πείνας παρὰ νὰ ἐργασθοῦν.

— Δὲν ἀπελπίζομαι, εἶπε τὸ βασιλόπουλον· θὰ τοὺς ὀμλήσω, θὰ κάμω ὅτι ἠμπορῶ· καὶ ἐλπίζω νὰ ἐπιτύχω.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπληθίασαν δύο παιδάκια καὶ ἐζήτησαν ἐλεημοσύνην.

— Διατί ζητιανεύετε ; ἤρώτησε τὸ βασιλόπουλον.

— Τί νὰ κάμωμεν , Δὲν εὐρίσκωμεν ἐργασίαν.

— Νὰ σὰς δώσω ἐγὼ καὶ ἅμα ἐργασθῆτε, θὰ σὰς πληρώσω. Θὰ κερδίζετε ἔτσι τὸ φῶμί σας, χωρὶς νὰ ἐξευτελιζέσθε. Νά, πᾶρέ τους, ναυπηγέ μου, καὶ βάλτε τους νὰ σοῦ κουβαλοῦν τὰ ξύλα· τώρα θὰ σοῦ φέρω καὶ τοὺς ξυλοκόπους.

Καὶ τὸ βασιλόπουλον ἀπεμακρύνθη βιαστικὸν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ καφενεῖον.

Πῶς τὸ βασιλόπουλον ἔκρηε τοὺς ὀκνηροὺς πελάτας τοῦ καφενεῖου νὰ ἐργάζονται.

Τὸ καφενεῖον ἦτο γεμάτον· πλήθος ἀνθρώπων ἐκάθητο καὶ ἔπαιζαν χαρτιά ἢ ἔπιναν κρασί ἢ ἐφώναζαν καὶ ἐμάλωνα. Ὅλοι ἦσαν ὠχροὶ καὶ ἀδύνατοι καὶ ἔβηχαν· ὁ ἀέρας ἦτο ἀκάθαρτος, γεμάτος καπνοῦς, δηλητηριασμένος ἀπὸ τὰς ἀναπνοὰς τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ βασιλόπουλον εἰσῆλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς μίαν σκοτεινὴν γωνίαν. Κανεὶς δὲν τὸ ἐπρόσεξε, διότι ὅλοι εἶχαν προσηλωμένον τὸν νοῦν των εἰς ἓνα γέροντα, τὸν πατέρα τοῦ καφεπώλου.

— Ἀκούς ἐκεῖ ! ἐφώναζεν ὁ γέρον αὐτός, τὸ βασιλόπουλον θέλει νὰ μᾶς βάλῃ ὄλους νὰ ἐργαζώμεθα. Καὶ διατί σὰς παρακαλῶ; Διὰ ποῖον θὰ κσιπιάζωμεν; Ὅχι ! Προτιμῶ τὴν ἡσυχίαν μου.

— Δέγουν, ὅτι τὸ βασιλόπουλον εἶναι καλὸν καὶ ἐπολέμησε γενναίως, εἶπε κάποιος μὲ δειλὴν φωνήν.

— Καὶ τί ἐκατάλαβεν ; ἐφώναζεν ὁ γέρον. Ἐνικήθη ! Καὶ ἂν τοῦ ἔλειπε τὸ ἄλογόν του τί θὰ ἐγίνετο ; Ἄν ἔχη ὄρεξιν νὰ ἐργασθῶμεν, ἄς ἔλθῃ πρῶτα αὐτὸ νὰ μᾶς δείξῃ πῶς ἐργάζονται !

Τὸ βασιλόπουλον δὲν ἐκρατήθη πλέον· ἐσηκώθη ἐπάνω, ἐπροχώρησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ καφενεῖου καὶ εἶπε μὲ δυνατὴν φωνήν·

— Τὸ βασιλόπουλον εἶναι ἐδῶ καὶ ἦλθε νὰ σὰς δείξῃ πῶς ἐργάζονται ! Τὸ βασιλόπουλον δὲν κάθηται ἄεργον, ἀλλὰ ὅταν εἶναι πόλεμος, τρέχει νὰ πολεμήσῃ, διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Πατρίδα του, καὶ ἂν νικήσῃ, δὲν ἀπελπίζεται, ἀλλὰ ἐργάζεται διὰ νὰ ἐκδικηθῇ καὶ νὰ νικήσῃ !

Ὅλοι μέσα εἰς τὸ καφενεῖον ἐσηκώθησαν ἐπάνω τετραγυμένοι καὶ περίφοβοι.

— Μὴ κάμνετε ἔτσι! ἐξηκολούθησε τὸ βασιλόπουλον· μὴ φοβεῖσθε! Δὲν ἦλθα νὰ σᾶς τιμωρήσω, ἦλθα νὰ ζητήσω τὴν βοήθειάν σας. Φίλοι μου, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, ἐπρόσθεσε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, δὲν ἐβαρύνθητε πλέον νὰ κάθησθε εἰς τὰ καφενεῖα; Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ σηκωθῆτε, νὰ κάμετε τὸν σταυρόν σας καὶ ν' ἀρχίσετε τὴν ἐργασίαν; Ἡ Πατρίς μας κινδυνεύει, ὁ ἐχθρὸς ἔφυγεν, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ πάλιν νὰ μᾶς πάρῃ ὅ,τι μᾶς ἀπέμεινεν, ὁ κόσμος ὅλος περιμένει νὰ ἴδῃ τὴν φιλοτιμίαν μας καὶ ἡμεῖς καθήμεθα ἄεργοι καὶ ἀναίσθητοι! Δὲν εἶναι ἐντροπή;

— Τί πρέπει νὰ κάμωμεν; εἶπαν μερικοὶ· δὲν ἔχομεν ἐργασίαν.

— Ἐχομεν μεγάλην ἐργασίαν ἐμπρὸς μας! εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Οἱ ξυλοκόποι ἄς ὑπάγουν εἰς τὸ δάσος νὰ κόψουν ξύλα καὶ νὰ τὰ φέρουν εἰς τὰ ναυπηγεῖα· οἱ σιδηρουργοὶ ἄς ὑπάγουν εἰς τοῦ ὀπλοποιοῦ· ἡ φωτιά εἶναι ἀναμμένη καὶ τοὺς περιμένει. Οἱ κτίσται ἄς τρέξουν εἰς τοῦ μηχανικοῦ, αὐτὸς θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ· οἱ γεωργοὶ ἄς καλλιεργήσουν τὴν γῆν, οἱ διδάσκαλοι ἄς τρέξουν εἰς τὰ σχολεῖά των!

— Καὶ ποῖος θὰ μᾶς τρέφῃ; εἶπεν ὁ καφεπώλης, κίτρινος ἀπὸ τὸν θυμὸν του.

— Ἡ ἐργασία σας, εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Ὅλοι μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου μας θὰ κερδιζόμεν τὸ ψωμί μας καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν ἀνάγκην κανένα!

— Εἶμεθα εἰς τὰς διαταγὰς σου, βασιλόπουλόν μας! Διάταξε! ἀνεφώνησαν τότε ὅλοι καὶ ἐσηκώθησαν.

— Ἐμπρὸς! Μὴ χάνωμεν καιρόν! Τὰς ἀξίνας σας, τὰ σφυριά σας, τὰ ἄροτρά σας καὶ ἐμπρὸς! Τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει!

Ἐφυγαν ὅλοι καὶ μόνον ὁ καφεπώλης ἔμεινε μὲ τὸν πατέρα του, συλλογισμένοι καὶ οἱ δύο καὶ περιλυτοί.

Κὼς τὸ βασιλόπουλον παρηγορεῖ τὴν Αὐγὴν, ἡ ὁποία ἐκουράζετο νὰ διδάσκῃ τὴν οἰκοκυροσύνην.

Ἡ ὄψις τοῦ βασιλείου ἠλλαξε. Παντοῦ ἐργασία, κίνησις, χαρά. Οἱ ἄνδρες ἄργωναν τὴν γῆν, ἐκτιζαν φρούρια, κατεσκευάζαν ὄπλα καὶ πλοῖα, ἐμάθαναν σκοποβολὴν καὶ ἐγυμνάζοντο. Αἱ γυναῖκες ὕφαιναν καὶ ἔρραπταν ἐνδύματα, ἀλλὰι ἐμαγεύρευαν τὸ φαγητὸν τῶν ἐργατῶν, ἀλλὰι ἐπλυναν τὴν ἐζύμωναν.

Τὸ βασιλόπουλον ἐπήγγαινε παντοῦ, εἶδεν θάρρος εἰς ὅλους, ὡρῆ

γει και διέτασπεν. Αι αδελφαι του δεν εμεναν και αυται αεργοι.

— Δεν φαντάζεσαι, αδελφέ μου, του ελεγεν η Αύγη, εις τι κατάστασιν εύρηκαμεν τὰ σπίτια. Ό τι πρό πάντων μου έκαμεν έντύπωσιν ήτο η άκαθαρσία· ενώ έχουν νερόν άφθονον και ήμπορουν να λούωνται κάθε ήμέραν, βαρύνονται και είναι άκάθαρτοι και άηδιάζεις να τους βλέπης. Εύτυχώς τώρα αρχίζουν και άκούουν τας συμβουλάς μας. Μόνη μου κάθημαι συχνά και κτενίζω τὰ παιδιά των, άφου πρώτα τὰ λούσω και τὰ καθαρίσω. Τους έμαθα ν' ανοίγουν τὰ παράθυρα και ν' αναπνέουν καθαρόν άέρα, τους έσυνήθισα να κοιμῶνται ένωρίς και να έξυπνοῦν πρωτῶ πρωτῶ, και πιστεύεις; Από τώρα παρετήρησα, ότι έγιναν υγιέστεροι, εύθυμότεροι. καλύτεροι. Αλλά κουράζομαι, αδελφέ μου, κουράζομαι...

— Η άρχή πάντοτε είναι δύσκολος, Αύγη μου. Και εγώ κουράζομαι. Αλλά επιμένω και νικῶ τήν κούρασιν. Ό δρόμος τής άρετῆς είναι πάντοτε ανηφορικός και δύσκολος. Ένθυμείσται τόν παλαιόν μύθον τής Άρετῆς και τής Κακίας;

— Όχι, ποῖον μύθον; ήρώτησε με περιέρργειαν η Αύγη.

— Μίαν φοράν ένας νέος έχάθισεν έξω από τήν πόλιν και έσυλλογιζέτο τί όδόν ν' ακολουθήσῃ· τήν όδόν τής Άρετῆς ή τής Κακίας. Αίφνης βλέπει να έρχωνται προς αυτόν δύο γυναίκες. Η μία έφορει λευκά ένδύματα και ήτο καθαρά και σεμνή· ή άλλη ήτο πολύσαρκος, πολυτελῶς ένδεδυμένη και άναιδής. Η δευτέρα εύθύς ως είδε τόν νέον έτρεξε γρήγορα και του είπε·

— Βλέπω, νέε μου, ότι σκέπτεσαι ποίαν όδόν ν' ακολουθήσῃς εις τόν βίον σου. Σου ύπόσχομαι, αν εκλέξης έμέ φίλην σου, ότι θα περάσῃς τήν ζωήν σου χωρίς κόπους και φροντίδας. Θα τρώγῃς, θα πίνῃς, θα κοιμάσαι, θα διασκεδάζῃς και δεν θα εργάζεσαι καθόλου. Τώρα είσαι πλούσιος· μή λυπηθῆς να έξοδεύσῃς τὰ χρήματα, που με τόσους κόπους έθισαύρισαν οι γονεῖς σου· θα εύριξης όσα θέλεις, διότι εγώ επιτρέπω εις τους φίλους μου να κερδίζουν, όπως ήμπορουν· να κλέπτουν, ν' άρπάζουν, να μην έξετάζουν καθόλου τήν συνείδησίν των.

— Πώς όνομάζεσαι; τήν ήρώτησεν ο νέος.

— Οι φίλοι μου με όνομάζουν Εύτυχίαν, οι δε έχθροί μου Κακίαν!

Τότε έπλησίασε και η άλλη γυνή και είπε με σιγανήν και γλυκεράν φωνήν·

— Ὁ τέκνον μου, δὲν θέλω νὰ σὲ ἀπατήσω μὲ ψευδεῖς ὑποσχέσεις καὶ ματαιὰς ἐλπίδας. Θὰ σοῦ εἶπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν

Διὰ νὰ ζήσης εὐτυχῆς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, πρέπει νὰ ἐργάζεσαι· ἂν θέλῃς νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς καὶ νὰ σ' ἐκτιμῶν οἱ ἄνθρωποι, πρέπει νὰ εἶσαι ἐνάρετος. Ὅ,τι οἱ γονεῖς σου ἀπέκτησαν μὲ τοὺς κόπους των, σὺ ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ τὸ ἐξοδεύῃς, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ τὸ αὐξήσῃς. Ἄν θέλῃς ἡ Πατρίς σου νὰ σὲ θαυμάζῃ καὶ νὰ σὲ θεωρῇ ἥρωα καὶ εὐεργέτην της, πρέπει καὶ τὴν ζωὴν σου νὰ θυσιάσῃς πρὸς χάριν της.

— Πῶς λέγεσαι; ἠρώτησεν ὁ νέος.

— Ἀρετῇ.

Ὁ νέος ἐσκέφθη ὀλίγον, ἔπειτα ἐσηκώθη καὶ εἶπε πρὸς τὴν Ἀρετὴν·

— Θὰ σὲ ἀκολουθήσω, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, καὶ τὴν ζωὴν μου θὰ θυσιάσω διὰ τὴν Πατρίδα.

Καὶ ξεύρεις, Αὐγῆ, ποῖος ἦτο ὁ νέος αὐτός;

— Ὅχι.

— Ὅλος ὁ κόσμος τὸν ξεύρει· ἦτο ὁ μέγας ἥρωας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὁ Ἡρακλῆς!

Τί ἀνεγίνωσκε καὶ τί ἐδίδασκε διὰ τοὺς παλαιοὺς προγόνους του τὸ βασιλόπουλον.

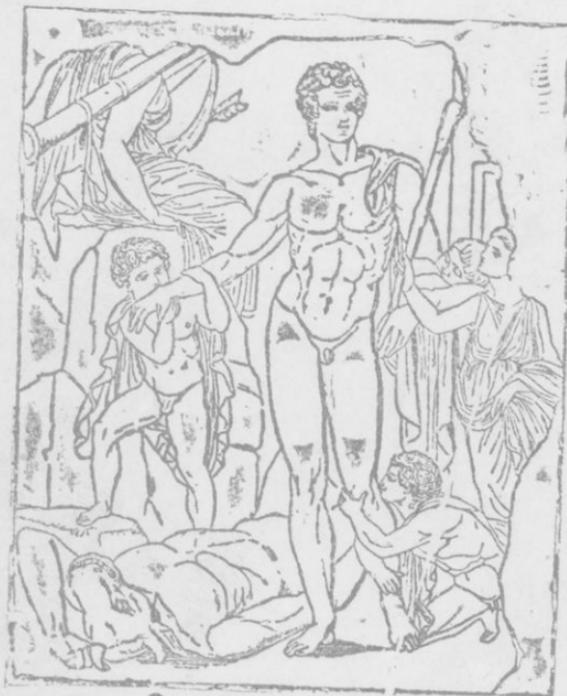
Ὅταν εἶχεν καιρὸν, τὴν ἑορτὰς πρὸ πάντων, τὸ βασιλόπουλον καὶ αἱ ἀσέλφαι του ἀνεγίνωσκαν ὠραίας ἱστορίας. Ἄνθρωποι ἀτλοῖνοι καὶ γυναῖκες τοῦ λαοῦ ἐκασθηντο συχρὰ μαζὶ των καὶ τοὺς ἤκουαν.

Ἐδιδάσκον τοὺς ἄλλους τοῦ Ἡρακλέους, πῶς ἐκαθάρισε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦς ληστὰς καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία καὶ ἀνεκηρύχθη εὐεργέτης τῆς Πατρίδος του.

Ἄλλοτε διηγήθησαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Θησέως· πῶς ἠγάπησε

τὴν Πατρίδα του καὶ πῶς ἐπῆγεν εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Μίνως, καὶ ἐφόνευσε μέσα εἰς τὸν Λαβύρινθον τὸν φοβερὸν Μινώταυρον.

Καὶ ἄλλοτε τὸ βασιλόπουλον διηγήθη εἰς τὸν λαόν του τὴν ἱστορίαν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ἐνα βάρβαρον βασιλόπουλον ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκλεψε τὴν Ἑλένην, τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως Μενελάου· ἀμέσως ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐξηγέρθησαν, συν-

ἤθροισαν στρατὸν καὶ στόλον καὶ ἐξεκίνησαν νὰ τιμωρήσουν τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος προσέβαλε τὴν Ἑλλάδα. Δέκα ἔτη ἐπολιοῦρχουν τὴν Τροίαν καὶ τέλος τὴν ἐκυρίευσαν. Μὲ τί ἐνθουσιασμὸν ἤκουεν ὁ λαὸς τὸ βασιλόπουλον νὰ διηγῆται τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τὴν πανουργίαν τοῦ Ὀδυσσεῦς, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς γυναίκος του, τῆς καλῆς Πηνελόπης!

Πόσον ὠραῖα πράγματα δὲν ἔμαθαν ἀπὸ τὸ βασιλόπουλον! Ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ τὸν ἤκουαν δὲν θὰ ἐγόρταιναν.

— Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληγες, τοὺς ἔλεγε, δὲν ἐγνώριζαν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, διότι δὲν εἶχε ἔλθει ὁ Χριστὸς νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ποῖος εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληγες ἐπίστευαν πολλοὺς θεοὺς· οἱ μεγαλύτεροί των ὁμῶς ἦσαν ὡδέκα καὶ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὸ ὄρος Ὀλύμπου, διὰ τοῦτο καὶ λέγονται Ὀλύμπιοι θεοί. Ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ μεγαλύτερός ἀπὸ ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ ἐγεννήθη εἰς τὴν Κρήτην. Ὁ Ζεὺς εἶχε δύο ἀδελφοὺς· τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Θεὸν τῆς θαλάσσης καὶ τὸν Πλούτωνα, τὸν θεὸν τοῦ Ἄδου.

Ἄλλοι Ὀλύμπιοι θεοὶ ἦσαν ὁ Ἄρης, ὁ θεὸς τοῦ πολέμου, ὁ Ἀπόλλων, ὁ θεὸς τῆς μουσικῆς, ὁ Ἑρμῆς, ὁ θεὸς τοῦ ἐμπορίου, ὁ Πρωταστος, ὁ θεὸς τῶν τεχνῶν. Θεαὶ δὲ ἦσαν ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἑστία, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἡ Δήμητρα.

Ἐθυσίαζαν εἰς τοὺς θεοὺς αὐτοὺς πρόβατα καὶ ταύρους, ἐκτιζαν ναοὺς πρὸς τιμὴν των καὶ ἐκεῖ ἐτοποθέτουσαν τὰ ὄρατα ἀγάλματα τῶν θεῶν των.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληγες ἠγάπων τὴν γυμναστικὴν καὶ ἐρρόντιζαν πολὺ νὰ εἶναι τὰ σώματά των ὄρατα, καθαρὰ καὶ δυνατά. Ἐπρεχαν, ἐπάλαιαν, ἔρριπταν τὸν δίσκον καὶ τὸ ἀκόντιον καὶ ἔποιος ἐνίκα ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἓνα στέφανον ἀπὸ κλάδου ἀγριελιάς.

Ἦσαν φιλόξενοι, ἐπεριποιοῦντο μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ, ξένους καὶ τοὺς εἰδοὺν δῶρα. Ἠγάπων τὸ ἐμπόριον, τὰ ταξίδια τοὺς ἀγῶνας, τὴν μουσικὴν, τὰ ὄρατα ἄσματα. Ὑπῆρχαν τότε τυφλοὶ ψάλται καὶ ποιηταί, οἱ ὅποιοι ἐπήγαιναν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Βασιλέων καὶ τῶν πλουσιῶν καὶ μὲ τὴν λύραν των ἐφαλλαν τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν δόξαν τῶν ἡρώων ἢ ὑμνοῦσαν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δύναμιν τῶν θεῶν.

Ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ραψωδοὺς αὐτοὺς ἦτο ὁ Ὅμηρος· κῦτὸς ἐφαλλε τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ἰθάκην. Ὅλοι οἱ Ἕλληγες ἤξευραν καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ποιήματα καὶ εἰς τὰς μεγάλας ἐορτὰς καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις τὰ ἀπήγγελλαν μὲ χοροὺς καὶ μουσικὴν.

Τοιοῦται ἦσαν οἱ πρόγονοι μας ! ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἡ καρδιά του ἐσκίρτα ἀπὸ ὑπερηφάνειαν.

Γέ ἐδίδασκεν ἡ Αὐγή νὰ ζητοῦν ἀπὸ τῆν Παναγία
τὰ παιδάκια.

Ἡ Αὐγή ἐκάλει συχνὰ τὰ παιδάκια, τὰ ἔβαζε καὶ ἐκάθιζα
ὕρω της καὶ τὰ ἐμάνθανε νὰ προσεύχωνται εἰς τὴν Παναγίαν.

Γλυκὸ τοῦ κόσμου στήριγμα,
Ἀθάνατη Μαρία,
Ἐσὺ ποὺ ἀκοῦς τὴ δέησι,
Ποὺ ὑψώνουν τὰ παιδία,
Ἄκου κ' ἐμᾶς ποὺ ὑψώνομε
Σ' ἐσὲ τὴν προσευχή μας
Ποὺ ἀπ' τὴν πιστὴ ψυχὴ μας.
Βγαίνει γιὰ Σὲ θεομά.

Ἐχε Κυρὰ στὴ σκέπη σου
Τὴν πιζοραμένη χήρα·
Στὸν πεινασμένο ἄνοιξε
Εὐσπλαγχτικὴ τὴ θύρα·
Δῶσε τοῦ σκλάβου, Δέσποινι,
Ελεύθερη Πατρίδα,
Τοῦ ναύτη τὴν ἐλπίδα,
Ποὺ πλέει στὴν ξενιτειά.

Εὐλόγησε τὰ ὄνειρατα
Τοῦ βρέφους, ποὺ κοιμᾶται·
Ὁδήγησε τὰ βήματα
Τῆς κόρης ποὺ φοβᾶται·
Στείλε δροσιὰ κι' ἀνάπαυσι
Στοῦ ἀρρώστου τὸ κλινάρι·
Ἐχε στὴ θεία σου χάρι
Τὰ μαῦρα τὰ φτωχά.

Τὰ μάτια παρηγόρησε,
Ποῦχει παιδὶ στὰ ξένα,
Καὶ χύσε μιὰν ἀκτινὰ Σου
Εἰς τὸν τυφλό, Παρθένα!
Κράτει τὸ γάλα ἀμίαντο
Τοῦ βρέφους, ποὺ βυζαίνει.

Στρέψε στὴν Οἰκουμένη
Τὸ βλέμμα εὐσπλαγχνικό.

Στείλε, σεμνὴ Βασίλισσα,
Στὸ πλάσμα Σου γαλήνη,
Χύσε στὰ στήθη τ' ἄκαρδα
• Αγάπη, ἔλεημοσύνη.
Χάρισε τὸ χαμόγελο
Στὰ πικραμένα χεῖλη,
Κάμε νὰ γίνουν φίλοι
• Ὁ ἐχθρὸς μὲ τὸν ἐχθρό.

Δέξου στὰ οὐράνια στήθη Σοι
Τ' ἀνήλικα, Παρθένα,
Ποὺ παραιτοῦν τὴ μάνα τους,
Γιὰ νᾶρθουνε σὲ Σένα.
Τὸ χέρι ἐκεῖνο ἀντάμειψε
Ποὺ τὸ ὄρφανὸ χορταίνει,
Ποὺ τὸ κορμὶ θερμαίνει
Τοῦ μαύρου τοῦ γυμνοῦ.

Ξυλόγησε τὰ δάκρυα,
Καλὴ μας Παναγία,
Ὅπου μὲ πάθος χύνονται
Ἐμπρὸς στὴ δυστυχία!
Συγχώρησε καὶ φώτισε
• Ἐκεῖνον, ποὺ ἐπλανήθη,
Καὶ χύσε του στὰ στήθη
Τὴν Πίστι τὴ γλυκειά.

Βοήθα τὴν Ἑλλάδα μας,
Τὴν ὄμορφη Πατρίδα!
Πάλι στὸν κόσμον δεῖξέ την
Μὲ σκῆπτρο καὶ χλαμύδα!
Κάμε νὰ σφίξῃ ἐλεύθερα
Εἰς τὴ θερμὴ ἀγκαλιά της,
Τὰ μαῦρα τὰ παιδιά της,
Ποὺ κλαῖνε στὴ σκλαβιά!

(*Ἀνδοῦας Μαριτζώκης*).

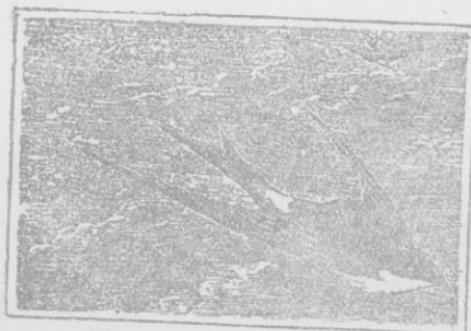
Πῶς τὰ παιδάκια καὶ τὸ βασιλόπουλον τραγουδοῦν
κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὰ κάλλη τῆς Πατρίδος μας.

Πότε ἐπέρασεν ὁ χειμὼν ! Ὅταν κανεὶς ἐργάζεται, ἡ ἡμέρα
φεύγει ὡς στιγμή καὶ δὲν μᾶς κουράζει· τὸ βράδυ ὁ ὕπνος μας
εἶναι ἐλαφρὸς καὶ ἕως τὰ ἐξημερώματα ἀναπαύεται ὥρατα τὸ σῶ-
μά μας καὶ ἀνακτᾷ δυνάμεις διὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν. Οὔτε αὐ-
πνία, οὔτε ὄνειρα κακά· ἡ ἐργασία μᾶς καθιστᾷ εὐτυχεῖς.

Καὶ τώρα νά, ἀνοιξίς μὲ ὅλα τῆς τ' ἀγαθὰ. Ἐμπρὸς τρέχουν
τὰ χελιδόνια μὲ τὰ σπαθωτὰ πτερά των καὶ τὰ παιδάκια τρέχουν
ἀπὸ θύρας εἰς θύραν καὶ τραγουδοῦν·

Χελιδόνι ἔρχεται
Θάλασσα ἐπέρασε
τὴ φωλιά θεμέλιωσε
Κάθεται καὶ λάλησε
Μάρτι, Μάρτι βροχερὸ
καὶ Φλεβάρι χιονερὸ
Ὁ Ἀπρίλις ὁ γλυκὺς
ἔφθασε δὲν εἶν' μακρὺς.
Τὰ πουλάκια κελαδοῦν
τὰ δένδρα ὅλα ἀνθοῦν.
Τὰ κοπάδια ἀρχινοῦν
ν' ἀνεβαίνουν στὰ βουνά
τὰ κατσίκια νὰ πηδοῦν
καὶ νὰ τρώγουν τὰ κλαδιά,
Ζῶα, ἄνθρωποι, πουλιά.
Χαίρονται μὲ τὴν καρδιά.

Ἐπειτα ἀπὸ τὰ χελιδόνια ἔρχεται ἡ Ἄνοιξις· ὡσὰν ὥραία

κόρη, μὲ τὰ χέρια γεμάτα
λουλούδια, μὲ στέφανον ρό-
δων εἰς τὰ μαλλιά, προχω-
ρεῖ καὶ χαμογελᾷ· καὶ ἐπου-
πατήσῃ τὸ εὐλογημένον
πόδι τῆς τὰ ἄνθη φυτρώ-
νουν λευκὰ καὶ κόκκινα καὶ
κίτρινα· αἱ πηγαὶ ἀναπη-
δοῦν ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ
κελαρίζουν μέσα ἀπὸ τὴν

πυκνήν πρασίνην γλόην. Τὰ δένδρα, τὰ ὅποια ἐκοιμῶντο ὄλον τὸν χειμῶνα, τῶρα ἀνοίγουν τὰ μάτια των καὶ πετοῦν τοὺς πρώτους βλαστούς· τὰ πουλιά, τὰ ὅποια εἶχαν φύγει διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὰς θερμὰς χώρας, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνουν ἀπὸ τὸ κρύον, τῶρα ἔρχονται μαζί της, πετοῦν γύρω ἀπὸ τὰ μαλλιά της, καθίζουν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους της καὶ ἡ Ἄνοιξις χαμογελεῖ καὶ προχωρεῖ ὡς νύμφη.

Ἡ θάλασσα, ἡ ὅποια ἦτο ἀγριευμένη τὸν χειμῶνα καὶ ἐφόυσκωνε καὶ ἔρριπτε τὰ κύματά της ἀφρισμένα ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, τῶρα ἤσυχος, ὡσάν γάλα γελεῖ καὶ παίζει μὲ τὰ χαλίκια εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν.

Τὸ βασιλόπουλον κυττάζει ἔλην αὐτὴν τὴν ὠραιότητα τῆς γῆς καὶ συχνὰ ὅταν πηγαίνει μόνον του εἰς τὸ δάσος, τραγουδεῖ μέσα εἰς τὴν πρωϊνὴν σιωπὴν τὰ κάλλη τῆς Πατρίδος του·

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου, ἥλιος ἄλλοῦ δὲν λάμπει!
Ἄχ! πῶς τὸ φῶς του λαχταροῦν ἡ θάλασσα κ' οἱ κάμποι!
Πῶς λουλουδιζοῦν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδιές
Στέλλοντάς του θυμιάμα μυριάδες μυρωδιές!
Οἱ θεμματιῆς λαμποκοποῦν καὶ μουρμουρίζει ἡ λίμνη
Χίλιες πουλιῶν ἠχοῦν φωνές τῆς ὁμορφιάς του ὕμνοι
Κ' ἡ κάθε ἀκτιδὰ του σκορπᾷ μὲ τὴν ἀναλαμπὴ
Ζωή, χαρὰ καὶ δύναμι κι' ἀγάπη ὅπου κι' ἂν μπῆ!

Θαυμάσια σὰν τὸν ἥλιο σου λάμπεις καὶ σύ, Πατρίδα.
Καὶ κάλλη σὰν τὰ κάλλη σου στὸν κόσμον ἄλλοῦ δὲν εἶδα
Ἡ γῆ σου εἶναι Παράδεισος κ' αἰώνια γαλανὸς
Γύρω σου καθρεφτίζεται στὰ πέλαγα ὁ οὐρανός!

(Α. Μαβίλης)-

Ποῖαν μεταβολὴν ἔφερεν εἰς τὸν τόπον του τὸ βασιλόπουλον μὲ τὴν τακτικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν πατριωτικὴν προετοιμασίαν.

Πῶς εἶχαν ἀλλάξει, ἀλήθεια, ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὴν Πατρίδα τοῦ φιλοτίμου υἱοῦ τοῦ Βασιλέως! Δὲν ἦτο μόνον ἡ Ἄνοιξις, ἡ ὅποια ἦλθε καὶ ἐσχόρπισε παντοῦ τὴν χαρὰν, τὴν πρασινάδα καὶ τὰ λουλούδια! Ἦτο καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη· οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀλλάξει.

Δὲν ἐκάθηντο πλέον εἰς τὰ κροσεῖα νὰ μαλώνουν καὶ νὰ παίζουσαν γαστρίαν· τῶρα σκορπισμένοι εἰς τὰ χωράφια ἢ κλεισμένοι στὰ

ἐργαστήριά των, εἰργάζοντο. Ἦνοιγαν ὁρόμους, ἐκτιζαν γεφύρας, ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, ἐκέντριζαν τὰ δένδρα καὶ εἰς τὴν πόλιν τὸ ὄπλοποιεῖον καὶ τὸ ναυπηγεῖον ἀντήχουν γεμῆτα ἐργάτας, θόρυβον καὶ κίνησιν.

Τὰ σπαθιά ἔλαμπαν καινουργῆ, τὰ τουφέκια ἦσαν σωρὸς εἰς τὴν ἀποθήκην, τὰ πλοῖα ἐξεφορτωναν σίδηρον, κανόνια, φυσίγγια.

Οἱ κτίσται ἐξεκίνησαν μίαν ἡμέραν, ἐπῆγαν εἰς τὰ σύνορα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ μηχανικοῦ καὶ ἐκεῖ ἔμεναν καὶ εἰργάζοντο κρουσὰ ἡμέραν καὶ νύκτα. Εἰς κανένα δὲν ἐπετρέπετο νὰ πλησιάσῃ ἄλλως συνελαμβάνετο ἀμέσως, ἐθεωρεῖτο κατάσκοπος καὶ ἐτιμωρεῖτο μὲ θάνατον.

Εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὰ βουνὰ ἔβοσκαν τώρα ποίμνια καὶ ἀγέλαι ὄχι μόνον αἰγῶν, προβάτων, καὶ βοῶν, ἀλλὰ καὶ ἀλόγων. Τὸ βασιλόπουλον εἶχεν ἀγοράσει ἄλογα ἀπὸ τὰ ξένα μέρη καὶ ἐμάνθανε τοὺς ὑπηκόους του νὰ πολεμοῦν ὡς καθαλλάρηδες. Πολλοὶ εἶχαν πέσει καὶ εἶχαν πληγωθῆ εἰς τὰ πόδια καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἀλλὰ ἐπέμεναν ἐσθκῶνοντο ἀμέσως καὶ ἐπήδων πάλιν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλογον.

Τὸ βασιλόπουλον συχνὰ ἐκαβαλλίκευε τὸ ἀγαπητόν του λευκὸν ἄλογον, τὸ ὁποῖον τὸν εἶχε σώσει καὶ ἐπεθεώρει τὰς ἐργασίας καὶ τὰ γυμνάσια τῶν στρατιωτῶν.

Ὁ γειτονικὸς βασιλεὺς ἤκουε τὰς ἐτοιμασίας αὐτὰς καὶ ἐγέλα.

— Θὰ τοὺς ἀφήσω, ἔλεγε, νὰ ἐτοιμασθοῦν ὅσον θέλουν. Καὶ ἔπειτα, μίαν νύκτα, θὰ ἔλθω πάλιν καὶ δὲν θ' ἀφήσω λίθον ἐπὶ λίθου.

Τὸ βασιλόπουλον ἤκουε τὰς ἀπειλὰς αὐτὰς καὶ τὰ περιπαίγματα, ἀλλὰ δὲν ἀπῆντα. Εἰργάζετο μόνον μὲ περισσοτέραν ὄρεξιν καὶ ἔβαζε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ ἐργάζωνται.

— Πόσον εἴμεθα εὐτυχεῖς τώρα, ἔλεγεν εἰς τοὺς ὑπηκόους του· εἴμεθα ὡς ἀδελφοί. Καθένας ἔχει τὴν ἐργασίαν του καὶ ὅλοι μαζί ἔχομεν ἓνα καὶ μόνον μεγάλον σκοπόν.

Τὴν Κυριακὴν καὶ τὰς ἑορτὰς οἱ ἄνδρες ἀντὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ καφενεῖα ἐκάθιζαν εἰς μίαν μεγάλην πλατεῖαν καὶ ἔβλεπαν τοὺς ἀγῶνας τῶν μαθητῶν διότι ὁ καλὸς διδάσκαλος τοὺς εἶχε μάθει νὰ τρέχουν, νὰ πηδοῦν, νὰ κολυμβοῦν, νὰ παλαίουν· ἀνέβαιναν βουνά, ἐπαίζαν σφενδόνην, ἔτρεχαν εἰς τὰ χιόνια καὶ εἰς τὸν ἥλιον, ἀψηφοῦντες τὴν θερμότητα καὶ τὸ ψῦχος.

Τοὺς ἔμαθεν ὠραῖα ποιήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὕμνουν τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Θεοκρασίαν· τοὺς ἔμαθε νὰ εἶναι πολῖται καὶ ὑπερῆ-

μνοι, νὰ λέγουν τὴν ἀλήθειαν, νὰ τιμῶν καὶ νὰ σέβωνται τοὺς ἀνωτέρους των καὶ νὰ ὑπακούουν εἰς τοὺς ἀρχηγούς. Τοὺς ἐμίση νὰ εἶναι καθαροὶ καὶ ἔκτισε μάλιστα λουτρά, ὅπου κάθε μαθητὴς ὤφριε νὰ λούεται.

Τὶ διαφορὰν εἶχαν τώρα οἱ μαθηταὶ! Πρῶτα ἦσαν ὠχροί, κῶδύνατοι, ὀκνηροὶ καὶ ἀκάθαρτοι. Τώρα εἶναι ῥοδοκόκκινοι, γεμάτοι ὑγίαν καὶ χαρὰν, καθαροὶ καὶ ἐργατικώτατοι.

Οἱ γονεῖς ἐβλέπαν τώρα τὰ παιδιὰ των καὶ τὰ ἐκαμάρωναν.

— Θὰ γίνουν καλύτεροὶ μας! Στρατιῶται γενναῖοι καὶ πολῖται ἐργατικοί, θὰ δοξάσουν μίαν ἡμέραν τὴν Πατρίδα μας.

Τὶ ἐφαντάζοντο μίαν φορὰν, ὅτι θὰ γίνουν ἕνα ψαράκι, ἕνα σφυγγαράκι καὶ ἕνα κοράλλιον.

Ἐνα Σαββατόβραδον, μετὰ τὸ δεῖπνον, τὸ βασιλόπουλον εἶχεν ὄρεξιν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ἐργάτας:

— Ἀποψε θὰ σᾶς διηγηθῶ μίαν μικρὰν ἱστορίαν· θὰ ἰδῆτε, πόσον ταιριάζει εἰς ἡμᾶς καὶ πόσον θάρρος θὰ σᾶς δώσῃ.

Ἄλλοι ἐχάρησαν, ἐπλησίασαν πρὸς τὸ βασιλόπουλον καὶ ἤκουαν μὲ μεγάλῃν περιέργειαν·

— Αὐτὸ που θὰ σᾶς διηγηθῶ, εἶπε τὸ βασιλόπουλον, ἐγίμην εἰς μίαν θάλασσαν μεγάλῃν, ὅπου ἤμπορεῖς νὰ ταξιδεύῃς ἡμέρας πολλὰς χωρὶς νὰ διακρίνῃς ξηρὰν. Εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἡ θάλασσα εἶναι θερμὴ, ὅπως εἶναι τὰ θερμὰ λουτρά. Εἶναι ὅμως θερμὴ μόνον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· εἰς τὰ βάθη εἶναι παγωμένη καὶ σκοτεινὴ ὡς πηγάδι.

Ἐκεῖ κάτω ὑπάρχουν βουναὶ καὶ πεδιάδες, ἀπαράλλακτα, ὅπως καὶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Ἐν ἀπὸ τὰ βουναὶ αὐτὰ ἦτο τόσο ὕψηλόν, ὥστε ἔβηκε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἡ κορυφὴ του ἐγίμετο νήσος. Εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ ἐφύτρωναν δένδρα κίτρινα καὶ πράσινα καὶ κόκκινα. Μέσα εἰς τὰ κλαδιὰ των ἔτρεχαν χιλιάδες ψάρια, ὅπως ἐπάνω εἰς τὴν γῆν πετοῦν τὰ πουλιὰ ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον.

Ἐκεῖ κάτω ἔχει κάτω κορυφίλια ὠρεῖα μὲ χιλιάδες χρώ-

ματα, σουπιές, σφογγάρια, καρκίνοι, χελώναι, κοράλλια. Κάποτε περνᾷ ἀπο ἐπάνω των μίᾳ φάλαινα· εὐθὺς σκοτεινιάζουν τὰ μέρη, ἐκεῖνα καὶ τὰ ψάρια κρύπτονται φοβισμένα.

Μίαν ἡμέραν ἔπεσεν ἐκεῖ κάτω ἕνας ναύτης καὶ εὐθὺς ἕνας καρκίνος ἔτρεξεν, ἤνοιξε τὰς σιαγόνας του καὶ τὸν κατέπιε.

Θορυβὸς δὲν ἤκούετο καθόλου· οὔτε φωνή, οὔτε κελάδημα τίποτε. Εἰς μίαν μικρὰν κοιλότητα τοῦ ὄρους, ἤρχοντο κάθε πρῶτ' τρία μικρὰ ὄντα καὶ ἐπαιζαν· τὸ πρῶτον ἦτο μικρὸν ψαράκι, τὸ δεύτερον ἦτο μικρὸν σφογγάρι καὶ τὸ ἄλλο μικρὸν κοράλλιον.

Μίαν ἡμέραν ὠμίλουν μαζὶ καὶ ἔλεγαν τὰ σχέδιά των, τὴν δηλαδή θὰ κάμουν ἅμα μεγαλώσουν.

— Ἐγώ, εἶπε τὸ ψάρι, θὰ κολυμβῶ, θὰ στολιῶμαι καὶ θὰ γίνω πολὺ ὠραῖον· θ' ἀναβαίνω εἰς τὴν κορυφὴν τῆς θαλάσσης καὶ θὰ παίζω μὲ τὸν ἥλιον καὶ μὲ τὰ κύματα.

— Ἐγώ, εἶπε τὸ σφογγάρι, εἶμαι προωρισμένον διὰ μεγαλύτερα πράγματα.

— Μπᾶ! τί μᾶς λές! εἶπε περιπαικτικὰ τὸ ψαράκι.

— Ξεύρεις, κύριέ μου, τοῦ εἶπε θυμωμένον τὸ σφογγάρι, ἐμένα οἱ ἄνθρωποι μ' ἐκτιμοῦν πολὺ· μὲ καθαρίζουν, μὲ διορθώνουν καὶ μὲ πωλοῦν ἀκριδᾶ· καταβαίνουν ἕως τὰ βάθη ἐδῶ καὶ κινδυνεύουν τὴν ζωὴν των διὰ νὰ μ' εὗρουν καὶ νὰ μὲ φέρουν εἰς σπιτί των.

Τὸ κοράλλιον ἐσιώπα· ἦτο πάντοτε ἤσυχον καὶ συλλογισμένον καὶ δὲν τοῦ ἤρεσκε νὰ λέγῃ πολλὰ λόγια.

— Καὶ τοῦ λόγου σου τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς; τοῦ εἶπαν εἰρωνικὰ τὸ ψαράκι καὶ τὸ σφογγάρι.

— Ἐγώ, ὅταν μεγαλώσω, εἶπε μὲ ἤσυχον καὶ ἀποφασιστικὴν φωνὴν τὸ κοράλλιον, θὰ κατασκευάσω μίαν νῆσον!

— Τί; τί!

— Μίαν νῆσον! ἐπανελάθε τὸ κοράλλιον.

— Ἐτρελλάθης, φίλε μου. Δὲν ξεύρεις τί λέγεις.

Τὸ κοράλλιον ἐκοκκίνισεν, ἀλλὰ εἶπε μὲ θάρρος·

— Θὰ κατασκευάσω μίαν ἀληθινὴν νῆσον· μὲ βουνά, μὲ πεδιάδας, μὲ δένδρα, μὲ πουλιὰ καὶ μὲ ζῶα. Γύρω μου θὰ κολυμβοῦν τὰ ψάρια καὶ ἐπάνω μου θὰ ζητοῦν καταφύγιον τὰ σφογγάρια.

— Χαχαχά! ἐγέλασαν οἱ δύο ἄλλοι σύντροφοι καὶ ἐρυγαν καὶ ἀψήχαν μόνον τὸ κοράλλιον συλλογισμένον, ὅπως πάντοτε.

Τί απέγιναν οί τρεῖς μικροί θαλασσινοί μας γνώριμοι :

Ἵστερα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν τὰ παιδία αὐτὰ ἐμεγάλωσαν· τὸ σρογγάρι ἐκόλλησεν εἰς ἓνα βράχον καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο ὄλην τὴν ζωὴν του καὶ ἔπινε νερόν. Μίαν ἡμέραν κατέβη ἓνας ἀνθρώπος, τὸ ἐξεκόλλησεν ἄσπλαγχνα καὶ τὸ ἀνέβασεν εἰς τὴν γῆν· ἐκεῖ τὸ ἐπώλησεν εἰς ἓνα καφεπώλην, ὁ ὁποῖος ἔπλυνε μὲ αὐτὸ τὰ τραπέζια του.

Τὸ φαράκι ἐμεγάλωσε καὶ αὐτὸ καὶ ἔγινεν ὠραῖον χρυσόψαρον· ὄλην τὴν ἡμέραν ἔκαμνε περίπατον καὶ ἔτρεμε μήπως περᾶση κανένα μεγαλύτερον ψάρι καὶ τὸ καταπίη.

Τὸ κοράλλιον ἄμα ἐμεγάλωσεν, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Πατρίδα του καὶ ἐταξίδευσεν μακρὰν· ἐζήτηε νὰ εὕρῃ τόπον κατάλληλον ν' ἀρχίσῃ τὸ ἔργον του. Τέλος εὗρηκε καὶ ἐσταμάτησεν ἀπὸ τὸ σῶμά του ἐφύτρωσαν πλῆθος βραχιόνων καὶ τὰ πόδια του ἔγιναν στερεὰ ὡς βράχος.

— Καλὴ ἀρχή, ἐψιθύρισεν· ὁ Θεὸς μαζί μου !

Μίαν ἡμέραν, εἰς τὴν ἄκραν ἐνὸς κλάδου του ἀνεφάνη κάτι ὡς λουλούδι. Τὸ λουλούδι ἐμεγάλωσε καὶ σιγά, σιγά ἔγινε νέον κοράλλιον, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν εὐθύς νὰ ριζώνῃ, νὰ ἐνώνεται μὲ τὸ παλαιὸν καὶ ν' ἀπλώνῃ τοὺς κλάδους του παραπέρα.

— Εἴμεθα δύο, εἶπε τώρα τὸ πρῶτον κοράλλιον. Ὁ Θεὸς βοηθός !

Κλάδοι νέοι ἐφάνησαν πάλιν καὶ νέα κοράλλια ἐγεννήθησαν καὶ ὅλα μαζί ἤρχισαν νὰ μεγαλώνουν καὶ ν' ἀπλώνωνται ὡς δένδρον.

Μίαν ἡμέραν ἓνα χρυσόψαρον ἐπέρασε.

— Τί περίεργον δένδρον ! εἶπε.

— Δὲν εἶμαι δένδρον, ἀπεκρίθη τὸ παλαιὸν κοράλλιον· εἶμαι κοράλλιον.

— Μπᾶ ! σὺ εἶσαι ; Δὲν σὲ ἐγνώρισα ! Ἕλληλαξες.

— Σὺ ὁμως δὲν Ἕλληλαξες καὶ πολὺ. Ἐγώ, βλέπεις, ἤρχισα νὰ κατασκευάζω τὴν νῆσόν μου.

— Ἀκόμη δὲν ἐλησμόνησες τὰς νεανικὰς σου τρέλλας ! Ἐνόμισα, ὅτι ἐφρονίμευσες.

— Οὐτε ἐφρονίμευσα, οὐτε ἐτρελλάθην. Ἐργάζομαι κάμνω τὴν νῆσόν μου.

— Καὶ τ' ἄλλα ἐδῶ κοράλλια τί εἶναι ;

— Είναι παιδιά μου· εργαζόμεθα ὅλοι μαζί.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ βάλῃ γνώσιν! εἶπε τὸ χρυσοφόρον περιπαικτικά, ἐκίνησε τὴν ωραίαν οὐρανὸν τοῦ καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης νὰ παίξῃ μὲ τὸν ἥλιον.

Τὸ κοράλλιον ἔμεινε πάλιν μόνον μὲ τὰ παιδιά του καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του.

— Ὅλοι μας μίαν θέλησιν ἔχομεν· νὰ κατασκευάσωμεν τὴν νῆσον! Ἄς μᾶς περιπαίξουν ὅλοι· ἡμεῖς εργαζόμεθα.

Τὰ πλησίον κοράλλια ἤκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ πατέρα των, τὰ εἶπαν εἰς τὰ πλεόν μακρινὰ καὶ ὅλη ἡ κοινωνία τῶν κοραλλίων ἐψιθύρισε.

— Ναί, ναί, πατέρα. Θὰ κατασκευάσωμεν τὴν νῆσόν μας.. Θὰ κατασκευάσωμεν τὴν νῆσόν μας..

Καὶ τὰ μικρὰ μικρὰ κοράλλια, ὅταν ἐπαιζαν, ἐν μόνον εἶχαν εἰς τὸν νοῦν των· νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργον τῶν πατέρων των καὶ νὰ κατασκευάσουν τὴν νῆσον.

Ἐτη πολλὰ ἐπέρασαν. Ὁ βράχος τῶν κοραλλίων ἐμεγάλωνεν καὶ ὑψώνετο καὶ μίαν ἡμέραν ἡ κορυφή του ἤγγισε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

— Τί εἶναι αὐτὸ πάλιν τὸ νέον ἐμπόδιον; εἶπαν τὰ κύματα καὶ ἤρχισαν νὰ τὸ κρημνίζουν. Τὰ κοράλλια ὅμως ἔλεγον μεταξύ των·

— Μὴ λησμονῶμεν τὴν παραγγελίαν τοῦ πατέρα μας· νὰ κατασκευάσωμεν τὴν νῆσον!

Καὶ ἤρχιζαν πάλιν τὸ ἔργον.

Τὰ κύματα τὴν ἐκρημνίζαν πάλιν καὶ πάλιν τὰ κοράλλια ἔλεγον ἀπὸ τὴν ῥίζαν ἕως τὴν κορυφήν·

— Μὴ λησμονῶμεν τὴν παραγγελίαν τοῦ πατέρα μας!

Τέλος ἐκυράσθησαν τὰ κύματα καὶ ἡ νῆσος ἐπρόβαλε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος ἐπάνω τῆς ἐπέταξαν τὰ πουλιά, ἀφήσαν σπόρους καὶ τὰ δένδρα ἤρχισαν νὰ ὑψώνονται καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔτρεξαν καὶ ἔκτισαν σπίτια καὶ τώρα ἡ νῆσος εἶναι γεμάτη ἀπὸ πουλιά πού κελαδοῦν καὶ ἀπὸ παιδάκια πού παίζουν!

Πῶς ἓνας γεωργὸς ἠγάπησε τὰ πτηνὰ.

Ἄμα ἐτελείωσε τὴν ἱστορίαν τοῦ τοῦ βασιλόπουλον, ἐκύτταξε ἐν ἀγάπῃ τὸς φίλους του καὶ συνεργάτας του καὶ εἶπε·

— Μὲ τὸ κοράλλιον ὁμοιάζομεν καὶ ἡμεῖς· ὅλοι ἔχομεν τὸν

ιδιον μεγάλον σκοπόν και ὡς μᾶς περιπαίζουσι δσον θέλουσι και ὡς θυμώνουσι τὰ κύματα· ἡμεῖς μ' ἐπιμονήν, με ὑπομονήν και θέλησιν ἐργαζόμεθα· και θά νικήσωμεν !

Ἀπό τήν ἡμέραν ἐκείνην οἱ ἐργάται με περισσότερον ζῆλον ἐρρήφθησαν εἰς τήν ἐργασίαν.

— Εἶμεθα ὅλοι ὅπως τὰ κοράλλια, ἔλεγον. Καθένας μας προσθέτει μίαν πέτραν εἰς τήν νῆσον, πού κατασκευάζομεν· και ὁλοῦν ἀπλωνόμεθα, ὑφωνόμεθα και προχωροῦμεν !

Ὁ διδάσκαλος πάλιν ἐγύμναζε τοὺς μαθητὰς και τοὺς ἐμάνθανε πῶς νὰ γίνουσι καλύτεροι ἀπὸ τοὺς προγόνους των· ὅ τι ἐκείνοι ἤρχισαν, αὐτοὶ νὰ τὸ τελειώσουσι !

Και οἱ γέροντες ἀκόμη εἶχαν ἀλλάξει· μάλιστα συνέβη κάποιοπεριστατικόν, τὸ ὁποῖον πολὺ συνεκίνησε τὸν διδάσκαλον και τὸ διηγήθη εἰς τὸ βασιλόπουλον.

Ὁ κύρ Στάθης, ὁ γείτων τοῦ διδασκάλου, ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος· εἶχε σπεῖρει τὸ χωράφι του και τώρα ἔδωκαν τὰ πρῶτα πράσινα φυλλαράκια. Ἐσυλλογιζέτο, ὅτι γρήγορα θά γίνουσι στάχυα, θά μαστώσουσι, θά τὰ θερίσῃ, θά τ' ἀλωνίσῃ και θά στείλῃ ἔπειτα τὸ σιτάρι του εἰς τὸν μύλον νὰ γίνῃ ἀλεύρι νὰ τὸ κάμῃ φωμι νόστιμον και θρεπτικόν διὰ τὰ παιδιὰ του.

Φοβεῖται ὁμως μήπως ὑπάγουσι τὰ πουλάκια και τοῦ φάγουσι τὸ σιτάρι. Τί σοφίζεται λοιπόν; Καρφώνει ἓνα μεγάλο ξύλον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγροῦ, τὸ τυλίσσει με παλαιὰ ἰδικὰ του φορέματα και φαίνεται τώρα ὡς ἀγριάνθρωπος και ἀλλοίμονον εἰς τὸ πουλί, πού θά πλησιάσῃ.

Προχθὲς ὁ Στάθης λέγει με τὸν νοῦν του·

— Ἄς ὑπάγω νὰ ἴδω τὸ σπαρμένον μου. Πηγαίνει και βλέπει ἀπὸ μακρὰν τὸν ξύλινον ἄνθρωπον νὰ στέκεται ὀρθίος και ἀκίνητος εἰς τήν θέσιν του· πλησιάζει, φθάει και τί βλέπει; Εἰς ἓν θυλάκιον τοῦ παλαιοῦ του σάκκου ἓνας σπουργίτης εἶχε κάμει τήν φωλεάν του με ξηρὰ χόρτα, με πτερὰ και με γῶμα.

Και ἐπάνω εἰς τήν κεφαλὴν τοῦ φοβήτρου ἐκάθητο ἡ μητέρα και ἐκυπτε και ἐκύτταζε με στοργήν τὰ παιδάκια της.

Ἦσαν πέντε, ἐπρόβαλλον τὰ κεφάλια των, ἤνοιγαν το ῥάμφος των και ἐφώναζαν ὅλα μαζί. Ἀνετίναζαν τὰ πτερὰ των, ὡς ἂν ἤθελαν νὰ πετάξουσι, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσαν ἀκόμη· και ἡ μητέρα των ἀποπάνω τὰ ἐκαμάρωνεν εὐτυχισμένη.

Τώρα τί ἔκαμεν ὁ κύρ Στάθης. Ἄλλ· τε θά ἔπιανε τήν φω·

λεάν και θά ἐσχότωνα τὰ πουλάκια. Τώρα όμως εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τὸν υἱὸν του, ὁ ὁποῖος ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους μαθητὰς τοῦ καλοῦ διδασκάλου, πόσον ὠφέλιμα εἶναι τὰ πουλιά και πόσον ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ τ' ἀγαπᾷ. Ὁ κύρ Στάθης λοιπὸν συνεκινήθη, ἐκύτταξε καλά καλά τὰ πουλάκια και εἶπεν·

— Ὁ Θεὸς εἰς ὄλους μας δίδει τροφήν και ζῶμεν. Ὅπως ἐγὼ θέλω νὰ θρέψω τὰ παιδιὰ μου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θέλει και αὐτὴ ἡ μητέρα τῶν πουλιῶν. Θέλω ἐγὼ νὰ ἔλθῃ κανεὶς νὰ μὲ πετάξῃ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου και νὰ σκοτώσῃ ἐμὲ και τὰ παιδιὰ μου; Ὅχι! Διατί λοιπὸν και ἐγὼ νὰ διώξω αὐτὴν τὴν μητέρα και νὰ σκοτώσω τὰ παιδιὰ της;

Και ἔφυγεν ὁ κύρ Στάθης χωρὶς νὰ πειράξῃ τὴν φωλεάν.

— Και θά ἴδῃς, ἐπρόσθεσεν ὁ διδάσκαλος εἰς τὸ βασιλόπουλον, ὁ Θεός, πὺ εἶναι πανταχοῦ παρὼν και βλέπει ὅλας μας τὰς πράξεις, θά ἴδῃ και τὴν καλὴν αὐτὴν πρᾶξιν τοῦ κύρ Στάθης και θά γεμίσῃ τὴν ἀποθήκην του ἀπὸ σιτᾶρι και θά δώσῃ ὑγείαν και εὐτυχίαν εἰς τὰ παιδιὰ του.

Πῶς ἀνατρέφουν τὰ πτηνὰ τοὺς νεοσσοὺς των.

Ὁ Παῦλος, ὁ υἱὸς τοῦ κύρ Στάθης, δὲν ἐθεώρει τὰ πουλιά ἐχθροὺς διὰ νὰ τὰ κυνηγᾷ, ἀλλὰ τὰ ἐθεώρει φίλους και τὰ ἐπροστάτευεν. Ὅπως αὐτός, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον και τὰ πουλιά ἠγάπων τὸν ἥλιον, τὴν ἐλευθερίαν και τὴν ζωὴν των.

Συχνὰ τώρα, ὅταν εὗρισκε καμμίαν φωλεάν, ἐπληροῖαζεν ἑλαφρὰ-ἑλαφρὰ και παρετῆρει. Πόσον ἀγαποῦν και αἱ μητέρες

τῶν πουλιῶν τὰ παιδάκια των. Ἄμα γεννηθοῦν τὰ αὐγά, ἡ μητέρα κάθηται και τὰ κλωσσᾷ, τὸ δὲ ἀρσενικὸν τρέχει και τῆς φέρει τροφήν, κάθηται κοντὰ της και τῆς κελαδεῖ, διὰ νὰ τῆς κάμνῃ συντροφίαν. Ὅταν κανεὶς κακος ἄνθρωπος πηγαίνει νὰ πειράξῃ τὰ αὐγά, οἱ γονεὶς ῥίπτονται ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ και μὲ θυσιᾶν τῆς ζωῆς των ὑπερασπίζονται τὰ τέκνα των.

Ἡ μητέρα θερμαίνει τὰ αὐγά και ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας τὸ πουλάκι κτυπᾷ μὲ τὸ ράμφος του τὸ κέλυφος

ἀπὸ μέσα, τὸ σπᾶ καὶ βγαίνει ἔξω. Δὲν ἔχει πτερὰ, τὰ μάτια του εἶναι κλεισμένα, δὲν ἔμπορεῖ νὰ σταθῆ εἰς τὰ πόδια του κρυώνει καὶ τρέμει.

Ἡ μητέρα τότε ἀπλώνει τὰ πτερὰ της, σκεπάζει τὸ παιδί της, τὸ θερμαίνει, τὸ φιλεῖ. Τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ δίδει μόνον νερόν· τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ δίδει νὰ φάγη, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον· τὴν τροφήν τὴν φέρει ὁ πατέρας καὶ τὴν δίδει εἰς τὴν μητέρα καὶ αὐτὴ πάλιν τὴν μοιράζει εἰς τοὺς νεοσσούς.

Ἐν ὅσῳ τὸ μικρὸν ἔχει ὅτι τοῦ χρειάζεται, ἡ μητέρα ἀφήνει τὸν σύζυγόν της νὰ πετᾷ ὅπου θέλει, μόλις ὅμως τὸ τέκνον ζητήσῃ τίποτε, τότε ἡ μητέρα μὲ τὴν γλυκυτέραν φωνὴν της, εἰδοποιεῖ τὸν πατέρα· αὐτὸς ἀμέσως γεμίζει τὸ βράμφος του μὲ ἔντομα καὶ τρέχει εἰς τὴν φωλεάν.

Σιγὰ, σιγὰ οἱ νεοσοὶ βγάζουν πτερὰ, ἀνοίγουν τὰ μάτια καὶ ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν. Οἱ γονεῖς τότε ἀρχίζουν νὰ διδάσκουν εἰς τὰ τέκνα των ὅτι θὰ τοὺς χρειασθῆ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἡ ὄρνιθα διδάσκει τὰ κοτόπουλά της νὰ περιπατοῦν, ὁ κύκνος διδάσκει τὰ μικρά του νὰ κολυμβοῦν, τὰ χελιδόνια, οἱ σπουργίται, οἱ ἰέρακες, οἱ ἀετοὶ καὶ ὅλα τὰ πουλιὰ ποῦ πετοῦν διδάσκουν τοὺς νεοσσούς των, πῶς νὰ μεταχειρίζωνται τὰ πτερὰ των εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ ἔκαμνε πρὸ πάντων ἐντύπωσιν εἰς τὸν Παῦλον.

Ἐβλεπε τὴν μητέρα νὰ πετᾷ καὶ τὸν νεοσσὸν νὰ τὴν κυττάξῃ μὲ μεγάλην προσοχήν· ἀνασηκώνεται ὀλίγον καὶ αὐτὸς καὶ κινᾷ τὰς πτέρυγας του, πάντοτε ὅμως ἐντὸς τῆς φωλεᾶς. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· πρέπει νὰ ἐξέλθῃ, νὰ μάθῃ νὰ πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ μητέρα λοιπὸν τὸν προσκαλεῖ, τοῦ δεικνύει κάποιαν τροφήν διὰ νὰ τὸν προσελκύσῃ· ὁ νεοσσὸς ὅμως διστάζει ἀκόμη· τέλος ὅμως, ἀποφασίζει. Ῥίπτεται ἔξω τῆς φωλεᾶς· ἐτελείωσεν! Ἐμαθε νὰ πετᾷ.

Ὁ ἀετὸς ὅμως φέρεται μὲ μεγαλυτέραν γενναιοτήτητα· παίρνει τὰ μικρὰ εἰς τὴν βράχιν του καὶ ὑψώνεται εἰς τὸν ἀέρα· αἰφνης μὲ ἀπότομον κίνησιν ἐγκαταλείπει τὰ ἀετόπουλα μόνα· τότε ἀρχίζουν καὶ πετοῦν γύρω ἀπὸ τὸν ἀετὸν καὶ ὅτα· κουρασθῶν καθίζουσι πάλιν ἐπάνω εἰς τὴν βράχιν του.

Ὁ Παῦλος δὲν ἐχόρταινε νὰ κυττάξῃ μὲ θαυμασμὸν καὶ ἐγὼπην τὰ πουλιὰ καὶ συχνὰ ἔλεγε μ' εὐγνωμοσύνην.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἔχη καλὰ τὸν διδάσκαλόν μας! Αὐτὸς μὲ ἔμαθε ν' ἀγαπῶ τὰ πουλιά καὶ ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ!

Πῶς τὸ βασιλόπουλον ἔκαμε τοὺς μικροὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου, ν' ἀγαπήσουν ἰσχυρὰ περισσότερον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα;

Τὸ βασιλόπουλον ἐπισκέπτετο συχνὰ τὸ Σχολεῖον· ἔκαμνε διαφόρους ἐρωτήσεις εἰς τοὺς μαθητὰς, ἔπαιζε μαζί των καὶ τοὺς συνώδευεν εἰς τὰς ἐκδρομάς των.

Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου ὑπῆρχεν ὠραῖος κήπος μὲ ἄνθη καὶ δένδρα· ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο μεγάλη καὶ καθαρὰ, ἀπὸ τὰ ὑψηλά της παράθυρα εἰσῆρχετο ὁ καθαρὸς ἀέρας καὶ ὁ ζωογόνος ἥλιος. Εἰς τὰ θρανία ἐκάθηντο οἱ μαθηταὶ μὲ ὄρθιον τὸν κορμόν, μὲ ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ παρηκολούθουν μὲ μεγάλην προσοχὴν τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου.

Σήμερον τὸ βασιλόπουλον τὴν ὥραν ποὺ ἐπέρανα ἀπὸ τὸ Σχολεῖον, εἶπεν ἀπὸ μέσα του·

— Ἄς εἰσέλθω νὰ ἴδω τοὺς καλοὺς μου νέους.

Εἰσῆλθε καὶ οἱ μαθηταὶ ἐσηκώθησαν καὶ τὸν ἐχαιρέτησαν μὲ μεγάλην εὐγένειαν.

— Ἦλθα, εἶπε τὸ βασιλόπουλον, διὰ νὰ σὰς συγχαρῶ, διότι τόσον πολὺ ἀγαπᾶτε τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα· τὸν κήπόν σας βλέπω ὠραῖα καλλιεργημένον καὶ προχθὲς ὁ διδάσκαλός σας μοῦ διηγήθη μίαν ἱστορίαν, ἡ ὁποία μὲ συνεκίνησε πολὺ. Ποῖος ἀπὸ σας εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ κυρ Στάθης;

— Ἐγὼ ἀπήντησεν ὁ Παῦλος, μὲ ἔξυπνα μάτια καὶ ὠραίαν φυσιογνωμίαν.

— Καὶ ἀγαπᾶς πολὺ τὰ πουλιά; ἠρώτησε τὸ βασιλόπουλον χαϊδεύον τὸν μικρόν.

— Δὲν ἀφήνω κανένα νὰ τὰ πειράξῃ! ἀπήντησε μὲ σοβαρότητα ὁ μαθητὴς.

— Νὰ μὰς εἴπης, παιδί μου, εἶπε τότε ὁ διδάσκαλος τὸ ποίημα ποὺ ἔμάθατε προχθὲς· τὸ βασιλόπουλον θέλει νὰ τὸ ἀκούσῃ.

Μὲ ὠραίαν καὶ δυνατὴν φωνὴν ὁ μικρὸς μαθητὴς ἔρχισεν·

Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα.
Μὴ τάχα σὰν καὶ μένα
κ' ἐκεῖνα δὲν πονοῦν ;
Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα
προσιάτης τῶν θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Ἄν δὲν μιλοῦν κ' ἐκεῖνα
κι' ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη
δὲν νοιώθουν καὶ χαρὰ ;
Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν
στὰ στήθη τῶν κρυμμένη
ποὺ τὴ χαρὰ προσμένει
κι' ἀγάπη λαχταρᾷ ;

Ἀκόμη κι' ὅταν βλέπω,
πῶς τὰ παιδεύουν ἄλλοι
ἐγὼ θὰ τρέχω πάλι
μὲ θάρρος σταθερό.
Θὰ προσπαθῶ μὲ χάρδια
τὸν πόνο τῶν νὰ γιάνω
κι' ὅτι μπορῶ θὰ κάνω
νὰ τὰ παρηγορῶ.

— Εὐγε, εὐγε, παιδί μου, εἶπε τὸ βασιλοπούλον. Τώρα γρήγορα νὰ κάμω εἰς ὄλους σας μίαν ἐρώτησιν. Μοῦ ἐπιτρέπετε, σε-
βαστέ μου διδάσκαλε ;

— Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν, βασιλόπουλόν μου ! ἀπήντη-
σεν ὁ διδάσκαλος.

— Ἴδου λοιπὸν ἡ ἐρώτησίς μου, εἶπε τὸ βασιλόπουλον· Ποῖον σὰς φαίνεται τὸ ὠφελιμώτερον ζῶον;

Μία δεκαριά χέρια ὑψώθησαν·

— Ἐνας, ἓνας! εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Δέγε σύ, Γεώργιε!

I.

— Τὸ βῶδι! εἶπεν ὁ μαθητής.

— Διατί τὸ βῶδι;

— Διότι, ἂν μᾶς ἔλειπεν αὐτό, πῶς θὰ ἐκαλλιεργοῦσαμεν τὰ χωράφια μας; Αὐτὸ σύρει τὸ ἄροτρον μὲ δύναμιν καὶ ὑπομονήν καὶ ἀνοίγει τὰ ἀυλάκια, ὅπου σπείρομεν τὸ σιτάρι καὶ τὸ κριθάρι μας. Ἐπειτα μᾶς παρέχει τὸ γάλα του, τὸ κρέας του, τὸ δέρμα του, τὴν κόπρον του, ἢ ὅποια εἶναι θαυμάσιον λίπασμα, τὰ κέρατα καὶ τὰ κόκκαλά του, μὲ τὰ ὅποια κατασκευάζομεν κομβία, λαβὰς μαχαιρίων, κτένια καὶ πολλὰ ἄλλα.

— Εὐγε! εἶπε τὸ βασιλόπουλον· ὦραία μᾶς ἐπήνεσες τὸ βῶδι· βλέπω ὅμως ἐκεῖ κάτω τὸν Δημήτριον, ποῦ δὲν συμφωνεῖ·

2.

— Ἐγὼ νομίζω, εἶπεν ὁ Δημήτριος μὲ σταθερὰν φωνήν, ὅτι τὸ ὠφελιμώτερον ζῶον εἶναι τὸ ἄλογον.

— Νὰ μᾶς εἴπης τοὺς λόγους! εἶπεν ὁ διδάσκαλος.

— Διότι εἶναι χρήσιμον καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Μεταφέρει πράγματα καὶ ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἰς τὸ ἄλλο, σύρει ἀμάξας καὶ εἰς πολλὰ μέρη σύρει καὶ τὸ ἄροτρον καὶ βοηθεῖ τὸν γεωργόν. Εἰς τὸν πόλεμον τὸ ἄλογον εἶναι ὁ πιστότερος φίλος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἢ ὅταν αἱ σάλπιγγες ἤχουσι καὶ ἡ γῆ σειεταί ἀπὸ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων, ὄλα τὰ ζῆα ἐντρομα φεύγουν καὶ μόνον τὸ ἄλογον μένει, ἀνδρείον καὶ ἀτρόμητον. Χρεμετίζει, ὑψώνει τὰ αὐτιά του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀστράπτουν καὶ οἱ βῶθωνές του ἀνοίγουν· νομίζεις, ὅτι ἀναπνέει μὲ μεγάλην χαρὰν τὴν ὁσμὴν τῆς πυρίτιδος. Εἰς ἓν νεῦμα τοῦ κυρίου του ῥίπτεται ἀκράτητον ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ.

— Ἐχεις δίκαιον, Δημήτριε, ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον ἐπὶ χριστημένον· θὰ σὰς διηγηθῶ μάλιστα μίαν ἱστορίαν, διὰ νὰ

θαυμάσετε ακόμη περισσότερο τὴν ἀνδρείαν τοῦ ἀλόγου.

Εἰς μίαν μάχην ἕνας αξιωματικὸς καβαλλάρης κατεδιώκετο ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν. Ἀναβαίνει εἰς μίαν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὁ ἐχθρὸς λυσσώδης τὸν καταφθάνει. Πλησιάζει, δλίγον ἀκόμη καὶ θὰ τὸν συνελάμβανε ζωντανόν. Τότε ὁ αξιωματικὸς εἰς τὴν ἀπελπισίαν του τί κάμνει; Στρέφει τὸν χαλινὸν πρὸς τὸν κρημνὸν καὶ προτρέπει τὸ ἀλογόν του νὰ κρημνισθῆ. Τὸ εὐγενὲς ζῷον δὲν διστάζει, προτιμᾷ καὶ αὐτὸ ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ παραδοθῆ. Ρίπτεται ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ ὄρους καὶ συντρίβεται κάτω εἰς τὰς πέτρας. Ὁ ἀναβάτης ὁμως ἄνωθὲν του ἐσώθη καὶ ἀβλαβῆς ἐπιστρέφει εἰς τὸν στρατόν.

Ὅλοι οἱ μαθηταὶ συνεκινήθησαν βαθύτατα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν αὐτήν. Ἡ Ἑλένη, μίᾳ μικρούλα μαθήτρια, ἐσήκωσε τὸ χέρι της καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ.

— Τὸ ἀλογον, εἶπεν, εἶναι καὶ τὸ ὠραιότερον ζῷον. Ὁ πατέρας μου μοῦ ἔλεγε προχθές, ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸ ἀλογον, ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπὸ τὰ ζῷα τὰ ὠραιότερα προτερήματα καὶ τοῦ τὰ ἔδωκεν. Ἀπὸ τὴν ἔλαφον ἐπῆρε τὰ ὠραία μεγάλα μάτια καὶ τὴν εὐλυγισίαν τῶν ποδῶν ἀπὸ τὸν λέοντα τὴν ὑπερηφάνειαν, ἀπὸ τὴν γάταν τὴν καθαριότητα, ἀπὸ τὸν σκύλον τὴν ὀξείαν ὄσφρησιν καὶ ἀκοήν, ἀπὸ τὴν γυναῖκα τὴν μακρὰν χαίτην καὶ τὴν κομψότητα καὶ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ὅλα κῦτὰ τὰ ἐχάρισεν εἰς τὸ ἀλογον.

— Τί λέγετε ξένας ἱστορίας, εἶπε τότε ὁ διδάσκαλος συγκεκινημένος καὶ δὲν ἐνθυμείσθε τὸ λευκὸν ἀλογον τοῦ βασιλοπούλου μας; Χωρὶς νὰ τρομάξῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐξενύχτισε πλησίον εἰς τὸν πληγγωμένον κύριόν του καὶ ὅταν τὸν ἐπῆρεν εἰς τὴν βράχιν του ὡς ἀστραπὴ ἔφυγεν, ἔτρεξεν εἰς τὴν πόλιν, ἐπήδησε τὰ φρούρια καὶ ἔφερεν εἰς τὸ Παλάτι τὸν ἀγαπητόν μας ἡγεμόνα.

Τὸ βασιλόπουλον ἐνθυμήθη τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα καὶ ἰσχυφὲ τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐψιθύρισε·

— Ἄχ! πότε μὲ τὸ ἴδιον λευκὸν μου ἀλογον νὰ ἔμδω νικητὴς εἰς τὴν μεγάλην μου πρωτεύουσαν!

3.

Ἐγώ, εἶπε τότε ἓνα πτωχὸν παιδίον, θεωρῶ τὸ πρόβατον ὡς τὸ ὠφελιμώτερον ἀπ' ὅλα τὰ ζῷα. Τὰ ἄλογα τὰ ἔχουν οἱ πλούσιοι· οἱ πτωχοὶ ζοῦν ἀπὸ ἄλλα ζῷα καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦ πρόβατον.

Τὰ πρόβατα μᾶς δίδουν τὸ θρεπτικὸν γάλα των καὶ τὸ πίνομεν ἢ κατασκευάζομεν μὲ αὐτὸ τυρὸν καὶ βούτυρον. Μᾶς δίδουν τὸ μαλλί των καὶ ὑφαίνομεν μάλλινα βρούχα καὶ σκεπάσματα καὶ δὲν κρυώνομεν τὸν χειμῶνα. Μᾶς δίδουν τὸ νοστιμώτατον κρέας των· τὰ πρόβατα εἶναι ἀγαθὰ, ἡμερα, ποτὲ δὲ πειράζουσι κανένα. Ἡμεῖς ἔχομεν δύο πρόβατά μας καὶ μὲ αὐτὰ ζῶμεν τὸν χειμῶνα μάλιστα κοιμώμεθα καὶ εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον καὶ ἔτσι θερμαίνεται ὁ ἀέρας καὶ δὲν κρυώνομεν.

— Ἄ! εἰς αὐτὸ ἔχεις ἄδικον! εἶπεν ὁ διδάσκαλος μὲ ζωνρότητα· εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου κοιμώμεθα, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ὄχι ζῷα, ἀλλ' οὐδὲ ἄνθη ἀκόμη, διότι αὐτὰ μὲ τὴν ἀναπνοήν των μολύνουν καὶ δηλητηριάζουν τὸν ἀέρα! Αὐτὸ νὰ μὴ τὸ ξανακάμετε, παιδί μου· νὰ εἶπης εἰς τοὺς γονεῖς σου, ὅτι εἶναι πολὺ βλαβερὸν καὶ θὰ καταστρέψῃ τὴν υγείαν σας!

Ὁ καλὸς μαθητὴς ἐκοκίνισεν, ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐφιθύρισε·

— Δὲν τὸ ἤξευρα· ἄλλοτε δὲν θὰ τὸ ξανακάμωμεν.

— Βλέπω, εἶπε τότε τὸ βασιλόπουλον, ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἔχει νὰ μᾶς ἐμιλήσῃ. Ἄ! ἔκούσιν ἅπαντες λοιπόν!

4.

— Ἐγὼ νομίζω, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ὅτι τὸ ὠφελιμώτερον ζῷον εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἄλλο.

— Ποῖον;

— Ὁ Σκύλος! Ἡμεῖς εἶχαμεν ἓνα σκύλον καὶ δούκις τὸν ἐνθυμοῦμαι δὲν ἠμπορῶ νὰ κρατήσω τὰ δάκρυα. Ἦτε εὐφύστατος· τὸν εἶχαμεν μάθει νὰ κρατῇ τὸ καλάθι καὶ νὰ συνοδεύῃ τὸν πατέρα μου εἰς τὴν ἀγοράν· ἐστέκατο ὀρθιος εἰς τὰ ὀπίσθια του πόδια, ἐκολύμβε, ἔπαιζε μαζί μου καὶ ἐννοῦσεν ὅτι τοῦ ἔλεγα. Ὅταν ὁ πατέρας μου ἐβρῆδυνε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ

σπίτι, ἴτε ἀνήσυχοι, ἔφυγε καὶ τὸν ἀνεξήτει παντοῦ, ἐφώναζε καὶ ἀνεστενάαζεν. Ὅταν δὲ ἀπὸ μακρὰν τὸν εἶλεπε νὰ ἔρχεται, ἔτρεχεν ὡς ἀστραπὴ καὶ ἐκυλίετο εἰς τὰ πόδια του καὶ τοῦ ἐγλυφε τὰ χέρια. Μίαν ἡμέραν, ὅταν ἤμην μικρὸς πολὺ, ἔπαιζα εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐγλίστρησα καὶ ἔπεσα μέσα εἰς τὸ νερόν· ὁ σκύλος εὐθὺς ρίπτεται, μὲ ἀρπάζει ἀπὸ τὰ ἐνδύματα καὶ μὲ σύρει ἔξω· εἰς αὐτὸν ὀφείλω τὴν ζωὴν μου.

— Ἀκούσατε καὶ κἀτι ἄλλο εἶπε τότε ἐν μικρὸν μαυροφορε-
μένον κοριτσάκι· ὅταν ἀπέθανεν ὁ πατέρας μου τόσον πολὺ ὁ
σκύλος μας ἐθρήνησε τὸν θάνατόν του, ὥστε δὲν ἠθέλησε πλέον
τίποτε νὰ φάγῃ· ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σπίτι μας, ἔτρεξεν εἰς τὸ νεκρο-
ταφεῖον καὶ ἐπάνω εἰς τὸν τάφον τοῦ πατέρα μου ἤρχισε νὰ
κλαίῃ καὶ νὰ σκάπτῃ μὲ τὰ νύχια του τὸ χῶμα. Ὅσον καὶ
ἂν προσεπαθήσαμεν, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸν ἀποσπάσωμεν
ἀπὸ ἐκεῖ.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὐρήκαμεν τὸ πτώμα του ἐπάνω εἰς τὸν
τάφον. Εἶχε σκάψει τὸ χῶμα, εἶχε σχηματίσει μικρὸν λάκκον καὶ
μέσα εἰς αὐτὸν εἶχε τρυπώσει τὴν κεφαλὴν του. Ὡς εἰάν ἤθελε
νὰ διαπεράσῃ τὸ χῶμα καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ κυρίου του.

Τὸ κοριτσάκι ἐσιώπησεν· εἶχε γίναι κάτωχρον καὶ εἰ ὀφθαλ-
μοὶ του ἐθαμβώθησαν ἀπὸ τὰ δάκρυα.

— Ἐγὼ δίκαιον, παιδί μου, εἶπεν ὁ διδάσκαλος· ὁ σκύλος
εἶναι πιστότατον ζῷον καὶ ὠφελιμώτατον, ὅπως καὶ τὸ πρόβατον
καὶ τὸ θῶδι καὶ τὸ ἄλογον. Ἀλλὰ μήπως ὁ ὄνος, τὸ ὑπομονητι-
κὸν αὐτὸ καὶ ταπεινὸν ζῷον, εἶναι ὀλιγώτερον χρήσιμον; Μήπως
αἱ ὄρνιθες, αἱ περιστεραι, εἰ χεῖροι, αἱ αἶγες, ἡ γάτα, τὰ κουνέ-
λια δὲν εἶναι ὠφέλιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον;

Ἅλα λοιπὸν πρέπει νὰ τ' ἀγαπῶμεν, νὰ τὰ προστατεύωμεν
καὶ νὰ μὴ ἀφήνωμεν κανένα νὰ τὰ πειράζῃ.

Ὅσον ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱερῆτης Μένως ἐξετίμησε τὴν τέχνην τοῦ Δαιδάλου.

Τὸ βασιλόπουλον ἐδιόξατο πότε νὰ τελειώσῃν αἱ ἐτοιμασίαι,
νὰ συναθροίσῃ τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον του καὶ νὰ ἐλευθε-
ρώσῃ τὰ ὑπέδουλα μέρη τοῦ βασιλείου του.

— Μὴ βιάζεσαι! Μὴ βιάζεσαι! τοῦ ἔλεγεν ὁ κληρὸς του δι-
δάσκωντος. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν θέλησιν τὰ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κατορθώνει. Ἐλα· δὲν ἀρκεῖ ἔτι μὲν ἢ θέλῃς· χρειάζεται καὶ ἡ φρόνησις. Ἐνθυμίσου τί ἔπαθεν ὁ Ἴκαρος!

— Τί ἔπαθεν; ἠρώτησεν τὸ βασιλέπουλον μὲ περιέργειαν.

— Πρέπει νὰ γνωρίζῃς, ἀπήντησεν ὁ γέρον, ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ἢ Κρήτη ἦτο μέγα καὶ ἰσχυρὸν βασίλειον. Εἶχεν ἑκατὸν πόλεις, εἶχεν ἀκαταίτητον στρατὸν καὶ στόλον καὶ ἦτο ἡ βασίλισσα τῆς Μεσόγειου.

Πρωτεύουσα τότε τῆς νήσου ἦτο ἡ πλουσιωτάτη πόλις Κνωσός, βασιλεὺς δὲ ὁ σοφὸς νομοθέτης Μίνως.

— Αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν Μινώταυρον καὶ ἦλθεν ὁ Θησεὺς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν ἐφόνευσεν;

— Ἀκριδῶς. Ὁ Μίνως λοιπὸν ἠθέλησε νὰ κτίσῃ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα εἰς τὴν Κνωσόν. Προσεκάλεσε λοιπὸν τότε τὸν μεγαλύτερον τεχνίτην τῆς Ἑλλάδος, τὸν Δαίδαλον καὶ τοῦ εἶπε·

— Σοῦ δίδω ἀπόλυτον ἐξουσίαν νὰ μεταχειρισθῇς ὅσους ἀνθρώπους ἰδικούς μου θέλεις, νὰ ἐξοδεύσῃς ὅσα χρήματα ἐπιθυμοῦμαι, ἀρκεῖ μόνον τὰ ἀνάκτορά μου νὰ γίνουν τὰ ὠραιότερα καὶ πλουσιώτερα ἀνάκτορα τοῦ κόσμου.

Ὁ Δαίδαλος ἤρχισε τὴν ἐργασίαν του μὲ ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν· ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τὰ ἀνάκτορα ὑψώνοντο εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως μεγαλοπρεπῆ καὶ πλούσια, μὲ ὑψηλὰς στήλας, μὲ διαδρόμους, μὲ ἀποθήκας, μὲ λουτρά, μὲ μεγάλας αὐλάς, μὲ δικαστήρια, μὲ ναοὺς· ἦσαν ὡς μία μικρὰ καὶ ὀχυρωτάτη πόλις.

Ὁ Δαίδαλος ἐκεῖ κατεσκεύασε καὶ τὸν Λαδύρινθον, ὅπου κατ' ἔτος ὁ Μινώταυρος ἔτρωγεν ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ νέας τῶν Ἀθηναίων, ἕως ὅτου ἦλθεν ὁ Θησεὺς καὶ τὸν ἐφόνευσεν.

— Καὶ ὁ Δαίδαλος τί ἀπέγινεν;

— Ὁ Δαίδαλος κατ' ἀρχὰς ἦτο πολὺ εὐτυχής· ὁ Μίνως τοῦ ἔδωκε πλούσια δῶρα καὶ ὅλοι τὸν ἐτίμων καὶ τὸν ἐθαύμαζον. Ἀλλὰ, ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν, ὁ Δαίδαλος ἤρχισε νὰ συλλογίζηται τὴν Πατρίδα του, τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἔλεγεν·

— Ἄς ἦμην εἰς τὴν Πατρίδα μου καὶ ἄς μὴ εἶχα τιμὰς καὶ δόξαν! Τί μὲ ὠφελεῖ νὰ ζῶ ἐδῶ εἰς τὰ ξένα μακρὰν ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου, μακρὰν ἀπὸ τὸ χῶμα, ὅπου ἐγεννήθην;

— Καθὼς περίπου ἔλεγε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς! διέκοψε τὸ βασιλόπουλον. « Ἄς ἴδω καπνὸν ν' ἀναβαίῃ ἀπὸ τὰς οἰκίας τῆς πατρίδος μου, καὶ ἄς ἀποθάνω! » Δέκα ἔτη ἐπολέμει μὲ τὰ κύ-

ματα, με τούς ἀγρίους λαούς και με τούς ὠργισμένους Θεούς. Ἀλλά πάντοτε ἡ καρδιά του ἔμενε πιστὴ εἰς τὴν Ἰθάκην και μέσα εἰς τὰς δυστυχίας και τὰς καταστροφάς, ὑψώνετο ἀνίκητος και ἔλεγε· «Θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Πατρίδα μου! Καὶ ὅα τὲ κατορθώσω!»

— Καὶ τὸ κατώρθωσεν, εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Διὰ τὸν Δαίδαλον ὅμως τὸ πρᾶγμα ἦτο δυσκολώτατον· ὁ Μίνως δὲν τὸν ἄφηνεν, ἤθελεν αὐτὸς νὰ τὸν ἔχη μαζί του και νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς τούς ἐχθρούς του νὰ κτίσῃ και ἐκεῖ ὅμοια ἀνάκτορα και φρούρια. Τὸν ἐκράτησε λοιπόν, μαζί με τὸν υἱὸν του τὸν Ἴκαρον, εἰς τὴν Κνωσὸν και ἔδωκε διαταγὴν εἰς τούς φύλακας τῶν λιμένων τῆς νήσου νὰ μὴ τὸν ἀφήσουν ν' ἀποπλεύσῃ.

— Καὶ τότε;

— Τότε, παιδί μου, ἐφανερώθη τί δυνάμεις ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ θέλησις και ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος.

Ἡὼς ἀπεφάσισεν ὁ Δαίδαλος νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τὸν Ἴκαρον εἰς τὴν Πατρίδα του

— Ὁ Δαίδαλος ἤρchiσε νὰ ἐργάζηται κρυφὰ εἰς τὴν οἰκίαν του· ἐν σχέδιον τολμηρὸν τοῦ ἐγεννήθη· ἀφοῦ με πλοῖον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαπεράσῃ τὴν θάλασσαν και νὰ φθάσῃ τὴν Πατρίδα του ἀπεφάσισε νὰ κατασκευάσῃ πτερά διὰ νὰ πετάξῃ!

Ὁ υἱὸς του τὸν ἐβοήθει και μαζί ὅλον ἐτελειοποιούον τὸ ἔργον των. Συχνὰ ἐκουράζοντο, ἀλλ' ἐνεθυμοῦντο εὐθύς τὴν Πατρίδα των και ἔπαιρνον θάρρος και δύναμιν. Ὅλα τὰ ἐμπόδια ἦσαν ἱκανοὶ νὰ τὰ ὑπερνικήσουν.

Και ἰδοῦ, μίαν πρωΐαν, ὅλα ἦσαν ἔτοιμα. Ἡ πόλις ἔκαι μᾶτο ἀκόμη βαθύτατα, αἱ πρώται λάμπει τῆς αὐγῆς ἤρχιζαν μόλις νὰ φωτίζον τούς ὑψηλοτέρους λόφους και νὰ χρυσώνουν τὸν οὐρανόν. Δύο ἄνθρωποι, με βήματα ἐλαφρὰ ἐξήρχοντο τῆς

πόλεως και ἔφεραν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους των μεγάλας περιέρ-
γους πτέρυγας· ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ λόφου
και ἐκεῖ ὁ ἥλιος ἐφώτισε τὰ πρόσωπα των· ἦσαν οἱ φίλοι μας, ὁ
Δαίδαλος και ὁ Ἴκαρος.

Τί παθαίνει ὁ ἀπερίσκεπτος Ἴκαρος.

— Παιδί μου, εἶπε τότε ὁ πρῶτος εἰς τὸν υἱὸν του, μὲ τὴν
θέλησιν και μὲ τὴν ἐπιμονὴν μας κατεσκευάσαμεν τὰ θαυμαστά
ταῦτα πτερά· πρέπει ὅμως τώρα εἰς τὸ ἐπικίνδυνον ταξιδιὸν μας
να εἴμεθα και φρόνιμοι. Μοῦ ὑπόσχεσαι, ὅτι δὲν θὰ βιάζεσαι, ὅτι
θὰ εἶσαι πάντοτε μαζί μου και δὲν θὰ ὑψωθῆς πολὺ;

— Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, πατέρα, ἀπεκρίθη ὁ Ἴκαρος.

Ἦνοιξαν τότε τὰς πτέρυγας των, ἐταλαντεύθησαν δλίγον
και ἔπειτα μὲ μίαν ἀπότομον κίνησιν ἐρρίφθησαν ἐμπρός. Τί
χαρά! Ἡ Κνωσὸς ἀπεμακρύνετο ἤδη ὀπισθέν των και ἡ θάλασσα
ἠπλώνετο κυανῆ και ἤρεμος ἀποκάτω. Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου
πελάγους ἤρχιταν νὰ φαίνωνται και ἡ καρδιά τοῦ γέροντος Δαι-
δάλου ἐκτύπα δυνατὰ ἀπὸ τὴν χαρὰν της. Ὁ Ἴκαρος ὅμως ἐλη-
σμονησε τὴν ὑπόσχεσίν του και ἤρχισε νὰ βιάζεται, νὰ ὑψώνεται
εἰς τὸν ἀέρα και νὰ τρέχῃ ἐμπρός.

— Παιδί μου, τοῦ ἐφώναζεν ὁ Δαίδαλος, πρόσεχε! Ἄν ὑψω-
θῆς πολὺ, αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου θ' ἀναλύσουν τὸν κηρόν, μὲ τὸν
ἄποτον εἶναι κολλημένα τὰ πτερά σου, και θὰ πέσῃς εἰς τὴν θά-
λασσαν νὰ πνιγῆς!

Ὁ Ἴκαρος ὅμως ἤτο ἀπερίσκεπτος και δὲν ἤκουσε τὴν συμ-
βουλήν τοῦ γέροντος. Ὑψώθη πολὺ, ὁ κηρὸς ἀνελύθη και ὁ Ἴκα-
ρος ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν και ἐπνίγη· ἔκτοτε τὸ μέρος τοῦτο
τῆς θαλάσσης, μεταξὺ Κρήτης και Ἑλλάδος, ὠνομάσθη Ἰκά-
ριον πέλαγος. Ὁ Δαίδαλος τότε ἀπηλπισμένος κατέβη εἰς μίαν
νῆσον, ὅπου εἶχεν ἐκβρασθῆ τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ του, και τὸ ἔθαψε
μετὰ ὀδυρμῶν και θρήνων· ἀπὸ τότε ἡ νῆσος ἐκαίνη ὠνομάσθη
Ἰκαρία.

Περὶλυπος ἔπειτα ἐξηκολούθησεν ὁ Δαίδαλος τὴν πτήσιν του
και ἐφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν ἀγαπητὴν Πατρίδα του· ἐκεῖ
ἐκυψε και ἐφίλησε μετὰ συγκινήσεως τὸ χῶμα, ὅπου ἐγεννήθη.

Τώρα λοιπὸν και σύ, παιδί μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον ἰ-
δάσκαλος, δὲν πρέπει νὰ πάθῃς ὅτι ἔπαθεν ὁ βιαστικὸς και ἀπε-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κρίσεπτος Ἰκαρος πρέπει νὰ ἐργάζεσαι μὲ θέλησιν, μὲ ἐπιμονὴν καὶ ἔπειτα, ἔταν θὰ εἶσαι τελείως ἕτοιμος, νὰ ὀρμήσῃς ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ! Τότε, καὶ τότε μόνον, θὰ εἶσαι βέβαιος παρὰ τῆς νίκης!

Ποῖα παραδείγματα ἔκαμαν τὸ βασιλόπουλον νὰ ἐτοιμασθῇ μὲ ὑπομονὴν καὶ φρόνησιν.

— Ὅλα τὰ μεγάλα πράγματα, παιδί μου, ἐξηκολούθησεν ὁ καλὸς διδάσκαλος, ἐγίναν μὲ τὴν τόλμην, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν φρόνησιν καὶ μὲ τὴν συνεργασίαν πολλῶν ἀνθρώπων.

Ἐνθουμήσου τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν διὰ νὰ πάρῃς τὸ χρυσοῦν δέρας ὁ Ἰάσων, δὲν ἐπῆγεν μόνος του ἐξήγησε καὶ τὴν

συνδρομὴν ὄλων τῶν ἀνδρειοτέρων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος. Προσεκάλεσεν ὡς βοηθοὺς του τὸν Ἡρακλεῖ, τὸν Θησέα καὶ αὐτὸν τὸν Ὀρφέα τὸν μουσικόν.

Ὁ Ἄργος κατεσκευάσε μὲ τὰς συμβουλὰς τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας, τὸ περίφημον πλοῖον Ἀργὼ καὶ τοιοῦτοτρόπως ὄλοι οἱ ἡρώες ἐξεκίνησαν, ἔφθασαν εἰς τὴν Κολχίδα καὶ ἤρπασαν τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

Ὅταν ὁ Πάρις ἔκλεψε τὴν ὠραίαν Ἑλένην καὶ προσέβαλε τοιοῦτοτρόπως τὴν Ἑλλάδα ὅλην, δὲν ἐξεκίνησε μόνος του ὁ Μενέλαος, διὰ νὰ ἡγήσθῃ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἡρώων. Ἐξήγησε τὴν

συνεργασίαν καὶ τὴν συνδρομὴν ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔσπευσαν νὰ τὸν βοηθήσουν καὶ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος, ὁ γενναῖος Ἀγαμέμνων, ὁ πανούργος Ὀδυσσεύς, ὁ

συνετὸς Νέστωρ, ὁ γιγαντόσωμος Αἴας, ὁ ἐνδοξος βασιλεὺς τῆς Κρήτης Ἴδομενεὺς καὶ ὁ ἀνδρειότατος καὶ ὠραιότατος τῶν Ἑλλήνων Ἀχιλλεύς. Ὁ Ἔκτωρ ὑπερήσπιζε μετὰ θαυμασίας γενναιότητος, τὴν Πατρίδα του Τροίαν.

Ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τοῦ κόσμου, ὁ Ὅμηρος, ἔφαλε τὴν μεγάλην ταύτην ἐκστρατείαν τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τῶν λαῶν τῆς βαρβάρου Ἀσίας. Ποῖος δὲν τιμᾷ τοὺς ἥρωας τούτους, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ δέκα ἔτη ἐμάχοντο ἐξωθεν τῶν τειχῶν τῆς Τροίας; Ποῖος δὲν θαυμίζει τὴν φρόνησιν τοῦ Ὀδυσσεύς, ὁ ὁποῖος κατεσκεύασε τὸν Δούρειον Ἴππον καὶ ἐκεῖ μέσα κρυμμένοι οἱ Ἕλληνες ἐξώρμησαν καὶ ἐκυρίευσαν τὴν ἐχθρὰν πόλιν; Ποῖος δὲν τιμᾷ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Ὀδυσσεύς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Πατρίδα του καὶ νὰ ἴδῃ τὸν τόπον, ὅπου ἐγεννήθη, τὴν γυναῖκά του Πηνελόπην καὶ τὸν υἱὸν του Τηλέμαχον;

Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ εἶσαι γενναῖος καὶ τολμηρὸς· πρέπει νὰ εἶσαι καὶ φρόνιμος. Τότε ὁ σκοπὸς σου ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἡ Πατρίς σου θὰ δοξασθῇ.

Τὸ βασιλόπουλον ἤκουε προσεκτικῶν τὰς σοφὰς συμβουλὰς
σου καλογήρου. Αὐτὰ τα εἶχε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν σου καὶ διὰ

σοῦτο μὲ ὑπομονὴν καὶ μὲ ἐπιμονὴν τόσον καιρὸν τώρα ἠτοιμά-
ζετο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν μεγάλην του ἐκστρατείαν.

— Ἐνθυμήσου τὸν Μωϋσῆ, ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος.

Μὲ τί φρόνησιν, μὲ τί προσοχὴν καὶ μὲ τί τόλμην ἐξήγαγε τὸν
λαόν του ἀπὸ τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου, πῶς τὸν ὠδήγησε διὰ με-
σου τῆς ἐρήμου, πῶς τοῦ ἔδωκε τὰς δέκα ἐντολάς, πῶς ἐφρόν-
τιζε πάντοτε νὰ μὴ πεινάσῃ ὁ λαός του, νὰ μὴ διψάσῃ, νὰ μὴ
λησμονήσῃ τὸν Θεόν του, νὰ μὴ νικηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του.
Τοιοῦτοι πρέπει νὰ εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἐθνῶν. Ὁ Μωϋσῆς
δὲν ἠξιώθη νὰ ἴδῃ τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας· ἀλλὰ τί τὸν
ἔμελε; ἔφθανεν εἰς αὐτὸν ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ λαός του θὰ εἰσέλθῃ
εἰς τὴν γῆν αὐτῆς τῆς εὐτυχίας καὶ θὰ ἐνίκα τοὺς ἐχθρούς καὶ
θὰ ἐπληθύνετο ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης!

Καὶ ὁ Σολομὼν ἀργότερα εἶχε πλοῦτη ἄπειρα· Ἄνάκτορα
ἀλόχρυσα, δούλους ἀναριθμήτους, στέλλον καὶ στρατὸν ἰσχυρὸν

τοτον. Καί ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐξεκίνουν ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου ἔχει διὰ νὰ ἴδουν ὅλα αὐτὰ τὰ μεγαλεῖα, ἀλλὰ διὰ νὰ θαυμάσουν τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος!

— Ἐχετε δίκαιον, σεβαστέ μου διδάσκαλε, ἀπεκρίθη τὸ βασιλεῦσσι καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τοῦ καλογήρου. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ δὲν θὰ βιάζωμαι πλέον. Θὰ ἐτοιμασθῶ μὲ ὑπομονὴν καὶ φρόνησιν, θὰ ζητήσω τὴν συνεργασίαν ὅλου τοῦ λαοῦ μου καὶ ἔπειτα θὰ ὀρμήσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐλπίζω ν' ἀναδειχθῶ νικητὴς!

Ἡ ἱστορία μιᾶς δραχμῆς.

Ὁ Καλόκαρδος δὲν εἶχε λησμονήσει καὶ αὐτὸς τὰς ὥραιας ἱστορίας του· τὸ βράδυ, ὅταν ἐκάθιζαν οἱ χωρικοὶ νὰ ξεκουραθοῦν ἀπὸ τὰς ἐργασίας των, συνηθροίζοντο γύρω του καὶ τοῦ ἔλεγον·

— Πές μας μίαν ἱστορίαν! Αὐτὴ θὰ μᾶς ξεκουράσῃ καλύτερα.

Καὶ ὁ Καλόκαρδος, πάντοτε ἀγαθός, ἤρχιζε νὰ διηγῆται.
Ἐνα βράδυ τοὺς εἶπεν·

— 'Απόψε θά σάς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μιᾶς δραχμῆς!

— 'Ω! ἔχει καὶ ἡ δραχμὴ ἱστορίαν! ἀνεφάνησαν ἔτσι γελῶντες.

— Τώρα θά ἴδῃτε, ἀπήντησεν ὁ Καλοκαρδὸς καὶ ἤρχισε·

«Μίαν φορὰν μία δραχμὴ μόλις ἐγεννήθη εἰς τὸ νομισματοκοπεῖον, κάτασπρη καὶ ὑλιστὴ ἐπῆδησε καὶ ἐφώναξε·

— Ζήτω! Πηγαίνω νὰ ἰδῶ τὸν κόσμον!

Καὶ ἤρχισε τὰ ταξίδια της.

Τὸ παιδάκι τὴν ἐπαιζεν εἰς τὰ τρυφερὰ καὶ ζεστὰ χεράκια του· ὁ φιλάργυρος τὴν ἐσφιγγεν εἰς τὴν κρύαν του φούγταν, οἱ γέροντες τὴν ἐστριφογύριζαν εἰς τὰ δάκτυλά των, πρὶν τὴν ἀποχωρισθῶν καὶ οἱ νέοι τὴν ἀφηναιαν ἀπρόσεκτα νὰ γλυστρά καὶ νὰ τοὺς φεύγη.

Ἐνα ὀλόκληρον χρόνον ἔμεινεν ἡ δραχμὴ εἰς τὸν τόπον της, ἐκεῖ ὅπου ἐγεννήθη. Ἐπειτα ἐξεκίνησε νὰ ἴδῃ καὶ τὰ ἔξω μέρη. Ἐνας πατριώτης της, ὁ ὁποῖος ἐφευγε, τὴν ἐπῆρε κατὰ λάθος. Ὅταν τὴν εἶδεν ἀνακατευμένην μὲ τὰ ἄλλα ξένα νομίσματα ποῦ εἶχε πάρει, εἶπε·

— Νὰ καὶ μία ἰδική μας δραχμὴ! Ἄς ταξιδεύσῃ καὶ αὐτὴ μαζί μου, ἡ καημένη.

Ὅταν τὴν ἔρριψε πάλιν εἰς τὴν τσέπην του, ἡ δραχμὴ ἐτινάχθη καὶ ἐθρόντησεν ἀπὸ τὴν χαρὰν της. Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μὲ τοὺς ξένους συντρόφους της, οἱ ὅποιοι ἐπήγαιναν καὶ ἤρχοντο καὶ ἤλλαζαν κάθε ἡμέραν. Ἀλλὰ ἡ δραχμὴ ἔμεινε πάντοτε κρυμμένη ἐκεῖ μέσα.

Ἐταξίδευσεν ἡ δραχμὴ, χωρὶς νὰ καλογνωρίζῃ ποῦ εὕρισκετο· μίαν ἡμέραν ἔπεσε κάτω εἰς τὸν δρόμον· ἦτο περίεργος νὰ ἴδῃ τί συνέβαινεν εἰς τὸν δρόμον ἐκεῖνον καὶ τὴν ἔπαθε. Ἴδου πῶς διηγεῖται μόνῃ της τὰ παθήματα της.

«Ἀπὸ τότε ἡ ζωὴ μου ἦτο ἀνυπόφορος. Μ' εὗρεν ἓνα παιδί καὶ μ' ἐπῆγεν εἰς τοῦ ζαχαροπλάστη. «Δὲν εἶναι καλὸν τὸ νόμισμα τοῦτο. Δὲν τὸ θέλω!», εἶπεν ὁ ζαχαροπλάστης καὶ μ' ἐπέταξεν. Ἐγὼ ἤξευρα, ὅτι ἤμην δραχμὴ γνησία καὶ ἐθύμωνα.

Τὸ παιδί τότε μ' ἐπῆρε καὶ εἶπεν ἀπομέσα του· «Θά τὴν παρῶν εἰς τὰ σκοτεινά!»

Καὶ μ' ἐπέρασε τὴν νύκτα εἰς ἄλλον, ὁ ὁποῖος, εὐθύς ὡς μὲ εἶδε τὴν ἡμέραν, ἤρχισε νὰ μὲ ὑβρίζῃ· «Δὲν εἶναι καλὴ», ἔλεγε, «Νὰ τὴν ξεφορτωθῶ μίαν ὥραν ἀρχύτερα».

Τί υπέφερα! Όταν μ' ἔδγαζαν ἔξω, ἔτρεμα, διότι ἤξευρα πῶς θὰ με κυττάξουν καὶ ἔπειτα θὰ με πετάξουν πέρα με περιφρόνησιν, ὡς ἐὰν ἤμην κακοῦργος ἢ φεύστης!

Ἐνα χρόνον ἐγύριζα καὶ παντοῦ με ὕβριζαν καὶ μ' ἐντρόπιαζαν. Κανεὶς δὲν με ἤθελε. Κατήντησα νὰ πιστεύω καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία ὅτι δὲν ἀξίζω τίποτε.

Μίαν ἡμέραν ἔπεσα εἰς τὰ χέρια ἐνὸς ταξιδιώτου.

—Καλέ, τί εἶναι τοῦτο; ἀνεφώνησε με χαράν. Εἶναι δραχμὴ τοῦ τόπου μου!

Μ' ἐφίλησε καὶ ἠσθάνθη νὰ με δροσίξῃ ἓνα του δάκρυ. Μαζὶ του ἐγύρισα εἰς τὴν Πατρίδα. Εὗρον πάλιν τοὺς συντρόφους μου, ὅλοι με ἤθελαν, ὅλοι μ' ἔπαιρναν καὶ μ' ἐφύλασσαν, ἀπέκτησα πάλιν ἀξίαν καὶ τιμὴν.»

Αἶ, πῶς σὰς φαίνεται ἡ ἱστορία μου; ἠρώτησεν ὁ Καλόκαρδος γελαστός.

—Ἄχ! ἀνεστέναξε τότε ἀπὸ ἀγωνίαν ἓνας γέρον, πόσον ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶναι ἀληθινὴ! Μόνον εἰς τὴν Πατρίδα του κανεὶς ἤμπορεῖ νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς. Ἐγὼ ἔζησα εἰς τὰ ξένα εἴκοσι χρόνια καὶ ἔπαθα, ὅτι ἔπαθε καὶ ἡ καημένη ἡ δραχμὴ!

Τὸ νανούρισμα.

Τί χαρὰν ἠσθάνετο τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἐπέρνα τοὺς δρόμους καὶ ἔβλεπεν ὅλους τοὺς ὑπηκόους του, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νὰ ἐργάζωνται! Τὰ παιδιά ἐπήγαιναν εἰς τὸ σχολεῖον, οἱ ἄνδρες ἕως τὴν νύκτα ἐδούλευαν εἰς τὰ ἐργαστήρια ἢ ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν· αἱ γυναῖκες ἐβοήθουν τοὺς ἄνδρας των, ἔρραπταν ἢ ὑφαιναν. Παντοῦ ἐργασία, χαρὰ, ζωὴ!

Συχνὰ τὸ βασιλόπουλον ἐσταμάτα ἔξω ἀπὸ τὰς θύρας τὸ βράδυ καὶ τοῦ ἤρσκε πολὺ ν' ἀκούῃ τὸ νανούρισμα, ποὺ ἔτραγούδουν αἱ μητέρες εἰς τὰ μωρὰ των, διὰ ν' ἀποκοιμηθοῦν.

Φύσ' ἀγεράκι δροσερὸ

Μέσ' στῶν δενδρῶν τὰ φύλλα.

Πᾶρε ἀπὸ τὰ ῥόδα τὸν ἀνθὸ

Ἄσ' τὴ μηλιὰ τὰ μῆλα
Καὶ φέρ' τα στὸ παιδάκι μου·
Εἶναι καλὸ καὶ κάνει
Ἕσυχον νάνι-νάνι.

Ἀρχίνησε τὸ λάλημα,
Ἀηδόνη ἀγαπημένο·
Νανούρισέ το τὸ φτωχό,
Εἶναι ἀποκοιμισμένο.
Μὲ τὴ γλυκειὰ σου συντροφιά
Μέσ' στὴ φωλιά του κάνει
Τὴ νύκτα νάνι-νάνι.

Ἄνοιξε νυχτολούλουδο,
Ἄνοιξε καὶ μὴ κλείσης
Τὴν ὄμορφὴ σου μυρωδιὰ
Ἐσώτου νὰ τὴ χύσης
Ὅλη μέσ' στὰ μαλλάκια τους
Τὸ μαῦρο ἰδὲς πῶς κάνει
Μαζὶ μου νάνι-νάνι.

Παίζει τ' ἀγέρι τοῦ Μαῖου
Μέσα στὸν καλαμιῶνα,
Γελοῦνε τ' ἄνθη, τὰ νερά,
Δαλεῖ ἢ νεροχελώνα.
Εὐτυχισμένη εἶμ' ἐγὼ
Στὰ στήθη μου σὰν κάνει
Ἕσυχον νάνι-νάνι.

Καὶ σεῖς μὲ τὰ χρυσᾶ φτερά
Ὀνειράτά μου ἔλατε,

Στὸ ἔρμιο τὸ καλῆβι μας
Ἄγάλια ἀγάλια ἐμβῆτε.
Σιγά, μὴ τὸ ξυπνήσετε.
Κυττάξετε πῶς κάνει
Ἄγγελος νάνι-νάνι.

(Ἄρ. Βαλαωρίτης.)

Μὲ ποίαν συγκίνησιν ἐσυλλογίζετο τὸ βασιλόπουλον τὴν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου του, ὅταν ἐκουράζετο ἀπὸ τῆν ἐργασίαν.

Αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες παρήρχοντο καὶ οὐδὲ μίαν ἡμέραν αἱ ἐργασίαι δὲν κατέπαυσαν. Τὸ βασιλόπουλον εἶχεν ἀδυνατήσει ὅλην τὴν ἡμέραν ἔτρεχεν ἄνω κάτω, εὕρισκετο παντοῦ, εἶδε διαταγὰς, ἐλάμβανε συμβουλὰς· χωρὶς αὐτὸ τίποτε δὲν ἤμποροῦσε νὰ γίνῃ.

Ἐνόμιζες, ὅτι αὐτὸ ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ βασιλείου ὄλου. Ἐμάλωνα δὺο μεταξὺ των; Εἰς τὸ βασιλόπουλον ἔτρεχαν. Ἦθελεν ἓνας γεωργὸς νὰ ἐγκαταστήσῃ μελίσσας καὶ δὲν ἤξευρεν; Εἰς τὸ βασιλόπουλον κατέφευγε. Χρήματα δὲν εἶχεν ὁ ὄπλοποιὸς καὶ ὁ ναυπηγὸς; Τὸ βασιλόπουλον ἔπρεπε νὰ δώσῃ.

Ὁ θησαυρὸς εἶχε πλέον ἐξοδευθῆ ὄλος. Εἶχε πωλήσει ὄλα τὰ χρυσαφικὰ καὶ τὰ πολύτιμα σκεύη τοῦ Παλατίου. Τὰ φορέματά του τὰ καλὰ τὰ ἐπώλησε, τὰ κοσμήματα τῶν ἀδελφῶν του, τὰ διαμαντικὰ τῆς μητέρας του.

—Τί τὰ θέλομεν; ἔλεγεν. Ὅταν ἡ Πατρὶς κινδυνεύῃ, στολίδια δὲν χρειάζονται. Μεθαύριον, ἄμα νικήσωμεν, θ' ἀγοράσωμεν περισσότερα καὶ καλύτερα.

Ὅταν ἐκουράζετο πολὺ, ἀνέβαινε εἰς τὸν ὑψηλότερον πύργον τοῦ Παλατίου καὶ ἐκεῖ ἐκάθιζεν· ἔπαιρνε ἓνα παλαιὸν χρυσόδετον βιβλίον, γεμάτον εἰκόνας, καὶ τὸ ἐξεφύλλιζεν.

Ἦτο μόνος καὶ ἐκύτταζε μὲ ἀπερίγραφτον συγκίνησιν τὰς εἰκόνας τοῦ βιβλίου. Παρίσταναν τὴν μεγάλην πρωτεύουσιν, μὲ τὰς Ἐκκλησίας τῆς, τὰ Παλάτιά τῆς καὶ τὰ γαλανὰ νερὰ τῆς θαλάσσης τῆς. Πλοῖα μὲ ἀνοιγμένα τὰ πανιά ἐξεκινούσαν καὶ ἔφευγαν. Τοῦ ἐφαίνετο, ὅτι αἱ εἰκόνας ἐξεκολλοῦσαν ἀπὸ τὸ βιβλίον καὶ ἐζωντάνευον ἐμπρὸς του.

Νὰ οἱ μεγάλοι μας Ἀυτοκράτορες. Νὰ, ὁ Ἅγιος Κωνσταντι-

νος, καὶ ἡ μητέρα του ἡ Ἁγία Ἐλένη. Ἐπειτα νὰ ἡ μεγάλη μας Ἐκκλησία μὲ τοὺς θόλους της, μὲ τὰς ὡραίας εἰκόνας της, μὲ τὰ πολυτιμὰ μάρμαρα. Οἱ Βασιλεῖς εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, προσκυνοῦν καὶ ἔπειτα περιπατοῦν σιγὰ σιγὰ μὲ τὰ χρυσὰ βαρέα των ἐνδύματα καὶ μὲ τὰ κόκκινα ὑποδήματά των, ὅπου ἦτο κεντημένος ὁ δικέφαλος Ἄετός.

Αἰφνης ἡ μεγάλη Ἐκκλησία γεμίζει ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ κλαίουσιν καὶ ἐδύρονται· ὁ λαὸς παραμερίζει καὶ εἰσέρχεται ὁ τελευταῖος Αὐτοκράτωρ, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος· ἰδοὺ τον, μεταλαμβάνει, ὑψώνει τὰς χεῖρας, ζητεῖ συγχώρησιν καὶ ἔπειτα φεύγει νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Πατρίδα του.

Ἀποκάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα αὐτὴν τὸ βασιλόπουλον ἀνέγνωσε.

Σημαίνει ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ οὐράνια,
Σημαίνει καὶ ἡ Ἁγία Σοφία, τὸ μέγα Μοναστήρι,
Μὲ τετρακόσια σήμαντρα, μ' ἐξηνταδυὸ καμπάνες,
Κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, κάθε παπᾶς καὶ διάκος,
Νὰ μποῦνε στὸ Χερουβικὸ καὶ νάβγῃ ὁ Βασιλεὺς.
Περιστέρᾳ κατέβηκεν ἀπὸ τὰ μεσουράνια.

— Πάψετε τὸ Χερουβικὸ, καὶ ἄς χαμηλώσουν τ' Ἁγία
Γιατί ἔναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλι νὰ τουρκέψῃ.

Μόν' σταίτε λόγῳ στὴ Φραγγιά, νάρθουν τρία καράβια,
Τὸνα νὰ πάρῃ τὸ Σταυρὸ καὶ τ' ἄλλο τὸ Εὐαγγέλιον,
Τὸ τρίτο τὸ καλύτερο τὴν Ἁγία Τράπεζά μας
Μὴ μᾶς τὴν πάρουν τὰ σκυλιὰ καὶ μᾶς τὴν μαγαρίσουν.
Ἡ Δέσποινα ταράχθηκε καὶ δάκρυσαν οἱ εἰκόνας·

— Σώπασε, Κυρὰ Δέσποινα, καὶ σεῖς Εἰκόνας μὴν κλαῖτε,
Πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιροὺς, πάλι δικὰ μας θᾶναι.

(Δημοτικόν).

Ποίας διαταγὰς ἐξέδωκε τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἔφθασαν αἱ τελευταῖαι στρατιωτικαὶ προμήθειαι.

Τὸ βασιλόπουλον ἐδάκρυσεν· ἐκλείσε τὸ βιβλίον καὶ ἐκύταξε πέρα ἐμπρὸς του. Ἡ θάλασσα γαληνικὰ φαίνεται νὰ λάμπῃ ὡς καθρέπτης κάτω ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἀπὸ μακρὰ τέσσαρα μεγάλα πλοῖα ἐφάνησαν· ἦσαν φορτωμένα πολεμικοῦς.

Τὰ ἐκύτταξε πολλήν ὥρα, καὶ ἡ λύπη ἤρχισε νὰ εξαφανί-
ζεται ἀπὸ τὴν ψυχὴν του.

— "Ἐφθασεν ἡ ὥρα, ἐφθύρισεν. Ἐφθασεν ἡ ὥρα...

Τὰ πλοῖα τώρα διακρίνονται καλύτερα, ἡ σημαία κυματίζει
εἰς τὴν πρύμνην, ἐργάται καταβαίνουν εἰς τὸν λιμένα νὰ παραλά-
θουν τὸ φορτίον.

— Αὐταὶ εἶναι αἱ τελευταῖαι μας προμήθειαι, ἐφθύρισε
πάλιν τὸ βασιλόπουλον. Ὁ Θεὸς βοηθός!

"Ἐστρεψε τὸ βλέμμα του γύρω καὶ εἶδε τὴν πόλιν του, τὰς
Ἐκκλησίας, τοὺς στρατῶνας, τοὺς δρόμους, τοὺς κήπους τῆς.
Πέρα, εἰς τὴν πεδιάδα, διακρίνει τοὺς μαθητὰς νὰ γυμνάζωνται.
Φοροῦν κάτασπρα καὶ εἰς τὸ μέσον στέκεται κατάμαυρος καὶ
ἐπιβλητικὸς ὁ καλόγηρος διδάσκαλός των.

"Ἀγωνίζονται, σκληραγωγοῦνται, τρέχουν, γυμνάζονται.

— Μεθαύριον αὐτοὶ θὰ εἶναι οἱ καλύτεροι στρατιῶταί μου,
εἶπε τὸ βασιλόπουλον. Ἀπὸ τώρα ἡ ψυχὴ των φλέγεται νὰ ὑπη-
ρετήσῃ τὴν Πατρίδα.

"Ὡς μία κυψέλη ἦτο τὸ βασιλείον του· εἰς τὴν κυψέλην κά-
θε μέλισσα ἔχει τὴν ὠρισμένην ἐργασίαν τῆς· ἄλλη τρέχει καὶ
φέρει νερόν, ἄλλη πηγαίνει εἰς τὰ ἄνθη καὶ πίνει τὸ νέκταρ,
ἄλλη στέκεται εἰς τὴν εἴσοδον τῆς κυψέλης φρουρός καὶ δὲν
ἀφήνει κανένα ἐχθρόν νὰ εἰσέλθῃ. Τὸ ἴδιον συνέβηκε καὶ εἰς τὸ
βασιλείον του· ἄλλος κτίζει, ἄλλος καλλιεργεῖ τὴν γῆν, ἄλλος
διδάσκει τοὺς νέους, ἄλλος καιασκευάζει πλοῖα ἢ σφυροκοπᾷ
λόγγας καὶ ξίφη.

Καὶ αὐτὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ, καὶ διευθύνει καὶ κυβερνᾷ.

I.

"Ὅταν τὸ βασιλόπουλον κατέβη ἀπὸ τὸν Πύργον, ἔβλεπε δια-
ταγὴν εἰς ὄλον τὸ βασιλείον καὶ ἔλεγεν·

"Οἱ διδάσκαλοι πρέπει νὰ διδάξουν τοὺς μαθητὰς των νὰ με-
ταχειρίζωνται τὸ δόκλον καὶ νὰ σκοπεύουν. Εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ
σκοτώνουν λαγοὺς καὶ ἀγριοχίμους· καὶ ὅταν μεθαύριον μεγα-
λώσουν, θὰ σκοτώνουν τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος!"

"Ἐπειτα ἐπῆγε καὶ ἐπεθεώρησε τοὺς μαθητὰς· ὄλοι παρή-
λασαν ἐμπρὸς του, μὲ βῆμα ταχύ. μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην,
βυνατοὶ καὶ ὑπερήφανοι. Καὶ ἐφαλλαν ὄλοι μαζί·

Ξέρεις τὴν χώραν, ποὺ ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλέα ;
ποὺ κοκκινίζει ἡ σταφυλὴ
καὶ θάλλει ἡ ἐλαία ;
ὦ ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς,
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς !

Ξέρεις τὴν γῆν, ἥτις παντοῦ
μὲ αἵματα ἐβάφη,
δοῦ κοιλάδες καὶ βουνὰ
τυράννων εἶναι τάφοι ;
ὦ ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς.
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς !

Γῆ, μήτηρ παλαιῶν θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,
Γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων !
εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς,
ἃς μὴ τὴν ἀγνοῖ κανεὶς !

** Ἄγγελ. Βλάχος.*

2.

Ὅταν ἀκόμη τὸ βασίλειον εὐρίσκετο εἰς κακὴν κατάστασιν, πολλοὶ ἀπηλπισμένοι εἶχαν φύγει διὰ τὰ ξένα.

— Τί νὰ κάμωμεν εἰς τὴν Πατρίδα μας ; ἔλεγον. Ἔργασίαι δὲν ὑπάρχουν ὅσον καὶ ἂν δουλεύωμεν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ζήσωμεν καὶ ἂν κερδίσωμεν τίποτε, ἕνας ἰσχυρὸς ἠμπορεῖ νὰ μᾶς τὸ ἀρπάσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ εἰς τοὺς πέντε δρόμους. Ἄς φύγωμεν λοιπὸν καὶ ἃς ὑπάγωμεν εἰς τὰ ξένα, ὅπου τοῦλάχιστον εὐρίσκομεν δικαιοσύνην καὶ ἀσφάλειαν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ τόπος εἶχεν ἐρημωθῆ καὶ μόνον γέροντες καὶ παιδία εἶχαν ἀπομείνει.

— Νὰ γράψετε ἀμέσως εἰς τοὺς συγγενεῖς σας νὰ γυρίσουν ! διέταξε τὸ βασιλόπουλον. Ὁ τόπος μας, νὰ τοὺς γράψετε, δὲν εἶναι πλέον, ὅπως τὸν ἤξευραν· ἔγινεν ἄλλος· τῶρα ὅλοι ἐργαζόμεθα καὶ ὅλοι εὐρίσκομεν τὸ δίκαιον μας. Ἡ Πατρίς τοὺς ἔχει ἀνάγκην καὶ πρέπει νὰ ἔλθουν.

Ἐκάθησαν οἱ συγγενεῖς καὶ ἔγραψαν εἰς τοὺς ξενητευμένους.
Καὶ αὐτοί, πού πάντοτε μίαν μόνον εἶχαν ἐπιθυμίαν, νὰ γυρίσουν
εἰς τὴν ἀγαπητὴν Πατρίδα, ἀμέσως ἤρχισαν νὰ ἐπιστρέφουν.

Με τί χαρὰν τοὺς ὑπεδέξατο τὸ βασιλόπουλον ! Εὐθὺς τοὺς
ἔδιδεν ἐργασίαν, τοὺς ἐμοίραζε χωράφια νὰ τὰ καλλιεργοῦν, τοὺς
ἔστελλεν εἰς τὰ ἐργαστήρια, εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὰ πλοῖα.

Αἱ γυναῖκες εἰς τὸν ἀργαλειὸν τῶν ἐκάθητο καὶ ὑφαίνον
φορέματα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐτραγουδοῦσαν·

Μαλαματένιος ἀργαλειὸς καὶ φιλδισένιο χτένι
Καὶ μιὰ κοπέλλα ἀγγελικὴ, πού κάθεται καὶ φαίνει.

Τὲ κατώρθωσεν ὁ μηχανικὸς τοῦ βασιλείου.

Τὸ βασιλόπουλον ἐπέρνα ἀπὸ τοὺς δρόμους, ἤκουε τὸν ἀρ-
γαλιὸν νὰ κτυπᾷ, ἔβλεπε τὰς γυναῖκας νὰ κάθονται εἰς τὸ κατώ-
φλι καὶ νὰ κλώθουν, ἐκαμάσωνε τὰ παιδιά νὰ παίρουν τὰ του-

φέκια των και να πηγαίνουν εις τὸ κυνήγιον και ἡ καρδιά του ἐκτύπα δυνατὰ και ὑπερήφανα.

Ἡ χαρά του ὅμως δὲν περιγράφεται, ὅταν εἶδεν αἰφνης νὰ παρουσιάξεται εις τὸ Παλάτι σῆσος και ὕγιης ὁ Μηχανικός. Εἶχε φύγει πρὸ τριῶν μηνῶν μετημριεσμένος εις ἔμπορον μὲ σκοπὸν νὰ περιοδεύσῃ τὸ γειτονικὸν βασίλειον τοῦ ἐχθροῦ. Σκοπὸς του ἦτο νὰ εἰσέλθῃ εις τὰ φρουρία, ν' ἀντιγράψῃ τὰ σχέδιά τω και ἔπειτα νὰ ἐπιστρέψῃ εις τὸ βασιλόπουλον και νὰ τοῦ παραδώσῃ ὅλα τὰ μυστικά τοῦ ἐχθροῦ.

— Θὰ ἐπιτύχῃ ἄραγε; ἐσυλλογιζετο τὸ βασιλόπουλον και ἡ καρδιά του ἔτρεμεν. Ἄν συλληφθῇ, θὰ τὸν κάμουν χίλια κομμάτια.

Και ἰδοὺ τώρα ἐπέστρεψε ζωντανὸς και τὸ πρόσωπόν του ἔλαμπεν ἀπὸ χαρὰν.

— Λοιπὸν; ἠρώτησε μὲ ἀγωνίαν τὸ βασιλόπουλον. Ἐπέτυχες; Ἐφῆρες τίποτε;

Ὁ Μηχανικός ἀχαμογάλασε και ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν κόλπον του μεγάλην δέσμην χαρτίων.

— Ἴδοὺ τὰ σχέδια ὅλων τῶν φρουριῶν τοῦ ἐχθροῦ.

Τὸ βασιλόπουλον τὰ ἤρπασε μὲ χαρὰν και εἶπε·

— Εὐχαριστῶ! Μοῦ φέρεις τὴν νίκην! Καὶ ἐκινδύνευσες;

— Ὅλιγον, ἀλλὰ τί σημαίνει; Τὸ σπουδαῖον εἶναι αὐτό!

Καὶ ἔδειξε τὰ σχέδια, πὸς ἔφερον.

Ἔως τὸ μεσονύκτιον ἐμελέτων μαζὶ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ.

— Σεύρεις, ἔτι γρήγορα θὰ μᾶς κηρύξουν τὸν πόλεμον; εἶπε τὸ βασιλόπουλον.

— Τὸ ξεύρω, εἶπεν ὁ Μηχανικός. Εἴμεθα ἔτοιμοι;

— Ναί, εἴμεθα

Και ἔκινσαν πάλιν και εἰ δύο ἐπὶ ἀρκετὴν ἀκόμη ὥραν και ἐπὶ πολλὰς νύκτας μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμονὴν ἐμελέτων τὰ σχέδια τοῦ πολέμου.

**Πῶς τὸ βασιλόπουλον ὀρκίζεται τὸν λαόν του
διὰ τὴν δόξαν τῆς Πατριῶς.**

Τὸ καλοκαίρι ἔφθασε και ἐπλήθυναν αἱ ἐργασίαι εις τὴν ἐξοχήν. Αἱ γυναῖκες μὲ τὰ δρεπάνια των ὄλην τὴν ἡμέραν ἐθέριζαν και ἐσώρευαν μέσα εις τὰ ἀλώνια τὰ δεμάτια. Χρόνια εἶχαν νὰ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἔδουν τόσῃν ἐσοδαίαν. Διότι καὶ χρόνια εἶχαν νὰ καλλιεργήσουν τὴν γῆν μὲ ἀγάπην καὶ ὄρεξιν.

Ἀλλὰ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἔτους μίᾳ μεγάλῃ τελετῇ διέκοψε τὰς ἐργασίας.

Ἦλθεν ἡ ἐπέτειος, ὅπου ἐκυριεύθη ἡ μεγάλη Πρωτεύουσα ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τὸ βασιλόπουλον διέταξε νὰ τελέσουν εἰς ὄλον τὸ βασιλείον του μνημόσυνα.

Πρῶτ' ἄρ' ἤρχισαν οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν νὰ ἤχοῦν πενήθιμος. Οἱ ἄνθρωποι συνέρρεαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ περιεκύκλωναν μ' εὐλάβειαν ἓνα μέγαν δίσκον μὲ κόλλυβα ἦτο ζωγραφισμένος ἓνας δικέφαλος Ἄετος καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔκαμαν δύο λαμπάδες.

Ὁ ἱερεὺς ἐμνημόνευσε τὸ ὄνομα τοῦ τελευταίου μας Αὐτοκράτορος· ἔπειτα ἔψαλαν τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν διὰ τοὺς πεσόντας καὶ ὅλοι ἐφώνησαν κάμνοντες τὸν σταυρὸν των·

— Αἰωνία ἡ μνήμη! Αἰωνία ἡ μνήμη!

Εἰς τὸ τέλος τοῦ μνημοσύνου, τὸ βασιλόπουλον ἀνέβη εἰς τὸ βασιλικὸν του στασίδιον καὶ εἶπε·

— Χρόνια καὶ χρόνια τώρα μᾶς ἐπῆραν τὴν μεγάλην μας Πρωτεύουσαν. Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους μας εὐθὺς ἐγεννήθη ἡ ἐλπίς καὶ ἡ πεποίθησις, ὅτι θὰ τὴν πάρωμεν πάλιν ὀπίσω. Καὶ ὅταν τὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας ἐδάκρυσεν, ὁ σκλάβος ἐπαρηγόρησε τὴν Παρθένον καὶ τῆς εἶπε τοὺς στίχους ἐκείνους, ποὺ ὁ καθείς μας πρέπει νὰ ἔχη βαθύτατα χαραγμένους εἰς τὴν ψυχὴν του·

«Σώπασε, Κυρὰ Δέσποινα, μὴν κλαίης, μὴ δακρῶζης,
Πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιροὺς, πάλι δική μας θάνατι.»

Καὶ ὅμως, ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη, μόνον ἐφέτος ἔχομεν δικαίωμα νὰ μνημονεύσωμεν, χωρὶς ἐντροπήν, τὸ ὄνομα τοῦ Μαρμαρωμένου Βασιλεῖα μας. Διότι μόνον ἐφέτος ἤρχισαμεν νὰ ἐτοιμαζώμεθα, ὄχι πλέον μὲ λόγια, ἀλλὰ μὲ ἔργα νὰ πάρωμεν ὀπίσω ὅτι μᾶς ἔχον ἀρπάσει, ὄλην μας τὴν πατρικὴν κληρονομίαν.

Φίλοι μου, κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν στιγμὴν σὰς εὐχαριστῶ, διότι μὲ τόσον ζῆλον καὶ μὲ τόσῃν πίστιν ἐργάζεσθε μαζί μου, διὰ νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸν μέγαν μας σκοπὸν.

Θὰ ἔλθῃ, ἔρχεται ἡ Μεγάλῃ ἡμέρα! Σεῖς, οἱ γέροντες, θὰ ζήσετε καὶ θὰ ἴδετε, καὶ σεῖς, οἱ νέοι, θὰ γίνετε στρατιῶται καὶ οἱ ἥρωες τοῦ μεγάλου ὀνείρου τοῦ Γένους μας. Ἐνώπιον τῆς

μεγάλῃς σκιάς τοῦ μεγάλου μας Αυτοκράτορος, ἄς δοκισθῶμεν ὅλοι, ὅτι θὰ θυσιάσωμεν τὴν ζωὴν μας, διὰ νὰ δοξάσωμεν τὴν Πατρίδα μας.

— Ὁρμιζόμεθα! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μίαν φωνήν.

— Αὐτὴν τὴν ἱερὰν στιγμὴν ἐπερίμενα, εἶπε τότε μὲ βροντερὰν φωνήν τὸ βασιλόπουλον, διὰ νὰ σὰς ἀναγγείλω τὴν μεγάλῃν εἰδήσιν· Φίλοι μου συστρατιῶται, ὁ ἐχθρὸς μᾶς κηρύσσει τὸν πόλεμον!

— Ἄς ἔλθῃ! ἐφώναξε τότε ὁ λαός. Ἄν τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ!

— Ὅχι νὰ ἔλθῃ! ἐφώναξε τότε ἓνας νέος· ἡμεῖς ἄς ὑπάγωμεν νὰ τὸν εὐρωμεν· ἔχομεν μαζί μας τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν. Ποῖον φοβούμεθα;

— Κανένα! Κανένα! ἀνεβόησεν ὁ λαός· ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας!

Τί περιμέναι ὁ Μικροκρωμένος Βασιλεὺς διὰ νὰ ζωντανέψῃ;

Τότε ἀνέβη εἰς ἓνα ὑψηλὸν στασίδιον ἓνας μαθητὴς καὶ ἤρχισε ν' ἀπαγγέλλῃ τὸ ἐξῆς ποίημα·

— Τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου, γιὰγιά, τὸν Βασιλέα,
ἢ μήπως καὶ σοῦ φάνηκε σὰν ὄνειρο νὰ ποῦμε,
σὰν παραμῦθι τάχα;

— Τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, ὡσὼν καὶ σένα νέα,
πάω νὰ γενῶ ἐκατὸ χρόνων κι' ἀκόμα τὸ θυμούμαι
σὰν νάταν χθὲς μονάχα!

Στὴν πόλι, στὴν Χρυσόπορτα, στὸν Πύργον ἀπὸ κάτου,
εἶναι ἓνα σπήλαιον πλατύ, στρωμένον σὰν παλάτι
σὰν ἅγιον παρεκκλήσι.

Κανένας Τοῦρκος δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθῇ κοντὰ του,
κανεὶς τῆς σιδηρόπορτας νὰ βρῇ τὸ μονοπάτι
νὰ πάῃ νὰ τὸ μηνύσῃ.

Μόνον κανένας Χριστιανός, κανένας ποὺ τὸ ξέρει
περνᾷ ἀπ' αὐτοῦ κρυφά, κρυφά καὶ τὸν σταυρό του κάνει
μὲ φόβον καὶ μ' ἐλπίδα.

Ἔτσι κ' ἐγὼ βαστούμενη στὸ πατρικὸ μου χέρι,
ἐπῆγα καὶ προσκύνησα. Καὶ ἐδ' αὐτοῦ μ' ἐφάνη—

ὅτι μ' ἐφάνη! Εἶδα!

Μέσ' στὸ σκοτάδι τὸ βαθὺ ἔν ἄστρο σὰν λυχνάρι
σὰν μία φλόγα μυστικὴ ἀπ' τὸν Θεὸ ἀνιμμένη
γαλάζια λάμψι χύνει.

Καὶ φέγγει τὴ λευκόγλωμη τοῦ Βασιλέως χάρι,
πὺ μὲ κλεισμένα βλέφαρα ἔξαπλωμένο· μένει
στὴν ἀργυρῇ του κλίνη.

— Ἀπέθανε, γιατί; — Ποτέ, παιδάκι μου! Κοιμᾶται,
κοιμᾶται μόνο! τὴν χρυσῇ κορώνᾳ στὸ κεφάλι
τὸ σκῆπτρό του στὸ χέρι.

Καὶ σὰν παλῆοί του σύντροφοι, πιστοὶ του παραστάται,
στὰ στήθη του ὁ Σταυραετός, στὰ πόδια του προβάλλει
δικέφαλο Ἐαφτέρι.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του ἡ ἀσπίδα παραστέκει·
κ' ἐκεῖ πὺ τὸ χρυσόπλεκτο, τὸ ψηφωτὸ ζωνάρι
τὴν μέση του κατέχει

σὰν ἀστραπὴ πὺ ἀπόμεινε χωρὶς ἀστροπελέκι,
ξερβά, ὡς κάτω κρέμεται τ' ἀστραφτερὸ θηκάρι,
μέσα σπαθὶ δὲν ἔχει!

— Γιατί, γιατί; ποῦ εἶναι το; — Βαμμένο μέσ' στὸ αἷμα
ἀκόμα ὡς τώρα βρίσκεται σ' ἐνὸς ἀγγέλου χέρι
στὸν οὐρανὸν ἐπάνου . . .

Ἦτανε τότε πὺ ἡ Τουρκιὰ τὴν Πόλιν ἐπολέμα·
μέσα μιὰ φούχτα ἐλεύθεροι, ἀπ' ἔξω μύριο ἀσκέρι
οἱ σκλάβοι τοῦ Σουλτάνου.

Κι' ὁ Μωχαμὲτ ὁ ἴδιος του ἴπᾳ στὸ ἄγριό του ἄτι
— «Δός μου τῆς Πόλις τὰ κλειδιά», τοῦ Κωνσταντίνου κράζει
καὶ τὸ σπαθὶ σου δός μου!

— "Ελα καὶ πᾶρ' τα! λέγει αὐτὸς τοῦ Τούρκου τοῦ μουρτάτη
ἐγὼ δὲν δίνω τίποτε! Τίποτε ἐνὸσφ βράζει
μιὰ στάλα αἷμα ἐντὸς μου!

Κ' ἐπρόβαλαν τὰ λάβαρα, κ' ἀρχίνησεν ἡ μάχη!
Σαράντα μέρες πολεμοῦν, σαράντα μερονύχτια
κτυποῦνται καὶ κτυποῦνε,
Οἱ Τούρκοι σὰν τὰ κύματα κ' οἱ Χριστιανοὶ σὰν βράχοι,
Κ' οὔτε τῶν Φράγκων προδοσιές, οὔτε τῶν φλάρων δίχτυα
τὸν Βασιλέα σκοῦνε!

Ἄπ' τὲς σαράντα κ' ὕστερα ὁ Θεὸς τοῦ παραγγέλλει
Γιὰ τοῦ λαοῦ τὰ κρίματα εἶναι γραφτὸ νὰ γίνη,
προσκύνα τὸν Σουλτᾶνο!
Μ' αὐτὸς, τὸ χέρι στὸ σπαθί, πεισιμῶνεται· δὲν θέλει.
— Πρὶν ἔμπρὸς σὲ Τούρκο τύραννο τὸ γόνατό μου κλίνη
πὲς κάλλιο νὰ πεθάνω!

Ἐξω ἀπὸ τὸ Κάστρο χύνεται μὲ σπάθα γυμνωμένη
καὶ σφάζει Τούρκων ἑκατοστὲς κ' Ἀγαρηῶν χιλιάδες
Ἐκεῖνος κ' ὁ στρατὸς του.
Μὰ ἦταν ὀλίγος ὁ στρατὸς κ' οἱ πρῶτοι λαβωμένοι!
Ἔπεσαν τ' ἀρχοντόπουλα· ἐφύγαν οἱ ῥηγάδες
κ' ἔμεινε μοναχὸς του!

Ὅσοι τὸν ζώνουν τὰ σκυλιά, τόσο κτυπᾷ καὶ σφάζει,
σὺν πληγωμένους λέοντας, σὺν τίγρεις τῆς ἐρήμου,
ποὺ τὰ παιδιά της σκώσουν·

μὰ ἐκεῖ τοῦ πέφτει τὸ ἄλογο! Καὶ πέφτει αὐτὸς καὶ κράζει·
—Δὲν βρίσκεται ἕνας Χριστιανὸς νὰ πάρ' τὴν κεφαλὴ μου!
πριχοῦ νὰ μὲ σκλαβώσουν;

Μιὰ τρίγα καὶ τὸν σκότωνεν ἀράπικη λεπίδα!
Μὰ δὲν τὸ ἤθελεν ὁ Θεός. Δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ
τῶν Χριστιανῶν τὸ γένος
αἰῶνια δίχως Βασιλῆα καὶ ἐλευθεριᾶς ἐλπίδα!
Γι' αὐτὸ προστάζει ἕν' Ἄγγελο νὰ πᾶ νὰ τὸν βοηθήσῃ
σὰν ἦταν κυκλωμένους.

Κι' αὐτὸς τὸν μαῦρο κυνηγᾷ, τὸν Βασιλῆα γλυτώνει
τὸ κοφτερό του τὸ σπαθὶ τοῦ παίρνει ἀπ' τὸ χέρι
τοὺς Τούρκους διασκορπίζει.
Πὰ στὰ λευκά του τὰ φτερὰ τὸν Βασιλῆα σηκώνει,
μέσ' στὸ πλατὺ τὸ σπῆλαιο, ποὺ σοῦ 'πα, τότε φέρνει
κ' ἐκεῖ τότε κοιμίζει.

—Καὶ τώρα πὰ δὲν ἔμπορεῖ, γιαγιάκα, νὰ ξυπνήσῃ;
—Ὡ βέβαια! Καιροῦς, καιροῦς σηκώνει τὸ κεφάλι
στὸν ὕπνο τὸν βαθύ του.

Καὶ βλέπει, ἂν ἤλθην ἡ στιγμή, ποῦχαι ὁ Θεὸς ὀρίσει
καὶ βλέπει, ἂν ἤλθην ὁ Ἄγγελος, γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ πάλι
τὸ κοφτερὸ σπαθὶ του.

—Καὶ θάρθη, ναί, γιαγιάκα μου; Θάρθη, παιδί μου θάρθη.
Καὶ ὅταν ἔρθη, τί χαρὰ στήν γῆ, στήν οἰκουμένη,
σὲ ὅσους ζοῦνε τότε !

Διπλό, τριπλό θὰ πάρωμεν αὐτό, πού μᾶς ἐπάρθη,
κ' ἡ Πόλι κ' ἡ Ἁγιά Σοφιά δική μας θὲ νὰ γένη·
—Πότε, γιαγιά μου, πότε ;

—Ὅταν τρανέψης, γυιόκα μου, κ' ἀρματωίῃς καὶ κάμης
τὸν Ὅρκο στήν ἐλευθεριά, σὺ κ' ὄλη ἡ νεολαία
νὰ σώσετε τὴν χώρα,
Τότε θὲ νάρθη ὁ Ἄγγελος κ' ἀγγελικαὶ δυνάμεις
νὰ ἔμβουν, νὰ ξυπνήσουνε, θὰ ποῦν στὸν Βασιλέα
πῶς ἦλθε πιά ἡ ὥρα !

Κι' ὁ Βασιλεὺς θὰ σηκωθῆ τὴ σπάθα του ν' ἀδράξῃ
καὶ στρατηγός σας θὲ νὰ ἐμβῆ στὸ πρῶτό του βασιλείο
τὸν Τοῦρκο νὰ κτυπήσῃ,
Καὶ κτύπα, κτύπα θὰ τὸν πάη μακριὰ νὰ τὸν πετάξῃ
πίσω στήν Κόκκινη Μηλιά καὶ πίσω ἀπ' τὸν ἥλιο
πού πιά νὰ μὴ γυρίσῃ !

(Γ. Βιζυηνός).

Πῶς κηρύσσεται ὁ πόλεμος καὶ γίνεται ἡ ἐκστρατεία.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, πρὶν ἐξημερώσῃ, αἱ σάλπιγγες ἀντή-
χησαν. Ἐκρότησαν τὰ ξίφη καὶ τὰ δπλα καὶ ἔλαμψαν εἰς τὸν
ἥλιον αἱ γυμναὶ ξιφολόγχοι.

Αἱ γυναῖκες ἐφίλουν τοὺς ἀνδρας καὶ τοὺς ἀδελφούς των καὶ τοὺς ἔλεγον·

— Νὰ γυρίσετε νικηταί!

Οἱ πατέρες ἐστέκοντο εἰς τὸ κατώφλι, ἐκύτταζαν τοὺς υἱούς των νὰ ἐτοιμάζωνται, τοὺς ἐστόλιζαν ὡς γαμβροὺς καὶ τοὺς ἔλεγον·

— Νὰ κάμετε τὸ καθήκόν σας! Περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν, πρέπει ν' ἀγαπᾶτε τὴν Πατρίδα! Ἄν εἶναι νὰ γυρίσετε νικημένοι πάλιν, νὰ μὴ γυρίσετε καθόλου!

Οἱ νέοι ἔστρωναν τὰ ἄλογά των, ἐκαθάριζαν τὰ ἄπλα των, ἐζώνοντο τὸ ξίφος των καὶ ἔλεγον·

— Θὰ γυρίσωμεν νικηταί!

Οἱ μαθηταί, ποὺ ἦσαν γυμνασμένοι εἰς τὴν σκοποβολὴν καὶ εἰς τὸ τρέξιμον, ἤτοιμάζοντο καὶ αὐτοί. Θὰ ἐπήγαιναν ἐμπρὸς, θὰ ἐκρύπτοντο μέσα εἰς τὰ χόρτα, ὀπίσω ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ θὰ κατεσκόπευαν τὸν ἐχθρόν· ἦσαν μικροὶ καὶ εὐκίνητοι καὶ δὲν θὰ τοὺς ἔβλεπαν.

Τὸ βασιλόπουλον ἐφίλησε τὰς ἀδελφάς του, ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας του καὶ εἶπε·

— Μὴ κλαίετε, μὴ φοβῆσθε! Ἡ ψυχὴ μου μοῦ λέγει, ὅτι θὰ γυρίσω νικητής.

Ἐσπινθήριζαν τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων εἰς τὰ λιθόστρωτα τῆς πόλεως, ἔλαμπαν τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν καὶ οἱ νέοι ἔτρεχαν ἐμπρὸς χαρούμενοι, διότι ἠσθάναντο, ὅτι ἦσαν χρήσιμοι εἰς τὴν Πατρίδα των.

Ὁ διδάσκαλος, μὲ δλα τὰ γηρατειά του, ἠθέλησε καὶ αὐτὸς ν' ἀκολουθήσῃ τοὺς μαθητάς του εἰς τὸν πόλεμον.

— Καὶ ἐγώ, ἔλεγεν, ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀποθάνω διὰ τὴν Πατρίδα μου. Ἐχω ἀκόμη ὀλίγον αἷμα καὶ θέλω νὰ τῆς τὸ δώσω.

Τὰ πλοῖα, γεμάτα στρατόν, ἤνοιξαν τὰ πανιά των· ὁ ἱερεὺς ἑστάθη εἰς τὴν ἀποβίθραν, ὕψωσε τὸν ἀργυροῦν σταυρὸν καὶ τὰ ἠυλόγησε· καὶ ὄλοι ἔφαλλαν μ' εὐλάβειαν·

Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου,
καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου,
νίκας κατὰ βαρβάρων δωρούμενος!

Τὸ βασιλόπουλον, ἐπάνω εἰς τὸ λευκόν του ἄλογον, ἐπήγα-
νεν ἔμπρός. Δεξιὰ καὶ ἀριστερά του δύο καθαλλάρηδες ἐκράτουν
μὲ τὰ δυνατά των χέρια, δύο μεγάλα λάβαρα. Τὸ ἔν εἶχε
ἐπάνω του τὸν Σταυρὸν μὲ μεγάλα χρυσᾶ γράμματα, τοῦ ἔλεγαν·

«**Ἐν τούτῳ νίκα!**»

Καὶ τὸ ἄλλο λάβαρον εἶχε ζωγραφισμένον ἐπάνω του τὸν
Δικέφαλον Ἄετόν, μὲ τὰ γαμφά του ἰνύχια, τὰ ὁποῖα ἐσφιγγα-
ν τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ ξίφος.

Ὁ στρατὸς ἐξετυλίσσετο καὶ ἐβόα, ὡς κύματα μεγάλα τῆς
θαλάσσης. Αἱ σημαῖαι ἐκυμάτιζαν ἐπάνω ἀπὸ τὰς κεφαλὰς καὶ
ἐλα τὰ στόματα ἔψαλλαν τὸ ὠραῖον πολεμικὸν ᾄσμα·

Ὡς πότε, παλληκάρια, νὰ ζῶμεν σιὰ στενά
Μονάχοι σὰν λιοντάρια, σιὲς ῥάχες, σιὰ βουνά;...
Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
Παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακή!

**Πῶς ἐπολέμησεν ὁ γέρον διδάσκαλος κατὰ τὴν
πρώτην μάχην.**

Ὁ γειτονικὸς βασιλεὺς, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ βασι-
λοπούλου ἐξεκίνησεν ἐναντίον του, ἐγέλασεν.

— Εἶναι ἐντροπή, εἶπε, νὰ ὑπάγω ἐγὼ μόνος μου καὶ νὰ
πολεμήσω μὲ αὐτὸν τὸν νεανίσκον. Πηγαίνετε ὀλίγοι ἄνδρες, πα-
ρετε σχοινία καὶ ἀλυσσίδες μαζὶ σας καὶ φέρετέ μου δεμένους
αὐτοὺς τοὺς ἀνοήτους!

Ἐβουγεν ὀλίγος στρατὸς καὶ ὄλοι ἐγέλων καὶ ἔλεγαν·

— Πηγαίνομεν εἰς τὸ κυνήγι· θὰ πιάσωμεν λαγούς.

Ἄλλ' ἀπέναντί των εὐρήκαν λέοντας. Ὅταν ἀπὸ μακρὰν τὸ βασιλόπουλον τοὺς εἶδε νὰ περνοῦν τὰ σύνορα καὶ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν χώραν του, ἐστράφη εἰς τὸν στρατὸν του καὶ διέταξε·

— Κτυπάτε, ἀλύπητα! Ὅταν ὅμως κανεὶς πέσῃ εἰς τὰ χέρια σας αἰχμάλωτος, μὴ τὸν πειράξετε! Μὴ λησιμονῆτε, ὅτι εἴμεθα ἄνθρωποι πολιτισμένοι καὶ χριστιανοί!

Ἦτο μεσημέρι πλέον καὶ τὸ βασιλόπουλον, ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὸν στρατὸν του, διέταξε νὰ σημάνουν αἱ σάλπιγγες ἔφοδον.

Τί ἦτο ἡ ὁρμὴ ἐκείνη!

Ὅπως ὁ χεῖμαρρος, ὅταν καταβαίνει ἀπὸ τὸ βουνόν, παρασύρει τὰ κοπάδια τῶν προβάτων, τὰ ὅποια βόσκουν καὶ τὰ πνίγει, ὅμοια καὶ ὁ στρατός, τὸν ὁποῖον ὠδήγει τὸ βασιλόπουλον ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ πάλῃ ὑπῆρξε λυσσώδης· οἱ ἐχθροὶ ἀντεστάθησαν γενναίως, ἀλλὰ ποῖος ἠδύνατο νὰ σταματήσῃ τὴν ὁρμὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπετίθετο τὸ βασιλόπουλον; Ὁ γέρων διδάσκαλος μὲ τὸν σταυρὸν ὑψωμένον ἐφώναζεν·

— Ἐμπρός!

Αἰφνης σφαῖρα ἐχθρική διεπέρασε τὸν λαιμὸν τοῦ γενναίου στρατιώτου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ καλόγηρος ἐκυλίσθη κάτω καὶ τὸ αἷμά του ἐπλημμύρισε τὸ πρόσωπον καὶ ἔθαψε γύρω τὸ χῶμα. Τὸ βασιλόπουλον κατέβη γρήγορα ἀπὸ τὸ ἄλογόν του.

— Νερό! ἐφώναζεν εἰς ἓνα στρατιώτην.

Ἐγονάτισε καὶ ἐπλυνε τὴν πληγὴν τοῦ διδασκάλου του.

— Πατέρα μου, πατέρα μου, τοῦ ἔλεγε· δὲν εἶναι τίποτε

ὅα γιάνης!

Ὁ καλόγηρος ἤνοιξε μίαν στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε τὸ βασιλόπουλον, ἔχαμογέλασεν, ἐκίνησε τὰ χεῖλη, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ τοῦ εἶπῃ τίποτε, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε μηδὲ λέξιν νὰ προφέρῃ.

Ἐσήκωσεν ὀλίγον τὸ χέρι του, ἔσφιξε μὲ ἀνέκφραστον ἀγάπην καὶ τρυφερότητα τὸ χέρι τοῦ Ἰψηλοῦ μαθητοῦ του καὶ ἐξεφύχησε.

— Γονατίσατε ὅλοι σας! εἶπε τὸ βασιλόπουλον πρὸς τοὺς συντρόφους του. Τιμῆσατε τὸν Πρωτομάρτυρα!

Ὅλοι ἀμέσως ἀφῆκαν τὰ ὄπλα κατὰ γῆς καὶ ἐγονάτισαν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν νεκρὸν τοῦ γενναίου διδασκάλου.

Αἶφνης, ἐσηκώθη τὸ βασιλόπουλον καὶ τὰ χεῖλη του ἔτρεμαν ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν θλίψιν.

— Στρατιώται! ἐφώναξεν, ἐκδίχῃσιν περιμένω ἀπὸ σᾶς!
Ἐμπρός! ἀκολουθεῖτέ με!

Ὁρμησαν ἀλαλάζοντες καὶ τὰ βουνὰ γύρω ἀντήχησαν ἀπὸ τὴν βοὴν τῶν σαλπιγγῶν καὶ τῶν τυμπάνων.

Οἱ ἐχθροὶ διεσκορπίσθησαν· ἄλλοι ἔρριπταν τὰ ὄπλα τῶν καὶ παρεδίδοντο, ἄλλοι ἔτρεχαν ὀπίσω περίφοβοι καὶ οἱ περισσότεροι ἦσαν ἐξηπλωμένοι κάτω, νεκροί.

— Ἐνίκησαμεν! ἐφώναξε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἔτρεχεν ἔμπρός με τὸ λευκὸν του ἄλογον.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἔδυσεν ὀπίσω ἀπὸ τὸ βουνόν, ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐφαίνετο πλέον· τὸ βασιλόπουλον διέταξε τὸν στρατὸν του νὰ σταματήσῃ καὶ ν' ἀναπαυθῇ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωὶ θὰ ἐπέρνων τὰ σύνορα καὶ θὰ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ ἐχθροῦ.

Τὴ ὠνειρεύθη τὸ Βασιλόπουλον διὰ τὸν διδάσκαλόν του.

Ἡ σελήνη ἔρριπτε τὸ γλυκὺ τῆς φῶς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν καὶ ἐφώτιζε τὴν φοβερὰν πεδιάδα τὴν σκεπασμένην με νεκρούς.

Τὸ βασιλόπουλον ἔγυρε νὰ κοιμηθῇ κάτω ἀπὸ τὴν σκηνὴν του, ἀλλὰ ὕπνος δὲν ἤρχετο νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρά του. Ἐνεθυμειτο καὶ ἔκλαιε τὸν ἀγαπητὸν του διδάσκαλον. Καὶ μόνον κατὰ τὰ ἐξημερώματα τὸ ἐπῆρεν ὁ ὕπνος καὶ τοῦ ἐφάνη, ὅτι ἤκουσε μέσα εἰς τὸ ὄνειρόν του τὴν λατρευτὴν φωνὴν τοῦ καλογήρου νὰ τραγουδῇ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ νὰ λέγῃ·

*Ἔχετε γειά, ψηλὰ βουνὰ καὶ κρυσταλλένιες βρούσες,
Χαράγματα μὲ τὲς δροσιές, νύχτες μὲ τὸ φεγγάρι
Καὶ σεῖς, μαῦρα κλεφτόπουλα, πού τὸν ἐχθρὸ ἐτρομάξτε,
Ἄρρώστεια δὲν μὲ πλάκωσε καὶ πᾶω νὰ πεθάνω.
Κι' ἂν πῆρε βόλι τὸ κορμί, πάλι ἡ ψυχὴ ἀπομένει,
Μαῦρο πουλάκι θὰ γενῶ, μαῦρο χελιδονάκι
Νάλθω τὸ γλυκοχάραγμα, νὰ δῶ ποῦ πολεμᾶτε.
Καὶ σὰν τελειώσῃ ὁ πόλεμος κ' ἔβγῃ τ' ἀγνὸ φεγγάρι.
Πάλι θὲ νάλθω νὰ σταθῶ σ' ἓνα κυπαρισσάκι,*

Τὰ λίγα τὰ κλεφτόπουλα πού βρῶ στή γῆ νά κλάψω·
Μέσα στής νύχτας τήν ἐρμιά, στόν ὕπνο πού κοιμοῦνται
Ν' ἀκούσουν οἱ μαννάδες τους νά τὰ μοιρολογήσουν·
— Ἐχετε γειά, ψηλά βουνά, τρεχούμενα ποτάμια,
Ἄδέλφια, νά μὲ θάψετε σὲ μιὰ ψηλὴ ῥαχοῦλα
Ν' ἀκούω τ' ἀηδόνια ποῦρχονται καὶ φέρουν τὸν Ἀπρίλη·
Κι' ὅταν ἀπὸ τὴν Ἁγιά Σοφιά τὸ μέγα Μοναστήρι
Ἐβγουν τὰ μοσχολίβανα μὲ τὸ Χριστὸς ἀνέστη
Λευκὸ πουλάκι νά γενῶ στήν Πόλι νά πετάξω !

(Ἰούλ. Τυπάλδος)

Ἐτινάχθη ἀπὸ τὴν κλίνην του τὸ βασιλόπουλον καὶ πολλὴν ὥραν ἔμενε συλλογισμένον. Τὸ ὄνειρον ἦτο τόσον ζωντανόν, ὥστε τοῦ ἐφάνετο, ὅτι ἤκουεν ἀκόμη τὴν φωνὴν τοῦ διδασκάλου του.

— ὦ! ἀγαπημένη ψυχὴ τοῦ διδασκάλου μου, ἐπιθύρισε. Σὲ αἰσθάνομαι πάντοτε μαζί μου νά μὲ ὀδηγῆς καὶ νά μοῦ δεικνύῃς τὸν ὁρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης!

Ὡς ἐπῆλθε σύγχυσις εἰς τὸ βασίλειον τοῦ ἐχθροῦ.

Τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο ἡ μάχη, ὁ Βασιλεὺς τῶν ἐχθρῶν δισκεδάζεν εἰς τὰ Ἀνάκτορά του καὶ ἐμέθε με τοὺς φίλους του.

Σωροὶ κρεάτων ἦσαν ἐπάνω εἰς τὰ τραπέζια, εἰς μεγάλα χάλκινα ποτήρια ἔβαζαν κρασί καὶ ἔπιναν καὶ μόνον τοῦ βασιλέως τὸ ποτήρι ἦτο ἀπὸ κόκκαλον, στολισμένον εἰς τὰ ἄκρα μὲ χρυσόν· ἔπινεν ἀπὸ τὸ κρανίον ἐνδὲς πολὺ παλαιοῦ βασιλέως μας.

Ἄνδρες ὑψηλοὶ καὶ χονδροί, μὲ κτηνώδη φυσιογνωμίαν, ἐνδεδυμένοι μὲ δέρματα, ἔπαιζαν γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι βάρβαρα ὄργανα καὶ ἐτραγοῦδουν ἀγρίας μελωδίας.

Ἐνας ἀξιωματικὸς μεθυσμένος εἶπεν·

— Αὔριον θὰ ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ κεφάλι τοῦ βασιλοπούλου νά πίνω τὸ κρασί μου !

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἠνοιχθη καὶ ἓνας ἀξιωματικὸς παρουσιάσθη τρομαγμένος.

— Ἐνικήθημεν! ἐφώνησεν ὁ ἐχθρὸς προχωρεῖ!

— Ἐτρελλάθη! εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν κόψατέ του τὴν κεφαλὴν νὰ συνέλθῃ!

Ὅλοι ἐγέλασαν μεθυσμένοι, ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ δυστυχοῦς ἀξιωματικοῦ καὶ τὸν διεπέρασαν μὲ τὰ ξίφη των.

Ἐπειτα, διασταυρώνοντες ὅλοι μαζί τὰ αἱματωμένα ξίφη, εἶπαν·

— Ὅρκιζόμεθα αὔριον νὰ εἴμεθα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ σουβλίσωμεν ἐπάνω εἰς σιγανὴν φωτιὰν τὸ ἀστεῖον αὐτοῦ βασιλόπουλον!

Καὶ ἐκάθισαν πάλιν καὶ ἐγέμισαν τὰ ποτήριά των κρασί.

Ἄλλὰ, νὰ, ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θύραν ἐμφανίζεται νέος ἀγγελιαφόρος ἡ στολή του εἶναι γεμάτη σκόνιν καὶ αἷμα, τὸ μέτωπόν του εἶναι δεμένον καὶ αἷμα τρέχει ἀπὸ τὸν λευκὸν ἐπίδεσμον.

— Ὁ ἐχθρὸς ἐπέρασε τὰ σύνορα! εἶπε μὲ ξεφυχισμένην φωνὴν καὶ ἔπεσε κάτω λιπόθυμος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην φωναὶ καὶ θρῆνοι ἀκούονται ἔξω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν Ἀνακτόρων.

— Τί τρέχει; ἐφώνησεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ ποτήρια ὄλων ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια των καὶ ἐκυλίσθησαν εἰς τὸ πάτωμα.

— Τί τρέχει; ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεὺς.

Κανεῖς δὲν ἐτόλμα ν' ἀπαντήσῃ· οἱ δοῦλοι εἶχαν κρυφθῆ εἰς τὰ ὑπόγεια, οἱ ἀξιωματικοὶ ἔτρεμαν.

— Ποιοὶ κλαίου; ἐρωτᾷ πάλιν ὁ βασιλεὺς καὶ πλησιάζει εἰς τὰ παράθυρα νὰ ἴδῃ.

Τὸ αἷμά του ἐπάγωσε· χιλιάδες γυναῖκες κάτω εἰς τὴν πλατεῖαν, μὲ τὰ παιδιὰ των εἰς τὴν ἀγκάλην, ἐκλαιαν καὶ ἐζήτησαν τοὺς ἀνδρας των.

— Νὰ φύγετε, ἀμέσως! φωνάζει ὁ βασιλεὺς· ἄλλως θὰ διατάξω νὰ σᾶς τουφεκίσουν!

Αἱ γυναῖκες ἐσκορπίσθησαν εὐθὺς καὶ ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἄλογόν του, νὰ συναθροισθῇ ὅλος ὁ στρατὸς καὶ νὰ ξεκινήσουν ἀμέσως.

— Νὰ σφάξετε δσοὺς πέσουν εἰς τὰ χέρια σας! διέταξεν. Ἄνδρας, παιδιὰ, γυναῖκας! Νὰ γίνετε τίγρεις καὶ νὰ πίνετε τὸ κῆμα τοῦ ἐχθροῦ σας! Ἐμπρός!

**Πῶς διέρχεται τὸ βασιλόπουλον τὰ σύνορα καὶ πῶς
το ὑποδέχονται οἱ κάτοικοι, τοὺς ὁποίους
ἐλευθερώνει.**

Τὸ βασιλόπουλον, ἀκράτητον ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν
ὁποῖον τοῦ εἶχεν ἐμπνεύσει τὸ ὄνειρον, ἀνέβη εἰς τὸ ἄλογόν του
καὶ εἶπεν εἰς τοὺς στρατιῶτας του·

— Ἐμπρός, φίλοι μου! Σήμερον διαβαίνομεν τὰ σύνορα τοῦ
ἐχθροῦ καὶ ἀπελευθερώνομεν τοὺς ὑποδούλους ἀδελφοὺς μας!
Καμμία ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ σταματήσῃ τὴν
ὄρμην μας! Ὁ Ἄετός μας ἔκαμε πάλιν πτερὰ καὶ χύνεται ἀκρά-
τητος ἐπάνω εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἐμπρός! Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας!

Ὅλοι οἱ στρατιῶται ἐζητωκραύγασαν· κάποιος δὲ καταγό-
μενος ἀπὸ τὰς ὄρεινὰς ἐπαρχίας τοῦ βασιλείου ἐτραγούδησε μὲ
ἐνθουσιασμὸν τὸ ἑξῆς τραγούδι·

Ἄκούω χρομετίσματα. Εἶσαι σύ, σὲ νοιώθω, καβαλλάρη!
Μοῦ συνεπαίρνει τὴν ψυχὴ τὸ ποδοβολητό.
Ποῦ πᾶς γοργὰ μὲ τ' ἄτι σου, μονόκορμον ζευγάρι;
Δὲν σὲ θωροῦν τὰ μάτια μου μέσα στὸν κορνιαχτό.

— Πηγαίνω ἐκεῖ, ποῦ ὁ θάνατος μὲ τὴ ζωὴ παλεύει,
Ἐκεῖ, ποῦ αἷμα γιὰ κρασί ὁ θάνατος κερνᾷ,
Ἐκεῖ, ποῦ ἀθάνατη ἢ ζωὴ σὰν ἥλιος βασιλεύει
Μέσ' στοῦ καπνοῦ τὰ σύννεφα, τὰ μισοσκοτεινά.

— Κι' ἂν εὗρη βόλι τὸ ἄτι σου καὶ τὸ ξαπλώσῃ χάμω,
Ποῦ θαῦρης ἄτι δεύτερο ζευγάρι σου γοργό;

— Κι' ἂν εὗρη βόλι τὸ ἄτι μου μονάχος μου θὰ δράμω,
Κι' ἂν εὗρη βόλι τὸ ἄτι μου, ἄτι θὰ γίνω ἐγώ!

—Κι' ἂν εὖρη βόλι ἐσένανε, πῶς θὰ γυρίσης πίσω,
σ' αὐτοὺς ποὺ σὲ προσμένουνε, σ' αὐτοὺς ποὺ σ' ἀγαποῦν;
— Ἄν μ' εὖρη βόλι ἐμένανε, τὰ μάτια μου θὰ κλείσω
Καὶ θάλλθουν οἱ συντρόφοι μου τῇ νίκη νὰ μοῦ ποῦν !

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ἔτρεχαν εἰς τὴν
διάβασιν του νὰ τὸν χαιρετίσουν. Τὸν ὠνόμαζαν Σωτήρα, τοῦ
ἐφίλουν τὰ χέρια του καὶ τὸ σπαθί του, οἱ γέροντες ἐκλαιαν ἀπὸ
τὴν χαρὰν των καὶ ἔλεγαν·

— Δόξα σοι ὁ Θεός !

Οἱ νέοι ἔπαιρναν τὰ ὄπλα των καὶ τὸν ἠκολούθουν. Αἱ γυ-
ναῖκες ἔρραιναν μὲ ἄνθη καὶ μὲ δάφνας τὸ βασιλόπουλον καὶ
τοῦ ἔλεγαν·

— Καλῶς ὤρισες ! Χρόνια τώρα σὲ ἐπεριμέναμεν !

Οἱ ἱερεῖς μὲ τὰ χρυσὰ των ἄμφια καὶ μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὸ
χερὶ ἠυλόγουν τὸ βασιλόπουλον καὶ ἔφαλλαν·

— Ὡσαννά ὁ ἐν τοῖς Ὑψίστοις ! Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου !

Δὲν ἦτο πόλεμος αὐτός, ἦτο πανήγυρις· τὰ χωρία ἠλευθερώ-
νοντο, αἱ πόλεις ἐδίωκον τοὺς τυράννους καὶ ὑψωναν τὴν σημαίαν
τῆς ἐλευθερίας ! Οἱ δρόμοι ἦσαν στρωμένοι μὲ φύλλα δάφνης
καὶ μὲ ροδόφυλλα. Οἱ κάτοικοι, φίλοι καὶ ἐχθροί, ἐφιλοῦντο καὶ
ἔλεγαν·

— Χριστὸς ἀνέστη !

— Ἀληθῶς ἀνέστη !

Συχνὰ τὸ βασιλόπουλον ἐδάκρυζε καὶ λόγοι θυμοῦ ἀνέβαι-
ναν εἰς τὰ χεῖλη του· διότι οἱ ἄνδρoι ἐχθροὶ εἰς τὴν ὑποχώρη-
σίν των ἔσφαζαν ἀθῶαs γυναικας καὶ μικρὰ παιδία, ἔκαιαν τὰς
οἰκίας καὶ ἔκοπταν τὰ δένδρα.

— Τί πειράζει ; τοῦ ἔλεγαν γυμνοὶ καὶ ἔρημοι οἱ κάτοικοι.
Τί πειράζει, βασιλόπουλόν μας ; Γρήγορα πάλιν οἱ κάμποι θ' ἀν-
θίσουν, θὰ φυτεύσωμεν πάλιν νέα δένδρα, θὰ κτίσωμεν νέα κα-
λύτερα σπίτια καὶ θὰ γεννήσωμεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἐλευ-
θέρους πλέον καὶ ἄνι σκλάβους !

**Ποῖον κίνδυνον διατρέχει τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν
τρομαρωτέραν μάχην.**

Ἐπὶ τέλους, ἓνα πρωί, ἔλαμψαν ἐπάνω ἀπὸ ἓνα βουνὸν τὰ ὄπλα καὶ τὰ ξίφη τοῦ ἐχθροῦ.

— Ν' ἀναπαυθῶμεν, εἶπεν εἰς τὸ βασιλόπουλον ἓνας ἀξιωματικός, καὶ ἔπειτα πολεμοῦμεν.

— Βιάζομαι! ἀπεκρίθη τὸ βασιλόπουλον, ὕψωσε τὸ σπαθί του καὶ ὤρμησεν ἀκολουθοῦμενον ἀπὸ τὸ λάβαρον τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸν δικέφαλον Ἀετὸν.

— Ἡ μεγάλη στιγμή ἐφθασεν! ἐφώνηξε. Στρατιῶται, ἂν μὲ ἰδῆτε νὰ προχωρῶ, ἀκολουθεῖτέ με! Ἄν μὲ ἰδῆτε νὰ ὀπισθοχωρῶ, σκοτώσατέ με!

— Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ Βασιλέως μας! ἐφώνηξεν ὁλος ὁ στρατός.

— Σὺ νίκα! ἐφώνηξαν οἱ ἀξιωματικοί.

Ὅπως ἡ φωτιά, ὅταν φυσᾷ ἄνεμος δυνατός, καίει ὅτι εὖρη ἐμπρός της, δένδρα, χωράφια, σπίτια καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα τρέχουν τρομαγμένοι, φωνάζουν καὶ προσπαθοῦν νὰ σωθοῦν, ὅμοια καὶ ὁ στρατός τοῦ βασιλοπούλου ὤρμησεν, ὡς πυρκαϊά, καὶ ἐχύθη μέσα εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἐμβῆκε μέσα εἰς τὰς χαράδρας καὶ εἰς τὰ βουνὰ ὡς πύρινος ποταμός.

Οἱ ἐχθροὶ ἐκράτουν θέσεις ὀχυρὰς εἰς τὸ ὕψος τοῦ βουνοῦ· αἱ σφαῖραὶ τῶν ἐθέριζαν τοὺς στρατιώτας τοῦ βασιλοπούλου, ἀλλ' αὐτοὶ ἀτρόμητοι ἐπροχώρουν καὶ ἀνέβαιναν.

— Ἐγὼ πεθαίνω, ἔλεγεν ἓνας πληγωμένος· ἀφήσατέ με καὶ προχωρεῖτε!

— Πέστε χαιρετίσματα εἰς τὸ σπίτι μου καὶ δώσατε τὰ σπαθί μου εἰς τὸν υἱόν μου, ἔλεγεν ἓνας ἄλλος.

Ὁ ἥλιος ἔκαιεν, ἡ διψα εἶχε στεγνώσει τὰ χεῖλη τῶν στρατιωτῶν καὶ ὁ ἰδρὼς ἔτρεχεν ἀποπάνω των.

— Ἐφ' ὄπλου λόγην! διέταξε τὸ βασιλόπουλον.

Κλαγγὴ τῶν ὄπλων ἤκούσθη καὶ αἱ ξιφολόγχοι ἤστραψαν εἰς τὸν ἥλιον.

Ἀλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην σφαῖρα ἐχθρική πληγώνει εἰς τὸ

ἄκρον τοῦ λαίμου τὸ βασιλόπουλον. Τὸ αἷμα ἔτρεχεν ἀποπάνω του καὶ τὸ λευκὸν δέρμα τοῦ ἀλόγου του ἐκοκκίνισεν. Ὁ στρατὸς ἐταράχθη καὶ ἐσταμάτησε.

— Ἐσκοτώθη τὸ βασιλόπουλόν μας! ἐφώναξαν ὄλοι καὶ ἔγιναν κάτωχοι.

— Δὲν εἶναι τίποτε! ἐφώναξε τότε τὸ βασιλόπουλον συγκεντρῶνον τὰς δυνάμεις. Εἶμαι καλά! Μὴ σταματᾶτε! Ἐμπρός!

Ἐτρεξαν ἀμέσως μερικοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ τὸν ἐσήκωσαν.

— Μὴ τρομάξητε τὸν στρατόν! εἶπε. Δὲν ἔχω τίποτε.

Τοῦ ἔδεσαν γρήγορα τὴν πληγὴν του καὶ τὸ βασιλόπουλον συνήλθεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν μικρὰν ταραχὴν.

— Ἄς σταματήσῃ ὀλίγον ὁ στρατὸς, διέταξε, ν' ἀναπαυθῆ!

Προσεκάλεσε τότε τοὺς νέους μαθητάς, ποὺ ἐχρησιμοποιοῦσε ὡς προσκόπους εἰς τὸν στρατόν του, καὶ τοὺς εἶπε·

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς δέχεται νὰ τοῦ ἀναθέσω μίαν ἐπικίνδυνον ἐντολήν;

— Ἐγώ!

— Ἐγώ! ἀπήντησαν ὄλοι καὶ ἐφιλοτιμοῦντο ποῖος θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ κινδυνεύσῃ διὰ τὴν Πατρίδα του.

Τὸ βασιλόπουλον ἐχαμογέλασεν εὐχαριστημένον καὶ εἶπεν·

— Εὐχαριστῶ, παιδιά μου, ἓνα παιδί μου χρειάζεται μόνον.

Ἦπρέπει νὰ τρέχῃ καλά καὶ νὰ εἶναι ἀποφασιστικόν.

Ποία ἦτο ἡ βασιλικὴ ἐντολὴ καὶ ποῖος ἀνέλαβε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ.

Τότε ἐπροχώρησεν ἐν ἀδύνατον παιδάκι, μὲ λεπτήν καὶ εὐγενῆ φυσιογνωμίαν καὶ εἶπεν·

— Ἄπ' ὄλους, Μεγαλειότατε, ἐγὼ ἔχω τὰ περισσότερα δικαιώματα νὰ σκοτωθῶ διὰ τὴν Πατρίδα μου.

Ἡ φωνὴ του ἦτο τόσον λυπημένη, ὥστε τὸ βασιλόπουλον ἐστράφη μὲ ἐκπληξιν καὶ τὸ ἐκύτταξε.

— Ποῖος εἶσαι, παιδί μου; ἠρώτησεν.

— Εἶμαι...εἶμαι...ἐφιθύρισε τὸ εὐγενὲς παιδίον, καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια του, εἶμαι ὁ υἱὸς ἐκεῖνου, τοῦ ἀξιω-

ματικοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε λιποτακτήσει μετὰ τὸ τάγμα του, ὅταν ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ὁ μακαρίτης Βασιλεύς μας, ὁ πατέρας σου.

Τὸ βασιλόπουλον ἐσηκώθη καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸ γενναῖον παιδί.

— Καὶ θέλεις τώρα ν' ἀποπλύνῃς τὸ αἷσχος αὐτὸ ἀπὸ τὸ ὄνομά σου; Ἐχεις δίκαιον· καὶ διὰ νὰ σὲ ἀνταμείψω σου ἀναθέτω τὴν ἐπικίνδυνον ἐντολήν. Δυνατὸν καὶ νὰ σκοτωθῆς!

— Τὸ ἐλπίζω, Μεγαλειότατε. Διατάξτε!

Τὸ βασιλόπουλον ἀπεμάκρυνεν ὄλους γύρω του καὶ ἔμεινε μὲ τὸ παιδί.

— Βλέπεις, τοῦ εἶπε τὸ βασιλόπουλον, ὁ ἐχθρὸς κατέχει ὄχυράς θέσεις καὶ εἶναι περισσότερος ἀπὸ ἡμᾶς. Πρέπει ὁμοῦ νὰ τὸν νικήσωμεν. Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθωμεν, ἂν ὑπάρχη κανένα μονοπάτι, τὸ ὁποῖον νὰ μᾶς ὀδηγῇ ἀποπίσω του καὶ νὰ τὸν περικυκλώσωμεν. Ἐννοεῖς.

— Ἐννοῶ πολὺ καλά! Πρέπει κρυφά, χωρὶς νὰ με ἀντιληφθοῦν, νὰ προχωρήσω καὶ νὰ εὑρω τὸ μονοπάτι.

— Εὐγε! ἀκριβῶς αὐτὸ θέλω. Καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς ἀμέσως, ἅμα βραδυάσῃ, νὰ μᾶς εἴπης. Τὴν νύκτα πρέπει νὰ περικυκλώσωμεν τὸν ἐχθρόν.

— Καλά, φεύγω ἀμέσως! Μίαν χάριν μόνον ζητῶ· νὰ πάρω μαζί μου τὸν σκύλον μου· ἂν ἀποθάνω ἐγώ, αὐτὸς θὰ γυρίσῃ. Ἐχω τὸ σχέδιόν μου.

— Πᾶρε ὅτι θέλεις! Ὁ Θεὸς μαζί σου! εἶπε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἐφίλησε τὸ γενναῖον παιδί. Καὶ σοῦ δίδω τὸ παράσημον τῆς ἀνδρείας· διότι εἶτε ἐπιτυχῆς, εἶτε ἀποτυχῆς, σοῦ ἀξίζει!

Ἐβγαλεν ἀπὸ τὸ θυλάκιόν του τὸ ἀργυροῦν παράσημον, τὸ ὁποῖον παρίστανε μικρὸν δικέφαλον Ἄετόν, καὶ τὸ ἐκάρφωσε μόνος του εἰς τὸ στήθος τοῦ γενναίου παιδιοῦ. Ἐτρεμεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του ὁ μικρὸς ἦρως καὶ εἶπε·

— Τώρα δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον.

Ἐφυγε γρήγορα κόπτων μέσα εἰς τοὺς θάμνους καὶ ἐκύταξε μὲ προσοχὴν γύρω του.

— Τὰ φορέματά του ἔχουν τὸ χροῶμα τῆς γῆς καὶ δὲν θὰ τὸ διακρίνουν ἴσως οἱ ἐχθροί, ἐπιθύρισε τὸ βασιλόπουλον καὶ παρηκολούθει μὲ ἀγωνίαν τὸν μικρὸν πρόσκοπον. Ὁ σκύλος ἐπήγαινεν ἔμπρός, ἀλλὰ δὲν ἐρκίνετο καθόλου· μόνον τὰ χόρτα ἐταίοντο εἰς τὸ πέρασμά του.

Αἶφνης τὸ παιδίον ἐστράφη πλαγίως καὶ τὸ παράσημον ἔλαμψεν, ὡς ἀδάμαξ ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος του.

᾿Ω θὰ ἴδουν τὴν λάμψιν καὶ θὰ τὸ σκοτώσουν! ἐπιθύρισε τὸ βασιλόπουλον, ὠχρὸν ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν.

Μόλις τὸ εἶπε καὶ πέντε ἐξ μικρὰ σύννεφα κονιορτοῦ ὑψώθησαν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν τοῦ παιδίου· οἱ ἐχθροὶ εἶχαν πυροβολήσει.

Ὁ μικρὸς ἦρω; ὅμως ἐξηκολούθει νὰ τρέχη. Τώρα ποῦ τὸν διέκριναν ἐτηκώθη ὀρθίως, δὲν ἐκρύπτετο πλέον καὶ ἔτρεχεν εἰς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ, ζητῶν τὸ ποθητὸν μονοπάτι. Ἐξήρχα ἔπαισε κάτω.

— Ἐφρονεύθη! ἐφύναξε τὸ βασιλόπουλον καὶ ἔσφιξε τὰ χεῖλη του ἀπὸ θυμόν.

Πῶς ἔφερεν εἰς πέρας τὴν βασιλικὴν ἐντολὴν ὁ ἡρωϊκὸς πρόσκοπος.

Ἄλλ' ἰδοῦ! σηκώνεται πάλιν ὁ ἀνδρεῖος πρόσκοπος καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του. Ἐτώθη! Τὸ βασιλόπουλον ἐξέβαλε κραυγὴν χαρᾶς.

— Θὰ ἐπληρώθῃ ἑλαφρῶς, εἶπε, διότι τὸ διακρίνω νὰ χωλαίνει ὀλίγον. Ὁ σκύλος γυρίζει καὶ τὸν κυττάζει. Ἐμπρός! Θάρρος! Μὴ σταματᾶς, τρέχε! Πρὶν νυκτώσῃ, πρέπει νὰ εἶσαι ἐδῶ! ᾿Ω! σταματᾶ πάλιν! Πάλιν τρέχει! Τρέχε, παιδί μου καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου!

Μετ' ὀλίγον τὸ παιδίον ἐξηφανίσθη, ἔστρεψε τὴν πλευρὰν τοῦ βουνοῦ καὶ δὲν ἐφάνη πλέον!

— Νὰ ἔλθῃ ἀμέσως ὁ Μηχανικὸς ἐδῶ! διέταξε τὸ βασιλό-
λογοῦν

Ὁ Μηχανικός μὲ στολὴν ἀνωτέρου τῶρα ἀξιωματικοῦ ἐπαρουσιάσθη, ἐχαιρέτισε στρατιωτικῶς καὶ ἐπερίμενε.

— Φίλε μου, εἶπε τὸ βασιλόπουλον, ἔστειλα ἓνα πρόσκοπον νὰ μᾶς ἀνακαλύψῃ κανένα δρόμον νὰ περικυκλώσωμεν τὴν νύκτα τὸν ἐχθρόν.

— Καὶ οἱ ἐχθροὶ τὸν εἶδαν;

— Τὸν εἶδαν, τὸν ἐπυροβόλησαν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐφόνευσαν!

— Ἄς περιμένωμεν λοιπόν! Ἄν ἐπιτύχωμεν, αὔριον οἱ ἐχθροὶ θὰ πέσουν εἰς τὰ χέρια μας αἰχμάλωτοι.

Ἄστραπὴ χαρᾶς ἔλαμψεν εἰς τὰ μάτια τοῦ βασιλοπούλου.

— Ἐν μόνον θὰ ἤθελα, εἶπεν ὁ Μηχανικός ὕστερα ἀπὸ μικρὰν σιωπὴν νὰ ὑπάρχῃ τρόπος νὰ μᾶς μνηύσῃ ὁ πρόσκοπος τὸν δρόμον, τὸν ὅποσον ἀνεκάλυψεν, ἂν συλληφθῇ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ μείνουν χωρὶς καμμίαν ὑποψίαν καὶ δὲν θὰ προφυλαχθοῦν.

— Ἐπῆρε τὸν σκύλον μαζί του, ἐψιθύρισε τὸ βασιλόπουλον. Ποῶς ξεύρει! Εἶπεν, ὅτι ἔχει ἓν σχέδιον...

Ἦραι ἐπέρασαν χωρὶς ὁ μικρὸς ν' ἀναφανῇ πλέον. Οἱ ἐχθροὶ ἀποπάνω ἐπυροβόλουν ἀκατάπαυτα, ἀλλὰ ὁ στρατὸς τοῦ βασιλοπούλου, προφυλαγμένος ὀπίσω ἀπὸ ὑψηλοὺς βράχους, ἀνεπαύετο· αὔριον θὰ συνῆπταν τὴν μεγάλην μάχην.

Τὸ βασιλόπουλον ἐπεθεώρει τοὺς στρατιώτας του, τοὺς εἶδεν θάρρος καὶ τοὺς ὑπέσχετο αὔριον μεγάλην νίκην.

— Ἡ ὥρα τῆς δικαιοσύνης ἔφθασεν! ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον. Τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας θὰ στεγνώσουν καὶ ἡ πατρίς μας θὰ γίνῃ πάλιν μεγάλη.

Ἐκύτταξε πέρα μακρὰν, ἀπὸ τὸν δρόμον, ὅπου εἶχεν ἐξαφανισθῆ τὸ παιδίον.

Τίποτε δὲν ἐφαίνετο.

— Θὰ ἐσκοτώθῃ, ἐψιθύρισε λυπημένος Ὁ ἥλιος πλέον ἤρχισε νὰ βασιλεύῃ καὶ νὰ χάνεται ὀπίσω ἀπὸ τὸ βουνόν.

— Ὅχι, ἐσυλλογίζετο πάλιν τὸ βασιλόπουλον, θὰ γυρίσῃ! θὰ γυρίσῃ!

Αἶφνης, πέρα τὰ χόρτα ἤρχισαν νὰ σαλεύουν ἐλαφρά. Κάποιος ἐγλιστροῦσε κάτω καὶ ἔτρεχεν ὡς ὄφις, κρυφά.

Ἑλληνικὸν Ἀναγνωσματάριον Γ' τάξεως δημοτικοῦ σχολείου 10

— "Ανθρωπος δὲν τῖναι! ἐσκέφθη τὸ βασιλόπουλον. "Α! θὰ εἶναι ὁ σκύλος! Καὶ ἡ καρδία του ἤρχισε νὰ κτυπᾷ δυνατά. Τί νὰ συνέβη ἄραγε; Ἐφρονεύθη ὁ μικρὸς ἦρωας. Ἡ μήπως...

Ἄλλὰ δὲν ἐπρόφρασε νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του. Ὁ σκύλος, μὲ τὴν γλωσσαν ἔξω λαχανιασμένος καὶ ἐξηγτημένος, ἐπετάχθη ἔξω ἀπὸ τὰ χόρτα καὶ ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλικοῦ στρατηλάτου.

Μία ταινία ἔσφιγγε δυνατὰ τὸν λαιμόν του καὶ ἀποκάτω ἦτο ἓνα χαρτί τυλιγμένον.

Τὸ χέρι τοῦ βασιλοπούλου ἔτρεμεν, ὅταν ἔλυε τὴν ταινίαν ἀπὸ τὸν λαιμόν τοῦ γενναίου ζώου καὶ ἤνοιγε τὸ χαρτί μὲ τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν γραμμένην μὲ αἷμα:

«Εἰς τὸ γύρισμα τοῦ βουνοῦ, διακόσια βήματα ἀριστερά, μίσα ἀπὸ τὰ μεγάλα πεῦκα ὑπάρχει δρόμος, ὁ ὁποῖος φέρεי κατ'εὐθείαν ὀπισθεν τοῦ ἐχθροῦ. Προχωρήσατε νύκτα, μὴν ἀνάψετε φῶτα, μὴ ἀκουσθοῦν ὀμιλῖαι. Ἐγὼ θὰ κατορθώσω νὰ συλληφθῶ ἀπὸ τὸν ἐχθρόν, διὰ νὰ νομίσουν, ὅτι δὲν ἐπρόφρασα νὰ γυρίσω καὶ νὰ σᾶς ἀναγγεῖλω, ὅτι ὑπάρχει δρόμος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν θὰ ὑποπτεύσουν τίποτε καὶ θὰ κοιμηθοῦν ἤσυχοι. Ἐπληγῶθην ὀλίγον εἰς τὸ πόδι, ἀλλὰ δὲν πειράζει. Καλὴν ἐπιτυχίαν σεῖς καὶ γρήγορα μὲ τὸ καλὸν Νικηταί. Ἄν ἀποθάνω, Ζήτω ἡ Πατρίς!»

Τὶ ἐνήργησε τὸ βασιλόπουλον μὲ τὸν μηχανικὸν μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προσκόπου;

Τὸ βασιλόπουλον ἐδάκρυσεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν.

— Ἐμπρός! Δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν καιρόν! εἶπεν εἰς τὸν μηχανικόν. Σὺ θὰ πάρῃς τὸ τάγμα σου καὶ θὰ προχωρήσῃς.

Νὰ δώσης διαταγὰς νὰ μὴν ἀνάψουν φῶτα, νὰ μὴν ἀκουσθῇ θόρυβος ὀπλων, μήτε ὀμιλῖαι. Καὶ ὅταν φθάσετε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἐπιτεθῆτε ἀμέσως! Ἡμεῖς εἴμεθα ἔτοιμοι, θὰ ἔχωμεν προχωρήσει ἀπ' ἐδῶ καὶ θὰ τοὺς θέσωμεν μεταξὺ δύο πυρῶν.

— Μείνατε ἤτυχος, Μεγαλειότατε, αἱ διαταγαί σας θὰ ἐκτε-

λεσθοῦν κατὰ γράμμα. Θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν καὶ οὐδὲ φύλλον δένδρου θὰ σεισθῆ. Ἰπολογίζω, ὅτι δύο ὥρας μετὰ τὰ μεσάνυκτα θὰ εἴμεθα ἐκεῖ.

— Δύο ὥρας μετὰ τὰ μεσάνυκτα θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἐδῶ ἔτοιμοι.

— Καὶ τὸ σύνθημά μας ποῖον θὰ εἶναι, διὰ ν' ἀναγνωρίζώμεθα;
Τὸ βασιλόπουλον ἐσκέφθη ὀλίγον καὶ εἶπε·

— Τὸ σύνθημά μας θὰ εἶναι·

« Ἐν τούτῳ νίκα ! »

Ὁ μηχανικὸς ἐχαιρέτισε καὶ ἔφυγε.

Τὸ τάγμα του ἀνεχώρησε κρυφὰ καὶ σιωπηλὰ· ἐχώθη μέσα εἰς τοὺς θάμνους καὶ ἐπάτει ἐλαφρά, διὰ νὰ μὴ κυλίσουν αἱ πέτραι καὶ ἀκουσθοῦν.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ βασιλόπουλον ἐπροχώρει. Οἱ ἐχθροὶ ἀμέριμνοι εἶχαν ἐξαπλωθῆ καὶ ἐκοιμῶντο ἤσυχοι. Εἶχαν συλλάβει τὸν γενναῖον πρόσκοπον καὶ αὐτὸς τοὺς εἶχεν εἶπει, ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ βασιλοπούλου ἦτο ἀπηλπισμένος καὶ ἔτοιμος νὰ παραδοθῆ.

Γεμάτοι χαρὰν παρεδόθησαν λοιπὸν εἰς τὴν μέθην καὶ ἔπειτα εἰς βαθύτατον ὕπνον. Ὁ Βασιλεὺς των εἶχε παραλήρημα εἰς τὸ ὄνειρόν του καὶ ἔλεγε·

— « Κόψατε τὴν κεφαλὴν του ! Κρεμάσατέ τον ! Ἄ ! νὰ πῶ τὸ αἷμά σου ! »

Ἐβλεπε τὸ βασιλόπουλον εἰς τὸν ὕπνον του ὡχρὸν νὰ εἶναι πεσμένον ἐμπρὸς του καὶ νὰ τὸν παρακαλῆ...

Ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης μάχης.

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε γίνεи τοιοῦτος πόλεμος. Ἐτη πολλὰ ἐφαίνοντο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ καὶ εἰς τὰς βαθεῖας χαράδρας τὰ κόκκαλα τῶν ἐχθρῶν, νὰ σαπίζουσι εἰς τὸν ἥλιον καὶ νὰ λευκαίνωνται ἀπὸ τὰς βροχὰς.

Ἡ ἀνδρεία τοῦ βασιλοπούλου δὲν περιγράφεται ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸν τοῦ ἄλογον ἐπολέμει καὶ ἐπήγαινε ἐμπρός, ὅπως ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Καβαλλάρης.

Ὅταν τὸν ἔβλεπαν οἱ ἐχθροὶ νὰ ὑψώνεται ὠραῖος καὶ ἀτρόμητος καὶ τὰ ξανθὰ του μαλλιά νὰ λάμπουν κατάχρυσά εἰς τὸν ἥλιον, ἐπάγωναν ἀπὸ τὸν φόβον των.

— Ὁ Ἅγιος Γεώργιος! ἐφώναζαν καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ προχωρήσουν.

— Τὴν αὐριανὴν ἐσπέραν θὰ κοιμηθῶμεν εἰς τὴν ἔνδοξον Πρωτεύουσαν τῆς πρώτης ἐπαρχίας, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἐλευθερώσωμεν πρῶτα διὰ ν' ἀνοίξωμεν σιγὰ σιγὰ κατόπιν δρόμον πρὸς τὴν μεγάλην μας Πρωτεύουσαν! ἐφώναζε τὸ βασιλόπουλον καὶ ὑψωνε τὸ σπαθί του.

Ὁ ἱερεὺς τοῦ Στρατοῦ ὑψωνε τὸν Σταυρὸν καὶ εὐλόγει καὶ ἔλεγε·

— Ἐμπρός! Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας! Αὐριον θὰ λειτουργηθῶμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἣ ὁποῖα ὁμοιάζει κατὰ τὸ σχέδιον τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν τῶν προγόνων μας.

Ὁ στρατὸς ἐβόγγα καὶ ἐσάλευεν ὡς κύμα πλατὺ τῆς θαλάσσης καὶ περιεκύκλωνε τοὺς ἐχθρούς.

Καὶ πολεμοῦν μὲ τὸ τραγούδι ὀλόχαρο

Κ' οἱ κανονιὲς βαρεῖά κρατοῦν τὸν ἴσο.

Χαρὰ στὸν καπετάνιο τὸν καλότυχο,

Ποὺ τέτοια παλληκάρια σέρνει ὀπίσω.

Καὶ πολεμοῦν μὲ τὲς πληγὲς ὀρθάνοιχτες

Κι' ἀχνίζοντις στὴ γῆ τὸ αἷμα στάζει

Χαρὰ στὸ παλληκάρι τὸ ἡλιογέννητο,

Ποὺ τέτοιος καπετάνιος τὸ προστάζει!

*Ηχολογᾶ ὁ χαλκός, βροντᾶ τὸ σίδηρο
λαμποκοπᾶ σπιθόβολο τὸ ἀτσάλι·
ὁ Χάρος ἀνεμόφερος ξεκίνησε
ὕψωνοντας περήφανο κεφάλι.

*Ηχολογᾶ ὁ χαλκὸς καὶ κράζει ἡ σάλπιγγα·
(Ἐρήμωσι, σφαγή, τρομάρες, θρῆνοι..)
Μῖσος στὸ μῖσος ! Γέμισε, ξεχείλισε
τῆς ἔχθρας τὸ πολύχρονο λαγῆνι.

Τὸ σίδηρο βροντᾶ ! Στρέψετε βάρβαροι
στὰ σκοτεινά, στ' ἀνήλιαγα λημέρια.
Κρούψετε στὸ σκοτάδι, ξανακρούψετε
βαθεῖα τὰ αἰμοσιτάλακτα τὰ χέρια.

*Ὅρνια τῆς νύχτας, νά, ὁ *Αετὸς ξανάνοιξε
τὰ σπαθωτὰ κι' ἀκράτητα φτερά του·
στὰ σπλάγγνα του τὰ νύχια αἱματόβαφα
κερδίζοντας τὴ δόξα τοῦ Ἄθανάτου.

Γενεὰ βαρβάρων, βάρβαρη, τρισβάρβαρος,
Διάβηκεν ἐμπρὸς σας ἄπρακτος ὁ χρόνος.
Μὰ πάλι σᾶς τυφλώνει μὲ τὴ λάμψη του
ἀναστημένος ὁ Βαρβαροκτόνος !

(*1. Πολέμης*).

Οἱ ἐχθροί, κατὰ τὸ βράδυ, φωνάζουν ἔλεος !, ὑφώνουν λευκὴν σημαίαν καὶ παραδίδονται. Δὲν ἠμπόρουν ν' ἀντισταθοῦν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ βασιλοπούλου· παρέδωκαν τὰ ὄπλα, τὰ κανόνια, τὰς σημαίας των καὶ ἔτρεμαν ἀπὸ τὸν φόβον.

—Θὰ μᾶς σφάξουν ὄλους! ἔλεγον.

—Κανεῖς νὰ μὴ τοὺς ἐγγίση! διέταξε τὸ βασιλόπουλον· αὐτοὶ σφάζουν καὶ κλέπτουν καὶ καίουν, διότι εἶναι βάρβαροι· ἡμεῖς ὅμως εἴμεθα Χριστιανοὶ πολιτισμένοι!

Αἱ σάλπιγγες πάλιν ἀντήχησαν καὶ οἱ νικηταὶ ἀλαλάζοντες ἀπὸ χαρὰν ὤρμησαν ἐμπρός.

Ἦως εἰσῆλθε τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς πρώτης μεγάλης ἐπαρχίας, τὴν ὁποίαν ἠλευθέρωσε.

—Νά, ἡ πρωτεύουσα !

ἽΟρθιον ἐπάνω εἰς τὸ ἄλογον ἐκύτταζε τὸ βασιλόπουλον ἐν ἀπὸ τὰ ὄνειρα τῆς ζωῆς του. Ὁ ἥλιος ἀνέτελλε καὶ ἡ πόλις ἔλαμπεν ὡς μαγευμένη χώρα τῶν παραμυθιῶν. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ εἶχαν δακρύσει. Λέξιν δὲν ἠμποροῦσαν νὰ προσφέρουν, τόσον πολὺ ἡ χαρὰ ἐπνιγε τὴν φωνὴν των.

Αἱ ἐκκλησίαι ἤρχισαν νὰ κτυποῦν τοὺς κώδωνάς των, διὰ ν' ἀναγγεῖλουν τὴν μεγάλην εἶδησιν εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἐνδόξου πρωτεύουσας. Τὰ πλοῖα μὲ τὰς σημαίας των ἐγέμιζαν τὴν θάλασσαν καὶ τὰ γαλανὰ νερὰ τὰ ἐνηγκαλίζοντο, τὰ ἐφίλουν καὶ ἔτρεμαν.

Ἡ ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἦτο κτισμένη κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῶν προγόνων μας, στολισμένη μὲ μύρτους καὶ δάφνας εἶχε τὰς θύρας ἀνοικτὰς καὶ ἐπερίμενεν. Αἱ σθυσμένοι εἰκόνες μὲ τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς Βασιλεῖς μας, ἐζωντάνευαν πάλιν καὶ ἔλαμπαν μέσα εἰς τὸ χρυσάφι καὶ εἰς τὰ πολυτίμα πετράδια.

Ἐνας ἄετος μεγάλος ἐκάθητο εἰς τὸν ὑψηλότερον θόλον τῆς Ἐκκλησίας, εἶχεν ἀνοικμένα τὰ πτερά του καὶ εἰς τοὺς ὄνυχάς του ἐκράτει τώρα δύο μεγάλους κλάδους πρασίνοους· κλάδον δάφνης καὶ κλάδον ἐλαίας—τὴν δόξαν καὶ τὴν εἰρήνην!

Τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν, οἱ τοῖχοι, οἱ ἐξῆσται ἦσαν στολι-

μένοι με τάπητας και με μεταξωτά. Γυναίκες ἐκράτουν θυμιατήρια και ἔκαιαν πολύτιμα μυρωδικά και ὁ ἀέρας ὄλος εὐωδίαζεν.

Ἐμπροσθεν κάθε θύρας ἦσαν κρεμασμένα εἰκονίσματα τῆς Παναγίας, στολισμένα με δάφνας και κρίνα, και αἱ γραῖαι ἔκαμαν τὸν σταυρὸν των και πότε ἔκλαιαν, πότε ἐγελοῦσαν και δὲν ἐπίστευαν ὅσα ἔβλεπαν τὰ μάτια των.

Οἱ γέροντες ἐνηγκαλίζοντο ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἐστέκοντο εἰς τὰς γωνίας τοῦ δρόμου, ἐκύτταζαν γύρω των και ἐχαμογέλων, τόσοι εὐτυχησμένοι, ὥστε δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ὀμιλήσουν· τὰ δάκρυά των μόνον ἔτρεχαν ἡσυχα, σιγά, ἀθόρυθα και ἐλάφρωνεν ἡ ψυχὴ των ἀπὸ τὴν ἀβάσταικτον χαρὰν.

Ποῖος ἀνθρωπος θὰ ἠμπορέσῃ ποτὲ νὰ περιγράψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν και τὴν χαρὰν τῆς ἡμέρας ἐκείνης;

Οἱ δρόμοι ἦσαν στρωμένοι με δάφνας και με τάπητας. Οἱ μαθηταὶ και αἱ μαθήτριαι ἐπήγαιναν ἐμπρός, με ὀλόλευκα φορέματα, και με λαμπάδας ἀναμμένες εἰς τὸ χέρι, ὡς εἰάν ἦτο Ἄνάστασις και Πάσχα. Καὶ ἀληθινὰ τὸ ἔθνος ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνίκα τὸν θάνατον και ἀνεσταίνεται. Δι' αὐτὸ και ὅλοι ἔψαλλαν τὸν ἀναστάσιμον ὕμνον·

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν
Θανάτῳ Θάνατον πατήσας
και τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος».

Ἡ μεγάλη δοξολογία εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Με δυσκολίαν ἐπροχώρει τὸ βασιλόπουλον. Ὁ λαὸς ἔτρεχαν, ἐνηγκαλίζετο τοὺς πόδας του, ἐφίλει τὸ ξίφος του, ἤθελε νὰ τὸν σηκώσῃ ἐπάνω εἰς τὰ χέρια του και νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν Μητρόπολιν.

Οἱ στρατιῶται εἶχαν στολίσει τὰ ὅπλα των με ἀνθη και τὰ κλογά των δὲν ἐφαίνοντο ἀπὸ τὰ ρέδα.

Ἐπροχώρουν σιγά, σιγά.

— Νά, μία ἀπὸ τὰς μεγάλας και ἐνδόξους πύλεις τῶν πατέ-

ρων μου, ἔλεγε τὸ βασιλόπουλον καὶ τὸ στήθος του ἔτρεμεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Νά, μία πόλις τῶν ὀνείρων μου! Μία ἀπ' αὐτάς, τὰς ὁποίας ἐπόθησε τὸ Γένος μου τόσους αἰῶνας, μία ἀπ' αὐτάς, τὰς ὁποίας ἔβλεπαν οἱ πατέρες μου μέσα εἰς τὸ σκότος τῆς δουλείας καὶ τὰς ἐπερίμεναν, ὅπως περιμένομεν τὸν ἥλιον νὰ ἀνατείλῃ. Ἐνίκησα! Δόξα σοι ὁ Θεός! Δόξα σοι ὁ Θεός!

Τὸ ἔλεγε καὶ τὸ ἐπανελάμβανε μέσα του, διὰ νὰ τὸ πιστεύσῃ, διὰ νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι δὲν ὀνειρεύεται, ὅτι εἶναι ἀλήθεια καὶ ὅτι ἡ προφητεία ἡ μεγάλη ἤρχισε νὰ ἐκπληρώνεται τώρα.

« Πάλι μὲ χρόνους μὲ καιρούς, πάλι δικὰ μας θάναι! »

Εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τῆς Ἐκκλησίας ὁ Μητροπολίτης τὸν ἐπερίμενε. Μὲ τὴν δλόχρυσον στολὴν του, μὲ τὴν ὑψηλὴν τοῦ πατερίτσαν, μὲ τὴν πολύτιμον μίτραν εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐστέκατο ὄρθιος, μεγαλόπρεπῆς καὶ ἀκίνητος· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησίν του καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του ἤσυχα, ἤσυχα.

Τὸ βασιλόπουλον κατέβη ἀπὸ τὸ λευκὸν του ἄλογον καὶ ἐπροχώρησε. Σιγὴ βαθεῖα ἐπῆλθεν· οἱ φαλμοὶ ἐσταμάτησαν, αἱ φωναὶ τοῦ πλήθους ἔπαυσαν· δὲν ἤκουες, εἰμὴ τὰ βήματα τοῦ βασιλικοῦ Στρατηλάτου ἐπάνω εἰς τὰ φύλλα τῆς δάφνης.

Ἄμα ἔφθασεν ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου, ἔκυψε καὶ τοῦ ἐφίλησε μὲ εὐλάβειαν τὸ χέρι, ὁ δὲ ποιμενάρχης τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

Λέξιν δὲν εἶπαν· ἔκλαιαν μόνον καὶ οἱ δύο των καὶ γύρω των ὄλος ὁ λαὸς ἔκλαιε.

Τὸ βασιλόπουλον ἐπροχώρησεν ἐμπρός, ὡς ἐὰν ἐδιάζετο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Ναόν. Ἐπάτησε τὸ ἱερὸν κατώφλιον, ἔκαμα τὸν σταυρόν του, ἀλλὰ οἱ ὀφθαλμοὶ του θαμβωμένοι ἀπὸ τὰ δάκρυα δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνουν τίποτε.

Ἐπροχώρησεν ἔπειτα σιγά, ὁ Μητροπολίτης τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν Βασιλικὸν θρόνον.

Εὐθὺς οἱ μεγάλοι θόλοι ἀντήχησαν ἀπὸ τὴν μελωδικὴν φωνὴν τῶν ψαλτῶν·

Τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν
Πολλὰ τὰ ἔτη!

Ἡ δοξολογία ἤρχισεν.

Γονατισμένοι ἐπάνω εἰς τὰς πλάκας τοῦ Ναοῦ, οἱ νικηταὶ στρατιῶται ἐφίλουν τὸ δάπεδον καὶ ἔκλαιον ἕως ὅτου ἐτελείωσεν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ Μητροπολίτης ἐπλήσιασε, περιέβαλε τὸ βασιλόπουλον μὲ πορφύραν, ἔθηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν του τὸ βασιλικὸν Στέμμα, τοῦ ἔδωκε τὸ σκῆπτρον καὶ ἐβόησε·

Τοῦ Βασιλέως ἡμῶν! Πολλὰ τὰ ἔτη!

Αἱ σημαῖαι ὑψώθησαν, αἱ σάλπιγγες ἤχησαν καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἐτινάχθη ἐπάνω καὶ μὲ ὑψωμένα χέρια ἐβόησε·

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Καὶ οἱ ψάλται ἐπανέλαβαν μὲ τὴν μελωδικὴν φωνὴν τῶν— καὶ οἱ θόλοι τῆς ἐλευθερωμένης Ἐκκλησίας ἀντετάλησαν καὶ ἐσκίρτησαν τὰ ὀστᾶ τῶν πατέρων μας μέσα εἰς τοὺς τάφους καὶ ἕως τὰ πέρατα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἠκούσθη ἡ μεγάλη εὐχή·

Τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν
Πολλὰ τὰ ἔτη!

Καὶ εἰς τὴν Μεγάλην μας Πρωτεύουσαν μὲ τὴν Μεγάλην μας Ἐκκλησίαν νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἴδωμεν τὸν Βασιλέα μας!

Μέσα ὅμως εἰς τὴν μεγάλην χαρὰν δὲν ἐλησμονήθησαν οἱ ἥρωες, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ποτίσει μὲ τὸ αἷμά των τὴν ἐλευθερωθεῖσαν γῆν.

Τὸ βασιλόπουλον τὴν ἄλλην ἡμέραν μὲ στέφανα δάφνης ἐπῆγγεν εἰς τοὺς τάφους των καὶ τοὺς ἐστεφάνωσεν.

— Ἀπὸ ψηλά, ἐψιθύρισε τὸ γενναῖον βασιλόπουλον· «ὦ πα-

-τρα μου και ὦ ἥρωες σκοτωμένοι, ἰδέτε, χαρήτε τὴν Ἀνάστη-
ξιν τοῦ Γένους! Δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς και μὲ τὴν βοα-
θειαν τοῦ Θεοῦ θὰ φθάσωμεν καὶ εἰς τὴν Μεγάλῃν Πόλιν τῶν
ὀνείρων μας!

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
Τί εἶπαν τὰ πτηνὰ τοῦ δάσους δι' ἓνα στενοχωρημένο βασιλόπουλο.	3
Τί συνέβη εἰς τὸ βασιλόπουλον, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὸν διδάσκαλόν του.	5
Τί εἶπαν ὁ διδάσκαλος καὶ τὸ βασιλόπουλο διὰ τὴν τύχην τοῦ βασιλείου.	6
1.	6
2.	8
Πῶς ἀρχίζει ἡ σωτηρία.	11
Πῶς ἐφέρθη τὸ βασιλόπουλο πρὸς ἓνα πλούσιον κλέπτην.	12
Τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸ βασιλόπουλο, διὰ νὰ σώσῃ τὸ βασιλεῖόν του.	14
Ποῦ διενευκτέρευσαν τὰ βασιλόπουλα.	16
Πῶς τὸ βασιλόπουλο σκέπτεται νὰ ἐργασθῇ.	18
Εἰς πόσον δύσκολον θέσιν εὐρέθησαν τὰ βασιλόπουλα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐργασίας.	20
Τί εἶπαν οἱ Καλόκαρδοι καὶ τὸ βασιλόπουλον διὰ τὴν δυστυχίαν τοῦ βασιλείου.	21
Πῶς ἤρχισαν ἐργασίαν τὰ δύο βασιλόπουλα.	23
Τί ἔπαθε μία φαντασμένη σακκορράφα.	24
1.	24
2.	26
Πῶς μία κυψέλη μελισσῶν ἐχρησίμευσεν ὡς σχέδιον ὄρωσιότητος ἐκκλησίας.	28

Πῶς μία σούβλα, με τὴν ὁποίαν ἔψηγαν ἀρνιά, ἐροίζωσε καὶ ἔγινε δένδρον.	29
Διὰ ποῖον δῶρον τόσα χρόνια λαχταρᾶ ἡ Σκλάβια πόλις.	30
*Ἡ σκλάβια ἡ Πόλι.	31
*Ἐν παραδόξον πτηνόν.	
1.	33
2.	
Διατί ἐχωρίσθη τὸ παράξενο παπάκι ἀπὸ τὴν μητέρα του :	34
3.	
Τί ἀπέγινε τὸ παράξενο παπί.	36
Ποῖο τραγοῦδι ἐτραγοῦδησεν ἡ Αὐγὴ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἀδελφόν της.	38
Ποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμε τὸ γειτονικὸν χωρίον εἰς τὸ βασιλόπουλον καὶ ποῖον πρῶτα ἐπεσκέφθη εἰς αὐτό.	39
Τί ἔμαθε τὸ βασιλόπουλον ἀπὸ τὸν ἀηλίπισμένον διδ ⁴ καλον καὶ ποίαν συμβουλήν ἔδωκεν εἰς αὐτόν.	41
Ποία ἱστορία ἔκαμε τὸ βασιλόπουλο νὰ κλαύσῃ.	43
Ποίαν Πατρίδα ὠνειρεύετο τὸ βασιλόπουλον.	45
Ποίας ὑπηρεσίας μᾶς προσφέρουν τὰ πτηνά.	46
Πῶς ἐπεχείρησε νὰ διορθώσῃ τὸ βασιλόπουλον ἓνα μικρόν, ὅστις ἐκνηγοῦσε τὰς νυκτερίδας.	48
Πόσον ὠφέλιμον πτηνὸν εἶναι ἡ κουκουβάγια.	48
Πῶς ὁ δοῦλος Ἄνδροκλῆς εὐηργέτησεν ἓνα λέοντα.	50
Πῶς ὁ λέων ἐφέρθη εἰς τὸν μέγιστον κίνδυνον τοῦ εὐεργέτου του.	52
Πῶς ταξιδεύουν διὰ νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον τρία βασιλόπουλα καὶ ποῦ μετὰ καιρὸν φθάνουν.	58
Πῶς σφύζονται τὰ βασιλόπουλα ἀπὸ ἓνα φοβερὸν κίνδυνον.	55
Τί διηγῆται ὁ Καλόκαρδος εἰς τὰ χωριατόπουλα διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ οἴνου.	

Τὸ ἄσμα τῆς βροχῆς.		
Μὲ ποίαν διήγησιν ὁ Καλόκαρδος ἔκαμε τὸ βασιλόπουλον νὰ δακρῦσῃ ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν.	61	
Πῶς ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Καλόκαρδος ἀρχί- ζουν νὰ ἐκτελοῦν τὸ πατριωτικὸν καθήκον των.	62	
Πῶς τὸ βασιλόπουλον σπεύδει νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του ἀπὸ μέγαν κίνδυνον.	64	
Ποῖα ἐμπόδια εὐρίσκει τὸ βασιλόπουλον καὶ ποῖαν ἀπόφασιν λαμβάνει διὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.	66	
Πῶς μάχεται τὸ βασιλόπουλον διὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος.	70	
Τί ἀπέγινε τὸ πληγωμένον βασιλόπουλον.	72	
Τί ὠνειρεύετο κατὰ τὴν ἀσθενειάν του τὸ βασιλόπουλον καὶ τί συνετέλεσεν εἰς τὴν ταχεῖαν θεραπείαν του.	74	
Ποίους ἐζήτησε τὸ βασιλόπουλον ὡς βοηθοὺς του δια τὴν ἀνόρ- θωσιν τῆς Πατρίδος.		
	1.	75
	2.	77
	3.	78
	4.	79
Πῶς εἰργάζεται καὶ ὁ καλόγηρος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρί- δος του.		79
Πῶς ὀλόκληρος ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἤρχισε νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν πατρίδα.		81
Ποίας ἀποφάσεις ἔλαβε τὸ συμβούλιον τῶν ἀνακτόρων.		88
Τί κακὸν παρετήρησε τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἐπεθεώρησε διὰ πρώτην φορὰν τοὺς ἐργαζομένους.		84
Πῶς τὸ βασιλόπουλον ἔκαμε τοὺς ὀκνηροὺς πελάτας τοῦ καφενεῖου νὰ ἐργάζωνται.		86
Πῶς τὸ βασιλόπουλον παρηγορεῖ τὴν Αὐγὴν, ἣ ὁποία ἔκουρά-		

ζετο νά διδάσκη τὴν οἰκοκύροσύνην.	87
Τί ἀνεγίνωσκε καὶ τί ἐδίδασκε διὰ τοὺς παλαιοὺς προγόνους του τὸ βασιλόπουλον.	90
Τί ἐδίδασκεν ἡ Αὐγὴ νά ζητοῦν ἀπὸ τὴν Παναγίαν τὰ παιδάκια.	92
Πῶς τὰ παιδάκια καὶ τὸ βασιλόπουλον τραγουδοῦν κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὰ κάλλη τῆς Πατρίδος μας.	94
Ποίαν μεταβολὴν ἔφερεν εἰς τὸν τόπον του τὸ βασιλόπουλον μὲ τὴν τακτικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν πατριωτικὴν προετοιμασίαν.	95
Τί ἐφαντάζοντο μίαν φορὰν, ὅτι θὰ γίνουν ἕνα ψαράκι, ἕνα σφογ- γαράκι καὶ ἕνα κοράλλιον.	97
Τί ἀπέγιναν οἱ τρεῖς μικροὶ θαλασσινοὶ μας, γνώριμοι.	99
Πῶς ἕνας γεωργὸς ἠγάπησε τὰ πτηνά.	100
Πῶς ἀνατρέφουν τὰ πτηνὰ τοὺς νεοσσούς των.	102
Πῶς τὸ βασιλόπουλον ἔκαμε τοὺς μικροὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου, ν* ἀγαπήσουν ἀκόμη περισσότερο τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα.	103
1.	106
2.	106
3.	108
4.	108
Πόσον ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης Μίνως ἐξετίμησε τὴν τέχνην τοῦ Δαιδάλου.	109
Πῶς ἀπεφάσισεν ὁ Δαίδαλος νά ἐπιστρέψῃ μὲ τὸν Ἴκαρον εἰς τὴν Πατρίδα του.	111
Τί παθαίνει ὁ ἀπερίσκεπτος Ἴκαρος.	112
Ποῖα παραδείγματα ἔκαμαν τὸ βασιλόπουλον νά ἐτοιμασθῇ μὲ ὑπομονὴν καὶ φρόνησιν.	113
Ἡ ἱστορία μιᾶς δραχμῆς.	116
Τὸ νανούρισμα.	118
Μὲ ποίαν συγκίνησιν ἐσυλλογίζετο τὸ βασιλόπουλον τὴν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου του, ὅταν ἐκουράζετο ἀπὸ τὴν ἐργασίαν.	120

Ποίας διαταγὰς ἐξέδωκε τὸ βασιλόπουλον, ὅταν ἐφθασαν αἱ τελευταῖαι στρατιωτικαὶ προμήθειαι.	121
1.	122
2.	123
Τί κατώρθωσεν ὁ μηχανικὸς τοῦ βασιλείου.	124
Πῶς τὸ βασιλόπουλον ὀρκίζει τὸν λαόν του διὰ τὴν Δόξαν τῆς Πατρίδος.	125
Τί περιμένει ὁ Μαρμαρωμένος Βασιληᾶς διὰ νὰ ζωντανέψῃ.	127
Πῶς κηρύσσεται ὁ πόλεμος καὶ γίνεται ἡ ἐκστρατεία.	131
Πῶς ἐπολέμησεν ὁ γέρον διδάσκαλος κατὰ τὴν πρώτην μάχην.	133
Τί ὠνειρεύθη τὸ Βασιλόπουλον διὰ τὸν διδάσκαλόν του.	136
Πῶς ἐπῆλθε σύγχυσις εἰς τὸ βασίλειον τοῦ ἐχθροῦ.	137
Πῶς διέρχεται τὸ βασιλόπουλον τὰ σύνορα καὶ πῶς τὸ ὑποδέχονται οἱ κάτοικοι, τοὺς ὁποίους ἐλευθερώνει.	139
Ποῖον κίνδυνον διατρέχει τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν τρομερωτέραν μάχην.	141
Ποία ἦτο ἡ βασιλικὴ ἐντολὴ καὶ ποῖος ἀνέλαβε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ.	142
Πῶς ἔφερren εἰς πέρας τὴν βασιλικὴν ἐντολὴν ὁ ἡρωϊκὸς προσκοπος.	144
Τί ἐνήργησε τὸ βασιλόπουλον μὲ τὸν μηχανικὸν μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ προσκόπου.	146
Ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης μάχης.	147
Πῶς εἰσῆλθε τὸ βασιλόπουλον εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς πρώτης μεγάλης ἐπαρχίας, τὴν ὁποίαν ἤλευθέρωσε.	150
Ἡ μεγάλη δοξολογία εἰς τὴν ἐκκλησίαν.	151

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ὑπόδειγμα 1ον

Ϩ
Ϩ Ϩ Ϩ Ϩ Ϩ Ϩ
Ἐπιπλάς, τὸ ὄρα

Ὑπόδειγμα 2ον

Ϩ
Ϩ Ϩ Ϩ Ϩ Ϩ
Ἐπιπλάς, ἡ μεγάλη
δάσσσα

Ἐπίδειγμα 3ον

Ε
Ο Ο Ε Ε Ε Ε
Ἐργασίαν ἡμετέραν

Ἐπίδειγμα 4ον

Ο
Ο Ο Ο Ο Ο Ο
Οὐδὲν ὁ δὲ βασιλεὺς
βασιλεὺς

Ἐπίδειγμα 9ον

Σ

Σ Σ Σ Σ Σ Σ Σ

Σουμένη, ἡ ἀγάπη
ἡς Σουάνης

Ἐπίδειγμα 10ον

Α

Α Α Α Α Α Α Α

Ἀβραάμ ὁ πατήρ
ἡν Ἰσραήλ.

Ἐπόδειγμα 13ον

Το

Ν Β Β Το

Παπιοσόνιας τον

Ποιάνον

Υ Ω Ε Α Ζ

Θ Λ Γ Η Ν

Μ Το

Ἐπόδειγμα 14ον

Τ
Ν Σ Ο Π Τ
Ἰνέμαχος ὁ υἱὸς τοῦ
Ποννεργίου

Ἐπόδειγμα 15ον

Τ
Ν Σ Ο Π Τ
Γεράνεια τοῦ Ἰωάννου

Ἐπίδειγμα 18ον

Σ

σσ Σ Σ Σ Σ

Σοὶς ὁ μέρους τῶν
ἀφραίων δαῖν.

Ἐπίδειγμα 19ον

σσ
Σ

σσ Σ Σ Σ Σ

Σενναῖν ὄνομα ἀνδρός

Ἐπίδειγμα 20όν

ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ
ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ
ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ
Ἐλλάς, ἡ νῆσος ϑ

Ἐπίδειγμα 21ον

ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ
ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ
Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
μαρτυροῦντος.

Υπόδειγμα 22ον

P

S P P P P

Ραφαήλ, όνομα γυναι-
κός.

Υπόδειγμα 23ον

B

S B B S B

Βουβία, χώρα της Επα-
ρίας

Ϡ
Ϡ Ϡ Ϡ Ϡ
Ἐπισημοῦ ἡ δειὰ τῆς
εὐφροσύνης

Ἐπανάληψις.

Ϡ Ϡ Ϡ Ϡ Ϡ
Ϡ Ϡ Ϡ Ϡ Ϡ
Ϡ

Ἐλευθερίαν ἡμεῖς φαινομένην
αἰὸν Ἰνναίην.

Ἐπίδειγμα 26ον

Ἀγαθὸν καὶ ἄριστον εἶ
ναὶ τοῦτο ἔσται

Ἐπίδειγμα 27ον

Τῶν φρονιμῶν τὰ παιδιὰ
πρὸς πειρασμὸν μαχησίων.

Ἐπίδειγμα 28ον

Προσμελέσον τὰ παραβαίνον-
τα νόμοις ἀνθρώπων τὰ
νόμοις θεοῦ νόμοις

Ἐπόδειγμα 29ον

Ἐποτρώνει ἢ εὐχέλεια.

Ἐπόδειγμα 30ον

Ἀνδραγαθὸς ἀγράμματος γίν-
ον ἀποβουλεύων

Ἐπόδειγμα 31ον

Βραβεύεται ὁ ἀγαθὸς ἡ-
μαρτεῖται ὁ κακὸς

Ἐπόδειγμα 32ον

Ἐξως ἀγνοῦν εἰς τὴν ἀνα-
γινῶν φαίνεται

Ἐπόδειγμα 33ον

Ἐρασιγχοὶ γίνονται οὐκ
ὄν οὐκ οὐκ

Ἐπίδειγμα 34ον

Ἡ δικαιοσύνη μὴ τῆς τοῦ
προσώπου

Ἐπίδειγμα 35ον

Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς ἔχον ἰσχυρὸν
μονὴν νὰ γίνωνται ἀξιοὶ τῶν προ-
γόνων τῶν

7

16

